

348.1725

0 982 4

9. 2

ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาคม
จังหวัดนครสวรรค์

ปริญญานิพนธ์

ของ

เกษนีย์ สุ่มหาศาล

13 ส.ค. 2532

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มิถุนายน 2531

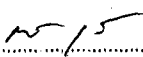
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

167507

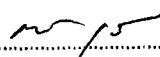
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

ประธาน

วิชา วิชาเอก

กรรมการ

วิชา วิชาเอก

กรรมการ

วิชา วิชาเอก

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือ ความเอาใจใส่ ตลอดจนความห่วงใยจากท่านอาจารย์ผู้มีพระคุณ และผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ กนกรัตน์ หล้าสุวงษ์ อาจารย์ทัศนาศ หองภักดิ์ ซึ่งให้ความกรุณาช่วยเหลือ เอาใจใส่และห่วงใย ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย จนกระทั่งปริญญานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกศพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ ดร.ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ ที่ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และคณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวการศึกษา สำหรับความห่วงใยและความดีงามที่ผู้วิจัยได้รับตลอดระยะเวลาของการศึกษาและการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและคณาจารย์โรงเรียนจิรประวัติวิทยาคม ซึ่งให้ความกรุณาช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สมศักดิ์ หงษ์สาคร อาจารย์ถนอม ยอดทอง อาจารย์พรทิพย์ มาถนอม อาจารย์นงเยาว์ อักษร อาจารย์กัทร เกศลาภี อาจารย์อรสา รอดบารุง อาจารย์เตือนใจ บรรทัด อาจารย์ชัชวาลย์ อินทร์ยงค์ อาจารย์นพพงษ์ งามอาจวณิชย์ อาจารย์คารณิ พัฒนศักดิ์บุญโญ อาจารย์มารยาท ปรีชาชาญ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท จิตวิทยาการแนะแนว สำหรับความห่วงใย ตลอดจนกำลังใจที่ผู้วิจัยได้รับ และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอโน้มคารวะถึงพระคุณของบิดา มารดา คุณเสาวนีย์ ปานเจริญ คุณอุษณีย์ มณฑานศิริรัตน์ คุณเอกรินทร์ สัมहाศาล คุณเอกมัย สัมहाศาล สำหรับความรัก ความห่วงใย และการสนับสนุนด้านการศึกษากับผู้วิจัยตลอดมา

เกษณีย์ สัมहाศาล

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	5
	ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	5
	ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	5
	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้	9
	เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา	9
	ความหมายของการให้คำปรึกษา	9
	ปรัชญาของการให้คำปรึกษา	12
	ขอบข่ายของการบริการให้คำปรึกษา	13
	เทคนิคในการให้คำปรึกษา	14
	การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	16
	เอกสารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	19
	ความหมายและลักษณะของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	19
	ความสำคัญของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	22
	จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	26
	หลักการสำคัญในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	27
	หลักการให้ข้อมูลในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	30
	วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	33

เอกสารเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพ	38
ความหมายของทัศนคติ	38
องค์ประกอบของทัศนคติ	41
การเปลี่ยนทัศนคติ	42
ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	43
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ	47
การวัดทัศนคติ	50
การวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ	51
การวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพและการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ	55
สมมุติฐานในการศึกษาครั้งนี้ว่า	60
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	61
ประชากร	61
กลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	62
การดำเนินการทดลอง	74
แบบแผนการทดลอง	74
วิธีดำเนินการทดลอง	75
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	82
ประชากร	82
กลุ่มตัวอย่าง	82
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	83
การดำเนินการทดลอง	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้	90
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	102

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงลักษณะของโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบ วิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษา ของวิลเลียมสัน	65
2	แสดงลักษณะของโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ	70
3	แสดงแบบแผนการทดลอง	75
4	คะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพและค่าสถิติพื้นฐานก่อนและหลังการทดลองของ นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	80
5	ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ	262

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาการว่างงานและการไม่มีงานทำ นับเป็นปัญหาสำคัญยิ่งในปัจจุบัน และผลของปัญหานี้ไม่เพียงก่อให้เกิดความยากจนหรือขาดแคลนในทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพความสงบสุขของสังคมด้วย ซึ่งปัญหานี้นับวันก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสูญเสียทางการศึกษา และเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ทำให้การจัดการศึกษานั้น ไม่ได้เป็นไปเพื่อสนองความจำเป็นหรือความต้องการของบุคคลและสังคม ดังนั้นจึงเชื่อได้ว่าขณะนี้ความต้องการอย่างหนึ่งของบุคคลในสังคมที่ปรากฏออกมาอย่างชัดเจนก็คือ ความต้องการที่จะประกอบอาชีพเป็นและการมีงานทำเพื่อมีรายได้เลี้ยงชีวิตนั่นเอง (สาโรช บัวศรี 2521 : 1)

ฉะนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาให้กับพลเมืองของประเทศได้บรรลุจุดมุ่งหมายในการที่จะพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นผู้มีความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีเหมาะสมกับตนเองและเพื่อป้องกันมิให้ปัญหาดังกล่าว ปรากฏขึ้น รัฐบาลจึงได้มีนโยบายเร่งด่วนเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเฉพาะ นโยบายดังกล่าวคือ นโยบายในการแก้ไขปัญหาว่างงานและการมีงานทำ ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี พ.ศ. 2529 ซึ่งนโยบายในข้อ 3 และข้อ 4 ปรากฏชัดว่าให้ทำการเร่งขยายการสอนทักษะทางอาชีพในระดับมัธยมศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพตลอดจนเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป และทุกระดับทุกประเภทการศึกษาให้เน้นจัดเป็นการศึกษาด้านอาชีพ นอกจากนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 6 (พุทธศักราช 2530 - 2534) ยังได้ปรากฏให้มีนโยบายพัฒนางานแนะแนวขึ้นไว้โดยเฉพาะ ซึ่งมีใจความสรุปที่สำคัญคือให้มีการปรับปรุงพัฒนาและขยายงานด้านแนะแนว โดยพัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมการศึกษาทางด้านการแนะแนวอาชีพขึ้นในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีกำลังใจพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามความถนัด และพัฒนาตนเอง เพื่อการมีงานทำต่อไป

โดยสอดคล้องกับความต้องการของสภาพเศรษฐกิจและสังคม (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2529 : 534 - 535)

จากใจความสำคัญของนโยบายในการแก้ปัญหาและการมีงานทำ ตลอดจนนโยบายการพัฒนางานแนะแนวอาชีพในสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาฯ ระยะที่ 6 ดังกล่าวจึงสอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดสอนวิชากิจกรรมแนะแนวสัปดาห์ละ 1 คาบ โดยเรียกคาบเรียนนี้ว่ากิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร (คู่มือมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524 : 15) และบริการแนะแนวที่จัดให้กับนักเรียนนั้น ให้จัดครอบคลุมทั้งในด้านการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวส่วนตัวและสังคม เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับประโยชน์และเกิดการพัฒนาอย่างแท้จริงตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดบริการแนะแนวอาชีพ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้สำรวจค้นพบ เข้าใจในความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพและความสนใจของตนเอง ตลอดจนการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโลกของอาชีพ เพื่อความพร้อมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษา และการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง (คมเพชร ฉัตรสุณกุล 2521 : 20) จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่จะให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดโครงการแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของแนวนโยบายในการแก้ไขปัญหา และการมีงานทำต่อไป (โกวิทย์ วรพิพัฒน์ 2529 : 4)

ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อการแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นต่อสภาพการณ์ในปัจจุบัน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับแนวนโยบายและให้ได้รับผลตามเป้าหมายอย่างแท้จริง จำเป็นจะต้องให้มีการพัฒนางานแนะแนวอาชีพ ทั้งในด้านโครงการและวิธีการให้มีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นจากคำกล่าวของ วชิรญา บัวศรี (วชิรญา บัวศรี 2523 : 11 - 12) ที่ว่า การแนะแนวอาชีพที่จะให้ได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้เรื่องอาชีพเป็นอย่างดี มีความสามารถที่จะนำเทคนิคและวิธีการแนะแนวอาชีพที่เหมาะสม ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพเพื่อการให้ข้อมูลทางอาชีพแก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งในเรื่องการจัดให้ข้อมูลทางอาชีพแก่เด็กนั้น ใน

ปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังนิยมให้ข้อมูลทางอาชีพอยู่สองวิธีคือ การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในชั้นเรียนที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ (อรุณี ชาญด้วยกิจ 2529 : 1) และการสอนแบบบรรยายกับกระดานดำ (ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 3) จึงเห็นได้ว่า ในการสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระบวนการแนะแนวอาชีพนั้น ถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การแนะแนวอาชีพได้มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่ถ้ามองว่าการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างแท้จริงแล้ว ครูแนะแนวจำเป็นจะต้องสละเวลาและทำหน้าที่เพิ่มเติมกว่าที่เคยทำมา นั่นคือความจำเป็นที่จะต้องนำเทคนิคในการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการแนะแนวมาใช้ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแก่นักเรียนโดยเน้นจัดให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลให้มากยิ่งขึ้น เพราะการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลเป็นกระบวนการช่วยเหลือแก่นักเรียนในด้านอาชีพที่จะทำให้นักเรียนสามารถเปิดเผยปัญหาของตนได้อย่างอิสระ ให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในตนเอง เข้าใจในโลกของงานตลอดจนแก้ปัญหาด้านอาชีพและพัฒนาทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2528 : 81) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลจะมีการตัดสินใจที่ถูกต้องนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญ การตัดสินใจในเรื่องของอาชีพที่จะประกอบในอนาคตเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง ดังนั้นบุคคลจึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อให้ตัดสินใจได้ดีที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะนำเทคนิคการให้คำปรึกษามาทดลองใช้ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพแก่เด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเด็กในระดับมัธยมศึกษาชั้น ชูเปอร์ จัดอยู่ในระยะการก่อตัวของความสนใจในอาชีพและประกอบกับเป็นวัยที่เด็กยังไม่สามารถคิดและตัดสินใจได้อย่างรอบคอบเพียงพอ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและการแนะแนวอาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กได้สำรวจ รู้จักตนเองตลอดทั้งได้รู้ถึงโลกของอาชีพตามสมควร (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 31 อ้างอิงมาจาก Super. 1960) ซึ่งจากการสำรวจและรวบรวมปัญหาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาโดย ประสาท อิศรปริศา (ประสาท อิศรปริศา 2523 : 165) ก็ให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องว่า ปัญหาที่

นักเรียนประสบปัญหาหนึ่ง ได้แก่ การตัดสินใจและการวางแผนทางอาชีพ โดยเฉพาะปัญหา การเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน กรุงเทพมหานคร 63.75% ยังไม่ทราบว่า จะเลือกอาชีพอะไร และเมื่อพิจารณาการเลือกอาชีพ ก็ปรากฏว่า นักเรียนยังเลือกอาชีพและการเรียนต่อไม่สอดคล้องกัน นอกจากนั้นอีก 75% ยังไม่ ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพที่สำคัญก็คือ นักเรียนไม่ทราบว่าตนเองมีความสามารถ ความ ถนัด ความสนใจและบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพใด (สวัสดี เรื่องฉาย 2519 : 83) จาก * ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความพร้อมในการเลือก อาชีพให้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อ ให้นักเรียนเกิดความคิดและมีทัศนคติในการเลือกอาชีพอย่างถูกต้อง ตลอดจนรู้จักปรับตัว และ วางแผนในด้านการเรียนเตรียม เข้าสู่อาชีพได้อย่างเหมาะสม ก่อนที่นักเรียนจะขึ้นไปเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป โดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลให้มากขึ้น *

สำหรับวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่าวิธีการที่น่าจะเหมาะสมอย่างยิ่งที่ ควรจะนำมาใช้ก็คือวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ของ วิลเลียมสัน (Williamson) เพราะวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพวิธีนี้มีความเหมาะสมกับ เด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยตามหลักและวิธีการเชื่อว่านักเรียนยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับตน เองและโลกของงานจึงไม่สามารถที่จะวางแผนหรือปรับตัวด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 99) นอกจากนั้น การให้คำปรึกษาแบบนี้ก็มุ่งใช้ในสถานการณ์ที่ผู้รับ คำปรึกษาต้องการจะได้รับข้อเสนอแนะ ต้องการจะให้เกิดความมั่นใจ และยังใช้กับผู้รับคำปรึกษาที่ ยังอ่อนแอหรือมีความวิตกกังวลทางอารมณ์ไม่สามารถนำตนเองได้ (ทองเรียน อมรัชกุล 2524 : 39)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะนำวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็น รายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมาใช้ในการทดลอง เพื่อพัฒนาทัศนคติใน การเลือกอาชีพแก่เด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิรประวัติวิทยาคม จังหวัด นครสวรรค์ เพื่อจะช่วยให้ นักเรียนได้เตรียมความพร้อมในด้านการเรียน และสร้างจุดมุ่งหมาย ด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเองได้มากที่สุดต่อไปในอนาคต *

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล กับนักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ครูแนะแนว ได้นำวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลไปใช้ในการแนะแนวอาชีพ เพื่อพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพให้นักเรียนอย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตินวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2530 ที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพต่ำ จำนวน 126 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตินวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2530 ที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพต่ำ จำนวน 14 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนนักเรียนที่ได้รับการทดสอบด้วยแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพของ จอห์น โอ ไครท์ส ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาใช้ และเป็นนักเรียนที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพต่ำ ซึ่งมีความสนใจที่จะเข้ารับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลหลังจากการสัมภาษณ์แล้ว และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลอง 7 คน และกลุ่มควบคุม 7 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

3.1.1 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

3.1.2 การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติในการเลือกอาชีพ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลเป็นการส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เผชิญ รับรู้ ทำใจ กระจ่างและแก้ปัญหาที่เกิดจากการปรับตัว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจในตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น ตลอดจนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่เท่าที่จะสามารถพัฒนาได้ เพื่อรู้จักช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด

2. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล หมายถึง กระบวนการช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะเข้าใจ ยอมรับตนเอง และสิ่งแวดล้อมของตน โดยรูปแบบการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลในที่นี้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ตามทฤษฎีของวิลเลียมสัน ซึ่งมีขั้นตอนการให้คำปรึกษา 6 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการรวบรวมข้อมูลและตีความหมาย เกี่ยวกับนักเรียนโดยใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ แบบสำรวจ การสัมภาษณ์ เพื่อให้รู้ถึงความสามารถความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพและองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน

2.2 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเข้าด้วยกัน เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนและช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง

2.3 การวินิจฉัย (Diagnosis) จากข้อมูลที่สังเคราะห์แล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะนำมาใช้ในการวินิจฉัยปัญหาของนักเรียนว่า ที่เลือกอาชีพไม่ได้หรือมีปัญหาด้านอาชีพเนื่องมาจากสาเหตุใด

2.4 การคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น (Prognosis) และเสนอแนะทางเลือกอื่น ๆ แก่นักเรียน

2.5 การให้คำปรึกษาหรือการแก้ปัญหา (Counseling or Treatment) โดยผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนจะร่วมกันพิจารณาว่า ควรจะเลือกอาชีพใดจึงจะเหมาะสม หรือจะแก้ปัญหาด้านอาชีพอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ

2.6 การติดตามผล (Follow up) เป็นการติดตามว่าหลังจากนักเรียนได้รับคำปรึกษาแล้วได้ผลอย่างไรบ้าง ถ้าไม่ได้ผลจะได้หาทางช่วยเหลือต่อไป

✓ 3. ทักษะในการเลือกอาชีพ หมายถึงความรู้สึกรู้หรือทำที่อันเป็นสภาวะแห่งความพร้อมทางด้านจิตใจของนักเรียนที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนมีความคิดในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องตามแนวความคิดของ จอห์น โอ ไครท์ส ซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 5 ประการดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วม (Involvement) คือ การที่นักเรียนมีความรู้สึกเกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกอาชีพ เช่น ต้องเลือกอาชีพด้วยตัวของนักเรียนเอง

3.2 การได้รับความรู้เบื้องต้น (Orientation) คือการที่นักเรียนได้รู้จักลักษณะและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนได้รับทัศนคติต่อการทำงาน และคุณค่าที่เกิดจากงาน เช่น การที่นักเรียนมีทัศนคติว่างานเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายหรืองานเป็นสิ่งที่มีความค่า

3.3 การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Independence) คือการที่นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง หรือไม่เป็นตัวของตัวเองในการเลือกอาชีพ

3.4 ความพอใจในการเลือกอาชีพ (Preference) คือการที่นักเรียนเลือกอาชีพโดยขึ้นกับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ความสามารถในการทำงาน

3.5 มโนทัศน์ (Conception) คือการที่นักเรียนมีแนวความคิดในการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง

✱ ในที่นี้ทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียน สามารถวัดได้โดยใช้แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพของ จอห์น โอ ไครท์ส ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาใช้

4. การพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือเพิ่มขึ้น ในด้านการแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ได้รับความรู้เบื้องต้นในอาชีพ มีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีความพอใจในองค์ประกอบประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ และมีแนวความคิดในการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง

5. การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพโดยการใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การบรรยาย กิจกรรมกลุ่มและการใช้สื่อการเรียนการสอนจัดเป็นกิจกรรมการสอนแนะแนวอาชีพตามปกติในชั้นเรียน

6. ~~นักเรียน~~ หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ซึ่งกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตินวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2530 จำนวน 14 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน คือ

6.1 กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการทดลองเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพ โดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

6.2 กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการทดลองเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพ โดยการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเรียงเรียงเป็นลำดับหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

ความหมายของการให้คำปรึกษา

ความหมายของการให้คำปรึกษาตามทัศนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญบางท่านในต่างประเทศนั้น มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้ คือ

โรเจอร์ส (Rogers. 1942 : 3) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาไว้ว่า การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้รับคำปรึกษาได้รับการช่วยเหลือให้รู้จักช่วยตนเอง
 กูด (Good. 1945 : 104) กล่าวว่า การให้คำปรึกษานั้นเป็นการช่วยเหลือบุคคลเป็นการส่วนตัวเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เช่นปัญหาการศึกษาเล่าเรียนหรือปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อหาทางช่วยแก้ปัญหา ซึ่งโดยมากแล้ว มักจะเป็นความช่วยเหลือของผู้มีความชำนาญเป็นพิเศษ หรือของโรงเรียนและวิทยากรในชุมชนนั้น ๆ ในการช่วยเหลือนั้นก็มักจะใช้วิธีสัมภาษณ์เป็นการส่วนตัว ซึ่งโดยวิธีเช่นนี้ก็จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับการสอนให้รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง และเนื่องจากกระบวนการให้คำปรึกษาได้เน้นความสำคัญวิธีการสัมภาษณ์ ที่จะนำมาใช้ในการช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาดังกล่าว ดังนั้น เอริกสัน และสมิธ (Erickson and Smith. 1947 : 4 - 5) จึงได้สนับสนุนแนวคิดที่ กูดกล่าวไว้ และให้ความหมายของการให้คำปรึกษาในรูปแบบที่ว่า การให้คำปรึกษานั้นเป็นอีกแบบหนึ่งของการสัมภาษณ์ โดยเขาอ้างถึงการสัมภาษณ์เพื่อเข้าทำงาน การสัมภาษณ์เพื่อการสนทนา การสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษาซึ่งต่างกันไป โดยการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษานั้นเขาอธิบายว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งบุคคลผู้มีปัญหาและความต้องการจะเข้ามาหาบุคคลที่สองเพื่อขอความช่วยเหลือ ในเรื่องนี้ บลัม และ บาลินสกี (Blum and

Balinsky. 1951 : 9) ให้ความเห็นสนับสนุนวิธีการสัมภาษณ์ว่า เป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดของการให้คำปรึกษา

✓ วิลเลียมสัน (Williamson. 1949 : 192) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อน ซึ่งเขากล่าวว่าการให้คำปรึกษาเป็นสถานการณ์ของบุคคลต่อบุคคล จะโดยการฝึกฝนทักษะหรือความเชื่อมั่นที่บุคคลพึงมอบให้กับอีกบุคคลหนึ่งก็ตาม บุคคลแรกจะช่วยให้บุคคลที่สองสามารถเผชิญ กำหนดรู้ เกิดความรู้สึกแจ่มแจ้งแก้ไขและตัดสินใจ ในปัญหาการปรับตัวต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเป็นการรวมความพยายามทั้งหมดของทั้งสองฝ่าย ที่จะเผชิญ เกิดความแจ่มแจ้งและแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจจะกล่าวสั้น ๆ ก็คือ การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยเอื้อกับบุคคล ให้มีความเจริญก้าวหน้าไปสู่ความงอกงาม แห่งบุคลิกภาพและบูรณาการนั่นเอง

ถึงแม้ว่า รอทนี และ โรเอนส์ (Rothney and Roens. 1949 : 9 - 10) จะมีความเห็นด้วยกับคำนิยามดังกล่าว แต่เขาก็ได้ให้ความเห็นที่แตกต่างออกไปเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา โดยเขามีความคิดเห็นว่า หน้าที่อันแรกของผู้ให้คำปรึกษา คือ การเก็บรวบรวม การเปรียบเทียบ และการตีความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลและให้ข้อมูลแก่บุคคล สิ่งแรกที่จะต้องเน้นก็คือ การเก็บรวบรวมและการเปรียบเทียบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษามีหลักฐานจากข้อสนเทศที่สมบูรณ์สำหรับการตีความหมาย อย่างไรก็ตาม กระบวนการให้คำปรึกษาอันแท้จริงก็จะติดตามต่อเนื่องกันมา

นอกเหนือจากความหมายของการให้คำปรึกษาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้วในระยะหลังต่อมาความหมายของการให้คำปรึกษา แสดงให้เห็นลักษณะสำคัญต่าง ๆ ของกระบวนการให้คำปรึกษาได้อย่างเด่นชัดขึ้น ดังจะเห็นจากที่ เวิร์น (Wrenn. 1951 : 60) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาสอดคล้องกันกับ โครว์ และโครว์ (Crow and Crow. 1951 : 164) ว่า การให้คำปรึกษาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงและมีจุดหมายหมาย กรรมวิธีของการให้คำปรึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติแห่งความต้องการของผู้รับคำปรึกษานั้น แต่ทั้งนี้ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันอยู่เสมอ โดยมุ่งเล็งถึงความเข้าใจตนเองอย่างแจ่มแจ้ง และการตัดสินใจอย่างแน่วแน่ด้วยตัวของผู้รับ

คำปรึกษาเอง และความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและจุดมุ่งหมายของกระบวนการให้คำปรึกษาก็คือที่ จอห์นสัน สเตฟเฟอเรอร์ และ เอ เดลเฟลท์ (Johnson, Steffre and Edelfelt. 1961 : 294) ได้ให้ไว้คือการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการบุคคลที่มีความรอบรู้เป็นพิเศษจะ

1. ช่วยบุคคลอื่น ๆ ให้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมของตน
2. ส่งเสริมให้บุคคลเหล่านั้นมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับตัวอันเป็นที่น่าพอใจ หรือการพิจารณาแก้ไขปัญหานั้นเป็นที่ยอมรับได้

สำหรับในประเทศไทยได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้คือ

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม 2520 : 48) ได้กล่าวสรุปความหมายของการให้คำปรึกษา ในลักษณะที่เป็นกระบวนการซึ่งจะต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. การให้คำปรึกษาจะต้องประกอบด้วยผู้ให้คำปรึกษาและผู้มาขอรับคำปรึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาแก้ไขปัญหานั้นของตนเองได้
3. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมในด้านการให้คำปรึกษา รู้เทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี
4. ถ้าผู้ให้คำปรึกษาสามารถทำให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงความรู้สึกได้ และยอมรับฟังคำปรึกษาจัดว่าการให้คำปรึกษานั้นได้ผล
5. เทคนิคในการให้คำปรึกษานั้นใช้วิธีสัมภาษณ์มากที่สุด

นอกจากการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญดังกล่าวแล้ว วารุณี ธนวานิช (วารุณี ธนวานิช 2523 : 54) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาว่า การให้คำปรึกษานั้นเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษามีอิสระอย่างเต็มที่ที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดและทำสิ่งต่าง ๆ โดยได้รับการยอมรับจากผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

ทองเวียน อมรัชกุล (ทองเวียน อมรัชกุล 2524 : 8) ได้ให้ความหมายว่าการให้คำปรึกษานั้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้มาขอรับคำปรึกษาโดยที่

ฝ่ายแรกได้ให้การแนะแนวเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับการศึกษา รู้จักตัวเองในส่วนที่เกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อยของตน พร้อมทั้งหาทางปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดรวบยอดของตน มีการนำเอา ศักยภาพทั้งหมดภายในตัวออกมาใช้อย่างเต็มที่ และมีการเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามแนวทาง ที่ตนปรารถนา ซึ่งความหมายของการให้คำปรึกษาดังกล่าวนี้น่าจะสอดคล้องกับที่ จำเนียร ช่างโชติ และนวลศิริ เปาโรหิตย์ (จำเนียร ช่างโชติ และนวลศิริ เปาโรหิตย์ 2524 :11) ได้ กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันโดยสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็นคือการให้คำปรึกษาจะต้องมี

1. ผู้รับคำปรึกษา (Counselee) คือ บุคคลที่มีปัญหาและความยุ่งยาก
2. ผู้ให้คำปรึกษา (Counselor) คือ บุคคลที่มีบทบาทช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษา
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มารับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีผลถึงการเปลี่ยนแปลง

ในตัวผู้มารับคำปรึกษา

จากความหมายของการให้คำปรึกษาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวข้างต้น จะ เห็นว่า ได้มีการแสดงถึงความเข้าใจที่แตกต่างกันไปในลักษณะบางประการของการให้คำปรึกษา ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นความคิดที่ถูกต้องทั้งสิ้น เพราะโดยแท้จริงแล้วจะไม่มีคำนิยามที่แคบ ๆ สำหรับการให้คำปรึกษา ดังนั้นจึงอาจสรุปความหมายของการให้คำปรึกษาได้ว่า การให้คำปรึกษาก็คือ กระบวนการช่วยเหลือบุคคลเป็นการส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วย ให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจในตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น และได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามที่ เขาสามารถจะพัฒนาได้ ทั้งนี้เพื่อให้เขารู้จักช่วยตนเองได้ในที่สุด

ปรัชญาของการให้คำปรึกษา

ในการให้คำปรึกษานั้นมีปรัชญาที่ยึดถือเป็นพื้นฐานดังนี้ (MacGowan and Schmidt. 1962 : 95 - 96)

1. การให้คำปรึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ยอมรับความมีค่าและศักดิ์ศรีของแต่ละบุคคล และยึดหลักว่าทุกคนควรได้รับความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวหากเขาต้องการ

2. การให้คำปรึกษาควรให้ความสนใจในตัวผู้รับคำปรึกษาโดยยึดหลักพัฒนาคนทั้งคนให้เจริญจนสู่ศักยภาพของคน ๆ นั้น ช่วยให้แต่ละคนค้นพบพลังความสามารถที่ตนมีอยู่ออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมตามที่แต่ละคนต้องการ

3. การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องคิดตามผลเป็นกระบวนการทางการศึกษานั้นจึงเป็นเสมือนส่วนหนึ่งที่สำคัญในการบริหารการศึกษา

4. การให้คำปรึกษารับผิดชอบทั้งต่อสังคมและส่วนบุคคล

5. การให้คำปรึกษายอมรับและเคารพในสิทธิของทุกคนในการที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธความช่วยเหลือที่บริการแนะแนวเสนอให้

6. การให้คำปรึกษาจัดขึ้นด้วยความร่วมมือของผู้ร่วมงานไม่ใช่การบังคับ

7. การให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือคนให้ฉลาด การตัดสินใจเลือกในการวางแผนการตีความหมายและปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิต

8. การให้คำปรึกษา มีความจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจสภาพทางวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลให้ลึกซึ้ง และควรเข้าใจบุคคลนั้น ๆ ให้ดีเสียก่อนจึงให้ความช่วยเหลือ

9. การให้คำปรึกษา ควรจะอยู่ในความรับผิดชอบ หรือดำเนินงานโดยพวกที่มีความรักในงานเป็นนิสัย กับทั้งได้รับการฝึกและเรียนรู้วิชาการที่สำคัญเกี่ยวกับการแนะแนว

10. การให้คำปรึกษา ควรมุ่งจุดสนใจไปที่การช่วยให้เอกัตบุคคลตระหนักในความเป็นตัวของตัวเอง และเข้าใจตนเองให้มากที่สุด มิใช่มุ่งจะแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่

11. การให้คำปรึกษา ควรมีการติดตามผลวัดผลให้ถูกต้องตามวิชาการเพื่อการปรับปรุงการให้คำปรึกษาให้มีผลดีที่สุดที่พึงเป็นไปได้

ขอบข่ายของการบริการให้คำปรึกษา

ฮอลลิส และฮอลลิส (ทองเรือน อมรชกุล 2524 : 19 อ้างอิงมาจาก Hollis and Hollis. 1985) ได้จำแนกขอบข่ายบริการให้คำปรึกษาออกเป็น 3 ประเภทที่สำคัญคือ

1. บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา
2. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

3. บริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม

ในที่นี้ผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะขอบข่ายที่ 2 ซึ่งได้แก่ บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

เทคนิคในการให้คำปรึกษา

ผู้ที่ให้คำปรึกษาได้จะต้องเรียนรู้เทคนิคในการให้คำปรึกษาเพื่อที่จะนำไปใช้เป็นหลักในกระบวนการให้คำปรึกษาบุคคลที่มาขอรับคำปรึกษาซึ่งการเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ นั้น จะช่วยให้กระบวนการให้คำปรึกษาคำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามเทคนิคของการให้คำปรึกษาแต่ละเทคนิคก็จะมีขอบเขตที่จะนำไปใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมว่าจะใช้ได้อย่างไรบ้าง ซึ่งเทคนิคที่สำคัญมีดังนี้คือ (สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย 2527 : 27 - 34)

1. การนำเข้าสู่การสนทนา

1.1 การเริ่มต้นให้คำปรึกษา การเริ่มต้นให้คำปรึกษาจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการนำหรือการเริ่มสนทนา ซึ่งบรรยากาศเริ่มต้นควรมีความอบอุ่นและเป็นกันเอง

1.2 การนำเข้าสู่การสนทนาโดยตรง เป็นการกระตุ้นให้การสนทนาดำเนินต่อไปและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ขยายความเรื่องที่กำลังสนทนาให้ชัดเจนขึ้น เพื่อการเข้าใจถึงเรื่องที่กำลังพูดคุยอยู่

1.3 การนำการสนทนาให้เข้าประเด็น เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทราบประเด็นที่กำลังคุยกันได้แน่ชัด และมองปัญหานั้นเจาะจงลงไปอีกด้วย

1.4 การตั้งคำถาม เพื่อให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมและเป็นการช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจปัญหาและตัวผู้รับคำปรึกษาได้ดียิ่งขึ้น

2. การฟัง

2.1 การแสดงความเอาใจใส่ให้ผู้ให้คำปรึกษาแสดงความเอาใจใส่ต่อผู้รับคำปรึกษาโดยการสบตา พยักหน้าเล็กน้อยในขณะที่ฟังหรือพูดเสริมขึ้นภายหลังจากที่ผู้รับคำปรึกษาพูดจบและมีลักษณะท่าทางในการนั่งที่โน้มตัวไปข้างหน้าพอสมควร

2.2 การเขียน จะใช้ภายหลังจากที่ผู้ให้คำปรึกษาบอกลำดับมาให้ผู้รับคำปรึกษากำลังคิดว่า จะตอบปัญหาหรือไม่ หรือจะตอบปัญหาอย่างไร

2.3 การทบทวนประโยค เป็นการพูดซ้ำประโยคที่ผู้รับคำปรึกษาพูดมา แต่ใช้ถ้อยคำน้อยลงขณะเดียวกันก็ยังคงความหมายเดิมอยู่ ทั้งนี้เพื่อบอกให้ผู้รับคำปรึกษาทราบว่าผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดมา และยังคงติดตามรับฟังอยู่

2.4 การทำความเข้าใจชัด เป็นการพูดถึงสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาพูดโดยไม่เปลี่ยนเนื้อหาของคำพูดนั้น เพื่อให้ผู้รับฟังคำปรึกษามีโอกาสเห็นว่ามีผู้เข้าใจเขาและทำให้เกิดความรู้สึกแจ่มแจ้งในเรื่องที่กำลังพูดกันอยู่

2.5 การสอบซัก ใช้เป็นบางกรณีในขณะที่ผู้รับคำปรึกษาพยายามเล่าสิ่งที่กล่าวถึงจุดสำคัญของปัญหายู่ตลอดเวลา โดยใช้คำถามย้อนตรง ๆ เพื่อดึงเอาคำตอบออกมา

3. การให้ข้อมูล

3.1 การแนะนำ เป็นการเสนอความคิดหรือแก้ไขปัญหาลักษณะอื่น ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้รับคำปรึกษาคิดแก้ไขปัญหา

3.2 การให้ข้อมูล เป็นการให้ข้อมูลรายละเอียดที่เป็นจริงและเชื่อถือได้

4. การสะท้อนความรู้สึก เป็นการนำเอาข้อความและคำพูดของผู้รับคำปรึกษา มาตีความหมายและพูดออกมาในเชิงความรู้สึกที่แฝงอยู่ในเนื้อหานั้น

5. การตีความ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้นในสิ่งที่กล่าวไป

6. การสรุป เป็นการรวบรวมสิ่งที่พูดกันในระหว่างให้คำปรึกษาให้เป็นประโยคเดียว โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ

7. การเผชิญหน้า เป็นการที่ผู้ให้คำปรึกษาจะบอกถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองต่อผู้รับคำปรึกษาอย่างตรงไปตรงมา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจความรู้สึกตลอดจนพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้น

8. การสนับสนุนให้กำลังใจ

8.1 การแสดงความเห็นชอบ โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้คำพูดหรือกิริยาท่าทางที่จะแสดงให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาเห็นชอบด้วย กับวิธีการของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเป็นการให้กำลังใจ

8.2 การให้ความมั่นใจ เมื่อผู้รับคำปรึกษาแสดงทัศนคติหรือโครงการที่ถูกต้องต่อผู้ให้คำปรึกษา

9. การตกลงใจร่วมกันและการยืนยันในข้อตกลง ถึงแผนการและรูปแบบที่จะปฏิบัติร่วมกันเพื่อการรับผิดชอบในข้อตกลงนั้น

10. การท้าทาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาใช้ความตั้งใจมากขึ้นในการแก้ปัญหา ซึ่งจะใช้เป็นบางครั้ง

11. การไม่ยอมรับ ใช้เมื่อเห็นว่าผู้รับคำปรึกษาแสดงความคิดเห็นที่ผิดไปจากความเป็นจริง หรือเพ้อฝันมากเกินไป ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะแสดงการไม่ยอมรับ เพื่อตึงให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงแนวความคิดใหม่ให้เหมาะสมขึ้น

นอกจากเทคนิคดังกล่าวแล้ว อัมพา โซติกเสถียร (อัมพา โซติกเสถียร 2514 : 39) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า ในการให้คำปรึกษานั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะดำเนินไปด้วยดีได้นั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้เทคนิคการสังเกต เพื่อสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้รับคำปรึกษาคด้วย เพราะจากการสังเกตผู้รับคำปรึกษานั้นจะทำให้ทราบได้ว่าเบื้องหลังปัญหาที่ผู้รับคำปรึกษาเล่าให้ฟังนั้นมีอารมณ์และความรู้สึกอย่างไร ดังนั้นการสังเกตจึงเป็นกลวิธีให้คำปรึกษาอย่างหนึ่ง (มานิดา ทองทวี 2526 : 24 อ้างอิงมาจาก Strang. 1946)

2. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

งานวิจัยในต่างประเทศ

ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการให้บริการให้คำปรึกษาซึ่งส่วนใหญ่พบว่าผู้รับบริการชอบการให้คำปรึกษาแบบนำทางมากกว่าแบบไม่นำทาง (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2522 : 11 อ้างอิงมาจาก Maher and Rogus. 1952, 1960 Grigg and Goodstun. 1957, Sonneand Goldman. 1957) แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้รับบริการจะชอบการให้คำปรึกษาแบบใดนั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษา (Etohlman. 1963 : 456 - 458) ทั้งนี้เพราะการบริการให้คำปรึกษาใดจะมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ทฤษฎี

ต่าง ๆ ให้เหมาะกับลักษณะปัญหาและลักษณะของผู้รับบริการ (วัชร ทรัพย์มี และจรี วาतिकินกร 2528 :12 อ้างอิงมาจาก Goldstun and Stein. 1977) ซึ่งจากการศึกษาของ สมิตและ กลาส (วัชร ทรัพย์มี และจรี วาतिकินกร 2528 : 12 อ้างอิงมาจาก Smith and Glass. 1981) ที่ได้รวบรวมงานวิจัย 375 เล่ม เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการให้บริการปรึกษาพบว่า ประมาร้อยละ 75 ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษานั้นมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนามากกว่ากลุ่มควบคุม ดังจะเห็นจากการศึกษาผลการให้คำปรึกษาที่มีต่อ ตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

สเติร์นเบิร์ก (Sternberg. 1954 : 226 - 236) ได้ให้คำปรึกษานักเรียนหญิง คนหนึ่งที่ครูแนะนำให้มาหาครูแนะแนวเนื่องจากต้องการลาออกจากโรงเรียน เพราะเกิดความอายที่ถูกครูเรียกให้ท่องปากเปล่าในชั้น เป็นเด็กหน้าตาอ่อนกว่าอายุ พูดเสียงค่อยและไม่ชัดเจน มีลักษณะหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลา มีประวัติการเรียนที่ล้มเหลวต่ำลง เป็นคนที่มีมองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ครูแนะแนวได้ให้ความช่วยเหลือเป็นเวลาสองปีครึ่งด้วยวิธีการให้คำปรึกษาโดยพยายาม ช่วยให้รู้จักปัญหาของตนเอง และมองเห็นว่าตนเป็นคนที่มีค่ามีประโยชน์ ซึ่งผลปรากฏว่าพฤติกรรม ของนักเรียนหญิงคนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกว่าเดิม หลังจากการให้คำปรึกษาแล้ว

คอลลฟิลด์ (Caulfield. 1970 : 1813 - 1814) ได้ศึกษาผลของการให้คำ ปรึกษาที่มีต่อการปรับตัวของเด็กชั้นปีที่ 5 ที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำโดยใช้ข้อทดสอบทางสังคมมิติ และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพคาลิฟอร์เนีย ทั้งก่อนและหลังการให้คำปรึกษา ผลปรากฏว่ากลุ่ม ทดลองมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้น แต่ไม่แตกต่างไปจากกลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับที่ มัวร์ และโพแฟม (สุนทร ธนาสนะ 2516 : 18 อ้างอิงมาจาก Moore and Popham. 1960) ได้ศึกษาไว้ และพบว่าการให้คำปรึกษาช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวดีขึ้น

นอกจากนั้นยังมีการศึกษาผลการให้คำปรึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แมกโกแวน (มานิดา ทองทวี 2526 : 25 - 26 อ้างอิงมาจาก MacGowan. 1968) ได้ศึกษานักเรียนชายเกรด 8, 9 และ 10 ที่มีความสามารถต่ำและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจัดแยก กลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยระดับสติปัญญา และระดับชั้นเป็นเกณฑ์ โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้คำ

ปรึกษาสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 10 นาที ตลอดปีการศึกษา ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมาเรียนอย่างสม่ำเสมอแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แชนเซน และแซนเดอร์ส (พรณพิศ วาณิชการ 2528 : 357 อ้างอิงมาจาก Hansen and Sandus. 1973) ได้ยกกรณีการเลือกอาชีพที่ไม่เป็นไปตามความจริงแบบสูงเกินไปและต่ำจนเกินไป โดยศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลกับแบบกลุ่มที่มีต่อเด็กนักเรียนเกรด 11 และ 12 ผลปรากฏว่านักเรียนที่เลือกอาชีพสูงเกินความเป็นจริงที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และนักเรียนที่เลือกอาชีพต่ำเกินไปที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล ได้พัฒนาการเลือกอาชีพที่ใกล้ความเป็นจริงมากขึ้น

งานวิจัยในประเทศไทย

สำหรับการวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลนั้น มีผู้วิจัยไว้ดังนี้คือ

อำนวย ทะพิงค์แก (อำนวย ทะพิงค์แก 2513 : 66) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาที่มีต่อผลการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการให้คำปรึกษาคณะละ 5 ครั้ง ครั้งละ 15 - 30 นาที และจัดกลุ่มให้คำปรึกษาตามประเภทของปัญหาอีกกลุ่มละ 3 ครั้ง ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยดีขึ้นกว่าภาคเรียนที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาร้อยละ 70 มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษามีประโยชน์ต่อการปรับตัว ทำให้มีความอบอุ่นใจมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น และในปีเดียวกันนี้ ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ (ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ 2513 : 52) ได้ศึกษาสาเหตุการหนีเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 5 คน ด้วยวิธีการศึกษารายกรณี และให้คำปรึกษาร่วมไปด้วย ผลปรากฏว่า ภายหลังการให้คำปรึกษาคณะละ 6 ครั้ง นักเรียนมีความเข้าใจและมีการปรับตัวดีขึ้น ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น ซึ่งต่อมา พเยาว์ พูลเจริญ (พเยาว์ พูลเจริญ 2524 : 49) ก็ได้ทดลองให้คำปรึกษาและได้ผลที่สอดคล้องกัน กล่าวคือได้ทดลองให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลที่มีปัญหาการปรับตัวในภาคปฏิบัติโรงพยาบาลรามาธิบดี

จำนวน 16 คน ผลการทดลองปรากฏว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับคำปรึกษาแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม มีการปรับตัวในภาคปฏิบัติดีกว่าก่อนได้รับคำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี่ต่อมา วาสนา แฉล้มเขตร (วาสนา แฉล้มเขตร 2525 : 48 - 49) ได้ทดลองให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล โดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบโรเจอร์ส เพื่อลดปัญหาทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองเป็นรายบุคคล ทุนละ 6 ครั้งหลังได้รับคำปรึกษาแบบโรเจอร์ส ปัญหาทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองมีระดับลดลงกว่าก่อนที่จะได้รับคำปรึกษา

นอกจากนี้ มานิดา ทองทวี (มานิดา ทองทวี 2526 : 72 - 75) ยังได้ศึกษาเปรียบเทียบการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" จังหวัดชลบุรี จำนวน 16 คน ผลปรากฏว่า หลังจากให้คำปรึกษาแก่กลุ่มตัวอย่างทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มแล้ว นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษารายบุคคลทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย คงได้กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนนั้นสามารถที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ เช่น ปัญหาด้านการปรับตัว การเข้าใจและยอมรับตนเอง การช่วยนักเรียนในด้านการเรียนให้เรียนดีขึ้น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และการแก้ปัญหาในการเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับความเป็นจริงแก่นักเรียนได้มากขึ้น

3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ความหมายและลักษณะของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการด้านหนึ่งของบริการให้คำปรึกษาที่ได้จัดขึ้นในโรงเรียน และเป็นส่วนหนึ่งของโครงการแนะแนวอาชีพ ซึ่ง คมเพชร จัตรสุภกุล (คมเพชร จัตรสุภกุล 2521 : 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพในโรงเรียนว่า โครงการแนะแนวอาชีพที่ดีและสมบูรณ์นั้นย่อมประกอบด้วยโครงการให้คำปรึกษาด้านอาชีพอยู่ด้วยเสมอ และได้เป็นที่ปรากฏแล้วว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมากกว่าการจับคู่ระหว่างความถนัด ความสามารถและความสนใจของบุคคลกับลักษณะต่าง ๆ หรือองค์

ประกอบของอาชีพ (วัชร ทรัพย์มี 2522 : 125) ดังนั้น จึงมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไว้ดังนี้ คือ

ซูเปอร์ (Super. 1951 : 191 - 197) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกระบวนการช่วยบุคคลให้พัฒนาการยอมรับ และผสมผสานส่วนที่เป็นบุคลิกลักษณะของตนเองกับบทบาทในโลกของงานอาชีพ ทดสอบภาพพจน์ของตนเองกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมภายนอกเพื่อนำมาซึ่งความพึงพอใจสู่ตนและสู่สังคม

ไครท์ส (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2528 : 82 อ้างอิงมาจาก Grites. 1981) ได้พยายามแยกความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพออกจากการแนะแนว และบริการให้คำปรึกษาด้านอื่น ๆ โดยมีความเห็นว่า

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นการเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลสองคน โดยผ่านการมีความสัมพันธ์ที่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลทางจิตใจที่อาจเกี่ยว หรือไม่เกี่ยวกับการให้แบบทดสอบ

2. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มิใช่เป็นเพียงแค่ระบบการให้ข้อมูลเท่านั้น ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะต้องมีส่วนร่วมกันในกระบวนการตัดสินใจอย่างมีความหมาย มิใช่เป็นเรื่องของการให้และรับโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเท่านั้น

3. ไม่สามารถจะบอกได้ชัดเจนว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าการให้บริการชนิดอื่น ๆ การที่จะกล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ไม่สำคัญเท่าการให้คำปรึกษาทางด้านปัญหาส่วนตัวนั้น คงเป็นไปได้ยาก แม้ว่าปัญหาทางด้านการปรับตัวและปัญหาทางอาชีพจะแตกต่างกันก็จริงอยู่ แต่ถ้าพิจารณาให้รอบคอบแล้ว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาชนิดใดล้วนมีความเกี่ยวข้องผูกพันซึ่งกันและกันทั้งสิ้น ดังนั้น ในความเห็นของไครท์ส การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงรวมไปถึงการให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวด้วย แต่การให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้ก้าวเข้าไปในส่วนที่การให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวก้าวไปไม่ถึง นั่นก็คือ การเข้าไปในเรื่องโลกของงานอาชีพที่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งของชีวิตมนุษย์

นอกจากนั้น เฮอร์ และแครเมอร์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2528 : 83 อ้างอิงมาจาก Herr and Cramer. 1984) ยังได้ให้คำจำกัดความของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไว้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นการสื่อสารทางคำพูดที่กระทำโดยบุคคล 2 คน ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้

มาใช้บริการ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้บริการ โดยผ่านกระบวนการปะทะสัมพันธ์ที่มีความหมาย ตลอดเวลา ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้ความสามารถของการเป็นผู้เชี่ยวชาญทางพฤติกรรมศาสตร์ ช่วยผู้รับคำปรึกษาให้เกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้น สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและรับผิดชอบในการดำเนินการไปสู่ขั้นตอนนี้

สำหรับในประเทศไทย ได้มีผู้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไว้ดังนี้ คือ แหทซ์ และ อัมพา โชติกเสถียร (Hatch and อัมพา โชติกเสถียร 2509 : 79) ได้ให้ความหมายว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพหมายถึงกระบวนการที่บุคคลจะได้รับความช่วยเหลือในการวิเคราะห์และรู้จักตนเอง วิเคราะห์จุดหมายทางอาชีพและโครงการฝึกฝนของตนเพื่อให้บรรลุถึงความมุ่งหมาย พร้อมทั้งนำเอาเนื้อหาที่สำคัญต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาอย่างมีเหตุผล

สวัสค์ เรืองฉาย (สวัสค์ เรืองฉาย 2520 : 74) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเปรียบเสมือนการเลือกคู่ระหว่างผู้รับคำปรึกษากับอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะต้องรู้จักทั้งสองฝ่ายดี และจะต้องแนะนำให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักคู่ที่เขาจะเลือกอย่างเพียงพอ เมื่อเห็นว่าทั้งสองฝ่ายมีลักษณะเหมาะสมกันดีแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องแนะนำวิธีที่จะให้ทั้งสองฝ่ายเข้ากันได้อย่างสนิทสนมเพื่อความสุขของชีวิตต่อไป

นวลละออ สุภาพล และวัชรีย์ ทรัพย์มี (นวลละออ สุภาพล 2521 : 76 วัชรีย์ ทรัพย์มี 2523 : 89) ได้กล่าวให้ความเห็นไว้อย่างสอดคล้องกันว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ได้พัฒนาความเข้าใจตนเองและองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองอย่างถูกต้องแท้ กับทั้งช่วยให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจนสามารถผสมผสานสองสิ่งนี้เข้าด้วยกันจนกระทั่งบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพ ตัดสินใจและดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพที่วางไว้จนประสบความสำเร็จก้าวหน้า

นอกจากนั้น นวลศิริ เปาโรหิตย์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2527 : 32, 2528 : 85) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยกล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น มีลักษณะคล้ายการให้บริการด้านส่วนตัวอื่น ๆ แตกต่างกันแต่เพียงการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะเน้นหนักในด้านการแนะแนวอาชีพและการศึกษาจะไม่มุ่งเน้นประเด็นแก้ปัญหาทางอารมณ์

และบุคลิกภาพของผู้รับคำปรึกษา การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นจะต้องเป็นการสื่อสารที่มีความหมายระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาในบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่อบอุ่นเป็นกันเองที่ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญของตนช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีการเข้าใจตนเองมากขึ้น และสามารถรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง เข้าใจโลกของงาน และเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการในอันที่จะนำความพอใจมาสู่ตนเองและสังคม

จากความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เรียนรู้ที่จะเข้าใจ ยอมรับตนเอง และสิ่งแวดล้อมของตน ตลอดจนได้รับการพัฒนาทักษะ ความสามารถในการสร้างจุดหมายด้านอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองได้มากที่สุด ทั้งนี้โดยความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคคลสองคน ซึ่งได้แก่ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา

ความสำคัญของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

พาร์สันส์ ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพ ได้เป็นผู้ริเริ่มการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่บอสตันในสหรัฐอเมริกาเมื่อ 70 ปีที่แล้วและเป็นผู้พัฒนาวิธีช่วยเยาวชนด้วยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่ใช้เป็นหลักกันอยู่ในปัจจุบัน จากหนังสือที่เขาได้เขียนขึ้นและมีผู้จัดพิมพ์หลังจากเขาถึงแก่กรรมแล้ว ในปี ค.ศ. 1980 เขาได้ให้คำจำกัดความของการแนะแนวอาชีพว่าเป็น การเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพและการที่จะประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวหน้า โดยเขาได้ชี้แจงแก่เยาวชนว่า การเลือกอาชีพที่เหมาะสมประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ (วัชรีย์ ทรัพย์มี 2522 : 119 อ้างอิงมาจาก Parsons. 1909)

1. ความเข้าใจในตนเองอย่างแจ่มแจ้ง ทั้งด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความคาดหวัง ซึ่งจำกัดของความรู้ กำลังสมอง และกำลังทรัพย์ ตลอดจนสาเหตุหรือต้นกำเนิดของสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว

2. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ประโยชน์ที่จะได้รับ รายได้ โอกาสก้าวหน้าของงาน และสภาพการณ์ต่าง ๆ

3. การใช้เหตุผลโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ อันเป็นข้อเท็จจริงทั้งสองประการดังกล่าว

พาร์สันไม่ได้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพในโรงเรียน แต่เขาคำนึงงานในสำนักงานเอกชน เรียกว่า สถาบันเบรควินเนอร์ ซึ่งเขาก็ได้ดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาการว่างงาน ได้มีการค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ ซึ่งนักแนะแนวอาชีพในสมัยต่อมานิยมเรียกกันว่า "ขั้นห้กเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพของแต่ละบุคคล"

(Brewer. 1942 : 20 - 23) โดยประกอบด้วย

1. การวางรากฐานอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ในอาชีพ
2. การศึกษาช่องทางหรือโอกาสเกี่ยวกับอาชีพ
3. การเลือกอาชีพ
4. การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ
5. การเข้าทำงาน
6. การปรับตัวเข้ากับงานและการหาความก้าวหน้าในการทำงาน

จึงกล่าวได้ว่า ทั้งหลักการและวิธีการดังกล่าวที่พาร์สันส์เป็นผู้วางรากฐานเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพไว้นั้น ได้เป็นหลักที่นิยมใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน

สำหรับความสำคัญและความจำเป็นในด้านความต้องการการแนะแนวอาชีพนั้น ในระยะต่อมา กิบสัน (Gibson. 1965 : 416 - 422) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมในรัฐโอไฮโอ มิชิแกน และเวสต์เวอร์จิเนีย ซึ่งจากการศึกษาของเขาได้พบว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่าการให้ข้อสนเทศทางการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรถือเป็นบริการสำคัญในโครงการแนะแนวของโรงเรียน และผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนควรจะช่วยเหลือให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเลือกอาชีพ และศึกษาต่อไปในระดับสูง ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ เดอกิน (Durgin. 1974 : 2671-A) ที่ได้สำรวจการจัดโครงการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทต่าง ๆ ในรัฐโอไฮโอ โดยแจกแบบทดสอบไปยังผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนจำนวน 884 คน ผลการสำรวจปรากฏว่า ผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนเห็นว่าการแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการช่วยให้เด็กมีความสามารถเลือก

อาชีพได้อย่างถูกต้อง และมีบางแห่งที่ยอมรับว่า โครงการแนะแนวของตนยังจัดให้นักเรียนไม่เพียงพอ จำเป็นต้องปรับปรุงโดยรีบด่วน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน นอกจากนี้เขาได้เสนอแนะโครงการอาชีพศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการทางอาชีพตามลำดับขั้น อันได้แก่ ระเบียบรณรงค์พัฒนาความรู้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ทักษะบุคลิกภาพ นิสัยใจคอ การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น การรู้จักสิ่งแวดล้อมและสังคม การรู้ว่าคนเขาทำอะไรกันอย่างไร และมุ่งพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาชีพเบื้องต้นด้วย ระเบียบที่สอง เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ตลาดแรงงาน และข้อสนเทศเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ พร้อมทั้งให้สำรวจดูตนเองว่ามีความถนัดทางใด สนใจอะไร มีความสามารถในด้านวิชาการด้านไหน เพียงไร แล้วปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพในโรงเรียน ระเบียบสาม สำหรับผู้ที่จะเริ่มทำงานครั้งแรก โดยการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานนั้น ๆ ลองทำดูในสภาพที่เป็นจริง หรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง แล้วศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ระเบียบสุดท้าย เป็นระเบียบของผู้ที่เข้าประกอบอาชีพแล้ว ก็ควรหาโอกาสหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมตลอดเวลาที่ประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงให้ตนเองมีความก้าวหน้าในอาชีพต่อไปตลอดชีวิตของการทำงาน ถ้าหากจะเปลี่ยนอาชีพก็กระทำได้โดยการหาความรู้ใหม่ ฝึกใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ

แกทซ์ (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 17 อ้างอิงมาจาก Katz. 1963) ได้ชี้แจงหลักในการนำทฤษฎีการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ไปใช้ในการแนะแนวอาชีพไว้ดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนไม่ได้เหมาะกับทุกอาชีพ
2. ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือบุคคลอาจเลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสม หรือเสียเวลาในการเลือกอาชีพ
3. ควรให้บุคคลได้เรียนรู้วิธีการพิจารณาคำแนะนำการเลือกอาชีพที่เหมาะสมตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้น ✕
4. การเลือกอาชีพของบุคคลต้องมีการวางแผนการล่วงหน้า เพื่อจะได้เลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง และประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพที่เลือกแล้วนั้น ✕

สำหรับในประเทศไทย คมเพชร ฉัตรศุภกุล (คมเพชร ฉัตรศุภกุล 2521 : 35) ได้ให้ความเห็นว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น มีเด็กเป็นจำนวนมากที่มีความต้องการที่จะได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ จากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ทั้งนี้สาเหตุอาจมาจากความขัดแย้งทางจิตใจบางประการที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งทำให้ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรกับการเลือกอาชีพของตนเอง เป็นต้นว่า อาจจะไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้เรื่องอาชีพ หรือมีอุปสรรคอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเช่น ระดับสติปัญญา อิทธิพลของพ่อแม่ ค่านิยมของสังคม และสภาพความสลับซับซ้อนของสังคมที่เข้ามามีอิทธิพลต่อบุคคล ดังที่ วชิร ทรัพย์มี (วชิร ทรัพย์มี 2522 : 118) กล่าวว่าองค์ประกอบและสภาพของสังคมดังกล่าวนี้ มีผลต่อการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ซึ่งทำให้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ลำบาก ถึงแม้บุคคลจะมีเสรีภาพในการเลือกอาชีพก็ตาม ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าในประเทศไทย มีผลการศึกษาที่แสดงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และปัญหาในการเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ดังเช่นการศึกษาของ จันทิมา บุญวานิช (จันทิมา บุญวานิช 2509 : 78) เกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกอาชีพ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเพชรบุรี จำนวนร้อยละ 61 ตัดสินใจเลือกอาชีพโดยปรึกษาบิดามารดา และร้อยละ 23 ตัดสินใจโดยอาศัยความสนใจของตนเอง และ สมพงษ์ มั่นระวัง (สมพงษ์ มั่นระวัง 2513 : 156) ได้สำรวจแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย ก็พบว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมากกว่าครู นอกจากนั้น การเลือกอาชีพของนักเรียนก็ยังแตกต่างกันไปตามอาชีพ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (เป็รื่อง จินดา 2519 : 72) และการศึกษาของ ชูติรัตน์ วัชรจรัสกุล (ชูติรัตน์ วัชรจรัสกุล 2523 : 182) ซึ่งศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรีก็พบเช่นเดียวกันว่า ค่านิยมทางอาชีพในสังคมนั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

นอกจากการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนแล้ว การศึกษาปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนก็พบว่า นักเรียนยังไม่ทราบว่าตนเอง มีความสามารถ ความถนัด ความสนใจและบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพใด ไม่รู้รายละเอียดข้อมูลทางอาชีพ (สวัสดี เรื่องฉาย 2519 : 83) และพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจและวางแผนทางอาชีพ (ประสาธ อิศรปริศา 2523 : 165)

ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนมากนั้นยังประสบปัญหาการเลือกอาชีพโดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งหลักสูตรมุ่งให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนกลุ่มวิชาตามความถนัดความสามารถและความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะได้ยึดเป็นอาชีพต่อไป ซึ่งทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นแสดงถึงนักเรียนยังขาดความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง ยังขาดข้อมูลที่จำเป็นในการเลือกอาชีพอีกทั้งยังมีปัญหาต่าง ๆ และองค์ประกอบสภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เข้ามามีอิทธิพล ทำให้การตัดสินใจของนักเรียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ฉะนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเหล่านั้น โดยจัดการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทัศนคติและทักษะในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนปรับตัวด้านอาชีพได้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้มากที่สุดต่อไปในอนาคต *

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ในด้านจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ไครท์ส และซูเปอร์ (Crites and Super. 1968 : 1) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมี 2 ประการ คือ ช่วยให้ผู้บุคคลปรับตัวเข้ากับงานได้ดีและเอื้ออำนวยให้ผู้บุคคลได้ใช้ศักยภาพของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งวัชร ทรัพย์มี (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 89) ก็ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักถึงความต้องการและค่านิยมของตนเองเพื่อพิจารณาว่าความต้องการและค่านิยมนั้นมีอิทธิพลต่อจุดมุ่งหมาย เช่น การเลือกอาชีพของเขาอย่างไร เพื่อจะได้พิจารณาว่ามีขั้นตอนการกระทำอย่างไรที่จะนำไปสู่เป้าหมาย และเพื่อที่จะได้คาดคะเนได้ใกล้เคียงว่าการวางแผนนั้นจะนำไปสู่เป้าหมายได้ดีมากน้อยเพียงใด

นอกจากจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพดังกล่าวแล้ว นวลศิริ เปาโรหิตย์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2527 : 28 - 33) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมโดยแยกแสดงให้เห็นชัดเจนว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นจะสามารถช่วยบุคคลในด้านอาชีพได้ดังนี้คือ

1. ช่วยเพิ่มพูนการเข้าใจตนเอง เพื่อรู้จักความสามารถ ทักษะ จุดเด่นและความสนใจที่บุคคลมีเพื่อประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง
2. ช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจให้แก่บุคคล ซึ่งการตัดสินใจนี้มีความหมายตั้งแต่การเลือกวิชาเรียน เพื่อนำไปสู่การเลือกอาชีพที่ต้องการ เข้าสู่อาชีพ ตลอดจนการเปลี่ยนอาชีพ

ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลได้มีทิศทางการตัดสินใจ ที่มีประโยชน์และตรงกับความต้องการของเขามากที่สุด

3. ช่วยเพิ่มพูนทักษะทางอาชีพให้แก่บุคคล ซึ่งทักษะทางอาชีพในที่นี้มีความหมายถึง ความรอบรู้ที่เกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ในเรื่องของอาชีพ ตลอดจนถึงทักษะต่าง ๆ ในการเลือก อาชีพที่ตรงกับความต้องการตามขั้นอายุ

4. เพิ่มและหรือเปลี่ยนตัวเลือกทางอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ช่วยปรับปรุงทักษะในการสมัครงาน

6. ช่วยเพิ่มพูนความพึงพอใจในงานอาชีพ

จากที่กล่าวมาในด้านจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ พอจะสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น สามารถที่จะช่วยพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพให้แก่ผู้รับคำปรึกษาได้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับคำปรึกษามีแนวความคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นไปในทางที่ถูกต้อง และได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้งนี้โดยได้เกิดความรู้ความเข้าใจตนเอง ความเข้าใจในข้อมูลด้านอาชีพ ได้รับทัศนคติต่อการทำงานและคุณค่าที่เกิดจากงาน ตลอดจนความเป็นอิสระในการเลือกอาชีพให้ตรงกับความถนัด และความสามารถของตนเองตามอายุที่จำเป็น เพื่อช่วยให้เขาได้เกิดความพึงพอใจในงานอาชีพที่เขาได้เลือกแล้วต่อไปในอนาคต

หลักการสำคัญในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นมีหลักการดังต่อไปนี้ คือ (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 91 - 94)

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับการที่จะให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งนี้ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความเข้าใจเรื่องการปรับตัวของบุคคลเป็นอย่างดี ปัญหาพัฒนาการด้านอาชีพและการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับปัญหาด้านอารมณ์ด้วย เพราะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเอง ดังนั้น การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงสามารถช่วยให้บุคคลปรับตัวในชีวิตได้ (Super. 1960 : 197) ซึ่งถ้าหากบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพได้แล้วก็จะทำให้บุคคลนั้นปรับตัวได้ดีขึ้นนั่นเอง

2. ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอาชีพ โดยจะต้องตระหนักว่าการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ ซึ่งจะไม่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันมาหลายขั้นตอนของชีวิตตั้งแต่วัยเด็กมาแล้ว กระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพก็เหมือนกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ โดยมีแบบเฉพาะของแต่ละบุคคลและพัฒนาในอัตราที่ต่างกัน ดังนั้นในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงอาจเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านอาชีพ แต่ไม่จำเป็นต้องมีจุดประสงค์ให้ผู้รับคำปรึกษาทุกคนตัดสินใจเลือกอาชีพ

3. ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพควรตระหนักว่านักเรียนหลายคนมีความประสงค์จะประกอบอาชีพไม่ตรงกับโอกาสความถนัดและความสามารถของตน ซึ่งทั้งนี้เป็ความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพซึ่งห่างไกลจากที่จะเป็นได้จริง ดังนั้นในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาจึงต้องพยายามช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงาน

4. ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพควรตระหนักว่าการพยายามหาอาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละคนอย่างสมบูรณ์แบบนั้นเป็นเรื่องยากมาก แม้จะเป็นความจริงที่ว่ามีบางอาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละคน และบางอาชีพไม่เหมาะสมกับเขาก็ตาม แต่เนื่องจากข้อจำกัดในสังคมเรื่องตลาดแรงงาน ดังนั้นในการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาจึงควรช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาอาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

5. ผู้ให้คำปรึกษาควรตระหนักว่า การพิจารณาเรื่องการเลือกอาชีพของผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ดังนั้น การที่ผู้รับคำปรึกษาบางคนคาดหวังว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยพิจารณาได้ว่าอาชีพใดจะเหมาะสมกับเขาที่สุด โดยใช้เวลาพิจารณาอันสั้นและไม่มีการเสี่ยงเลยตลอดจนไม่จำเป็นต้องช่วยตนเองเลยนั้น ในข้อนี้ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรชี้แจงให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงลักษณะในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่ถูกต้องว่าจะต้องใช้เวลา และความร่วมมือจากเขาเป็นอย่างมาก และถึงแม้ว่าจะช่วยลดการเสี่ยงในการเลือกอาชีพลง แต่ก็อาจมีความไม่แน่นอนหลงเหลืออยู่บ้าง

6. ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้รับบริการ ผู้รับคำปรึกษบางคนต้องการข้อมูล บางคนต้องการความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ปัญหา บางคนต้องการความช่วยเหลือในเรื่องความขัดแย้งทางอารมณ์ ดังนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรจะต้องรู้ความ

ต้องการของผู้รับคำปรึกษาและการช่วยเหลือที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น อาจใช้วิธีสะท้อนความรู้สึก หรือใช้วิธีตีความหมายหรือใช้วิธีให้ผู้รับคำปรึกษาระบายอารมณ์

7. ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะต้องเน้นสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ซึ่งจะมีสัมพันธภาพที่ดีก็ต่อเมื่อผู้ให้คำปรึกษามีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับคำปรึกษา เข้าใจความรู้สึก มีความจริงใจ ปราศจากอคติ สามารถสื่อความหมายระหว่างกันและกันได้เป็นอย่างดี ผู้รับคำปรึกษามีความไว้วางใจและศรัทธาในตัวผู้ให้คำปรึกษา

8. เนื่องจากปัญหาในการเลือกอาชีพของผู้รับคำปรึกษา อาจเป็นด้วยความขัดแย้งระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ดังนั้นในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรต้องให้ความสนใจต่อองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อมของผู้รับคำปรึกษาดังนี้ คือ

8.1 องค์ประกอบที่เป็นข้อจำกัดอันเนื่องมาจากตัวบุคคล ได้แก่ ความสามารถ ความถนัด ทักษะความรับผิดชอบ ความพยายาม เป็นต้น

8.2 องค์ประกอบที่เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคล ได้แก่ ค่านิยม ความสนใจ จุดหมายในชีวิต ทัศนคติที่มีต่ออาชีพ

8.3 องค์ประกอบที่เป็นข้อจำกัดอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ฐานะโอกาส ในสังคมเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ ข้อกำหนดหรือลักษณะของอาชีพ หรือการศึกษา

8.4 องค์ประกอบที่เป็นแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พ่อแม่ เพื่อน ครูหรือบุคคลแวดล้อมอื่น ๆ

ปัญหาในการเลือกอาชีพของผู้รับบริการ อาจเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นต้นว่า อาจมีปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างแรงผลักดันภายในตัวบุคคล เช่น ผู้รับบริการมีความต้องการจะประกอบอาชีพที่ตนไม่มีความสามารถหรือความถนัด นอกจากนี้ยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างแรงผลักดันอันเนื่องมาจากตัวบุคคล กับแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม เช่น ต้องการประกอบอาชีพหนึ่ง ซึ่งพ่อแม่ไม่เห็นด้วยหรือมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างแรงผลักดันภายในตัวบุคคลกับข้อจำกัดอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม เช่น ต้องการประกอบอาชีพซึ่งต้องใช้เวลาฝึกฝนนาน โดยที่เศรษฐกิจไม่อำนวยให้

จากที่กล่าวมาแล้วจึงสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ไม่เพียงแต่เป็นการจับคู่ระหว่างความถนัด ความสามารถ และความสนใจของบุคคล กับลักษณะต่าง ๆ หรือองค์ประกอบของอาชีพเท่านั้น บุคลิกภาพของคนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง และแก่นแท้ของบุคลิกภาพคือความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง ดังนั้น การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงควรพิจารณาบุคคลทุก ๆ ด้านไม่ใช่เฉพาะบางด้าน เนื่องจากพัฒนาการด้านอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทั่วไป ปัญหาด้านอาชีพจึงเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ และความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองและมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและการปรับตัวเช่นเดียวกับด้านอื่นในชีวิต ฉะนั้นถ้าจะดำเนินการให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงต้องทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนได้รับการฝึกฝนและมีคุณสมบัติพอที่จะดำเนินการให้คำปรึกษา โดยจะต้องเข้าใจว่าพัฒนาการด้านอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการในชีวิตของบุคคล

หลักการให้ข้อมูลในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษามีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ทักษะการประสานข้อสนเทศทางอาชีพเข้าในกระบวนการให้คำปรึกษา กล่าวคือ การมีความรู้ความสามารถที่จะผสมผสานข้อมูลทางอาชีพเข้ากับขั้นตอนการบริการปรึกษาด้านอาชีพได้อย่างสอดคล้องทั้งในด้านเวลา และวิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพ ซึ่งทักษะดังกล่าวจะแสดงให้เห็นความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่จะตัดสินใจว่า ควรจะเอาข้อสนเทศหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพนั้นเข้ามาใช้เมื่อใดและนำมาใช้อย่างไร (คมเพชร ฉัตรศุภกุล 2521 : 207) ได้มีการอภิปรายถึงวิธีให้ข้อมูลด้านอาชีพในการให้คำปรึกษา ซึ่ง เบรย์ฟิลด์ (Brayfield. 1948 : 485 - 595) ได้แบ่งวิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพในการให้คำปรึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสนใจในการเลือกอาชีพของเขา
2. การให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงการเลือกอาชีพให้เหมาะสม
3. การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะคิดวางแผนโครงการเลือก

อาชีพ

ซึ่งการแยกประเภทวิธีให้ข้อมูลแบบดังกล่าวนี้ ได้มีความคล้ายคลึงกับที่ คริสเตนเซน (Christensen. 1949 : 11 - 14) ได้แบ่งไว้ นอกจากนั้น แบเออร์ และ โรเบอร์ (Baer and Roeber. 1951 : 425 - 426) ยังได้แยกประเภทการให้ข้อมูลด้านอาชีพไว้แตกต่างกันดังนี้ คือ

1. การให้ข้อมูลเพื่อการสำรวจ เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจอาชีพอย่างกว้างขวาง
2. การให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้ศึกษาอาชีพโดยเฉพาะอย่างลึกซึ้ง
3. การให้ข้อมูลเพื่อเพิ่มความมั่นใจ เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษามั่นใจในการเลือกอาชีพของตน
4. การให้ข้อมูลเพื่อเปลี่ยนแปลงการเลือกอาชีพ เป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เปลี่ยนแปลงการเลือกอาชีพใหม่ให้เหมาะสม
5. การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการวางแผนโครงการ เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะคิดวางแผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
6. การให้ข้อมูลเพื่อการเหนี่ยวนำ เป็นการเหนี่ยวนำให้ผู้รับคำปรึกษามาขอคำปรึกษาจนกระทั่งเขารู้ความต้องการของเขา
7. การให้ข้อมูลเพื่อประเมิน เป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้รับคำปรึกษา
8. การให้ข้อมูลเพื่อพิจารณาความมั่นใจเป็นการพิจารณาว่าผู้รับคำปรึกษามั่นใจในการเลือกอาชีพของตนหรือไม่

อย่างไรก็ตามในการให้ข้อมูลด้านอาชีพในการให้คำปรึกษานั้น ผู้ให้คำปรึกษาควรคำนึงถึงขอบเขตของแนวทางในการให้ข้อมูลในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ซึ่ง ลีโอนา อี ไทเลอร์ (คมเพชร จัตรสุภกุล 2521 : 207 อ้างอิงมาจาก Tyler. 1953) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ

1. การประหยัดเวลาของผู้รับคำปรึกษา ในระหว่างการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น ไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลอย่างละเอียด และไม่ควรรี้นอกเหนือจากคำถามของผู้รับคำปรึกษา

2. การนำเอาข้อมูลด้านอาชีพมาใช้ในการให้คำปรึกษานั้น จะต้องไม่ทำให้โครงสร้างที่สำคัญของการให้คำปรึกษาเสียไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา

3. ในระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา เมื่อผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลด้านอาชีพบางประการแล้ว ย่อมจะเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงออก ในด้านความรู้สึกและทัศนคติอย่างเสรี

นอกจากข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว เอฟเวอร์เรท แอล ชอทสเตอร์ม และลอร์เรนส์ แอมเมอร์ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล 2521 : 207 อ้างอิงมาจาก Peters and Sherty. 1963) ยังได้ให้หลักทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ให้คำปรึกษาได้ให้ข้อมูลด้านอาชีพ ในระหว่างสถานการณ์ให้คำปรึกษาดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อมูลด้านอาชีพจะต้องมีความเที่ยงตรง การนำมาใช้จะต้องไม่มีการอ้างอิงจากส่วนบุคคล

2. การเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพนั้น จะต้องเสนอในรูปของสิ่งที่พิมพ์ไม่ควรเสนอออกมาในรูปของการจำ

3. การแนะเรื่องอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาควรจะชี้แนะให้นักเรียนได้พิจารณาอาชีพเท่าที่จะทำได้

4. เวลา ข้อมูลด้านอาชีพ และการเสนอแนะนั้นจะต้องรอเอาไว้จนกว่า

4.1 ได้มีการประเมินลักษณะบุคคลแต่ละคนแล้ว

4.2 นักเรียนมีความรู้สึกต้องการข้อสนเทศนั้น

4.3 ผู้ให้คำปรึกษารู้สึกว่าการให้ข้อมูลจะช่วยแก้ไข้ปัญหาได้

5. การสังเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษามีความรับผิดชอบที่จะช่วยนักเรียนให้สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงด้านอาชีพกับข้อมูลที่ได้สำรวจแล้วจากการทดสอบและประวัติส่วนตัว

6. การตรวจสอบ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยให้นักเรียนรู้จักการตรวจสอบและทำความเข้าใจกับข้อมูลด้านอาชีพ

7. การศึกษาทั่วไป ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องหลีกเลี่ยงการเน้นคุณค่าการศึกษาทั่วไป ใน การศึกษาวิชาบางวิชา

จากหลักและวิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพในการให้คำปรึกษาข้างต้นดังกล่าวแล้วนั้น จึง เห็นได้ว่าผลของการให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่ผู้รับคำปรึกษาในกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น จะเป็นเครื่องช่วยประกอบการพิจารณาการตัดสินใจเลือกอาชีพ และวางแผนการเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายทางอาชีพตามจุดมุ่งหมายที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการนั่นเอง และที่สำคัญผู้ให้คำปรึกษา ด้านอาชีพจำเป็นจะต้องมีทักษะในการประสานข้อมูลทางอาชีพเข้าในกระบวนการให้คำปรึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

วัชร ทรัพย์มี (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 95) กล่าวถึงวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ไว้ดังนี้ คือ

1. รูปแบบของการให้คำปรึกษา (Models) ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis)
 - 1.2 กระบวนการ (Process)
 - 1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcomes)
2. วิธีให้คำปรึกษา (Methods) ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 เทคนิคการสัมภาษณ์ (Interview Techniques)
 - 2.2 การใช้แบบทดสอบ (Use of Tests)
 - 2.3 การให้ข้อมูลด้านอาชีพ (Use of Occupational Information)

สำหรับวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Traits and Factors Career Counseling)
2. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client - Centered Career Counseling)

3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยยึดหลักพัฒนาการด้านอาชีพ (Developmental Career Counseling)

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล เพื่อนำมาพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพให้แก่ นักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว สำหรับรูปแบบวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมีลักษณะดังนี้ คือ (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 95 - 99)

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล

1. รูปแบบของการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย

1.1 การวินิจฉัยปัญหา

การวินิจฉัยปัญหาเป็นการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่ว่า ปัญหาของผู้รับคำปรึกษาเกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุใด

อ. จี. วิลเลียมสัน ผู้นำของวิธีให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคลได้สรุปว่าปัญหาของผู้รับคำปรึกษามี 4 ประเภทคือ

1.1.1 ผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้ที่ยังไม่มีโครงการประกอบอาชีพเลย

1.1.2 ผู้รับคำปรึกษายังตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ได้แน่นอน

1.1.3 ผู้รับคำปรึกษายังเลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสม

1.1.4 ความสนใจและความถนัดของผู้รับคำปรึกษาขัดแย้งกัน

1.2 กระบวนการ

กระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

1.2.1 การวิเคราะห์ผู้รับคำปรึกษา (Analysis) เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษา โดยใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ แบบสำรวจ การสัมภาษณ์ เพื่อให้รู้ถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพและองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษา

1.2.2 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อทำความเข้าใจผู้รับคำปรึกษาและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเอง

1.2.3 การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) จากข้อมูลที่สังเคราะห์แล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะนำมาใช้ในการวินิจฉัยปัญหาของผู้รับคำปรึกษาว่า ที่เลือกอาชีพไม่ได้หรือมีปัญหาด้านอาชีพเนื่องมาจากสาเหตุใด

1.2.4 การคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น (Prognosis) และเสนอแนะทางเลือกอื่น ๆ แก่ผู้รับคำปรึกษา เป็นต้นว่า ถ้าไม่มีความถนัด ความสามารถ ความสนใจในแนวนั้นแล้วเลือกอาชีพนี้ จะประสบอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อไปภายหน้า ฉะนั้นควรจะพิจารณาอาชีพที่จะเลือกได้อย่างไรอื่น ๆ อีก

1.2.5 การให้คำปรึกษาหรือการแก้ปัญหา (Counseling or Treatment) ผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาจะร่วมกันพิจารณาว่า ควรจะเลือกอาชีพใดจึงจะเหมาะสมหรือจะแก้ปัญหาด้านอาชีพอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ

1.2.6 การติดตามผล (Follow up) เป็นการติดตามว่าหลังจากนักเรียนได้รับคำปรึกษาแล้วได้ผลอย่างไรบ้าง ถ้าไม่ได้ผลจะได้หาทางช่วยเหลือต่อไป

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ หรือจุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมี 2 ประการคือ

1.3.1 เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของผู้ให้คำปรึกษา

1.3.2 เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง สามารถประเมินข้อดี และข้อบกพร่องของตนเองได้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นจุดประสงค์ระยะยาว

2. วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ประกอบด้วยเทคนิคดังต่อไปนี้ คือ

2.1 เทคนิคการสัมภาษณ์

ขั้นตอนในการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้ คือ

2.1.1 การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือกัน วางโครงการเลือกอาชีพหรือแก้ปัญหาด้านอาชีพ

2.1.2 การส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง

2.1.3 การเสนอแนะหรือช่วยผู้รับคำปรึกษาวางโครงการเกี่ยวกับอาชีพ

2.1.4 การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ดำเนินการตามโครงการที่วางไว้

2.1.5 การส่งตัวผู้รับคำปรึกษาไปขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากบุคลากรอื่น

ถ้าจำเป็น

เจ.จี.คาร์ลีย์ (J.G.Darby) ได้กล่าวถึงหลักการสัมภาษณ์ไว้ 4 ประการคือ

ก. ไม่ใช่วิธีบรรยายหรือให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับฟังเท่านั้น

ข. ใช้คำพูดง่าย ๆ ให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจเนื้อหาและข้อมูลต่าง ๆ อย่าง

กระจ่างแจ้ง

ค. ก่อนจะให้ข้อมูลหรือคำตอบใด ๆ แก่ผู้รับคำปรึกษา ควรแน่ใจเสียก่อนว่าเป็นข้อมูลที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการทราบ

ง. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจทัศนคติและความคิดเห็นของผู้รับคำปรึกษา

2.2 การใช้แบบทดสอบ

การใช้แบบทดสอบจะนำไปสู่การแนะนำหรือการวางโครงการดังนี้ คือ

2.2.1 การแนะนำโดยตรง (Direct Advising) โดยที่ผู้ให้คำปรึกษาจะแจ้งกับผู้รับคำปรึกษาเลยว่า ผู้ให้คำปรึกษามีความเห็นว่าผู้รับคำปรึกษาควรทำอย่างไร

2.2.2 การยกเหตุผลข้อเท็จจริง (Persuasion) เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถคาดคะเนผลที่จะเกิดจากการตัดสินใจของตนเอง

2.2.3 การอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาฟัง (Explanation) เกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหา หรือคาดคะเนผลที่จะเกิดจากการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งการแจ้งผลการทดสอบวิธีนี้เป็นวิธีที่ควรใช้มากที่สุด

แคมม์ และ เรนนี (Kamn and Wrenn. 1960 : 32 - 42) พบว่า ผู้รับคำปรึกษาจะยอมรับผลการทดสอบเป็นอย่างดี เมื่ออยู่ในสภาพการณ์ดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- ก. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษามีความเป็นกันเอง
- ข. ผู้รับคำปรึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษา
- ค. ผู้รับคำปรึกษาพร้อมที่จะยอมรับข้อมูลใหม่ ๆ
- ง. ข้อมูลที่เสนอให้จะต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อปัญหาของผู้รับคำปรึกษา
- จ. ข้อมูลที่เสนอให้ไม่ขัดแย้งกับความรู้สึนึกึกคิดของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อตน

2.3 การให้ข้อมูลด้านอาชีพ

เบรย์ฟิลด์ (Brayfield. 1960 : 212 - 220) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการให้ข้อมูลด้านอาชีพในระหว่างการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล ดังต่อไปนี้คือ

2.3.1 เป็นการให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งมีโครงการประกอบอาชีพแล้ว หรือเพื่อให้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ระหว่างอาชีพที่ก้ำกึ่งกัน หรือเพื่อเป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

2.3.2 ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่ผู้รับคำปรึกษา เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับความรู้เรื่องอาชีพของผู้รับคำปรึกษา เพื่อผู้รับคำปรึกษาจะได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น โดยผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ผู้รับคำปรึกษาชี้แจงลักษณะอาชีพที่ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจเลือกแล้วถ้าผู้รับคำปรึกษาได้รับข้อมูลมาอย่างคลาดเคลื่อน ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพนั้น เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตระหนักว่าข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนรู้มานั้นคลาดเคลื่อน และอาจจะไม่เหมาะกับจุดประสงค์ของเขา เพื่อเขาจะได้พิจารณาตัดสินใจใหม่

2.3.3 เป็นการให้ข้อมูล เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พิจารณาเลือกอาชีพจนกระทั่งนักเรียนสามารถเลือกอาชีพได้

จากวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบพอสรุปได้ว่าวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพวิธีนี้ มีวิธีการที่สำคัญคือ ผู้ให้คำปรึกษาจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัว

ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งได้จากกลวิธีต่าง ๆ วิธีนี้คือวิธีสำรวจเป็นรายบุคคล ผู้ให้คำปรึกษาจะนำคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษามาจับคู่กับลักษณะอาชีพและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาอาชีพที่เหมาะสมกับเขา และให้ความสนใจในประเด็นต่อไปนี้อาชีพใดที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับคำปรึกษา อาชีพเหล่านี้ต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติเช่นใด ผู้รับคำปรึกษาจะเตรียมตัวประกอบอาชีพอย่างไร วิธีเข้าประกอบอาชีพและจะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นได้อย่างไร นอกจากนี้วิธีให้คำปรึกษาวิธีนี้ก็มีหลักการว่า การหาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและโลกของงาน ทำให้บุคคลไม่สามารถวางโครงการอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่สามารถปรับตัวด้านอาชีพได้อย่างเหมาะสม วิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้บุคคลวางโครงการหรือปรับตัวด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพคือการให้ข้อมูลเพื่อให้บุคคลได้รู้จักตนเอง และรู้จักโลกของงาน (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 98 - 99)

จากข้อสรุปดังกล่าววิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล จึงเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพราะจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนเลือกแผนการเรียน หรือเลือกอาชีพได้ตรงกับความถนัด ความสามารถและความสนใจของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากว่าก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพใดก็ตาม เขาควรจะได้รับ的帮助เหลือให้มีความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อจะช่วยให้เขานำเอาความรู้ทั้งสองอย่างมาสัมพันธ์กัน และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจึงควรเริ่มต้นจากผู้ให้คำปรึกษาที่จะช่วยหาความรู้ และช่วยพิจารณาองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ร่วมกับผู้รับคำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติไม่ใช่เป็นสิ่งที่มาแต่กำเนิด บุคคลเกิดทัศนคติขึ้นได้จากการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ ทัศนคติคือ ความสัมพันธ์ที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่นต่อสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ และความคิดเห็นต่าง ๆ บุคคลมีทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ได้มากมายเนื่องจากการเรียนรู้และได้รับประสบ-

การณีนี้นั้น (กานดา พุฒ 2516 : 10 อ้างอิงมาจาก Sherif and Sherif. 1969) ดังนั้น จึงมีผู้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ต่าง ๆ กันคือ

อัลลพอร์ต (Allport. 1935 : 810) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ สภาวะแห่งความพร้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะแห่งความพร้อมนี้เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น วัตถุ สิ่งของ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เกรย์ และ กรูทซ์ฟิลด์ (Kretch and Crutchfield. 1962 : 223) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดพลังจูงใจ อารมณ์ การรับรู้ และกระบวนการรู้ การเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์รอบตัวของบุคคล

ฟรีดแมน ซิมบาร์โด และเอ็บบ์เซน (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ 2527 : 169 อ้างอิงมาจาก Freedman. 1970, Zimbardo and Ebbesen. 1970) ให้ความหมายของทัศนคติไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ทัศนคติ คือ ระบบที่มีลักษณะมั่นคงถาวร ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้ ได้แก่ ความเข้าใจ หรือการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้านอารมณ์หรือความรู้สึก ได้แก่ การชอบ ไม่ชอบ และด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม ได้แก่ การเข้าไปหาหรือถอยหนีจากบุคคลหรือสิ่งของนั้น ๆ

นอกจากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว บลูม และคนอื่น ๆ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ 2527 : 170 - 171 อ้างอิงมาจาก Bloom and others. 1971) ได้กล่าวถึงทัศนคติในลักษณะที่เป็นพัฒนาการทางด้านความรู้สึก โดยเสนอแนะว่า ทัศนคติของบุคคลนั้นมีรูปแบบของการพัฒนาตามลำดับขั้นต่อไปนี้ คือ

1. มีการรับรู้สิ่งเร้า และทำการรู้จัก ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเร้านั้น ๆ
2. มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางที่บุคคลนั้นยอมรับ และจัดเรียงลำดับของพฤติกรรมตามลักษณะของความพอใจ
3. จัดสร้างคุณค่าหรือค่านิยมจากการตอบสนอง โดยมีเงื่อนไขหรือข้อตกลงของสภาวะของสิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดลำดับขั้นของแบบแผนในการสร้างคุณค่านั้น
4. จัดระเบียบค่านิยมเหล่านั้นให้อยู่ในระบบของมโนภาพแห่งตน

5. จัดนำค่านิยมเหล่านั้นมาสร้างเป็นปรัชญาชีวิต หรืออุดมคติแห่งตน ซึ่งในภายหลังจะก่อรูปเป็นอุปนิสัย และจะรวมตัวเป็นบุคลิกภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น

สำหรับในประเทศไทย มีผู้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ดังนี้ คือ

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2520 : 38) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2522 : 92) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันจะมีผลให้บุคคลมีพฤติกรรมตอบสนองในลักษณะที่สอดคล้องกันด้วย

สุรางค์ จันทน์เอม (สุรางค์ จันทน์เอม 2524 : 40) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ สภาพทางจิตใจของบุคคลแต่ละคน ที่เกิดจากประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ อันมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 : 172) ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจ ในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 2 ลักษณะ คือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทัศนคติที่ดีหรือทางบวกหรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า ทัศนคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

จากความหมายของทัศนคติต่าง ๆ ดังกล่าว จะเห็นว่าสอดคล้องกับที่ ส. วาสนา ประवालพฤกษ์ (ส. วาสนา ประवालพฤกษ์ 2524 : 5) ได้สรุป และอธิบายลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ดังนี้ คือ

1. ทัศนคติเป็นการเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งการเตรียมนี้เป็นการเตรียมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

2. สภาพความพร้อมที่จะตอบสนอง เป็นลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อนั้น ๆ จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยได้และบางครั้งไม่มีเหตุผล

3. ทักษะคิดไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

4. ทักษะคิดไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทัศนคติได้

5. ทักษะคิดเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีทัศนคติในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการเช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลา เชื้อชาติ ปัญญา เป็นต้น

6. ทักษะคิดมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ถ้าการเรียนรู้และประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติก็อาจเปลี่ยนแปลงได้

จากการศึกษาความหมายของทัศนคติ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันไปดังกล่าวแล้วนั้น ดังนั้นจึงอาจจะสรุปความหมายของทัศนคติได้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งทำให้การประพฤติปฏิบัติหรือการตอบสนองของบุคคลเป็นไปอย่างมีทิศทางไม่ว่าจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ดังนั้น ทัศนคติจึงสามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงได้

องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านคือ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ 2527 : 183-184 อ้างอิงมาจาก Zimbardo and Ebbesen. 1970)

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความคิด (The Cognitive Component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกรู้สึกนึกคิด หรือมีมโนคติ (Concept) เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง รวมทั้งความเชื่อต่าง ๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (The Effective Component) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินค่า ประมาทความรู้สึก ความชอบหรือการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง องค์ประกอบด้านพฤติกรรมเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้หรือความคิด และด้านความรู้สึก ดังนั้น เมื่อบุคคลหนึ่งมีทัศนคติทางด้านความรู้และความรู้สึกอย่างใด ก็จะต้องแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นด้วย

องค์ประกอบทั้งสามด้านนี้จึงมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติของบุคคลนั้นก็จะต้องเปลี่ยนไปด้วย (อารีรัตน์ พัฒาเพ็ญ 2529 : 8 - 9 อ้างอิงมาจาก Shaver. 1977)

การเปลี่ยนทัศนคติ

ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่นการได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบทางด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Triandis. 1971 : 143) ข้อมูลที่บุคคลได้รับจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้ ต่อเมื่อข้อมูลเหล่านั้นช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองดีขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถแสดงค่านิยมให้ผู้อื่นทราบได้ และไม่ขัดต่อปฏิกิริยาที่ตั้งใจไว้ (Triandis. 1971 : 152 - 153)

แมคไกว (McGuive. 1968 : 1130 - 1187) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (Attention)
2. ความเข้าใจ (Comprehension)
3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (Yielding)

4. การเก็บเอาไว้ (Retention)

5. การกระทำ (Action)

เมื่อส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของทัศนคติเปลี่ยนไปส่วนประกอบอื่น ๆ ก็จะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปด้วย เช่น เมื่อบุคคลมีความรู้ความคิดเปลี่ยนไป ความรู้สึกและการกระทำต่อสิ่งนั้นก็เปลี่ยนไปด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทฤษฎีซึ่งกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่นักจิตวิทยาสังคมใช้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีดังนี้ คือ

1. ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด

เฟสทิงเจอร์ (เจลิ้มศักดิ์ รวยอารี 2523 : 19 - 20 อ้างอิงมาจาก Festinger. 1957) ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากกลไกการปรับตัวของบุคคล 2 ประการคือ

1.1 การเกิดความขัดแย้ง เมื่อการรู้การเข้าใจของบุคคลส่วนหนึ่งขัดแย้งกับการรู้การเข้าใจอีกส่วนหนึ่ง เนื่องจากได้รับข้อมูลใหม่หรือเหตุการณ์ใหม่ เป็นภาวะที่บุคคลไม่สบายใจและไม่สามารถทนต่อสิ่งที่ขัดแย้งกันได้ จะเกิดภาวะจูงใจให้บุคคลพยายามลดความขัดแย้ง หรือจัดความขัดแย้งให้หมดไป โดยการกระตุ้นให้บุคคลมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และนำทางให้บุคคลมีปฏิกิริยาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

1.2 เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น นอกจากบุคคลจะพยายามลดความขัดแย้งแล้ว ยังพยายามที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์หรือข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้

การลดความขัดแย้งนี้ เฟสทิงเจอร์ กล่าวว่าหลักการที่บุคคลทำได้มี 3 วิธีคือ

1.2.1 เปลี่ยนการรู้การเข้าใจที่มีต่อพฤติกรรม

1.2.2 เปลี่ยนการรู้การเข้าใจที่มีต่อสภาพแวดล้อม

1.2.3 เพิ่มการรู้การเข้าใจใหม่ขึ้น

2. ทฤษฎีความสอดคล้องทางความคิด

ไฮเดอร์ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ 2527 : 204 อ้างอิงมาจาก Heider. 1946) กล่าวว่า ถ้าสมาชิกในสังคมหรือกลุ่มใด ๆ ก็ตาม ถ้ามีความรู้สึกที่สอดคล้องกันก็จะสามารถอยู่ด้วยกันได้ แต่ถ้ามีความรู้สึกที่ไม่สอดคล้องกันเมื่อใดหรือไม่สอดคล้องกับกลุ่มเมื่อใด บุคคลต้องเปลี่ยนแปลงความรู้สึกเดิมให้เปลี่ยนไปสอดคล้องกับกลุ่มเมื่อนั้นจึงจะอยู่ด้วยกันได้ ความสอดคล้องเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล เป็นภาวะที่ทุกสิ่งทุกอย่างกลมกลืนกันไม่มีความกดดันหรือขัดแย้งทางใดทางหนึ่ง แต่ถ้าเกิดความไม่สอดคล้องขึ้นจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนทัศนคติ (Insko. 1967 : 199)

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยวิธีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นภาวะที่สอดคล้องของ ไฮเดอร์ นี้ เป็นพื้นฐานให้ อเบลสันและโรเซนเบิร์ก (เฉลิมศักดิ์ รวยอารี 2523 : 21-22 อ้างอิงมาจาก Abelson and Rosenberg. 1960) ได้ตั้งทฤษฎีความสอดคล้องระหว่างความรู้สึกและความคิด ความเข้าใจ ซึ่งกล่าวว่า ความสอดคล้องหรือความสมดุลจะเกิดขึ้นในลักษณะที่ความคิดกับความรู้สึกของบุคคลสอดคล้องกัน ทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ จะคงที่ แต่ความคิดกับความรู้สึกขัดแย้งกันมากจนถึงระดับที่บุคคลไม่สามารถจะทนได้ บุคคลจะลดความขัดแย้งให้อยู่ในภาวะที่สมดุล โดย

2.1 คงทัศนคติเดิมของตนไว้โดยไม่รับข้อมูลใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง หรือเลือกรับแต่เฉพาะข้อมูลที่สอดคล้องกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตน

2.2 เปลี่ยนทัศนคติไป จากข้อมูลใหม่ที่ได้รับ

ในปีต่อมา นิวคอมบ์ (Newcomb. 1961 : 123) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และอิทธิพลของกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ โดยกล่าวว่า บุคคลอาจจะเปลี่ยนทัศนคติไปตามสภาพการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นขึ้นตามความกดดันของกลุ่ม เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มใหม่ ทำให้บุคคลต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มใหม่ ซึ่งอาจจะขัดกับทัศนคติเดิมที่เขามีอยู่ทำให้บุคคลนั้นเกิดภาวะไม่สมดุล ต้องแสวงหาความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิดของตน ภาวะนั้นจะทำให้บุคคลเปลี่ยนทัศนคติไปตามสภาพการณ์นั้น ๆ ที่ได้รับก็ได้

3. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม

เชอร์ฟ และ ฮอฟแลนด์ (Sherif and Hovland. 1961 : 157 - 167) ตั้งทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม โดยทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของทัศนคติด้านพฤติกรรมหรือการปฏิบัติโดยขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคม โดยเชื่อว่าในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นมีอยู่ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 บุคคลจะตัดสินใจและให้การวินิจฉัยข้อมูลใหม่ที่ได้รับโดยเอาความรู้ หรือข่าวสารค่านิยมที่เขาเคยได้รับมามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

ขั้นที่ 2 ทัศนคติจะเกิดขึ้นภายหลังจากการได้ทำการวินิจฉัยเปรียบเทียบหรือตัดสินใจ นอกจากนั้น ทิศทางของทัศนคติจะเปลี่ยนไปตามข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ถ้าความขัดแย้งระหว่างทัศนคติกับข้อมูลใหม่น้อย และทิศทางจะเปลี่ยนไปตรงกันข้ามกับข้อมูลใหม่ หากความขัดแย้งมีมาก ซึ่ง เชอร์ฟ และ เชอร์ฟ (Sherief and Sherief. 1969 : 93) กล่าวว่า ทัศนคติจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับระดับของการปรับ (Level of Adaptation) ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงแห่งการยอมรับ (Latitude of Acceptance) ซึ่งเป็นไปตามความคิดเห็นของตนเองและสังคม ช่วงแห่งการปฏิเสธ (Latitude of Rejection) ซึ่งเป็นไปตามความคิดเห็นของตนเองและสังคมเช่นกัน และยังมีช่วงอิสระ (Latitude of Noncommitment) ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงแห่งการยอมรับและช่วงแห่งการปฏิเสธโดยปกติทัศนคติจะแสดงออกในรูปที่เหมาะสมกับสภาวะสังคม เพื่อจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Triandis. 1971 : 87)

4. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการกระทำ

เลอวิน (เจลิมส์คี้ รวยอาร์ 2523 : 24 อ้างอิงมาจาก Lewin. 1947) กล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติและการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล อาจทำได้โดยการสร้างสถานการณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความคิดเห็นและความเชื่อส่วนใหญ่ของกลุ่ม จะเป็นข้อมูลใหม่อันจะมีผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดเห็นของบุคคลได้ ดังนั้น เมื่อบุคคลได้รับข่าวสารใหม่ บุคคลนั้นจะเผชิญกับการตัดสินใจ โดยการเชื่อมข้อมูลใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้ลึกเดิม ซึ่งอาจทำให้บุคคลต้องเปลี่ยนส่วนประกอบ

ของทัศนคติก็ได้ ความคิดเห็นหรือความเชื่อที่บุคคลได้รับจากกลุ่มมี 3 ลักษณะคือ (Greenwald. 1968 : 147 - 170)

- 4.1 ความคิดที่ได้มาจากข่าวสารใหม่ทั้งหมด
- 4.2 ความคิดที่ได้จากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข่าวสารใหม่บางส่วน
- 4.3 ความคิดที่ได้จากการสรุปข่าวสารนั้น โดยข่าวสารถูกเปลี่ยนไปทุกส่วน

5. ทฤษฎีการเสริมแรง

ฮอฟแลนด์ เจนนิส และ เคลลี (Hovland, Janis and Keley. 1953 : 6 - 10) กล่าวถึง การเปลี่ยนทัศนคติตามทฤษฎีการเสริมแรงว่า ทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนไปเมื่อบุคคลเปลี่ยนความคิดเห็นอันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเนื่องจากการได้รับการเสริมแรง บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น และตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพราะเคยได้รับการลงโทษ บุคคลก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น การให้การเสริมแรงทั้งทางด้านบวกและลบจึงมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล นอกจากนั้นทัศนคดียังขึ้นอยู่กับความสนใจ ความเข้าใจ การยอมรับ และสิ่งล่อใจด้วย

สำหรับในเรื่องการเปลี่ยนทัศนคตินี้ ไพบูลย์ อินทรวีชา (ไพบูลย์ อินทรวีชา 2517 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทัศนคติก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

- 5.1 บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยแรงจูงใจ
- 5.2 บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการอันเหมาะสม
- 5.3 บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยจากการกระทำหรือการปฏิบัติจริง
- 5.4 บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้โดยอาศัยหลักการแห่งเหตุผล

นอกจากนั้น ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 121) ยังกล่าวไว้อีกว่า ในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือสร้างให้เกิดทัศนคติใหม่ขึ้นในกลุ่มหรือในบุคคลนั้น จะต้องอาศัยระยะเวลาและกระบวนการหลายอย่าง ซึ่งแต่ละกระบวนการจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและสร้างให้เกิดทัศนคติแตกต่างกัน เช่น การให้ข้อเท็จจริงจะช่วยสร้างทัศนคติให้กับบุคคล ถ้าบุคคลนั้นยังไม่ค่อยเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น การสื่อข่าวสารชนิดให้ข้อคิดเห็น

✱ 1. การวิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เช่น ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ฐานะเศรษฐกิจและสภาพการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว

2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพเช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รายได้ ความมั่นคงและโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด

ทฤษฎีนี้ได้มีการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล และมีแนวคิดว่าการเลือกอาชีพนั้นได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบหลายประการ คือ ความถนัด สติปัญญา ความสนใจ ค่านิยมของบุคคล และชุมชน บุคคลแวดล้อม สัมฤทธิ์ผลในการเรียน ครอบครัว บุคลิกภาพและการปรับตัว ตลอดจนถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งแต่ละบุคคลอาจได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งมากน้อยต่างกัน หรืออาจได้รับอิทธิพลจากหลายองค์ประกอบ ทั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อบุคคล อันจะช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น และพัฒนาโครงการในอนาคตของตนเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพที่เหมาะสมต่อไป ซึ่ง แกทซ์ (วัชรทรัพย์มี อ้างอิงมาจาก Katz. 1963) ได้สรุปหลักการที่สำคัญของการเลือกอาชีพตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไว้ดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนจะเหมาะกับอาชีพเพียงหนึ่งหรือสองสามประเภทเท่านั้นไม่ได้เหมาะกับทุกอาชีพ

2. ถ้าบุคคลไม่ได้รับการช่วยเหลือแนะแนว บุคคลอาจจะสามารถเลือกอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมได้ แต่อาจจะเสียเวลามากและมีโอกาสเลือกผิดพลาดได้

3. การเลือกอาชีพของบุคคล มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

4. บุคคลควรจะได้วางโครงการในการเลือกอาชีพ เพราะเป้าหมายของโครงการเลือกอาชีพนั่นจะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพที่เลือกแล้วนั้น

ประเภทของข้อมูลหรือเนื้อหาด้านอาชีพที่สอนในคาบวิชากิจกรรมแนะแนว

พิไล แยมงามเหลือ (พิไล แยมงามเหลือ 2521 : 4) กล่าวว่า วิชากิจกรรมแนะแนวมีเนื้อหาส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองว่าเป็นคนที่มีบุคลิกภาพเช่นไร จะเลือกอาชีพกลุ่มใดในอนาคต จึงจะเหมาะสมกับตนเองได้ ซึ่งความคิดนี้สอดคล้องกับที่ ประเสริฐ วิเศษกิจ (ประเสริฐ วิเศษกิจ 2524 : 1) กล่าวไว้ว่า ข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญ และจำเป็นที่ควรจัดให้ในช่วงแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านหนึ่งได้แก่ ข้อมูลด้านอาชีพ โดยเน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาสาขาและวิชาเลือกที่เรียนอยู่ ว่ามีประโยชน์อย่างไรสำหรับการประกอบอาชีพ ให้นักเรียนรู้จักวางแผนโครงการในอนาคตเกี่ยวกับอาชีพของตน ตามหลักการที่ถูกต้องในการเลือก เช่น รู้จักเลือกอาชีพโดยสำรวจจากความสนใจ ความสามารถ บุคลิกภาพ แนวโน้มของตลาดอาชีพลักษณะเฉพาะของอาชีพนั้น ๆ คำตอบแทนที่ที่ได้รับตลอดจนแนวทางที่จะประสบความสำเร็จในแต่ละอาชีพ

สำหรับการจัดสร้างโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะวางแผนโครงการด้านอาชีพได้ถูกต้องตามหลักการเลือกอาชีพ และได้รับการพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพอย่างเหมาะสมกับวัย ผู้วิจัยได้จัดสร้างโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามหลักการของทฤษฎีการเลือกอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล และตามแนวความคิดของไครท์ส (Crites) เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพ ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบด้านหนึ่ง หรือมิติการวัดหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาระดับพฤติกรรมทางอาชีพของบุคคลไปสู่การมีวุฒิภาวะทางอาชีพต่อไป

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพนั้น กล่าวได้ว่า การเลือกอาชีพของบุคคลเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพ การศึกษา สังคม และเศรษฐกิจ ฯลฯ เนื่องจากพัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดต่อเนื่องไปตลอดชีวิตของบุคคล ดังนั้น พฤติกรรมทางอาชีพของบุคคลจึงมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งระดับที่พฤติกรรมทางอาชีพของบุคคลจะพัฒนาไปได้แค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญของบุคคลที่มีคือ ทัศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม โดยที่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถที่จะเสริมสร้างให้แก่บุคคลได้ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2528 : 77 - 78 อ้างอิงมาจาก Issacson. 1977) ดังนั้น จึงมีนักจิตวิทยาหลายคนได้พยายามสร้าง

* เครื่องมือขึ้นมา เพื่อที่จะวัดระดับพฤติกรรมทางอาชีพของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นด้านทัศนคติ แรงจูงใจ ค่านิยม ความสามารถในการเลือกอาชีพ ตลอดจนวิถีภาวะทางอาชีพของบุคคล ด้วยเหตุผลที่ว่า ทัศนคติในการเลือกอาชีพของบุคคล เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาระดับพฤติกรรมทางอาชีพของบุคคลไปสู่การมีวิถีภาวะทางอาชีพต่อไป และทัศนคติความรู้เกี่ยวกับงานที่เกิดขึ้นเสมอ ๑ ตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยรุ่น ล้วนแต่มีผลสำคัญต่อชีวิตการทำงานของบุคคลในช่วงวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพของบุคคลในช่วงวัยเด็กไปจนถึงวัยรุ่น เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีแนวความคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นไปในทางที่ถูกต้องขึ้น ทั้งนี้โดยการใช้วิธีการที่จะใช้พิจารณาอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง และเกิดความพึงพอใจในที่สุด *

การวัดทัศนคติ

ชอร์ และ ไรท์ (เชคคักต์ โฆวาสินธุ์ 2520 : 40 อ้างอิงมาจาก Shaw and Wright. 1967 : 604) ได้แบ่งมิติของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติของบุคคลเป็นผลจากการที่บุคคลได้ประเมินสิ่งเร้า แล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรม
2. ทัศนคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในด้านคุณภาพ และความเข้มโดยจะครอบคลุมช่วงของทัศนคตินั้น ซึ่งจะแปรค่าได้ทั้งมาก ปานกลาง น้อย นั่นคือทัศนคติจะมีทั้งค่าทางบวกและทางลบ
3. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง
4. ทัศนคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม
5. ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้ากลุ่มเดียวกันอาจจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
6. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะคงที่ และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

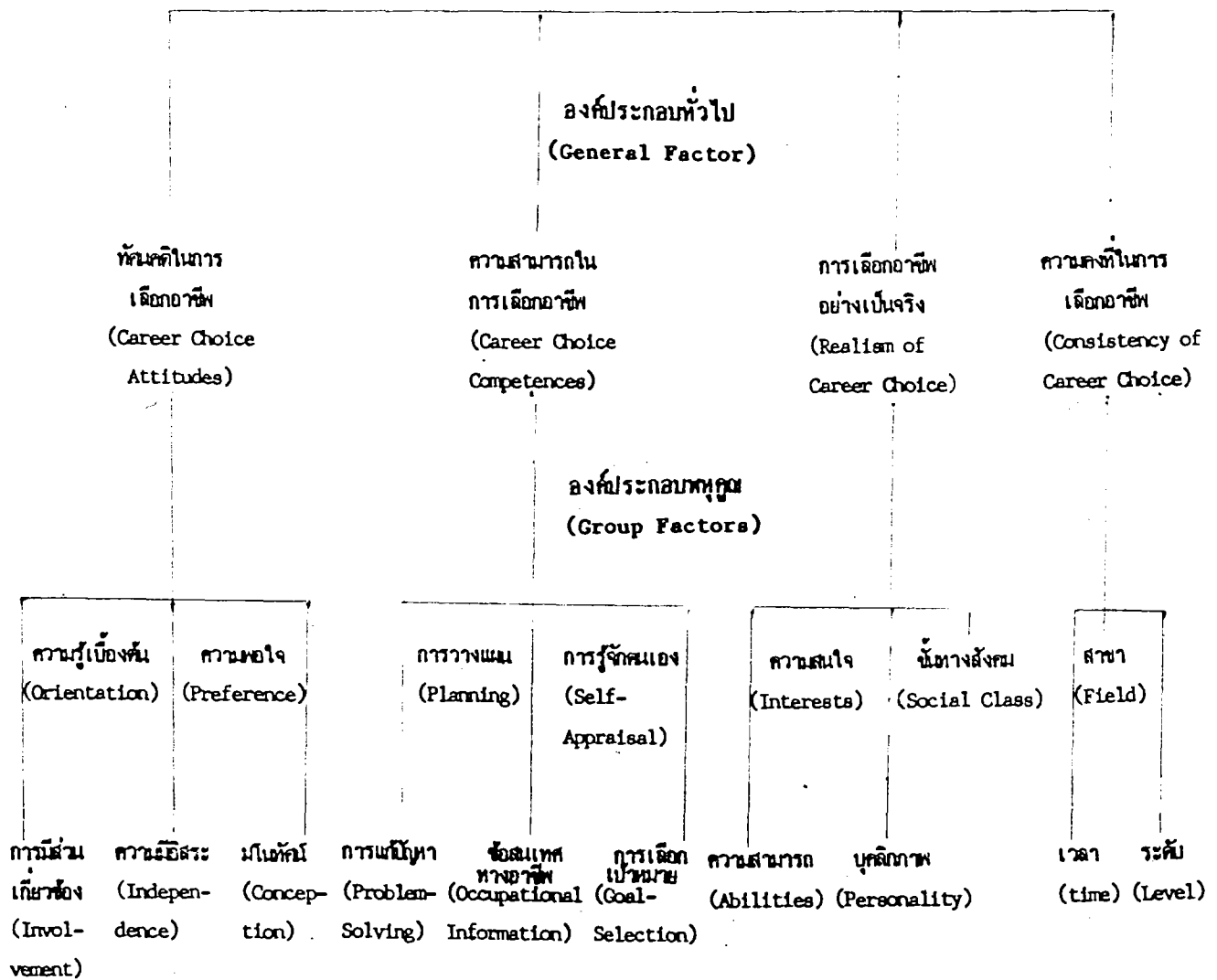
ข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดทัศนคติ

1. การศึกษาทัศนคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง
2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออก
3. การศึกษาทัศนคติของบุคคลนั้น ไม่ใช่เป็นการศึกษาเฉพาะทิศทางทัศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของทัศนคตินั้น ๆ ด้วย

การวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

โครทส์ (Crites. 1978 : 3 - 4) ได้วิเคราะห์มิติทั้ง 5 ของ ซุปเปอร์ และ โอเวอร์สตรีทใหม่อย่างละเอียด และให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพว่าหมายถึงทัศนคติและความสามารถในการเลือกอาชีพของบุคคลซึ่งบังเกิดผลทำให้บุคคลเลือกอาชีพได้เหมาะกับตนเอง และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ นอกจากนั้นยังสรุปว่า วุฒิภาวะทางอาชีพเป็นโครงสร้างหลายมิติมากกว่าจะประกอบด้วยตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง เขาได้เสนอแผนภูมิแสดงองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยให้แนวคิดจากโครงสร้างทางเขาวงกตของเวอร์นอน ซึ่งจำแนกได้ตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

ระดับพัฒนาการทางอาชีพ
(Degree of Career Development)

แบบภูมิแสดงโครงสร้างของวุฒิภาวะทางอาชีพ
(The Construct of Vocational Maturity)

องค์ประกอบทั่วไป 4 ประการในแผนภูมิแสดงพฤติกรรมทางอาชีพของวัยรุ่น อธิบายได้ต่อไปนี้

1. ทักษะในการเลือกอาชีพประกอบด้วย

1.1 การมีส่วนร่วม (Involvement) คือ การที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเลือกอาชีพ

1.2 ความรู้เบื้องต้น (Orientation) คือ การที่บุคคลได้รับทัศนคติที่มีต่อการทำงาน และคุณค่าที่เกิดจากงาน เช่น การที่บุคคลมีทัศนคติว่างานเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายหรืองานเป็นสิ่งที่มีความค่า

1.3 ความมีอิสระ (Independence) คือ การที่บุคคลเป็นตัวของตัวเองหรือไม่เป็นตัวของตัวเองในการเลือกอาชีพ

1.4 ความพอใจ (Preference) คือ การที่บุคคลเลือกอาชีพของเขาโดยขึ้นกับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ความสามารถในการทำงาน

1.5 มโนทัศน์ (Conception) คือ การที่บุคคลมีแนวความคิดในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

2. ความสามารถในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้

2.1 การแก้ปัญหา (Problem Solving) คือ การที่บุคคลทราบว่าเขาจะทำอะไร

2.2 การวางแผน (Planing) คือ การที่บุคคลมองถึงอนาคตข้างหน้า

2.3 ข้อมูลทางอาชีพ (Occupational Information) คือ การที่บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรู้จักลักษณะของอาชีพ

2.4 การรู้จักตนเอง (Self Appraisal) คือ การที่บุคคลรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง

2.5 การเลือกเป้าหมาย (Goal Selection) คือ การที่บุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

3. การเลือกอาชีพอย่างเป็นจริง หมายถึง การที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงตนเอง และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนโอกาสที่จะเป็นไปได้ คือ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างความสามารถของตน (Abilities) ความสนใจ (Interests) บุคลิกภาพ (Personality) และชั้นทางสังคม (Social Class)

4. ความคงที่ในการเลือกอาชีพ เมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้นบุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เขาชอบ และคิดว่ามีความเหมาะสมระหว่างเวลา (Time) สาขาอาชีพ (Field) ระดับอาชีพ (Level) อย่างแน่นอนและเที่ยงตรงขึ้น คือ ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพไปเรื่อย ๆ

ในการสรุปองค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ตามข้อเสนอของ ไกรทศ มีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ

1. กระบวนการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 พัฒนคติในการเลือกอาชีพ (จากข้อ 1 ดังกล่าวแล้ว)
 - 1.2 ความสามารถในการเลือกอาชีพ (จากข้อ 2 ดังกล่าวแล้ว)
2. ผลลัพธ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 การเลือกอาชีพอย่างเป็นจริง (จากข้อ 4 ดังกล่าวแล้ว)
 - 2.2 ความคงที่ในการเลือกอาชีพ (จากข้อ 3 ดังกล่าวแล้ว)

ไกรทศ กล่าวว่า ในการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลนั้นจะวัดองค์ประกอบส่วนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยทัศนคติในการเลือกอาชีพ และความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งในปี ค.ศ. 1964 ไกรทศ (Grites. 1973 : 6, 13) ได้ดัดแปลงแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของซูเปอร์ และสร้างแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยแบ่งมิติการวัดเป็น 2 มิติ คือ

1. พัฒนคติในการเลือกอาชีพ (Career Maturity Inventory - Attitude Scale)
2. ความสามารถในการเลือกอาชีพ (Career Maturity Inventory - Competence Test)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นมิติการวัดหนึ่งของแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ เพื่อนำมาใช้ในการวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยลักษณะเครื่องมือดังกล่าวเป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยใช้มาตรวัดทัศนคติตามวิธีของ

อัลลพอร์ท และฮาร์ดแมน (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ 2527 : 197 อ้างอิงมาจาก Allport and Hardman. 1925) ซึ่งเป็นสเกลที่ใช้คำถามให้ผู้ตอบประมาณความรู้สึกของตนเอง โดยแสดงการตอบรับหรือปฏิเสธว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย และมีคำเฉลยไว้เพื่อการตรวจสอบ

ลักษณะของแบบวัดคุณลักษณะทางอาชีพมาตรวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ แบ่งเป็นองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ
2. การได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชีพ
3. การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การมีความพอใจในการเลือกอาชีพ
5. การมีความเข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพและการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1976 แซมเซล (Samuel. 1976 : 3428-A) ได้ศึกษาผลของการใช้แบบทดสอบสำรวจความต้องการพัฒนาการทางอาชีพ วัดคุณลักษณะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกลุ่ม ผลปรากฏว่าหลังจากการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไประยะหนึ่งแล้ว นักเรียนเกรด 8, 11 และ 12 มีคะแนนคุณลักษณะของทัศนคติในการเลือกอาชีพเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เกรด 7 และ 9 ส่วนเกรด 10 มีคะแนนคุณลักษณะของทัศนคติในการเลือกอาชีพลดลงระหว่าง 6 เดือนแรกของการศึกษาแล้วจึงเพิ่มขึ้น สำหรับคะแนนคุณลักษณะของความสามารถในการเลือกอาชีพ พบว่า นักเรียนเกรด 8, 11 และ 12 มีคะแนนเพิ่มขึ้น ส่วนเกรด 7, 9 และ 10 มีคะแนนลดลง แต่ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนในด้านนี้ระหว่างนักเรียนเกรดต่าง ๆ และในปีเดียวกันนี้เองซัลลิวน (Sullivan. 1976 : 3430-A) ได้ศึกษาผลการตัดสินใจของกลุ่ม และการตัดสินใจเป็นรายบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะทางอาชีพ โดยการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย

เกณฑ์ก็ จำนวน 128 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการตัดสินใจในกลุ่มให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคล มีคะแนนภูมิตะของทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนภูมิตะของความสามารถในการเลือกอาชีพในกลุ่มต่าง ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ต่อมา ไพล์ (Pyle. 1977 : 4143-A - 4144-A) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนภูมิตะของทัศนคติในการเลือกอาชีพ กับการเข้ารับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกลุ่ม และการแนะแนว โดยจัดโปรแกรมการให้ข้อสนเทศทางอาชีพด้วยคอมพิวเตอร์ ผลปรากฏว่า คะแนนภูมิตะของทัศนคติในการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับการเข้ารับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกลุ่ม และการได้รับข้อสนเทศทางอาชีพด้วยคอมพิวเตอร์ในกลุ่มทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการทดลองของไพล์ (Pyle) นี้ มองเตมูโร (Montemurro. 1979 : 4414-A) ก็ได้ศึกษา และให้ผลการทดลองไว้คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นการศึกษาวิธีการสองวิธีที่จะพัฒนาภูมิตะทางอาชีพในเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน โดยกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบกลุ่ม และได้รับข้อสนเทศทางอาชีพตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับอะไรเลย การทดลองใช้เวลา 10 ครั้ง ผลปรากฏว่า มีความแตกต่างของคะแนนภูมิตะของทัศนคติในการเลือกอาชีพ และคะแนนภูมิตะของความสามารถในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คล้าค (สุคา อ่อนช้อย 2520 : 22 - 23 อ้างอิงมาจาก Clark. 1977) ได้ศึกษาผลของหลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อภูมิตะทางอาชีพ ผลปรากฏว่า หลักสูตรการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มของนักเรียนระดับ 9 ช่วยให้คะแนนภูมิตะของทัศนคติในการเลือกอาชีพ และความสามารถในการเลือกอาชีพของนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำกว่าปานกลางให้สูงขึ้นได้ เขาได้สรุปการวิจัยว่า ภูมิตะทางอาชีพเป็นสิ่งที่สามารถเพิ่มได้ด้วยการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม แต่จากการวิจัยของ แฮมบี้ (Hamby. 1977 : 4316-A) พบว่า ได้ผลการวิจัยที่ขัดแย้ง กล่าวคือในการศึกษาได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวอาชีพและเรียนวิชาการโดยให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพด้วย ส่วนกลุ่มควบคุมให้

เรียนวิชาการตามปกติ ผลการทดลองไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของคะแนนวุฒิภาวะของทัศนคติในการเลือกอาชีพ และวุฒิภาวะของความสามารถในการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1979 : 4554-A) ได้ศึกษาเรื่องผลของหลักสูตรอาชีพศึกษา กับวุฒิภาวะทางอาชีพของเด็กวัยรุ่นชาย เกรด 8 จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่า คะแนนวุฒิภาวะของทัศนคติในการเลือกอาชีพ และคะแนนวุฒิภาวะของความสามารถในการเลือกอาชีพ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เขาได้สรุปผลการวิจัยระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนไม่ได้มีผลมาจากหลักสูตรอาชีพศึกษา

ลาสกิน (Laskin. 1979 : 4413-A) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการตัดสินใจที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 132 คน ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในโปรแกรมการทดลองได้คะแนนรวมจากแบบทดสอบพัฒนาการทางอาชีพ และคะแนนวุฒิภาวะของทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม และในปีเดียวกัน อาดัมส์ (Adams. 1979 : 5021-A) ได้ศึกษาเรื่องแบบโครงสร้างที่จะช่วยเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพ แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยที่ยังไม่ได้ตัดสินใจในอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมสัมมนาค้นคว้าหาทางวางแผนอาชีพ ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่มีการสัมมนาใด ๆ ผลปรากฏว่า คะแนนวุฒิภาวะของทัศนคติในการเลือกอาชีพและคะแนนวุฒิภาวะของความสามารถในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งในปีต่อมา เวสต์ (Weist. 1980 : 951-A) ได้ศึกษาผลการเข้าร่วมในหลักสูตรการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ ก็ได้รับผลการวิจัยที่สอดคล้องเช่นเดียวกับ อาดัมส์ (Adams)

จากผลการวิจัยในประเทศพอสรุปได้ว่า ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพโดยจัดเป็นองค์ประกอบด้านหนึ่งของวุฒิภาวะทางอาชีพ และพบว่า ชุดการแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่นโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะและฝึกปฏิบัติทางด้านอาชีพ การใช้หลักสูตรอาชีพศึกษา การแนะแนวอาชีพเป็นกลุ่มและโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพสามารถที่จะช่วยพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการทดลอง ซึ่งมีงานวิจัยเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ผลการวิจัยพบว่า ไม่มี

ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการทดลองกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการทดลอง

งานวิจัยในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทยได้มีการศึกษาทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยได้นำเอาวิธีการต่าง ๆ มาทดลองใช้เพื่อพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องเหล่านั้นให้แก่ นักเรียน เช่น การพัฒนามโนภาพแห่งตนหรือทัศนคติที่มีต่อตนเอง โดยใช้เทคนิคแม่แบบ (กาญจน์ แก้วทอง 2522 : 33 - 35, จรัส ภิษฐ์แก้ว 2525 : ก - ข, ธงชัย โรจนวิภาค 2525 : ก - ข) การใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่ม (ผสม จันทรเทพย์ 2524 : 68) และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (จินตนา เพียรพิจิตร 2524 : 85 - 87) นอกจากนั้น ยังพัฒนานิสัยและทัศนคติในด้านการเรียนของนักเรียน โดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (วีระวัฒน์ พูลทวี 2523 : 42) การใช้เทคนิคแม่แบบ (สุปรียา อันทิวโรทัย 2528 : 70) และการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่ม (วิษุตา เตียวกุล 2529 : 33) นอกจากพัฒนาทัศนคติที่มีต่อตนเองและทัศนคติที่มีต่อการเรียนแล้ว ยังมีการพัฒนาทัศนคติต่ออาชีพอิสระ โดยใช้วิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพจัดเป็นโครงการการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแก่นักเรียน (อารีรัตน์ พัฒเพ็ญ 2529 : 42) ซึ่งจากผลการทดลองต่าง ๆ ดังกล่าวปรากฏว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องนั้น ๆ ในทางที่ดีขึ้น และสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับการศึกษาในเรื่องทัศนคติในการเลือกอาชีพ จากการศึกษาวิจัยได้มีการนำวิธีการต่าง ๆ มาทดลองใช้ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางอาชีพสูงขึ้น ดังเช่น การศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อตัวแปรต่าง ๆ เช่น ปัญหาในการเลือกอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพ และวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยเปรียบเทียบกับวิธีการสอนตามปกติด้วยการบรรยายส่วนใหญ่ในชั้นเรียน พบว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยชุดการแนะแนวอาชีพจะมีปัญหาในการเลือกอาชีพลดลง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพ และวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ (ปริญดา บุญศิลาเลิศ 2520 : 45, จินตภรณ์ อังสุวรรณาชาติ 2525 : 62, กฤษณา จันทรวิภาค 2527 : 34 และ ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 60)

นอกจากนั้นได้มีการศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยที่มีต่อพฤติกรรมทางอาชีพของนักเรียน โดยเปรียบเทียบกับวิธีการสอนแบบปกติเช่นเดียวกัน พบว่ากลุ่มที่ได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อย มีพฤติกรรมทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สุตา อ่อนช้อย 2520 : 46 และ อรุณี ชาญด้วยกิจ 2529 : 70)

จากผลของการวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ทักษะคติในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะคติที่มีต่อตนเอง ทักษะคติที่มีต่อการเรียน ทักษะคติต่ออาชีพ และการเลือกอาชีพของนักเรียน สามารถที่จะได้รับการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้ โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอนกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม การใช้เทคนิคแม่แบบ ตลอดจนวิธีการให้คำปรึกษา สำหรับการพัฒนาทักษะคติต่ออาชีพและการเลือกอาชีพให้แก่แก่นักเรียนนั้น การใช้ชุดการแนะแนวอาชีพและการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม จัดเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะนำมาช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางอาชีพหรือพฤติกรรมทางอาชีพสูงขึ้นกว่าการสอนแบบปกติในชั้นเรียนโดยทั่วไป แต่สำหรับชุดการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่ได้ศึกษากันในประเทศนั้น ส่วนใหญ่จะจัดในรูปของการนำเอากระบวนการกลุ่ม และสื่อการเรียนการสอนมาใช้จัดเป็นกิจกรรมแนะแนวอาชีพ เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นกลุ่มในชั้นเรียน แต่สำหรับวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยเลย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทดลองศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่มีต่อทักษะคติในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยทำการศึกษาเป็นรายบุคคล และยึดทฤษฎีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล จัดเป็นโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาทักษะคติในการเลือกอาชีพให้แก่แก่นักเรียนต่อไป โดยทดลองเปรียบเทียบกับการสอนแบบปกติในชั้นเรียนที่อาศัยกระบวนการกลุ่ม การบรรยายและการใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ จัดเป็นกิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อสอนแก่นักเรียนในกลุ่มควบคุม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความสำคัญและมีความจำเป็น ซึ่งควรจะจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการแนะแนวอาชีพโดยจัดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้โครงการแนะแนวอาชีพดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะเป็นการช่วยเหลือเด็กในการวางแผนเลือกอาชีพ โดยให้สามารถเอาชนะปัญหาที่เกิดขึ้นและเกิดความกระฉ่างแจ้งเข้าใจตนเอง และยอมรับใน

คุณลักษณะประจำตัวที่มีอยู่ รู้จักโลกของงานอาชีพ ตลอดจนสามารถตั้งเป้าหมายการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเองเท่าที่จะเป็นไปได้ นอกจากนั้น เจ.อี.วิลเลียมส์ และ ดี.เอ.ฮิลล์ส (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 108 อ้างอิงมาจาก Williams and Hills. 1962) ยังพบว่า ผลพลอยได้จากการให้คำปรึกษาด้านอาชีพก็คือ ทำให้บุคคลรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปรับตัวที่ตนเอง และสรุปว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นการช่วยส่งเสริมทั้งพัฒนาการด้านอาชีพ และพัฒนาการด้านส่วนตัว

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ น่าจะช่วยพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนจะมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
2. นักเรียนจะมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล จะมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาكم อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2530 ที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพค้า จำนวน 126 คน ซึ่งคัดเลือกมา โดยการให้นักเรียนตอบแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ โดยถือว่าผู้ที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพค้าคือผู้ที่ได้คะแนนจากแบบทดสอบต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาكم อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2530 ที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพค้า จำนวน 14 คนได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนนักเรียนที่ได้รับการทดสอบด้วยแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาใช้และเป็นนักเรียนที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพค้า ซึ่งมีความสนใจที่จะเข้ารับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล หลังจากการสัมภาษณ์แล้วและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลอง 7 คน และกลุ่มควบคุม 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล

2.2 โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

2.3 แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

2.1 โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล

ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล โดยกระทำเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีการเลือกอาชีพ
2. ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ทางด้านการแนะแนวอาชีพ
3. ศึกษาคู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พุทธศักราช 2521
4. ศึกษาทฤษฎีการให้คำปรึกษาและวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
5. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล จากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อกำหนดขั้นตอนของการดำเนินการ
6. จัดโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล โดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนว เพื่อตรวจสอบในเรื่องความสอดคล้องของกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย
7. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปใช้ในการวิจัย

ลักษณะของโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลของวิลเลียมสัน โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและให้คำปรึกษากลุ่ม

ทดลองเป็นรายบุคคล หนละ 7 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับครั้งที่ 1 - 6 คำเนน การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลติดต่อกันไปเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ส่วนครั้งที่ 7 เว้นไป 2 สัปดาห์ ซึ่งแนวทางในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแต่ละครั้ง ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้ คือ

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแก่กลุ่มทดลอง 7 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็น

1.1 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลครั้งที่ 1 ได้แก่ การปฐมนิเทศ

1.2 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลครั้งที่ 2 - 3 ได้แก่ การสำรวจ

ตนเอง

1.3 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลครั้งที่ 4 - 5 ได้แก่ การสำรวจ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ

1.4 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลครั้งที่ 6 - 7 ได้แก่ การวางแผน ทางในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและประกอบอาชีพ และการปัจฉิมนิเทศ

2. กระบวนการและเทคนิคในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาของวิลเลียมสัน

ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 3 - 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ลำดับขั้นตอนการให้คำปรึกษา ดังนี้คือ

1. การวิเคราะห์ (Analysis)

2. การสังเคราะห์ (Synthesis)

3. การวินิจฉัย (Diagnosis)

4. การคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น (Pognosis)

5. การให้คำปรึกษา (Counseling)

6. การติดตามผล (Follow up)

หมายเหตุ : สำหรับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 2 คำเนนการ ตามขั้นตอนที่ 1 - 5 เท่านั้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคของการให้คำปรึกษาคงต่อไปนี้ คือ

1. เทคนิคการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ คือ

- 1.1 การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา
- 1.2 การส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจตนเอง
- 1.3 การเสนอแนะหรือช่วยผู้รับคำปรึกษาวางโครงการดำเนินงาน
- 1.4 การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ดำเนินการตามโครงการที่วางไว้
- 1.5 การส่งต่อไปยังบุคลากรอื่น ๆ ถ้าจำเป็น

2. การใช้แบบทดสอบ โดยใช้เทคนิคที่สำคัญคือ การแนะนำโดยตรง การชักจูงใจ ยกเหตุผลข้อเท็จจริง และการอธิบาย

3. การให้ข้อมูลด้านอาชีพ

ทั้งแสดงรายละเอียดของโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลของแต่ละครั้ง ตามตารางที่ 1 ทั้งนี้คือ

ตาราง 1 แสดงลักษณะของโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์
ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาของวิลเลียมสัน

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา 2. เพื่ออธิบายจุดมุ่งหมาย วิธีการ บทบาทหน้าที่ ทั้งของผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา ตลอดจนโปรแกรมทั้งหมดในกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจ
2	การสำรวจตนเอง	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจ และเข้าใจพัฒนาการแต่ละขั้นในชีวิต และองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของตนเอง 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจในตนเองดีขึ้น โดยให้ผู้รับคำปรึกษาไปทบทวนเกี่ยวกับความเข้าใจตนเองเป็นการบ้าน พร้อมกับปัญหาที่มีหลังจากให้คำปรึกษาไปแล้ว
3	การสำรวจตนเอง	1. เพื่อติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 2 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจและเข้าใจแบบแผนชีวิตของตนเอง ทั้งในด้านความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ค่านิยม ความต้องการ ตลอดจนบุคลิกภาพของตนเองที่สัมพันธ์กับอาชีพ 3. เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเตรียมพร้อมที่จะเลือกอาชีพ โดยการนำความเข้าใจในตนเอง คุณสมบัติและองค์ประกอบต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษา สรุปสิ่งที่เรียนรู้เพื่อร่วมพิจารณาวางแผนในการเลือกอาชีพต่อไป 4. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจในตนเองดีขึ้น โดยให้ผู้รับคำปรึกษาไปทบทวนเกี่ยวกับความเข้าใจตนเองเป็นการบ้าน พร้อมกับปัญหาที่มีหลังจากให้คำปรึกษาไปแล้ว

ตาราง 1 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์
4	การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ	1. เพื่อติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 3 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ โดยการนำความรู้ความเข้าใจในตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเองมาสัมพันธ์กับอาชีพที่พอใจ ทั้งนี้เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ถูกต้อง 3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจในตนเองดีขึ้น โดยให้ผู้รับคำปรึกษาไปทบทวนเกี่ยวกับความเข้าใจตนเองเป็นการบ้าน พร้อมกับปัญหาที่มีหลังจากทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพไปแล้ว
5	การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ	1. เพื่อติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 4 2. เพื่อแปลผลจากการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ และให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักลักษณะของอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เช่น ลักษณะงาน คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าทำงาน โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ความต้องการของตลาดแรงงาน รายได้ และสวัสดิการ เพื่อเป็นแนวทางประกอบในการพิจารณาเลือกอาชีพตามความพอใจ 3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเลือกอาชีพได้สอดคล้องและเหมาะสมกับตนเอง โดยพิจารณาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คุณสมบัติ และองค์ประกอบต่าง ๆ ประกอบกับการเลือกอาชีพตามความพอใจและความถูกต้อง 4. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาวางแผนเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมขึ้น โดยให้ผู้รับคำปรึกษาไปทบทวนเกี่ยวกับความเข้าใจตนเองและ

ตาราง 1 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์
		ศึกษารายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจและพอใจเพิ่มเติม พร้อมกับปัญหาที่มีเป็นการบ้าน
6	การวางแผนทางใน การตัดสินใจเลือก แผนการเรียนและ ประกอบอาชีพ	1. เพื่อติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 5 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทดลองเลือกแผนการเรียน เตรียมเข้าสู่อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง โดยสามารถแสดงทัศนคติต่อแผนการเรียนต่าง ๆ และบอกแนวทางการเตรียมตัวเข้าสู่แผนการเรียนและอาชีพที่สนใจ 3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความมั่นใจในตนเองและสามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้ โดยให้ผู้รับคำปรึกษาไปทบทวนเกี่ยวกับความเข้าใจตนเอง และขอความเห็นชอบหรือความคิดเห็นจากผู้ปกครองเกี่ยวกับแผนการเรียนต่อและประกอบอาชีพ พร้อมกับปัญหาที่มีเป็นการบ้าน
7	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 6 2. เพื่อสรุปการเกิดทัศนคติในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและประกอบอาชีพ โดยให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงทัศนคติในการเลือกอาชีพ จากการสำรวจ เรียนรู้ และเข้าใจในตนเอง เข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและการวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและประกอบอาชีพ หลังจากให้คำปรึกษาแล้วว่ามีแนวความคิดในการเลือกอาชีพถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

2.2 โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

ผู้วิจัยได้จัดโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มและอุปกรณ์ต่าง ๆ สร้างเป็นคู่มือการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม โดยกระทำเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีการเลือกอาชีพ
2. ศึกษาคู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 พุทธศักราช 2521 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
3. ศึกษาทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์และการนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการแนะแนว
4. ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ทางด้านการแนะแนวอาชีพ และวิธีสร้างชุดการสอน
5. จัดโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ โดยสร้างเป็นคู่มือการสอนหรือแผนการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

6. นำโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนว เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของกิจกรรมกับจุดมุ่งหมายแล้วนำมาใช้ในการวิจัย

สำหรับโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะวางโครงการด้านอาชีพได้ถูกต้องตามหลักการเลือกอาชีพ และมีทัศนคติในการเลือกอาชีพอย่างเหมาะสมกับวัย ผู้วิจัยได้จัดสร้างโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพตามหลักการของทฤษฎีการเลือกอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคล และตามแนวความคิดของไครท์ส เกี่ยวกับทัศนคติในการเลือกอาชีพ ซึ่งแนวทางการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้ คือ

1. การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ครั้งที่ 1 - 6 ได้แก่ การปฐมนิเทศและการสำรวจตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมที่ใช้ในการสอน 5 กิจกรรม ใช้เวลา 6 คาบ คาบละ 50 นาที
2. การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ครั้งที่ 7 - 12 ได้แก่ การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ประกอบด้วยกิจกรรมที่ใช้ในการสอน 4 กิจกรรม ใช้เวลา 6 คาบ คาบละ 50 นาที

3. การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติครั้งที่ 13 - 16 ได้แก่ การวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและประกอบอาชีพ และการปัจฉิมนิเทศ ประกอบด้วยกิจกรรมที่ใช้ในการสอน 2 กิจกรรม ใช้เวลา 4 คาบ คาบละ 50 นาที

รวมกิจกรรมที่ใช้ในการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ 11 กิจกรรม ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที

สำหรับวิธีดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ประกอบด้วยวิธีการดังต่อไปนี้
คือ

1. การบรรยาย
2. การใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน

ดังได้แสดงไว้ในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงลักษณะของโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	กิจกรรม	จุดประสงค์	เวลา/คาบ
1-6	1. การปฐมนิเทศ	1. มา รู้จักกันก่อน	-นักเรียนได้ทราบลักษณะของโปรแกรมการสอน กิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติและระเบียบปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้	1
	2. การสำรวจตนเอง	2. การรู้จักตนเองด้านการเรียน	-นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน -นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองเรียนวิชาอะไร ใฝ่ฝันหรือไม่ -นักเรียนสามารถบอกถึงปัญหาสาเหตุและแนวทางการปรับปรุงตนเองในด้าน การเรียนได้	1
		3. เกล็ดลัษณั้ ประจำตัว	-นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะที่เด่นทางกายและคุณลักษณะภายในอันเป็นบุคลิกภาพเฉพาะของตนเองและผู้อื่นได้	1
		4. วิถีชีวิตของข้าพเจ้า	-นักเรียนสามารถบอกความสนใจในกิจกรรมและความต้องการของตนเองในวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับงานได้	2
		5. เฝ้าดูปัญหา	-นักเรียนสามารถบอกปัญหาความขัดแย้ง และวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอันเกี่ยวเนื่องกับเป้าหมายในด้านการเรียนและการเลือกประกอบอาชีพ	1

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	กิจกรรม	จุดประสงค์	เวลา/คาบ
7-12	การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ	6. อาชีพที่ฉันสนใจ	-นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคลิกภาพของคนเป็นอย่างไร และสัมพันธ์กับอาชีพกลุ่มใด ตามทฤษฎีของฮอลแลนด์	2
		7. ตลาดอาชีพ	-นักเรียนสามารถค้นหาอาชีพให้ตรงกับ ความสนใจและพอใจได้	1
		8. ตลาดแรงงาน	-นักเรียนสามารถบอกสภาพของตลาดแรงงานและความต้องการแรงงานของอาชีพที่สนใจและพอใจได้	1
		9. คนเด่นคนดัง	-นักเรียนสามารถบอกลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานและวิเคราะห์ลักษณะนิสัยในการทำงานของคนได้	2
13-16	การวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและประกอบอาชีพและการปัจฉิมนิเทศ	10. การตั้งเป้าประสงค์	-นักเรียนสามารถตั้งเป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับตนเองได้	2
		11. เปิดใจเพื่ออนาคต	-นักเรียนสามารถบอกแผนการของชีวิตในด้านการเรียนและศึกษาต่อ เพื่อเตรียมเข้าสู่อาชีพที่สนใจและพอใจได้ -เพื่อสรุปการเกิดทัศนคติในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและประกอบ	2

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	กิจกรรม	จุดประสงค์	เวลา/คาบ
			อาชีพ โดยให้นักเรียนแสดงทัศนคติในการเลือกอาชีพ จากการสำรวจ เรียนรู้ และเข้าใจในตนเอง เข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และการวางแผนทางในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและประกอบอาชีพ หลังจากการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติไปแล้ว ว่ามีแนวความคิดในการเลือกอาชีพถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง	
รวม				16

หมายเหตุ : เวลาที่ใช้ 1 คาบเท่ากับ 50 นาที

2.3 แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาตัวอย่างจากแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพของ ผกา บุญเรือง (ผกา บุญเรือง 2520 : ภาคผนวก) พรรณราย ทรัพย์ประภา (พรรณราย ทรัพย์ประภา 2523) วันทนา ศิริรัตน์ (วันทนา ศิริรัตน์ 2523 : 117 - 121) และ ปทุมมาศ พูนเกษม (ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 132 - 135) ซึ่งสร้างและดัดแปลงมาจากแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพของ ไครท์ส (Crites. 1973 : 15)

2. ผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนวและการวัดผล 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกศพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ และ ดร.ชลทิศย์ เอี่ยมสำอางค์ เป็นผู้ตัดสินว่าคำถามสามารถวัดได้ตรงตามลักษณะต่าง ๆ ตามนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้จริง

3. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยนำแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพซึ่งมีจำนวน 50 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตินวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จัดเรียงคะแนนจากสูงมาต่ำ แล้วแยกนักเรียนออกเป็น 25 เปอร์เซนต์ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูง และ 25 เปอร์เซนต์ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้วิธีการแจกแจงที่ (t - distribution) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 187) ได้ข้อคำถามซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 1.75 หรือมากกว่าขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความจำแนกที่สามารถนำไปใช้งานวิจัยได้ จำนวน 50 ข้อ (ค่า t ระหว่าง 1.750 - 6.472)

4. นำแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้ว มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร Kuder-Richardson สูตรที่ 21 (บัณฑิตวิทยาลัย 2528 : 195) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.630 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.290 ค่าความแปรปรวนเท่ากับ 32.632 จากค่าความเชื่อมั่นที่ได้ดังกล่าว จักว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีความเชื่อมั่นพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

ลักษณะของแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ เป็นแบบวัดชนิดบังคับเลือก ประกอบด้วยข้อคำถาม 50 ข้อ มีมิติการวัดซึ่งเป็นองค์ประกอบของทัศนคติในการเลือกอาชีพ 5 ส่วน คือ

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ
2. การได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชีพ
3. การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การมีความพอใจในการเลือกอาชีพ
5. การมีความเข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพ

สำหรับวิธีการตอบแบบวัดนั้น ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วเลือกตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในแบบวัดนี้มีค่าเฉลี่ยไว้เพื่อการตรวจสอบ

การให้คะแนน

- 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบตรงกับค่าเฉลี่ย
- 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบไม่ตรงตามค่าเฉลี่ย

คะแนนเต็มของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 50 คะแนน

ตัวอย่างเช่น

ข้อ 1. นักเรียนคิดว่าทุก ๆ คนต้องทำงานแน่นอนไม่ช้าก็เร็ว แต่นักเรียนยังไม่คิดถึงเรื่องนี้

จากค่าเฉลี่ย ข้อ 1 ต้องตอบว่า ไม่เห็นด้วย จึงจะได้ 1 คะแนน

ถ้าตอบว่า เห็นด้วย จะได้ 0 คะแนน

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2528 : 77) ดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลอง

การกำหนดเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
$(R)_E$	T_{1E}	X_1	T_{2E}
$(R)_C$	T_{2C}	-	T_{2C}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- (R) แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มต่าง ๆ อย่างสุ่ม
 E แทน กลุ่มทดลอง
 c แทน กลุ่มควบคุม
 T_{1E} , T_{2E} แทน การสอบก่อนและสอบหลังในกลุ่มทดลองตามลำดับ
 T_{1C} , T_{2C} แทน การสอบก่อนและสอบหลังในกลุ่มควบคุมตามลำดับ
 X_1 แทน การทดลองให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบรายบุคคล
 - แทน การสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

3.2 วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยกำหนดลำดับขั้นการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ทำการทดสอบ Pretest ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

2. ขั้นการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการที่ต่างกันดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลตามโปรแกรมที่วางไว้ โดยกำหนดให้คำปรึกษาเป็น

รายบุคคล วนละ 7 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี วันศุกร์ เวลา 11.55 น.- 12.55 น. และวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ เวลา 16.15 น.- 17.15 น. สำหรับครั้งที่ 1-6 ดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลติดต่อกันไปเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ส่วนครั้งที่ 7 เว้นไป 2 สัปดาห์ ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลองตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2531 ถึง วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531

2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติโดยใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 16.15 น.- 17.10 น. เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2531 ถึง 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531

3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการสอบ Posttest นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบครั้งแรก

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล กระทำเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุม

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ภายหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2527 : 40)

1. สถิติเบื้องต้น นางสาวณัฏฐา โสภโณ

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
	ΣX	แทน ค่ารวมของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาความแปรปรวน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2527 : 74)

$$S^2 = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน ความแปรปรวน
	ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	ΣX^2	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนรวมแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าอ่านาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ โดยใช้วิธีการแจกแจงที (t-distribution) ซึ่งแบ่งกลุ่มที่ได้ให้นักคะแนนสูงออกมา 25 เปอร์เซ็นต์ เป็นกลุ่มสูง และกลุ่มที่ได้ให้นักคะแนนต่ำออกมา 25 เปอร์เซ็นต์ เป็นกลุ่มต่ำ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 187 อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152 - 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอ่านาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ โดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson สูตรที่ 21 (บัณฑิตวิทยาลัย 2528 : 195)

$$r_{tt} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left[1 - \frac{\bar{X} (n - \bar{X})}{n S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 n แทน จำนวนข้อ
 $\bar{X}$ แทน ค่ารายเฉลี่ยทั้งฉบับ
 S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนทั้งฉบับ

4. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบลำดับเครื่องหมาย วิลค็อกซัน (Wilcoxon matched-pairs signed rank test) (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2528 : 283)

5. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ แมน-วิทนี (Mann-Whitney U test) (จิราภรณ์ บุญส่ง 2522 : 141)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยใช้การทดสอบลำดับเครื่องหมายวิลค็อกซัน (Wilcoxon Matched - pairs signed rank test) และการทดสอบแมน-วิทนี (Mann-Whitney U test) โดยแยกการวิเคราะห์ดังนี้

1. การศึกษาทัศนคติในการเลือกอาชีพ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. การศึกษาผลของการใช้วิธีการทดลองที่ต่างกัน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพที่ได้จากการทดสอบเมื่อสิ้นสุดการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอลำดับของการวิเคราะห์ดังนี้

1. คะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ และค่าสถิติพื้นฐานก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 4 คะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ และค่าสถิติพื้นฐานก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง		คนที่	คะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ของนักเรียนกลุ่มควบคุม	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	13	33	1	14	26
2	15	35	2	16	30
3	16	28	3	16	27
4	19	36	4	17	31
5	19	38	5	19	32
6	20	38	6	21	34
7	22	37	7	24	35
$\bar{X}$	17.714	35.000	$\bar{X}$	18.142	30.714
S.D.	3.147	3.559	S.D.	3.431	3.352

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของการพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยใช้วิธีการของ "Wilcoxon matched-pairs signed rank test" พบว่า

$$\text{ค่าของ } T = 0$$

$$\text{ค่าวิกฤตของ } T = 3$$

(ชูศรี วงศ์รัตนะ 2528 : 303)

แสดงว่า หลังการทดลองทัศนคติในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้นหลังจากได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัยในข้อ 1

3. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุม

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการของ "Wilcoxon matched - pairs signed rank test" พบว่า

ค่าของ $T = 0$

ค่าวิกฤตของ $T = 3$ (ชูศรี วงศ์รัตะ 2524 : 303)

แสดงว่า หลังการทดลองทัศนคติในการเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุมสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ตามสมมติฐานการวิจัยในข้อ 2

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของการพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการของ Mann Whitney U-Test" พบว่า

ค่าของ $U = 8$ ซึ่งมีโอกาสในการที่จะแจกแจงเป็นค่า $U = .019$

(จิราภรณ์ บุญส่ง 2522 : ภาคผนวกตาราง 8.5)

แสดงว่า หลังการทดลอง ทัศนคติในการเลือกอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองแตกต่างจากทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ตามสมมติฐานการวิจัยในข้อ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบรายบุคคล กับนักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวีวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2530 ที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพต่ำ จำนวน 126 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวีวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2530 ที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพต่ำ จำนวน 14 คน ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนนักเรียนที่ได้รับการทดสอบด้วยแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพของ จอห์น โอ ไครท์ส ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาใช้ และเป็นนักเรียนที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพต่ำ แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 7 คน และกลุ่มควบคุม 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ
3. แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

การดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบ Pretest ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ
2. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการที่ต่างกันดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลตามโปรแกรมที่วางไว้ โดยกำหนดให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล คนละ 7 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สำหรับครั้งที่ 1-6 ดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลติดต่อกันไปเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ส่วนครั้งที่ 7 เว้นไป 2 สัปดาห์
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ โดยใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์
3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองทำการสอบ Posttest นักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบครั้งแรก
4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยใช้การทดสอบลำดับเครื่องหมายวิลค็อกซัน (Wilcoxon matched-pairs signed rank test)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบลำดับเครื่องหมายวิลค็อกซัน (Wilcoxon matched-pairs signed rank test)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพภายหลังการทดลองของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ แมน-วิทนี (Mann-Whitney U test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล มีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า นักเรียนจะมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ มีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการสอนด้วยวิธีการดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า นักเรียนจะมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลจะมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

อภิปรายผล

จากผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะในการเข้ารับคำปรึกษาทุกครั้ง ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับการช่วยเหลือให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและเกี่ยวกับอาชีพ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะนำคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้รับคำปรึกษามาจับคู่กับลักษณะอาชีพพิจารณาว่าอาชีพเหล่านั้นต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติเช่นใด ผู้รับคำปรึกษาจะเตรียมตัวประกอบอาชีพอย่างไร วิธีเข้าประกอบอาชีพ ตลอดจนจะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นได้อย่างไรและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ดังนั้น ด้วยวิธีการดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ผู้รับคำปรึกษาได้รับประโยชน์อย่างมาก เพราะเป็นการช่วยผู้รับคำปรึกษาให้มีความสามารถที่จะวางโครงการด้านอาชีพ โดยมีแนวความคิดในการที่จะเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ แฟรงค์ พาร์สันส์ (วัชร ทรัพย์มี 2522 : 119 อ้างอิงมาจาก Frank Parsons. 1909) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจะเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมนั้น บุคคลนั้นจะต้องมีความเข้าใจในตนเองอย่างแจ่มแจ้งในด้านต่าง ๆ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ตลอดจนรู้จักใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง ด้วยเหตุนี้ทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนในกลุ่มทดลองจึงสูงขึ้น

นอกจากนั้นวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลนั้น เนื่องจากในสถานการณ์ของการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ชัดว่าผู้รับคำปรึกษาทุกคนต่างก็มีจุดมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาปรับปรุงตนเอง ประกอบกับบรรยากาศของการให้คำปรึกษานั้น ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับการยอมรับ ความจริงใจ และความเข้าใจจากผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถเผชิญปัญหา ช่วยให้มีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจแน่วแน่ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้มีความเจริญก้าวหน้าไปสู่ความงอกงามแห่งบุคลิกภาพและบูรณาการ (Williamson. 1949 : 192) ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับคำกล่าวของซูเปอร์ (Super. 1951 : 191 - 197) ไคร์ส (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2528 : 82 อ้างอิงมาจาก Crites. 1981) เรย์มอนด์ เอ็น แฮทช์ และอัมพา โชติกเสถียร (Raymond N. Hatch and อัมพา โชติกเสถียร 2509 : 79) และ วัชร ทรัพย์มี (วัชร

ทรัพย์มี 2523 : 89) ที่กล่าวไว้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้นจะช่วยบุคคลให้เกิดการเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง เพื่อรู้จักความสามารถ ทักษะ จุดเด่น ความสนใจที่มี และยอมรับตนเอง สิ่งแวดล้อมของตน ตลอดจนได้รับการพัฒนาทักษะ ความสามารถในการสร้างจุดมุ่งหมายด้านอาชีพ การฝึกการตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง จึงกล่าวได้ว่า บรรยากาศของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลนั้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในด้านการแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ได้รับความรู้เบื้องต้นในอาชีพ มีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีความพอใจในองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ ตลอดจนมีความเข้าใจและแนวความคิดในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องขึ้น จึงสอดคล้องกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่เชื่อว่า ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านคือ องค์ประกอบด้านความรู้ หรือความคิด (The Cognitive Component) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component) และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavioral Component) องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้มีความสอดคล้องกัน ดังนั้นถ้ามีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่ง ทัศนคติของบุคคลก็จะเปลี่ยนไปด้วย (Shaver. 1977 : 168 - 170) ซึ่งการได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่นหรือการได้รับประสบการณ์ใหม่ จะทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Triandis. 1971 : 143) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ แชนเซน และ แชนเคอร์ส (พรณพิศ วาณิชการ 2528 : 357 อ้างอิงมาจาก Hansen and Sandus. 1973) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลกับแบบกลุ่มที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกรด 11 และ 12 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เลือกอาชีพสูงเกินความเป็นจริงที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และนักเรียนที่เลือกอาชีพต่ำเกินไปที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลได้พัฒนาการเลือกอาชีพที่ใกล้ความเป็นจริงมากขึ้น และสอดคล้องกับที่ ซัลลิแวน (Sullivan. 1976 : 3430 - A) ได้ศึกษาผลการตัดสินใจของกลุ่มและการตัดสินใจเป็นรายบุคคลที่มีต่อภาวะทางอาชีพของนิสิตมหาวิทยาลัยเคนตักกี จำนวน 128 คน ซึ่งพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการตัดสินใจในกลุ่มให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และแบบรายบุคคลมีคะแนนภาวะของทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้วยเหตุนี้ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคลจึงช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น สอดคล้องกับที่ วิลเลียมสัน (เจียรนีย์ ทรงชัยกุล 2529 : 389 - 390 อ้างอิงมาจาก Williamson. 1940) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไว้ว่า เป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบตนเอง เข้าใจตนเอง รู้จักจุดเด่น จุดด้อยที่เป็นลักษณะและองค์ประกอบของตน สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพเพื่อการดำเนินชีวิตที่พอใจสูงสุด

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ มีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการสอนด้วยวิธีการดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 จากผลการวิจัยดังกล่าว แม้ว่าจะเป็นการสอนแบบปกติซึ่งโดยทั่วไปมักคิดว่าทำให้น่าเบื่อหน่าย อาจจะได้ผลน้อยหรือไม่เกิดผล แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องที่ทำให้นักเรียนได้ประโยชน์แก่ตัวเขาโดยตรง และการสอนแบบปกติประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับการเรียนการสอน เช่น การบรรยาย การใช้กิจกรรมกลุ่มและการใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจทำให้ไม่เบื่อหน่ายเพราะมีวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี จึงมีผลให้การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยอื่น ๆ ได้แก่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา บุญศิลาเลิศ (ปริญญา บุญศิลาเลิศ 2520 : 45) สุดา อ่อนช้อย (สุดา อ่อนช้อย 2520 : 46) จินตภรณ์ อังสุวรรณาติ (จินตภรณ์ อังสุวรรณาติ 2525 : 62) กฤษณา จันทรวีภาค (กฤษณา จันทรวีภาค 2527 : 34) ปทุมมาศ พูนเกษม (ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 60) และ อรุณี ชาญด้วยกิจ (อรุณี ชาญด้วยกิจ 2529 : 70) ที่พบว่า การสอนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางอาชีพสูงขึ้นทั้งนี้โดยทำให้นักเรียนมีปัญหในการเลือกอาชีพลดลง และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพและวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคลมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงว่าทัศนคติของบุคคลสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เซอร์ฟและเซอร์ฟ (Sherif and Sherif. 1969 : 93) เชคคักกี้ โฆวาสินธุ์ (เชคคักกี้ โฆวาสินธุ์ 2520 : 38) สุรางค์ จันทรเอม (สุรางค์ จันทรเอม 2524 : 4) และ กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ 2527 : 172) ที่ว่า ทัศนคติของบุคคลนั้นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ จึงเป็นสิ่งที่แน่นอนว่าทัศนคติในการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นสามารถที่จะพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ทั้งโดยวิธีให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและวิธีการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ และสำหรับวิธีให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล โปรแกรมที่จัดขึ้นนั้นจะมีประสิทธิภาพในการที่จะพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพให้นักเรียนได้ดีกว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในด้านวิธีการและการดำเนินการทดลองที่จัดให้กับนักเรียนนั้น การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลจัดเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งผู้รับคำปรึกษาจะได้รับความช่วยเหลือเป็นการส่วนตัวจากผู้ให้คำปรึกษาคด้วยความละเอียดรอบคอบและรอบคอบอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้รับคำปรึกษากล้าที่จะเปิดเผยตนเอง และปัญหาของตนอย่างอิสระ ไม่ต้องกังวลถึงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ความรู้สึก และความไม่เหมาะสมของตนเองในการแสดงออกกับผู้อื่น จึงได้รับประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ (เจียรนัย ทรงชัยกุล 2529 : 411 - 412) และในการกำหนดจำนวนครั้งตลอดจนระยะเวลาการทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับผู้ที่เคยทำการศึกษาแล้วประสบความสำเร็จ ได้แก่ อำนวย ทะพิงแก (อำนวย ทะพิงแก 2513 : 66) ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ (ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ 2513 : 55) พเยาว์ พูลเจริญ (พเยาว์ พูลเจริญ 2524 : 49) วาสนา แฉล้มเขตร (วาสนา แฉล้มเขตร 2525 : 48 - 49) และมานิดา ทองทวี (มานิดา ทองทวี 2526 : 72 - 75) นอกจากนั้น ทฤษฎีที่ใช้ในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะ และองค์ประกอบของบุคคลหรือแบบนำทาง ซึ่งได้มีการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการให้คำปรึกษาแล้วว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบการให้คำปรึกษาแบบนำทางมากกว่าแบบไม่นำทาง (วัชร ทรัพย์มี 2522 : 11 อ้างอิงมาจาก Maher and Rogus. 1952, 1960. Grigg and Godslun. 1957, Sonne and Goldmans. 1957) ดังนั้น จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและยังเหมาะสมกับลักษณะปัญหา ดังที่ วัชร ทรัพย์มี (วัชร ทรัพย์มี

2523 : 99) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและโลกของงาน ไม่สามารถที่จะวางแผนโครงการหรือปรับตัวด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการวิจัยของ สวัสดิ์ เรืองฉาย (สวัสดิ์ เรืองฉาย 2519 : 83) และ ประสาท อิศรปริศา (ประสาท อิศรปริศา 2523 : 165) ที่ได้ศึกษาปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งพบว่า นักเรียนยังไม่ทราบว่าตนเองมีความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพใด ไม่รู้รายละเอียดข้อมูลทางอาชีพ และพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ และวางแผนทางอาชีพ

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกตินั้น จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนด้วยตนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จึงทำให้มองเห็นความแตกต่างของนักเรียนว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกตินั้น จากการกำหนดกิจกรรมและจำนวนครั้งที่สอน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับผู้ที่เคยทำการศึกษาแล้วประสบผลสำเร็จในการช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางอาชีพอย่างเหมาะสมกับวัย ได้แก่ ปทุมมาศ พูนเกษม (ปทุมมาศ พูนเกษม 2529 : 60) และอรุณี ชาญด้วยกิจ (อรุณี ชาญด้วยกิจ 2529 : 70) จึงสังเกตได้ว่าการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ซึ่งใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การใช้กิจกรรมกลุ่ม และการใช้สื่อการเรียนการสอน ถึงแม้สภาพการเรียนรู้การสอนจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้น และเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนก็ตาม แต่ก็เพียงในระยะแรก ๆ ซึ่งต่อมานักเรียนจะลดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ลงไป เช่น การอภิปรายหรือซักถามเมื่อใช้วิธีการบรรยาย นอกจากนั้นการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพซึ่งใช้วิธีการของกระบวนการกลุ่ม ในสภาพการเรียนรู้การสอนจะมีความไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีลักษณะไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกและปัญหาของตนเองกับเพื่อน ๆ ตลอดจนความรู้สึกเป็นคนละพวกกับเพื่อน ๆ ซึ่งสภาพการเรียนรู้การสอนดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับทำให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแล้ว การให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะเป็นการประหยัดเวลาของนักเรียน เนื่องจากการให้ข้อมูลด้านอาชีพนั้น นักเรียนจะได้รับข้อมูลเมื่อเกิดความรู้สึกต้องการในสิ่งที่สนใจเลือกโดยตรงหลังจากสำรวจความสนใจ ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ รู้จักตนเองดีพอแล้ว และยังสามารถแสดงความรู้สึกทัศนคติอย่างเสรีต่อข้อมูล

ต่าง ๆ จึงทำให้เกิดความมั่นใจ และตื่นตัวในการวางโครงการเลือกอาชีพ ทั้งนี้โดยมีผู้ให้คำปรึกษาช่วยนักเรียนให้สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงด้านอาชีพ กับข้อมูลที่ได้สำรวจ แล้วจากการทดสอบและการประเมินคุณลักษณะของตนเอง ตลอดจนช่วยให้รู้จักตรวจสอบและทำความเข้าใจความกระจำแจ้งกับข้อมูลด้านอาชีพ ด้วยความสอดคล้องทั้งในด้านเวลาและวิธีการให้ข้อมูลด้านอาชีพดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ครูแนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาจนำเทคนิคการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพให้กับนักเรียน โดยจัดบริการให้แก่แก่นักเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการเตรียมตัวทางอาชีพของนักเรียนต่อไป

2. ในการนำวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพไปใช้ ควรอย่างยิ่งที่จะได้สอบถามความสมัครใจในการรับคำปรึกษาของนักเรียนเสียก่อน มิฉะนั้นจะทำให้มีปัญหาระหว่างให้คำปรึกษาได้ เพราะประโยชน์ที่ได้รับอย่างแท้จริงจะเกิดเฉพาะกับผู้ที่มีความสมัครใจขอรับคำปรึกษาเท่านั้น

3. ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความตั้งใจจริง และพร้อมที่จะสละเวลาให้แก่แก่นักเรียน เนื่องจากการให้คำปรึกษาจะต้องใช้ระยะเวลาหลายสัปดาห์ต่อเนื่องกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ ทั้งนี้เพื่อดูว่าเราสามารถใช่วิธีการใดในการพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพให้เด็กได้ดีกว่ากัน

2. ควรทดลองให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพตามทฤษฎีอื่น ๆ นอกจากวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล เช่น วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ แบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยยึดหลักพัฒนาการด้านอาชีพ เป็นต้น

3. ควรทดลองให้คำปรึกษาด้านอาชีพเพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา จันทรวิภาค ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ปรินุญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 145 หน้า อักสำเนา
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ จิตวิทยาสังคม ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 457 หน้า
- กาญจณี แก้วทอนง การใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช ปรินุญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 86 หน้า อักสำเนา
- กานดา พุ่มพวง การเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่หนึ่งคณะครุศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อกิจกรรมนิสิต วิทยานินท์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 157 หน้า อักสำเนา
- คมเพชร จิตรสุกกุล บริการสนเทศ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 232 หน้า
- จรัส คิษฐ์แก้ว ผลของตัวแบบที่มีต่ออัตมโนทัศน์ และการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่เพื่อนไม่ยอมรับ ปรินุญานินท์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525, 80 หน้า อักสำเนา
- จันทิมา บุญวานิช การเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาควิชาการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2513 ปรินุญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร 2513, 102 หน้า อักสำเนา
- จิราภรณ์ บุญส่ง การทดสอบสมมุติฐานในการวิจัยเบื้องต้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 169 หน้า
- จินดาภรณ์ อังสุวรรธชาติ การทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) กรุงเทพมหานคร ปรินุญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 186 หน้า อักสำเนา
- จินตนา เพียรพิจิตร การพัฒนามโนภาพแห่งตนโดยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ปรินุญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 136 หน้า อักสำเนา
- จำเนียร ช่างโชติ และนวลศิริ เปาโรหิตย์ เทคนิคการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522, 200 หน้า

- เฉลิมศักดิ์ รวยอารี แนวโน้มของการเปลี่ยนทัศนคติต่ออาชีพครูและมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 138 หน้า อัสสัมนา
- ชูศรีรัตน์ วัชรวิมล การศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 182 หน้า อัสสัมนา
- ชูศรี วงศ์รัตน์ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พิมพ์ครั้งที่ 3 2527, 370 หน้า
- แบบแผนการทดลองและสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 309 หน้า
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ ม.ป.ท. 2520, 132 หน้า
- ทองเรียน อมรชกุล เทคนิคเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 อักษรไทย 2524, 270 หน้า
- ธงชัย โรจนวิภาค ผลของตัวแบบที่มีต่ออัตมโนทัศน์และการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชายที่มีความประพฤติก้าวร้าวต่อสังคม วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2526, 78 หน้า อัสสัมนา
- นวลละออ สุภาพล "การให้คำปรึกษาทางอาชีพ" วารสารแนะแนว 58:76-83 สิงหาคม-กันยายน 2521.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ "เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพ ตอนที่ 1" วารสารแนะแนว 107:29-38 ตุลาคม-พฤศจิกายน 2529.
- "เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพ ตอนที่ 2" วารสารแนะแนว 108:41-49 ธันวาคม 2529 - มกราคม 2530.
- พัฒนาการทางอาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2528, 260 หน้า
- เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การจัดการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ 2527.

- ปทุมมาศ พูนเกษม ผลการใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อการพัฒนาจิตภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 137 หน้า อักสำเนา
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า
- ปริญดา บุญศิลาเลิศ การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 48 หน้า อักสำเนา
- ประเสริฐ วิเศษกิจ การจัดการเรียนการสอนในช่วงโมงแนะแนว 2524, 15 หน้า โรเนียว
- ประสาธ อิศรปริศา จิตวิทยาวัยรุ่น ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2523, 251 หน้า
- เป็รื่อง จินดา การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 144 หน้า อักสำเนา
- ผกา บุญเรือง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ จิตภาวะทางอาชีพและการควบคุมภายใน-ภายนอก ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 65 หน้า อักสำเนา
- พเยาว์ พูนเจริญ เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับแบบรายบุคคลที่มีต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลรามธิบดี กรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 96 หน้า อักสำเนา
- ผสม จันทรเทพย์ ผลของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่มีต่อมโนภาพแห่งตน ฐานะทางสังคมมิติของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรินิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 90 หน้า อักสำเนา
- พิไล แยมงามเหลือ และคนอื่น ๆ คู่มือวิชากิจกรรมสำรวจ โรงพิมพ์สาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 65 หน้า

- ไพบูลย์ อินทวิชา หลักและวิธีการวัดเจตคติ อนุสารเพื่อการวิจัยฉบับที่ 3 กองการวิจัยทาง
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเพื่อชาติ 2517, 61 หน้า
- ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ การศึกษาสาเหตุการหนีเรียนของนักเรียน 5 คน พร้อมทั้งวิธีการให้
คำปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือ ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2513, 156 หน้า อักสำเนา
- มานิดา ทองทวี การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และรายบุคคลที่มีต่อความ
เชื่อมั่นในตนเอง ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526
115 หน้า อักสำเนา
- เรย์มอนด์ เอ็น แอ็ทซ์ และอัมพา โซติกเสดียร์ การให้คำปรึกษาทางอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
เอกสารฉบับที่ 3 ไทยวัฒนาพานิช 2509, 100 หน้า
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 หวีกิจการพิมพ์
2524, 287 หน้า
- วชิรญา บัวศรี คำบรรยายเรื่องอาชีพศึกษา ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี การแนะแนวอาชีพ ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 136 หน้า
_____ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในโรงเรียน ไทยวัฒนาพานิช 2522,
354 หน้า
- วัชรีย์ ทรัพย์มี และจุรี วาทิกทินกร การพัฒนารูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อช่วยเหลือ
นักเรียนในการแก้ปัญหาและวางแผนโครงการอนาคต รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528, 193 หน้า
- วันทนา ศิริรัตน์ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาวะทางอาชีพสัมพันธ์กับทัศนคติและค่านิยมในงานของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในและนอกโครงการทดลองฝึกอาชีพ ปรินิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 127 หน้า อักสำเนา
- วารุณี ธนวรานิช "การให้คำปรึกษา" วารสารแนะแนว 70 : 52 - 61 สิงหาคม-กันยายน
2523.

วาสนา แฉล้มเขตร ผลของการให้คำปรึกษาแบบโรเจอร์สต่อการแก้ปัญหาทางอารมณ์ ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 129 หน้า อัครสำเนา
วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม แปลโดย พรรณพิศ
วณิชยการ อมรินทร์การพิมพ์ 2528, 372 หน้า

_____ คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จงเจริญการพิมพ์ 2521,
252 หน้า

_____ คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จงเจริญการพิมพ์ 2524,
103 หน้า

วิชชุตา เตียวกุล ผลการใช้กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มต่อนิสัยในการเรียน และทัศนคติทางการ
เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529,
101 หน้า อัครสำเนา

วีระวัฒน์ พูลทวี ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนนิสัย
และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุโมงค์ จังหวัดลำพูน
ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 79 หน้า อัครสำเนา

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัย, เอกสารประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 วิธี
วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย 2528, 275 หน้า

ส.วาสนา ประवालพุดกษ "ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา" วัดผลการศึกษา 2:1-6 กันยายน-
ธันวาคม 2524

สงวน สุทธิเลิศอรุณ จิตวิทยาสังคม พิมพ์ครั้งที่ 2 ส่งเสริมวิชาการ 2522, 284 หน้า
สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, สมาคม การฝึกทักษะในการให้บริการปรึกษา โอเอชพริ้นติ้ง
เฮาส์ 2527, 61 หน้า

_____ แนะแนวอาชีพเพื่อแก้ปัญหาว่างงาน ศิวพรการพิมพ์ 2529, 176 หน้า

_____ แนะแนวอาชีพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ศิวพรการพิมพ์ 2528, 108 หน้า

สวัสดี เรืองฉาย "การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ" วารสารแนะแนว 58:76-83 สิงหาคม-
กันยายน 2521.

———— ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" วารสาร
แนะแนว 43:61-85 กุมภาพันธ์-มีนาคม 2519.

สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือแนะแนว ม.1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
2521, 175 หน้า

———— คู่มือแนะแนว ม.2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521, 132 หน้า

———— คู่มือแนะแนว ม.3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521, 199 หน้า

———— เทคนิคการแนะแนว จงเจริญการพิมพ์ 2527, 373 หน้า

สาโรช บัวศรี และคนอื่น ๆ การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ วัฒนาพานิช 2521, 129 หน้า
สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2529, 447 หน้า (หน่วยที่ 1-7)

———— เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
2529, 549 หน้า (หน่วยที่ 8-15)

———— เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2525,
423 หน้า (หน่วยที่ 1-6)

สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาการแนะแนว อักษรบัณฑิต 2520, 78
หน้า

สุคา อ่อนช้อย ผลการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อภาวะทางอาชีพ ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2520, 102 หน้า อัครสำเนา

สุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาสังคม พิมพ์ครั้งที่ 2 โอเคียนสโตร์ 2524, 130 หน้า

สุนทร ธนาสนะ การศึกษาเด็กที่เพื่อนชิงชิง และผลของการให้คำปรึกษาที่มีต่อการปรับตัวทาง
สังคมของเด็กเหล่านั้น ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2516, 162 หน้า อัครสำเนา

สมพงษ์ มั่นระวัง การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512 ปริญญานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2513, 161 หน้า อัครสำเนา

- อรุณี ชาญด้วยกิจ ผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อย ต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรินิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529, 121 หน้า อัดสำเนา
- อารีรัตน์ พัฒเพ็ญ ผลการทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 91 หน้า อัดสำเนา
- อานวย ทะพังกแก "การศึกษาอิทธิพลของการให้คำปรึกษาหารือ ต่อผลการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" วารสารแนะแนว 4:66-72 มกราคม-มีนาคม 2513.
- อัมพา โชติกเสถียร คู่มือการเสริมสร้างทักษะในการให้คำปรึกษา ม.ป.ท. 2514, 128 หน้า
- Adams, Howard Glen. "A Structured Approach to Facilitate Career Maturity for Vocational Undecided College Student," Dissertation Abstracts International 40 : 5021-A, March, 1980.
- Alexander Roland Hayes. "The Effects of Career Education Curriculum on the Vocational Maturity of inner city Adolescent Boys," Dissertation Abstracts International 10 : 4554-A, February, 1980.
- Allport, G.W. "Attitude," In C. Murchison (Ed), A Handbook of Social Psychology. p. 810, Norchester, Mass: Clark University Press, 1935.
- Baer. M and E.C. Roeber. Occupational Information; Its Nature and-Use. 425 - 426 p. Chichogo, Science Research Associates, 1951.
- Brayfield, A.H. "Putting Occupational Information Across," Educational Psychology Measurement. 8 : 485 - 495, 1948.
- Caulfield, Thomas James. "The Effect of Using Vidio Taped Social Models in Elementary School Group Counseling with Low Sociometric Status Students," Journal of Counseling Psychology. 30 (5):1813-1814, November, 1970.
- Christensen "Functions of Occupational Information in Counseling," Occupations. 28:11-14, 1979.
- Crites, J.O. Theory and Research Handbook CMI. p. 6, New York, McGraw-Hill, Inc., p. 6, 1973.
- Administration and Use Manual CMI. p. 3-4, McGraw-Hill Inc., 1978.

- Crites, J.O. and D.E. Super. Appraising Vocational Fitness. Delhi, Universal Book Stall. 1968. 688 p.
- Craw, Alia and Lester D. Craw., An Introduction to Guidance Principles and Practice. New York, American Company. 1962. 626 p.
- Durgin, Rodney Wayne. "A Model of Managing Career Guidance Programs in Secondary Schools of Ohio," Dissertation Abstracts International. 35(5) : 2671-A, November 1974.
- Gibson, Robert L. "Teachers Opinion of High School Guidance program," The Personnel and Guidance Journal. 44:416-422 December, 1965.
- Good, Carter Victor. Dictionary of Education. 3 rd ed., New York, McGraw-Hill, 1973, 681 p.
- Hamby, Jeannette. "An Analysis of a Career Education Cluster Curriculum as Reflected by Student Growth in Career Maturity," Dissertation Abstracts International. 37 : 4316-A, April, 1977.
- Hovland, Carl I., Iroving L. Janis and Harold H. Kelley. Communication and Persuasion p. 6-10, New Haveen, Yale University Press, 1953.
- Kreth, D. and Cruthfield R.S. Theory and Problem in Social Psychology. p. 152, New York, McGraw-Hill, 1948.
- Laskin, S.B. "The Effects of a Decision-Making Program on the Career maturity of High School Students," Dissertation Abstracts International. 40 : 4413-A, January, 1980.
- McGowan, John F. and Lyle D. Schmidt., Counseling Reading in Theory and Practice. New York, Holt Renhart and Winston Inc., 1962 623 p.
- McGuire, William J. "Personality and Suscepibility to Social Influence In E.F. Bargotta and W.W. Lambert (Eds)," Handbook of Personality Theory and Research. p.1130-1187, Chicago, Round McNalley, 1968.
- Montemurro, Larry P. "Two Approaches to the Development of Career Maturity in Economically Disadvantage Adolescents," Dissertation Abstract International. 40 : 4414-A Febuary, 1980.
- Patterson, C.H. Theories of Counseling and Psychotherapy. 2nd ed., New York, Harper & Row, 1973. 554 p.
- Pyle, R. Richard. "The Relationship of Group Career Counseling and Computer-Assisted Career Guidance to the Career Maturity of Community College Students," Dissertation Abstract International 37(7) : 4143-A, 1977.
- Rogers, Carl R. Counseling and Psychotherapy, Newer Concepts in Practices. Cambridge, Massachusett, Houghton Mifflin, 1942. 450 p.

- Rothney, John W, and Bert A. Rouns. Counseling the Individual Student New York, William Sloane Associates, 1949. 465 p.
- Samsel, Ruth Louise "Effect of Group Counseling on Career Maturity of Students Grades Seven Through Twelve," Dessertation Abstract International 37 (6): 3428-A, December, 1976.
- Sherif, Muzafer and Corolyne W. Sherif. Social Psychology. p. 93, New York, Harper and Roe, 1969.
- Sherif, Muzafer and Hovland C.I. Social Judgement : Assimilation and Contrast Effect in Communication and Attitude Change. p. 157-167, New Heaven, London, 1961.
- Sullivan, Susan Elizabeth. "The Effect of Decision Making Group and Individual Career Counseling on the Career Maturity of College Freshmen," Dissertation Abstract International. 37 (6) : 3430-A, December, 1976.
- Super, Donald E. The Psychology of Career. New York, Harper and Brothers, 1957, 362 p.
- Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. p. 143-153 New York, John Wiley and Sons, Inc., 1971.
- Weist, Judith J. "The Effect of a Life Career Planning Course on Self - Esteem Career Maturity and Sex-Role Stereotype," Dissertation Abstract International. 41 : 951-A, September, 1980.
- Williamson, E.G. and J.D. Roley. Counseling and Discipline. New York, McGraw-Hill Company Inc., 1949, 387 p.
- Williamson, E.G. How to Counsel Students. New York, McGraw-Hill Book Company 1960, 548 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

คำชี้แจง ประโยคข้างล่างต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับการเลือกงานและอาชีพ ให้นักเรียน
อ่านข้อความต่าง ๆ เหล่านี้ แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบ

ถ้านักเรียน "เห็นด้วย" กับข้อความแต่ละข้อ ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องเห็นด้วย
แต่ถ้านักเรียน "ไม่เห็นด้วย" ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องไม่เห็นด้วย และโปรดตอบทุก ๆ
ข้อ กรุณาอย่าขีดเขียนเครื่องหมายใดลงในรูปแบบทดสอบนี้

1. นักเรียนคิดว่าทุก ๆ คนต้องทำงานแน่นอนไม่ช้าก็เร็ว แต่นักเรียนยังไม่คิดถึงเรื่องนี้
2. การทำงานเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายและไม่สนุกเลย
3. บิตามารดาของนักเรียนจะเป็นผู้รู้ดีกว่า ควรจะให้ให้นักเรียนเลือกประกอบอาชีพอะไร
4. ความสนใจในอาชีพไม่เป็นสิ่งสำคัญเท่ากับว่า นักเรียนสามารถที่จะประกอบอาชีพนั้น
ได้หรือไม่
5. เมื่อนักเรียนตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้ว นักเรียนไม่สามารถจะ
เปลี่ยนแปลงไปเลือกอาชีพอื่น ๆ ได้อีก
6. นักเรียนคิดฝันอยู่เสมอที่จะเป็นโน้นเป็นนี้ แต่นักเรียนก็ไม่เคยเลือกงานใด ๆ อย่าง
จริงจังเลย
7. นักเรียนมีความเห็นว่าอาชีพเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะเป็นสิ่งกำหนดว่านักเรียนจะ
หาเงินได้มากหรือน้อยจากอาชีพนั้น
8. นักเรียนจะเลือกอาชีพไม่ผิดพลาดเลย ถ้าเลือกอาชีพตามที่บิตามารดาแนะนำให้
9. นักเรียนจะมีความสุขมาก ถ้าสามารถช่วยคนอื่น ๆ ทำงานในงานที่นักเรียนถนัด
10. ในการเลือกอาชีพ นักเรียนจะต้องรู้จักบุคลิกภาพและลักษณะของตนเองเสียก่อน
11. คนเราจะสามารถทำงานอะไรก็ได้ トラบเท่าที่ยังมีความพยายามอยู่
12. ความสำคัญยิ่งของงานอยู่ที่ว่า งานจะทำให้นักเรียนสามารถมีเงินไว้ซื้อหาสิ่งที่
ต้องการได้

13. คนเราแต่ละคนมีความคิดเห็นในเรื่องการเลือกอาชีพแตกต่างกันไป ก็เลยทำให้นักเรียนไม่แน่ใจว่าจะเลือกอาชีพอะไรดี
14. นักเรียนจะเลือกอาชีพที่ทำให้นักเรียนมีชื่อเสียง หรือเป็นใหญ่เป็นโตในวันข้างหน้า
15. มีอาชีพเพียงอาชีพเดียวสำหรับบุคคลแต่ละคน
16. นักเรียนยังไม่ทราบเลยว่า นักเรียนจะทำอะไรจึงจะได้ทำงานตามที่นักเรียนต้องการ
17. สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพก็คือ โอกาสที่จะช่วยให้นักเรียนเจริญก้าวหน้า
18. นักเรียนคิดว่าการเลือกอาชีพตามที่เป็นคามารคาดหมายไว้วันนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับนักเรียน
19. นักเรียนควรเลือกอาชีพที่ทำให้ตัวเองมีโอกาสช่วยเหลือผู้อื่นได้
20. ในการเลือกอาชีพนั้น การที่นักเรียนคิดว่านักเรียนเก่งและทำอะไรก็ได้ดี เป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าการรู้ว่าตนเองชอบอะไร
21. เราไม่จำเป็นที่จะต้องเลือกอาชีพไว้ล่วงหน้าก่อน เพราะอนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน
22. นักเรียนมีความรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นว่า อาชีพต่าง ๆ ต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ✱
23. อาชีพที่นักเรียนเลือก จะต้องเป็นอาชีพที่นักเรียนมีอิสระมากที่สุดในการที่จะทำอะไรก็ได้ที่นักเรียนต้องการจะทำ
24. นักเรียนมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงในงานที่ทำ เช่น ได้ค้นพบบางสิ่งบางอย่างที่ยังไม่มีใครค้นพบ หรือสามารถหาเงินได้มาก ๆ
25. นักเรียนใช้เวลาไปมากในการคิดฝันว่า นักเรียนต้องการทำงานที่นักเรียนก็รู้ว่าไม่อาจจะทำได้เลยอย่างแน่นอน
26. อาชีพที่นักเรียนจะเลือก ขอให้เป็นอาชีพที่มีรายได้ดีเท่านั้นอย่างอื่นไม่สำคัญ
27. นักเรียนมักไม่ค่อยคิดถึงอาชีพที่ต้องการจะทำต่อไปเลย
28. เท่าที่จำได้ นักเรียนรู้ว่าตนเองต้องการจะทำงานอะไร
29. นักเรียนไม่รู้เลยว่าตนเองควรจะเรียนวิชาอะไรบ้างในโรงเรียน
30. นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนประสบความสำเร็จในอาชีพหนึ่งได้แล้ว อาชีพอื่น ๆ ก็คงจะประสบความสำเร็จได้ไม่ยากเลย

31. ส่วนที่สำคัญที่สุดของงานคือ ความพึงพอใจที่ได้รับจากการทำงานนั้น
32. นักเรียนมีความเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ นักเรียนควรที่จะเลือกอาชีพที่เปิดโอกาสหรือสนับสนุนให้นักเรียนทำตามความเชื่อ นั้น ๆ
33. ในการเลือกอาชีพ เนื่องจากมีหลายสิ่งหลายอย่างที่จะต้องนำมาพิจารณาด้วยกัน ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะทำให้ตัดสินใจได้
34. วิธีที่ดีที่สุดในการเลือกอาชีพก็คือ นักเรียนต้องทดลองทำอาชีพหลาย ๆ อย่างเสียก่อน แล้วจึงเลือกอาชีพที่ชอบมากที่สุดภายในภายหลัง
35. นักเรียนคิดว่าจะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งในอนาคตด้วยความบังเอิญเสียมากกว่า
36. เมื่อถึงเวลาที่จะต้องเลือกอาชีพ นักเรียนจะตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตัวของนักเรียนเอง
37. เวลาเรียนหนังสือ นักเรียนมักพบว่าตัวเองชอบคิดฝันว่า เมื่อเริ่มทำงานจริง ๆ ในเวลานั้นแล้ว มันจะเป็นอย่างไรบ้าง
38. นักเรียนยังไม่รู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับการเลือกอาชีพในตอนนี้อย่างไร จงคิดว่านักเรียนจะเสียก่อน
39. นักเรียนไม่เข้าใจเลยว่า บุคคลบางคนมีความแน่ใจในงานที่จะเลือกทำได้อย่างไร
40. นักเรียนไม่มีความรู้ในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพเลย
41. การทำงานก็เปรียบเหมือนการไปโรงเรียนนั่นเอง
42. สิ่งสำคัญในการเลือกอาชีพก็คือ การที่นักเรียนรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร ไม่ใช่รู้ข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพนั้น
43. นักเรียนไม่สามารถจะหางานอะไรที่เหมาะสมกับตนเองได้เลย
44. นักเรียนควรเลือกอาชีพเสียก่อน แล้วจึงวางแผนว่านักเรียนจะเข้าสู่อาชีพนั้นได้อย่างไร
45. นักเรียนเปลี่ยนแปลงการเลือกอาชีพของนักเรียนไปเรื่อย ๆ
46. เมื่อถึงเวลาที่นักเรียนจะต้องเลือกอาชีพ ก็จะต้องเลือกจนได้ไม่ช้าก็เร็ว
47. นักเรียนไม่มีความวิตกกังวลในการเลือกอาชีพเลย เพราะยังไม่รู้เกี่ยวกับอาชีพที่จะทำ
48. ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ นักเรียนจะปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากบิดา-มารดา ครูแนะแนว เพื่อนของนักเรียน หรือผู้อื่น
49. นักเรียนมีความรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นว่าการทำงานเป็นอย่างไร
50. เมื่อตอนที่นักเรียนมีอายุ 15 ปี นักเรียนได้คิดเป็นอย่างดีแล้วว่าจะเลือกอาชีพใด

กระดานคำตอบ

[illegible]

ข้อ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

ข้อ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		
41		
42		
43		
44		
45		
46		
47		
48		
49		
50		

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างบทสนทนาการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
- โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

ตัวอย่างบันทึกการให้คำปรึกษา

กรณีศึกษาวิชา (นามสมมติ)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 1 เวลา 1 ชั่วโมง สถานที่ให้คำปรึกษา ห้องแนะแนว

[illegible]

ผู้รับคำปรึกษา : (ยกมือไหว้) สวัสดีครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดีค่ะวิชาญ ครึ่งนี้ครูก็ได้นำวิชาญมาพบกับครูเป็นครั้งแรก จากการที่วิชาญได้ทำแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพที่ครูได้ให้วิชาญทำไป คะแนนที่ได้ออกมาครูก็คิดว่าวิชาญสมควรที่จะเข้ารับคำปรึกษาในครึ่งนี้ ซึ่งครูก็ได้สอบถามความสมัครใจของวิชาญแล้ว วิชาญก็สมัครใจที่จะเข้ารับคำปรึกษากับครู ซึ่งเราจะมาพบกันทั้งหมด 7 ครั้ง และวิชาญจะต้องมาพบกับครูทุกวันศุกร์ในตอนกลางวันนะค่ะ ถ้าสมมุติว่าครึ่งไหนที่วิชาญมาพบครูไม่ได้ อาจจะมีเหตุจำเป็นอะไรก็ขอให้บอกครูล่วงหน้าก่อนนะค่ะ แต่ถ้าไม่จำเป็นจริงแล้วก็ไม่ควรจะขาดไปคะ... ก่อนอื่นครูก็ขออธิบายอะไรสักเล็กน้อยนะค่ะ อย่างแรก ครูต้องขออนุญาตวิชาญอัปเดตเข้าไว้ทุกครั้งที่คุณกัน ทั้งนี้เพื่อต้องการทบทวนว่ามีรายละเอียดของอะไรที่ควรติดตามในการคุยครั้งต่อไป เพราะพูด ๆ กันไปทั้งครูและวิชาญอาจจะจำบางตอนที่สำคัญ ๆ ไม่ได้ ดังนั้นครูขอรับรองว่า ข้อความในเทปจะเป็นความลับระหว่างเราสองคนเท่านั้น สำหรับการคุยกันนั้นถ้าวิชาญมีเรื่องอะไรที่ไม่สบายใจหรือมีปัญหาบางอย่างที่คิดว่าครูพอจะช่วยเหลือได้ และไว้วางใจครูพอก็เล่าได้ตามสบาย เพื่อว่าเราจะได้ช่วยกันพิจารณา แต่ครูขอทำความเข้าใจก่อนว่า ที่เราได้พุดคุยกันไปนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างครูจะเป็นผู้ตัดสินใจให้วิชาญได้ไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ไม่ได้ครับ ...

ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นหน้าที่ใครคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ของผมเองครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : คะ ... วิชาผจญจะต้องทำหน้าที่คัดสรรใจเลือกด้วยตนเองนะคะ

ผู้รับคำปรึกษา : (พยักหน้า) ครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : ... ครูก็ต้องขอบอกถึงจุดประสงค์ในการให้คำปรึกษาครั้งนี้ก่อนว่า เป็นอย่างไรและวิชาครูจะได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง จุดประสงค์ก็คือครูต้องการให้วิชาครูมีแนวความคิดในการเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับตัวเองได้มากที่สุดต่อไปในอนาคต แนวความคิดในการเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร ก่อนอื่นวิชาครูต้องทราบว่าในการที่เราเรียนหนังสือนั้น เราเรียนเพื่ออะไรคะ โหนวิชาครูลองบอกครูซิว่าวิชาครูมาเรียนหนังสือเพื่ออะไร

ผู้รับคำปรึกษา : ผมจะได้รู้หนังสือ แล้วก็จะได้ออกไปหาเงินเลี้ยงตัวเองครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : หมายความว่าเราจะได้นำความรู้ที่ได้เรียนออกไปประกอบอาชีพ มีงาน และมีเงินเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวต่อไปในอนาคตอย่างนั้น

ผู้รับคำปรึกษา : ใช่ครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : ในเมื่อทุกคนจะต้องมีงานทำ ซึ่งการมีงานทำก็ย่อมจะได้เงินมาเลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัว เพราะฉะนั้น เราจำเป็นจะต้องมาดูซิว่าเราเหมาะสมกับอาชีพอะไร ก่อนอื่นเราก็ต้องสำรวจตัวของเราเอง รู้จักตนเองว่าเป็นคนอย่างไร มีความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ตลอดจนบุคลิกภาพเป็นอย่างไร เช่น บางคนมีบุคลิกภาพที่ไม่ค่อยชอบที่จะเข้าสังคม ร่วมสังสรรค์กับคนอื่น ถ้าให้เขาไปทำงานกับคนต้องใช้คำพูด ต้องทำงานติดต่อกับคนอื่นเป็นจำนวนมาก จะเหมาะสมหรือไม่คะ

ผู้รับคำปรึกษา : ไม่เหมาะสมครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : หรือบางคนที่มีบุคลิกภาพที่ชอบพูดชอบอยู่ร่วมกับคนอื่นมีมนุษยสัมพันธ์ดี ถ้าให้เขามาทำงานที่ไม่ได้ใช้คำพูด ทำงานกับวัตถุ สิ่งของ หรืออยู่กับตัวเลข ต้องใช้ความคิด เขาจะรู้สึกพอใจในงานนั้นไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ก็คงจะไม่ชอบครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : แต่ละคนก็แตกต่างกันไป และก็มีความเหมาะสมกับงานแต่ละชนิด ซึ่งประเภทของงานชนิดต่าง ๆ นั้นก็มีมากมาย เราจึงต้องมาสำรวจดูว่างานแต่ละอย่างนั้นมีลักษณะการทำงานอย่างไร รายได้ โอกาสความก้าวหน้าเป็นอย่างไร เราพึงพอใจไหม และงานนั้นต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไร เข้าไปทำงาน แล้วเรามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งเราก็ต้องสำรวจความต้องการของเรา เพราะฉะนั้นในการเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องนั้น เราจำเป็นจะต้องสำรวจและรู้จักตัวของเราเองและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพว่าอาชีพต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างไร เหมาะสมกับเราหรือไม่ เป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง เราจะต้องรู้จักเตรียมตัวของเราเอง ซึ่งตอนนี้ก็จะเป็นการเตรียมตัวของเราในด้านการเรียนที่เราจะวางแผนการเรียนอย่างไรเพื่อนำไปสู่อาชีพที่เราต้องการ

ในการให้คำปรึกษาทั้ง 7 ครั้ง ครูก็จะเริ่มจากการให้วิชาญได้สำรวจและรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ ต่อจากนั้นก็ลองมาสำรวจและรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เรามีความสนใจว่าเป็นอย่างไรบ้าง และมาวางแผนด้วยกันว่าเราจะเตรียมตัวเองอย่างไร อาจจะเป็นด้านการเรียนหรือบุคลิกภาพของเรา เพื่อความเหมาะสมกับอาชีพ เราจะได้มีความพึงพอใจในสิ่งที่ทำงานนั้น ๆ ต่อไปในอนาคต ค่ะ ... นี่ก็เป็นจุดประสงค์และโปรแกรมในการให้คำปรึกษา วิชาญมีอะไรที่สงสัยและต้องการถามครูไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มีครับ เข้าใจแล้วครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : วิชาญเข้าใจดีแล้ว

ผู้รับคำปรึกษา : ครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าเช่นนั้น ลองสรุปให้ครูฟังซิคะ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันกับครู

ผู้รับคำปรึกษา : คือ ผมจะได้เลือกงานที่ดีที่เหมาะสมกับตัวของผมเอง

ผู้ให้คำปรึกษา : อ้อ ... นั่นเป็นสิ่งที่วิชาญจะได้ประโยชน์ในการรับคำปรึกษาในครั้งนี้

ผู้รับคำปรึกษา : ครับ ... ผมจะต้องรู้จักตัวของผมเองว่าเป็นคนอย่างไร และต้องรู้ว่าอาชีพต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง และผมต้องเลือกอาชีพด้วยตัวของผมเองที่ผมชอบด้วย

ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... วิชาญจะต้องสำรวจและรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งความสนใจ ความสามารถ บุคลิกภาพ ตลอดจนรู้จักลักษณะของงานนั้น ๆ เพื่อจะได้เตรียมตัวของวิชาญเองต่อไป เอาละ ... เมื่อวิชาญได้เข้าใจถึงจุดประสงค์และโปรแกรมของการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ ตลอดจนประโยชน์ที่ตัววิชาญเองจะได้รับแล้ว ครูก็ต้องบอกแก่วิชาญว่า ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น การได้ทดลองเลือกและการตัดสินใจได้ดีที่สุดนั้นจะเกิดขึ้นจริง ๆ ก็ต่อเมื่อวิชาญจะต้องให้ความร่วมมือที่จะเปิดเผยปัญหาของตนเอง และสำรวจตนเองอย่างแท้จริง ครูและวิชาญจะต้องร่วมมือช่วยกันในการวางแผนเพื่อประโยชน์สำหรับตัววิชาญเอง

ผู้รับคำปรึกษา : ครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : วิชาญก็จะมาพบกับครูในครั้งต่อไปในวันศุกร์ เวลาเดียวกันนี้นะคะอย่าลืม สำหรับวันนี้เราก็คงจะคุยกันเพียงเท่านั้นก่อนนะ

ผู้รับคำปรึกษา : (ยกมือไหว้) สวัสดีครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดีค่ะ

เรียกป้าเป็นแม่ หนูเพิ่งมารู้คอนโต ป้าและลุงมีลูกอยู่ 1 คน เขาก็เป็นน้องของหนู น้องก็ทะเลาะกับหนูทุกวันตั้งแต่เด็กมาแล้วจนกระทั่งโตตอนนี้อยู่ที่ไหนก็ถูกตีถูกด่าให้ทำงาน น้องเขาก็ไม่ได้ทำอะไรก็ไม่ถูกว่า หนูทำก็ถูกว่า พ่อทำงานเสร็จก็ไม่มีเวลาที่จะทำการบ้าน นอนดึก ๆ ก็ถูกว่า นิสัยของหนูไม่ชอบรำเริงเท่าไร การเรียนเดี๋ยวนี้ก็ไม่ค่อยดี ... เดี๋ยวนี้ก็ไม่ค่อยชอบที่จะเล่นกับพวกเพื่อน ๆ เท่าใดนัก ... เท่านั้นละ

- ผู้ให้คำปรึกษา : จิณาพรมีความรู้สึกไม่สบายใจเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นเพราะจิณาพรไม่ใช่ลูกแท้ ๆ ของเขา จิณาพรเลยรู้สึกว่าลึงกับป้ารักลูกของเขามากกว่า และต้องทำงานหนักกว่าน้อง
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : จิณาพรมีความรู้สึกอย่างไรต่อลึงกับป้าคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : รู้สึกเฉย ๆ ค่ะ ... บางครั้งลึงก็ใจดี ... แต่หนูไม่ชอบน้องค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : รู้สึกไม่ชอบน้อง
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ ... ทะเลาะเถียงกันและตีกันบ่อยทุกวัน
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลึงกับป้าท่านว่าอย่างไร
- ผู้รับคำปรึกษา : เขาก็ว่าทั้งสองคน
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลึงกับป้าท่านมีความยุติธรรม ไม่ได้เข้าข้างลูกเขา
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เมื่อมีอารมณ์โมโห จิณาพรแสดงออกอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็ด่าว่ากันและตีกันเลยคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แสดงว่าเป็นคนก้าวร้าว
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ ... หนูขี้โมโหเก่งและงอนเก่ง
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลึงกับป้าเคยพูดกับจิณาพรถึงอนาคตของเราบ้างไหมว่า จะให้เรียนอะไร หรือจะให้ทำอะไร

- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่เคยพูดคะ...เขาให้หนูเลือกเอง หนูจะเรียนอะไรก็ได้คะเขาไม่ว่าหนู
- ผู้ให้คำปรึกษา : แสดงว่าปากกับlungส่งเสริมในด้านการเรียนของพัฒนา และก็ยังเป็นความหวังของเขาเหมือนกัน
- ผู้รับคำปรึกษา : คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลองเล่าเหตุการณ์ชีวิตในวัยเด็กที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันซิคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ตั้งแต่เด็กนิสัยหนูก็มาตลอด ไม่เคยค่าหรือโมโหร้าย พออยู่ชั้น ป.6 เห็นเพื่อนเขาค่ากันก็คิดนิสัยเขา ... หนูไม่ไหวก็ตอบโต้เขาบ้าง พอตอนนี้อาจารย์และเพื่อน ๆ เขาก็ว่านิสัยหนูก็คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นอย่างไรคะ ครูหรือเพื่อนได้บอกไหมว่าเราคืออะไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ครูที่โรงเรียนเก่าเขาบอกว่าหนูไม่ค่อยพูด เวลาเรียนก็เรียนคะไม่เคยค่าเป็นคนเฉย ๆ พอมาอยู่ ม.1 นิสัยหนูเปลี่ยนไปบ้างกลายเป็นคนไม่เรียน ร้อยค่าเก่งคะ แต่การเรียน ม.1 หนูรู้สึกว่ายากไม่ได้แต่เพื่อนบอกว่าเรียนดี พอขึ้น ม.2 ก็เรียนแย่งลง
- ผู้ให้คำปรึกษา : พัฒนารู้สึกว่านิสัยตนเองเปลี่ยนไป ผลการเรียนก็ต่ำลง
- ผู้รับคำปรึกษา : คะ หนูก็ยังไม่ค่อยพูด
- ผู้ให้คำปรึกษา : คิดว่าตนเองเป็นคนไม่ค่อยช่างพูด
- ผู้รับคำปรึกษา : ตอน ม.1 หนูไม่ค่อยมีเพื่อน แต่ ม.2 มีเพื่อน เวลาว่างบางที่ก็คุย บางที่ก็ไม่อยากคุยคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : มีเพื่อนมาก ๆ ชอบไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : ชอบอยู่คนเดียวมากกว่าคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ชอบอยู่คนเดียวมากกว่า แล้วเวลาทำงานชอบทำงานเป็นกลุ่ม หรือ ทำคนเดียวคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : บางที่ก็ชอบทำงานเป็นกลุ่ม บางที่ก็ชอบทำงานคนเดียวคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลองให้เหตุผลซิคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ถ้าทำงานกลุ่มเวลางานยาก ๆ ก็จะปรึกษากันได้ แต่ทำงานง่าย ๆ ก็ทำคนเดียว

- ผู้ให้คำปรึกษา : การคบเพื่อนของพิมาพรคิดว่าเลือกคบเพื่อนเป็นทนายอย่างไร อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : มีนิสัยดีคะ มีความร่าเริง เพราะตัวหนูเองไม่ค่อยมีความร่าเริง ก็อยากจะร่าเริงกับเขาเป็นบางครั้งคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นเพราะพิมาพรเป็นคนไม่ค่อยร่าเริง จึงเลือกคบเพื่อนที่มีความร่าเริง เพื่อให้เราสนุกสนานร่าเริงไปด้วย
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : พิดาพรคิดว่าต้องการให้ตนเองเป็นทนายอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ...เป็นคนร่าเริง ไม่ต้องการอ่อนแอคะ ...
- ผู้ให้คำปรึกษา : ทำไมจึงคิดว่าตนเองเป็นคนอ่อนแอคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : เวลาเพื่อนเขาพูดเล่นหรือแกล้งแหย่ หนูก็ร้องไห้ออกมา ชีใจน้อยแสงจนเพื่อนเขาเลยบอกว่าอ่อนแอ
- ผู้ให้คำปรึกษา : รู้สึกว่าตนเองเป็นคนชีใจน้อยแสงจน
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : คิดว่าเป็นอุปสรรคต่อชีวิตของเราเองหรือไม่คะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่เป็นคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลองให้ความกระจ่างซิ ... ทำไมจึงคิดว่าไม่เป็นอุปสรรค
- ผู้รับคำปรึกษา : (เงิบ) บอกไม่ถูกคะ แต่ก็คิดว่าไม่เป็นคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลองค่อย ๆ คิดดูซิคะว่าจะอะไรเป็นอุปสรรคสำหรับตัวพิมาพรเองตอนนี้
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูมีโรครประจำตัวปวดหัวและปวดท้องบ่อยคะ แล้วก็เวลาเรียนบางทีก็รู้สึกเบื่ออยากกลับบ้าน วิชาไหนเรียนไม่รู้เรื่องอาจารย์อธิบายไม่ดี ก็ไม่อยากเรียนอยากกลับบ้านคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : พิดาพรมีความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง และรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : อย่างโรคประจำตัว พัฒนาทรานใหม่ว่าเป็นเพราะสาเหตุใด อย่างเช่น มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น แล้วทำให้เราปวดหัวหรือปวดท้องขึ้นมา
- ผู้รับคำปรึกษา : เวลาหนูไม่ทานข้าวก็จะปวดท้องคะ ส่วนปวดหัวจะปวดขึ้นมาเฉย ๆ คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นบ่อยไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็จะเป็นบ่อยคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : มีอะไรทำให้ไม่สบายใจเครียดแล้วปวดหัวหรือเปล่าคะ และพัฒนาทิกบ้างไหมที่เคยบอกครูว่าเราขี้โมโหง่าย ไม่ค่อยร่าเริง จะทำให้มีผลต่อสุขภาพของพัฒนาเอง
- ผู้รับคำปรึกษา : เกี่ยวด้วยหรือคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อย่างอารมณ์ของคนเรานี้ถ้าไม่ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์บูดบึ้ง โมโหง่ายจะมีผลทำให้ปวดหัวได้หรือไม่คะ
- ผู้รับคำปรึกษา : คงจะปวดได้ใช่ไหมคะ แล้วหนูก็รู้สึกเบื่อรำคาญวิชาที่เรียน ทำให้่วงนอน ไม่อยากเรียน
- ผู้ให้คำปรึกษา : วิชาไหนคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : วิทยาศาสตร์คะไม่ค่อยชอบ เรียนแล้วไม่ค่อยเข้าใจ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นเพราะอาจารย์สอนไม่รู้เรื่อง หรือ เราไม่ชอบและไม่เข้าใจเอง
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูไม่ค่อยชอบคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : วิชาเดียวหรือคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้ววิชาไหนที่พัฒนาารู้สึกชอบ
- ผู้รับคำปรึกษา : คณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ทำไมถึงรู้สึกชอบคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูสนใจและชอบ แล้วก็เกรคได้ด้วยเลยชอบคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ได้เกรคเป็นอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ได้เกรค 3 แต่วิทยาศาสตร์ได้แค่ 1 คะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : อืม ... คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษเกรดก็มากละ วิชาพร เกยไฝ่ฝันว่า
ในอนาคตต้องการจะเป็นอะไร หรือทำงานอะไรไหมละ
- ผู้รับคำปรึกษา : เกยละ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไหนลองเล่าความไฝ่ฝันของตัววิชาพรซิคะว่าเป็นอย่างไรบ้าง
- ผู้รับคำปรึกษา : เกยก็อยากจะเป็นครูคะ เพราะว่า เป็นครูได้สอนเด็กนักเรียนด้วย ก็ชอบ
ในค่านนี้
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไฝ่ฝันไว้ว่าต้องการจะเป็นครู กิดไว้นานหรือยังคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : นานแล้วค่ะตั้งแต่เด็ก
- ผู้ให้คำปรึกษา : เพราะเหตุไรจึงต้องการจะเป็นครูคะ มีความประทับใจอย่างไร
- ผู้รับคำปรึกษา : ชอบลักษณะ แล้วก็ชอบการที่ครูเขาสอนวิชาต่าง ๆ ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ชอบครูที่มีลักษณะอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ชอบครูที่สอนเพลินดี และสนุกสนานคะ ... หนูชอบครูสอนภาษาอังกฤษและ
คณิตศาสตร์
- ผู้ให้คำปรึกษา : ชอบลักษณะครูที่มีความรู้ ำรงสนุกสนาน
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วชอบวิชาไหนมากกว่ากัน
- ผู้รับคำปรึกษา : ภาษาอังกฤษคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : วิชาพรคิดว่าตนเองมีลักษณะที่จะเป็นครูได้ไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : คงเป็นได้คะ ... หนูก็ต้องสนใจวิชาที่เรียนให้มาก
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วลักษณะของการเป็นครูตามที่วิชาพรคิดเป็นอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ต้องพูดเก่ง ... ให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน ... มีความสนุกสนานรู้เรื่อง
และพูดเรียบร้อยคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : วิชาพรคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำอย่างนั้นได้ไหมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มั่นใจว่าจะทำได้หรือเปล่านั้น
- ผู้ให้คำปรึกษา : ยังรู้สึกไม่แน่ใจที่จะเป็นครูได้

- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... ตอนนี้พัฒนาพาก็ยังเกิดความรู้สึกที่ยังไม่มั่นใจในตนเองนะจะว่าเป็นครูตามที่เราใฝ่ฝันไว้ได้หรือเปล่า... ที่เรากุญกันมาในวันนี้ก็คงทำให้พัฒนาพารู้จักตนเองบ้างพอสมควรว่าเราเองเป็นคนที่อย่างไร มีส่วนใดที่ยังบกพร่องซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไปสำหรับชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวพัฒนาพาก็ยังมีความรู้สึกที่ไม่สบายใจ แต่ตัวพัฒนาพเองคิดว่าไม่เป็นปัญหาสำหรับการวางแผนในอนาคตของตัวพัฒนาพเอง เพราะทางบ้านและลุงก็สนับสนุนส่งเสริมในด้านการเรียน ให้พัฒนาพได้เลือกทางสำหรับตัวเอง และตัดสินใจเอง... เอาละพัฒนาพลองสรุปความเข้าใจในตัวของตัวเองซิอะ จากการที่เราได้คุญกันไปว่าได้รู้จักตนเองอย่างไรบ้าง
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูจะต้องปรับปรุงนิสัยใจคอให้เป็นคนร่าเริง และต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ให้ดี โดยเฉพาะวิชาที่ชอบและสนใจ และที่โครงการจะเป็นครูสอน... ให้เกิดความมั่นใจที่จะทำได้
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... ต่อไปซิอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ต้องพยายามเป็นคนร่าเริง ... เข้ากลุ่มกับเพื่อน ๆ ... พูทำให้เก่งขึ้น และเสียงกังขึ้น
- ผู้ให้คำปรึกษา : รู้สึกลำบากใจที่จะทำได้หรือไม่อะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ยากอะ ... แต่ก็ค่อย ๆ ทำไป
- ผู้ให้คำปรึกษา : จะทำอย่างไรอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็ต้องเข้ากลุ่มกับเพื่อน ๆ พูคและเล่นด้วยอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... คีมากอะ ถ้าเช่นนั้นอย่าลืมนะอะ พยายามหาโอกาสปฏิบัติค่อย ๆ ทำไป แล้วได้ผลอย่างไรคราวหน้ามาบอกครูและอย่าลืมนะอะไปสำรวจตนเองเพิ่มเติม สำหรับวันนี้มีอะไรสงสัยต้องการจะถามครูไหมอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มีแล้วอะ

ผู้ให้คำปรึกษา : วันนี้ก็คงจะคุยกันเพียงเท่านี้ เราก็จะมาพบกันเป็นครั้งที่ 3 ในวันพฤหัสบดี
หน้านะคะ

ผู้รับคำปรึกษา : (ยกมือไหว้) สวัสดีค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดีค่ะ

ตัวอย่างบันทึกการให้คำปรึกษา

กรณีศึกษาชนิด (นามสมมุติ)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 3 เวลา 1 ชั่วโมง สถานที่ให้คำปรึกษา ห้องแนะแนว

[illegible]

ผู้รับคำปรึกษา : (ยกมือไหว้) สวัสดีครับอาจารย์

ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดิ์คณะนิสิต คราวนี้เรามาพบกันเป็นครั้งที่เท่าไรแล้วคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ครั้งที่ 3 ครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : อะ... ก่อนที่เราจะคุยกันต่อไปในครั้งนี้นะ เราลองมาทบทวนกันก่อนว่าเมื่อครั้งที่แล้วเราได้พูดอะไรกันไปบ้าง และการบ้านที่ครูให้มันคิดไปได้ทำหรือเปล่าอะ

ผู้รับคำปรึกษา : ครับ เมื่อครั้งที่แล้วอาจารย์ให้ผมได้สำรวจ ความรู้สึกตัวของผมเองและให้ที่บ้านผมไปสำรวจตัวเองเพิ่มเติมว่า ผมมีนิสัยบุคลิกภาพอย่างไร มีความสนใจอะไร และอาชีพที่ผมใฝ่ฝันคืออะไร

ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วนิสิตเรียนรู้จักตนเองอย่างไรคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ผมชอบทำงานที่สนุก ชอบออกกำลังกาย เป็นคนเฉย ๆ ไม่ค่อยชอบแสดง
ท่าทางต่าง ๆ เหมือนคนอื่น

ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นคนเรียบร้อย ชั่วอายุ

ผู้รับคำปรึกษา : ครับ ... นิสัยของผมรักเพื่อน รักพี่น้องทุก ๆ คน ไม่ชอบรังแกผู้อื่น แล้ว
ก็ใจดีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนอื่น...อาชีพที่ผมชอบและใฝ่ฝันคือการเป็นทหาร
ครับ เพราะผมคิดว่าอาชีพทหารนี้สนุกดี มีเกียรติ ช่วยปกป้องประเทศชาติ
ครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : นิธิชอบอาชีพทหารเพราะคิดว่าอาชีพนี้มีเกียรติ มีความมั่นคง เพราะเป็น
การรับราชการ

ผู้รับคำปรึกษา : ชอบความมั่นคงครับ

ผู้ให้คำปรึกษา : ชอบความมั่นคง ... แล้วจากการที่นิสิตสำรวจบุคลิกภาพของตนเองแล้ว
นิสิตคิดว่าตนเองมีความเหมาะสมไหมกับการเป็นทหาร

- ผู้รับคำปรึกษา : ก็คงมีครับ เพราะผมคิดว่าผมเองชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ผู้ให้คำปรึกษา : นิสิตคิดว่าตนเองเป็นคนมีระเบียบวินัยในตนเอง
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไทน์ลองบอกครูซิว่า ในความคิดของนิสิตเกี่ยวกับงานของทหารนี้เป็นอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : งานของทหาร ก็คือ การฝึกกำลัง การสู้รบ ฝึกสติปัญญา กีฬา สอนเรื่อง การเรียน การใช้อาวุธ ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : งานของทหารเป็นการฝึกทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับอย่างนั้นครับ ต้องมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ จิตใจเข้มแข็งอดทน รับผิดชอบในหน้าที่ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วตัวนิสิตคิดว่าตนเองมีคุณลักษณะเหล่านั้นหรือไม่
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็คิดว่ามีครับ ผมคิดว่าจิตใจของผมเข้มแข็ง ควบคุมตัวเองได้ และผมชอบเล่นกีฬาครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ตอนนี้นิสิตมีความมั่นใจในตนเอง คิดว่าไม่มีปัญหาและอุปสรรค ที่จะเข้าไปเป็นทหาร
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละถ้าเช่นนั้น ในครั้งนี้เราก็จะคุยกันต่อไป โดยครูจะให้นิสิตได้สำรวจตนเองอีกครั้งหนึ่งให้ละเอียดยิ่งขึ้น ไทน์ลองบอกครูซิว่าในแต่ละวันนิสิตดำเนินชีวิตของตนเองอย่างไร หรือได้ทำอะไรบ้าง
- ผู้รับคำปรึกษา : ในแต่ละวันผมชอบปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ และในเวลาว่างก็ไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ ครับ ชอบสะสมแสตมป์ หาพันธุ์ไม้หรือดอกไม้มาปลูก
- ผู้ให้คำปรึกษา : ทำทุกวัน ... ชอบ
- ผู้รับคำปรึกษา : ชอบครับ แต่ผมก็ทำในเวลาว่างครับ
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับในแต่ละวันผมจะตื่นนอนเองตั้งแต่เช้า ถ้ามีเวลาก็อ่านหนังสือ ต่อจากนั้นก็ช่วยแม่รีดผ้า แล้วก็อาบน้ำแต่งตัวรับประทานอาหาร แล้วมาโรงเรียนครับ มาไม่เคยสายเลยครับ

- ผู้ให้คำปรึกษา : เรียกว่านิสิตสามารถจัดระเบียบเวลา และควบคุมตนเองในการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ ... แต่บางครั้งนอนดึก ผมก็ตื่นสาย แม่ต้องปลุกเหมือนกันครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นิสิตคิดว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของนิสิตในการดำเนินชีวิต
- ผู้รับคำปรึกษา : ผมเป็นห่วงเรื่องการเรียนครับ ... แล้วก็การที่ได้ไปเล่นกีฬากับเพื่อน ๆ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นิสิตมีความวิตกกังวลเรื่องการเรียน ... มีความตั้งใจเรียนและชอบเล่นกีฬา
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นิสิตคิดว่าอะไรเป็นลักษณะหรือจุดเด่นในตัวของนิสิต ซึ่งตัวนิสิตเองรู้สึกเช่นนั้น ขณะเดียวกันคนอื่นเขาก็นึกถึงจุดนี้ของเราด้วย อาจจะเป็นด้านความสามารถหรือบุคลิกภาพด้านใดด้านหนึ่งของเราก็คงได้
- ผู้รับคำปรึกษา : เป็นคนเรียบร้อย ไม่รังแกคนอื่น รักเพื่อนครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไหนลองบอกต่อไปซิคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : เวลาเพื่อนทำผิดผมจะไม่ยอมทำตามเพื่อน สิ่งที่ดีผมก็ทำตาม สิ่งที่ไม่ดีผมก็ไม่ทำตามครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นคนควบคุมตัวเองได้ มีระเบียบวินัยในตนเอง
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ ... ธรรมชาติของคนเรานั้นย่อมมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีในตนเอง ในเมื่อนิสิตก็มีสิ่งที่ดีหรือจุดเด่นของตัวเอง ไหนลองบอกครูซิว่า นิสิตคิดว่าอะไรเป็นข้อบกพร่องของตัวนิสิตเอง
- ผู้รับคำปรึกษา : สิ่งที่ผมคิดว่าเป็นข้อบกพร่องในตัวของผมหรือครับ เพื่อนเขาเคยบอกกับผมว่า ผมไม่ชอบจะบอกหรือเล่าอะไรให้เพื่อนฟังเมื่อรู้อะไรมา
- ผู้ให้คำปรึกษา : ลองยกตัวอย่างซิคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : อย่างเช่นผมรู้สิ่งที่ไม่ค่อยดีของเพื่อนหรือรู้เรื่องอะไรของเพื่อนแล้วไม่ยอมบอกให้เขาฟัง เขาก็ว่าผมไม่คู่รู้แล้วไม่บอก แสดงว่ากลัวคนอื่น
- ผู้ให้คำปรึกษา : เขาคิดว่าเราเป็นคนอ่อนแอกลัวคนอื่น

- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่ใช่ครับ ... ผมกลัวเพื่อนโกรธ และจะไม่มีเพื่อนครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แสดงว่านิสิตมีความเป็นตัวของตัวเอง หรือมั่นใจตนเองหรือไม่
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็คิดว่าเป็นอย่างครึ่งครับ ... แต่ผมส่วนใหญ่ก็ทำตามเพื่อน ... แต่ถ้าเพื่อน
ทำไม่ก็ผมก็ไม่ทำตามครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ชอบเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : มีลักษณะใดอีกที่นิสิตรู้สึกว่าเป็นข้อบกพร่องของเราอีก
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็ ... เวลาเล่นหรือพูดกับเพื่อน ๆ หรือมีเหตุการณ์อะไรที่ทำให้หัวเราะ
ผมจะหัวเราะไม่หยุด หัวเราะนานกว่าเพื่อน ทั้ง ๆ ที่เพื่อนหยุดหัวเราะ
กันครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ยังรู้สึกว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมอารมณ์ตนเอง
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นิสิตอาจจะเป็นคนชอบสนุก
- ผู้รับคำปรึกษา : ใช่ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละ นิสิตลองคิดดูซิจะจากที่นิสิตได้สำรวจตนเองทั้งข้อดีและข้อบกพร่อง
มาแล้ว นิสิตคิดว่ามีผลต่อการดำเนินชีวิตของตนเองอย่างไร หรือมีผลต่อ
งานที่เราฝึกฝนหรือไม่
- ผู้รับคำปรึกษา : ทั้งข้อดีและข้อบกพร่องหรือครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ
- ผู้รับคำปรึกษา : อย่างผมฝึกฝนที่จะเป็นทหาร ข้อดีของผมที่เป็นคนมีระเบียบวินัยควบคุมตน
เองได้ ชอบออกกำลังกาย ก็คงจะมีผลดีต่อการเป็นทหารใช่ไหมครับ ส่วน
ข้อที่ไม่ดีของผมก็ขาดการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ผมชอบสนุกก็จะมีผลดี
และไม่ดี เพราะทหารก็ต้องรักสนุกใช่ไหมครับ ผมก็คิดว่าสิ่งที่ไม่ดีผมก็จะ
พยายามปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วย

- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... ทั้งข้อดีและข้อบกพร่องก็มีผลต่อชีวิตและงานของเราเองต่อไปซึ่งก็หนีไม่พ้น หน้าที่ของนิสิตก็คือการที่นิสิตจะต้องพยายามปรับปรุงในสิ่งที่ไม่ดี และพยายามรักษาสิ่งที่ดีของตัวเราไว้ อย่างทหารนี่ก็ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะอย่างที่เหมาะสมจะเข้าไปเป็นทหาร นิสิตก็ต้องเตรียมตัวของนิสิตเอง ซึ่งครูก็จะให้รายละเอียดเพิ่มเติมต่อไป ... เอาละ ตอนนี้นิสิตลองสำรวจตนเองว่ามีอะไร ซึ่งเป็นความรู้สึกขัดแย้งอยู่ในใจ ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาค้นส่วนตัว ปัญหาการเรียน การเลือกอาชีพ แล้วต้องการจะบอกครู
- ผู้รับคำปรึกษา : ปัญหาของผมนั้นก็คือด้านการเรียน เพราะผมเรียนไม่เก่ง อยากจะปรับปรุงตัวนี้ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ปัญหาความรู้สึกขัดแย้งที่มีอยู่ในตอนนี้ก็คือปัญหาด้านการเรียน
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นิสิตคิดว่าต้องการจะปรับปรุงอย่างไร หรือเคยคิดว่ามีวิธีการที่จะปรับปรุงตนเองแล้วหรือยัง
- ผู้รับคำปรึกษา : ผมเคยคิดว่าจะต้องปรับปรุงโดยการจับเวลาดูหนังสือ ทำเป็นตารางแต่ละวัน เข้าไว้
- ผู้ให้คำปรึกษา : ทดลองทำหรือยัง
- ผู้รับคำปรึกษา : ยังเลยครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นิสิตคิดว่าปัญหาการเรียนนี้จะมีผลต่อการเข้าสู่อาชีพที่นิสิตใฝ่ฝันอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ผมก็คิดว่าปัญหาการเรียนของผม ตอนนี้ยังเรียนไม่ดี กลัวจะสอบเข้าทหารไม่ได้ ผมก็ต้องปรับปรุงเพื่อที่จะสอบเข้าให้ได้ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อืม ... ค่อนข้าง คิดว่าทำได้ไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : ทำได้ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วบุคลิกภาพของนิสิตตอนนี้ สอดคล้องเหมาะสมกับอาชีพทหารแล้วหรือไม่อย่างไรคะ

- ผู้รับคำปรึกษา : ผมก็คิดว่าผมมีความชอบ ความสนใจ ใจรัก มีจิตใจกล้าหาญ เข้มแข็งและ
แข็งแรงเหมาะสมที่จะเป็นทหารอยู่แล้วครับ ... ทางบ้านก็บอกว่าตามใจ
ผมครับ ถ้าผมสามารถที่จะสอบเข้าเป็นทหารได้ แล้วรับราชการ ซึ่งมีความ
มั่นคง
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นอันว่านิสิตเตรียมใจพร้อมที่จะเป็นทหาร
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละ... จากการที่เราได้คุยกันมาทั้ง 3 ครั้ง ครูก็ได้ให้นิสิตได้สำรวจ
ตนเองและเรียนรู้จักตนเอง ด้านความสนใจ ความสามารถ ความถนัด
ตลอดจนบุคลิกภาพของนิสิตเอง และงานที่ฝึกฝนในอนาคต ปัญหาที่อาจเป็น
อุปสรรคในการเตรียมตัวของนิสิตตอนนี้คืออะไรนะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ปัญหาด้านการเรียนของผมที่เรียนไม่ค่อยดี ส่วนเรื่องบุคลิกภาพของผมก็มี
นิคหน่อยเท่านั้นครับ ซึ่งผมจะต้องแก้ไขต่อไป
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าเช่นนั้น สำหรับวันนี้ครูก็ขอฝากการบ้านให้นิสิตไปเลยนะ ที่นิสิตบอกครู
ว่าเคยคิดจะจัดทำตารางเวลาทบทวนหนังสือ แต่ก็ยังไม่ได้ทดลองทำดู แล้ววิชา
ไหนที่เรียนดีหรือไม่ดีก็ควรจะไปปรับปรุงให้ดีขึ้น เพราะฉะนั้นกลับไปวันนี้
นิสิตลองเริ่มจัดทำตารางเวลาทบทวนหนังสือเลยนะ ลองทำดูแล้วพบกันคราวหน้า
นิสิตลองมาเล่าให้ครูฟังว่าจัดทำตารางไว้ และปฏิบัติอย่างไรบ้าง อย่าลืมนะ
คิดว่าปฏิบัติได้ไหมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ได้ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ดีมากคะ... กลับไปลองไปทบทวนความเข้าใจในตัวของนิสิตเพิ่มเติมและ
สิ่งที่เราได้คุยกันมาแล้วนะคะ คราวหน้าครูก็จะให้นิสิตได้ทดลองทำแบบ
ทดสอบมาตรฐาน ซึ่งเป็นแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ จะได้สำรวจ
ตนเองได้ละเอียดกว้างขวางขึ้น เอาละครั้งนี้จากการที่เราได้คุยกันมามี
อะไรเพิ่มเติมไหม

- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มีครับ ผมก็เข้าใจตัวของผมเองเพิ่มขึ้นแล้ว และผมจะเลือกอาชีพอะไร
ใจผมต้องรัก และตัวของผมก็ต้องมีความเหมาะสมด้วย
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ ค่ะมากค่ะ เราก็มาพบกันใหม่ในคราวหน้าในวันอังคาร เวลาเดียวกันนี้
นะคะ สวัสดีค่ะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ขอบคุณมากครับ สวัสดีครับ

เอาละ ... นี่เป็นแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ก่อนที่ลัคคาจะทำลัคคา จะต้องอ่านคำสั่งให้เข้าใจในแต่ละตอน และลัคคาจะต้องใช้เวลาสำรวจตนเองอย่างแท้จริงนะละ ขณะที่ทำมีสิ่งใดสงสัยก็ถามครู

เกี่ยวกับข้อชี้แจงถึงลักษณะของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ และวิธีการทำก่อนนะละ แบบสำรวจความสนใจในอาชีพฉบับนี้ประกอบด้วย 5 หมวดใหญ่ ๆ หมวดแรก ลัคคาก็ต้องเขียนอาชีพในความฝัน ของตัวเราเอง เสียก่อน 8 อันคับ ลัคคาต้องคิดตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ จนกระทั่งโตขึ้นมา เราได้ใฝ่ฝันที่จะเป็นอะไรหรือทำงานอะไรบ้าง และเขียนอาชีพที่ใฝ่ฝันลงไป โดยอันดับที่ 8 นั้น จะเป็นอาชีพที่ใฝ่ฝันตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ เขียนจกอันดับขึ้นมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงอันดับ 1 เป็นอาชีพที่เราใฝ่ฝันในอนาคต หรือในปัจจุบันที่เราต้องการอยู่ ... เข้าใจไหมกะ

ผู้รับคำปรึกษา : เข้าใจกะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ต่อไปก็ไปทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ซึ่งจะแบ่งเป็นหมวดกิจกรรม หมวดความสามารถ และหมวดประเมินผลทักษะและความสามารถของตัวเอง จะมีคำถามและให้ลัคคาสำรวจตนเองตามที่คำถามเขาถามนะละ อย่างเช่น

หมวดกิจกรรม ข้อแรกเขาถามว่า แก่เครื่องไฟฟ้า ลัคคาชอบหรือไม่ชอบ ในกิจกรรมที่เขาถาม ถ้าสมมุติว่าชอบก็ให้ใส่เครื่องหมายลงในช่อง "ชอบ" และถ้าไม่ชอบก็ใส่เครื่องหมายในช่อง "ไม่ชอบ"

หมวดความสามารถ ข้อแรกถามว่า ฉันสามารถใช้เครื่องมือทางช่างไม้ เช่น เลื่อย เครื่องจักรกลหรือเครื่องกล ถ้าลัคคามีความสามารถในการใช้เครื่องมือเหล่านี้ ก็ใส่เครื่องหมายลงในช่อง "ใช่" แต่ถ้าไม่มีความสามารถก็ใส่เครื่องหมายในช่อง "ไม่ใช่"

หมวดอาชีพ เป็นการสำรวจความสนใจในอาชีพว่าเรามีความสนใจในอาชีพอะไรบ้าง ก็สำรวจตนเองเลยนะละว่าสนใจหรือไม่สนใจ

หมวดประเมินผลตนเอง หมวดนี้จะมีตาราง และมีตัวเลขให้ 7 มาตรา ให้เราประเมินผลความสามารถและทักษะของเราเองในด้านต่าง ๆ โดยประเมินออกมาเป็นตัวเลข อย่างเช่นตัวเลข 7 นี้แสดงว่าเป็นค่าที่สูงที่สุด ซึ่งเราอาจจะสำรวจตัวเราเองแล้ว เรามีความสามารถด้านนั้น ๆ สูงจริง ๆ เช่น ด้านงานศิลปะ เราก็อาจจะประเมินค่าของเราออกมาว่าเรามีความสามารถสูง โดยวงเลข 7 หรือ 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ซึ่งตัวเลขน้อยแสดงว่าเรามีความสามารถหรือทักษะในด้านนั้น ๆ น้อยมาก

ผู้รับคำปรึกษา : เข้าใจคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : สำหรับช่องรวมคะแนนนั้นไม่ต้องทำนะคะ ไว้ครูจะนำไปตรวจและแปลผลออกมา ซึ่งเราจะแปลผลกันในคราวหน้าครั้งต่อไปนะคะ ถ้าตอนนี้ลัดดาเข้าใจแล้วก็ลงมือทำเลยนะคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ

(ทำแบบทดสอบความสนใจในอาชีพ)

ตัวอย่างบันทึกการให้คำปรึกษา

กรณีเกิดหญิงวัยรุ่น (นามสมมติ)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 5 เวลา 1 ชั่วโมง สถานที่ให้คำปรึกษา ห้องแนะแนว

[illegible]

ผู้รับคำปรึกษา : (ยกมือไหว้) สวัสดิ์ค๊ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดีคะวีรอร ครั้้งนี้ก็มาพบกับครูเป็นครั้้งที่ 5 ครั้้งที่แล้วเราก็ได้ทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ก่อนที่เราจะคุยกันต่อไปครูก็อยากจะให้วีรอรได้ทบทวนสิ่งที่ได้คุยกันไปครั้้งที่แล้ว ซึ่งมีสิ่งหนึ่งที่ครูก็ได้ให้การบ้านไปวีรอรจำได้ไหม

ผู้รับคำปรึกษา : ให้ไปทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำต่อไปในอนาคต

ผู้ให้คำปรึกษา : ครูได้ให้วีรอร์ทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพไปแล้ว วีรอร์มีแนวความคิดอะไรขึ้นมาบ้าง และรู้จักตนเองเพิ่มขึ้นอย่างไร จากการทำไปแล้ว ใช่ไหมพอจะจำได้ไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ใช่ค่ะ ... หนังสือก็ได้กว้างขึ้นไปมากกว่าตอนแรก ๆ ค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : จิตเกี่ยวกับอะไรคะ

ผู้รับคำปรึกษา : คิดเกี่ยวกับกิจกรรม เกี่ยวกับการค้าขาย แล้วทั้งสองไปปฏิบัติค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ทดลองไปปฏิบัติเกี่ยวกับอะไรคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ชายของหน้าร้านคะ พุคกับลูกค้า

ผู้ให้คำปรึกษา : ลองแสดงตัวอย่างการพูดให้ครูดูซิคะ

ผู้รับคำปรึกษา : อย่างเขามาดูเตาแก๊สใช้ไหมคะ ก็พูดว่า ชอบใจอันไหนก็เลือกดูได้คะแล้ว
ก็ชมบอกว่า เตาแก๊สนี่สวย พกกับลูกค้าคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ฝึกทักษะในการพดจงใจลกค้า แล้วผลเป็นอย่างไรบ้างละ

ผู้รับคำปรึกษา : อะ ... ลูกค้าก็สนใจอะ แต่หนูก็ไม่วรราคาใช่ไหมอะ ก็เลยต้องถามน้า

ผู้ให้คำปรึกษา : ทดลองแล้วรู้สึกผิดใจไหมหรือรู้สึกอย่างไรคะ

ผู้รับคำปรึกษา : คือใจกะที่ทำได้ และลูกค้าก็เข้าร้าน

- ผู้ให้คำปรึกษา : รู้สึกดีใจ
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ที่เราได้ออกมาตั้งแต่ครั้ง 1-4 วีรอร ก็ได้บอกครูว่าให้เกิดแนวความคิดกว้างขวางขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ นั้นมีมากมายที่เราอาจจะรู้จักหรือไม่รู้จัก สนใจชอบหรือไม่ชอบ วีรอร สำรวจในหมวดกิจกรรมไปแล้วรู้สึกอย่างไรบ้างคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : แบบเคยลองทำ เคยนึกว่าจะทำในกิจกรรมนั้นก็ตอบลงไป
- ผู้ให้คำปรึกษา : หมวดความสามารถวีรอรได้สำรวจตนเองแล้วคิดว่ามีความสามารถด้านใดมากที่สุดคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ด้านการพูดคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : คิดว่ามีความสามารถด้านการพูด... แล้วในหมวดที่ 3 สำรวจความสนใจในอาชีพ วีรอรรู้สึกอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : รู้สึกว่าอาชีพต่าง ๆ มีมากคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วเกิดความสนใจอะไรเพิ่มเติมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : สนใจกิจกรรมพวกบัญชีคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : งานด้านบัญชี ... วีรอรได้รู้ลักษณะรายละเอียดของงานนั้น ๆ ไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็เห็นเขาทำเกี่ยวกับรายรับรายจ่าย ทำสมุดบันทึกตัวเลข คิดว่าเป็นอย่างนั้นคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ ... งานด้านบัญชีจะต้องเกี่ยวข้องกับตัวเลข เพราะฉะนั้นจะต้องนำความรู้เกี่ยวกับด้านอะไรมาใช้คะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ด้านคณิตศาสตร์คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : วีรอรก็ต้องลองถามตัวเองว่า ถ้าต้องนำเอาวิชาคณิตศาสตร์มาใช้ในการงานด้านบัญชีแล้ว และเราเกิดความสนใจงานด้านนั้นขึ้นมา เราจะเหมาะสมหรือไม่
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็คิดว่าเหมาะสมคะ หนูก็ต้องคิดและพยายามเรียนคณิตศาสตร์อย่างมากคะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : คิดว่าตนเองต้องพยายามเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้ดีขึ้นทั้ง ๆ ที่ใจของวีรอร
เองตอนแรกไม่ชอบ
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : วีรอรคิดว่างานด้านบัญชีกับงานค้าขายทั้ง 2 งานนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและ
กันไหมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : สัมพันธ์ค่ะ... แบบสมมุติว่าสิ่งของเขามาแล้วนี่ก็ต้องทำบัญชีไว้คะ ถ้าเกิด
เก็บเงินก็ต้องมีใบเสร็จทำบัญชีไว้
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ ... วีรอรก็มีความเข้าใจในลักษณะงาน คือ การค้าขายและการบัญชี
นั้นจะต้องควบคู่กันไป เมื่อวีรอรเข้าใจตนเองตอนนี้อย่างมีความสนใจ
งานอาชีพอะไรอย่างแท้จริง แล้วตนเองมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งครูก็
ได้ให้วีรอรทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ผลที่แสดงออกมานั้นเดี่ยว
เราจะมาดูกันนะคะ
- ผลที่ออกมานี้จะเป็นรหัสย่อ ซึ่งรหัสนั้นจะมีความหมายเป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
รหัสที่ออกมา 3 ตัวนี้ รหัสสูงสุดของวีรอรก็คือตัว E รองลงมาคือ A และ
รองลงมาสุดท้ายคือ I เพราะฉะนั้นในรหัส 3 ตัวนี้จะเป็นกลุ่มอาชีพหนึ่ง
ซึ่งครูจะให้ดูต่อไปว่า กลุ่มอาชีพที่เรามีความสนใจอย่างแท้จริงนั้นจะมี
อาชีพอะไรบ้าง เพื่อสำรวจให้ละเอียดและกว้างขึ้น
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ก่อนอื่นครูต้องการให้วีรอรดูอาชีพในฝัน และลองมาสำรวจตนเองซิคะว่า
ถ้าสมมุติว่ามีงานสร้างสรรค์งานหนึ่ง และในงานนั้นมีบุคคลอยู่ 6 ประเภท
หรือ 6 กลุ่มอาชีพ เขาได้เชิญวีรอรไปร่วมงานสร้างสรรค์ด้วย ถ้าวีรอรได้
รับเชิญไปในงานนี้ วีรอรคิดว่าต้องการจะเข้าไปร่วมสร้างสรรค์กับกลุ่มใด
มากที่สุด
- ผู้รับคำปรึกษา : (อ่านรายละเอียดลักษณะของบุคคล 6 ประเภท)...บุคคลประเภท E ค่ะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : บุคคลประเภท E นะคะ...และถ้าสมมติว่าโต๊ะที่นั่งของกลุ่มบุคคลประเภท E นี้เต็มแล้ว วีรอรคิดว่าต้องการที่จะเลือกส่งสรรค์กับบุคคลประเภทใดต่อไปเป็นอันดับ 2 และอันดับ 3 คะ
- ผู้รับคำปรึกษา : (เงยบ) ... กลุ่ม C และกลุ่ม I คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่อยไปวีรอรลองดูอาชีพในฝันที่เขียนไว้ แล้วดูซิว่าอาชีพนั้นอยู่ในกลุ่มรหัสใดในหนังสือเล่มนี้ ลองตรวจสอบดูซิคะ อย่างเช่น อาชีพค้าขาย จะอยู่ในรหัสไหน
- ผู้รับคำปรึกษา : ให้เลือกหรือคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : คะ
- ผู้รับคำปรึกษา : คัว E S I
- ผู้ให้คำปรึกษา : คัว E S I นะคะ ก็เขียนลงไปไว้คะ... ดูอาชีพในฝันอื่น ๆ ที่เขียนไว้อีกแล้วหารหัสใส่ลงไปให้ครบนะคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : คะ ... (ตรวจหารหัสอาชีพในฝัน)
- ผู้ให้คำปรึกษา : จากการทดสอบที่ครูให้หารหัสอาชีพก็เพื่อดูความสอดคล้องกันว่าเรามีความสนใจจริง ๆ หรือไม่ อย่างเช่นที่วีรอรทดสอบออกมา รหัสอาชีพที่สูงสุดก็คือ E A I ทั้ง 3 รหัสนี้จะมีอาชีพอะไรบ้างอยู่ในกลุ่มนี้ หาหาคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : รหัส E A I ไม่มีคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : A E I มีไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : มี A I E คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เราสลับที่กันได้คะนะ แล้วรหัส A I E มีอาชีพที่วีรอรสนใจไหมที่อยู่ในกลุ่มนี้
- ผู้รับคำปรึกษา : สนใจอาชีพนักคอมพิวเตอร์คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นักคอมพิวเตอร์คะ...งานนี้ก็เป็นลักษณะของงานหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับงานค้าขายอย่างเช่น ถ้าเราค้าขายเปิดร้านค้า ถ้าเรามีความสามารถในการตกแต่งสักหน่อยทางศิลป์ จัดร้านให้ดึงดูดใจลูกค้า ก็จะทำให้ค้าขายดี

ขึ้น ... เท่าที่ดูรหัสอาชีพที่ออกมาแสดงว่ากลุ่มอาชีพของ E A I ไม่มีแค่ A E I มีไหม

ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มีค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : อาชีพในส่วนที่วีรอรต้องการและสนใจก็คืออาชีพค้าขาย รหัสอะไรคะ

ผู้รับคำปรึกษา : E S I ค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : จากการทดสอบรหัสที่ออกมาคือ E A I แสดงว่าขาดรหัสตัวไหนคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ตัว S ค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ ... และถ้าดูรหัสของอาชีพธุรกิจขาดรหัสอะไรไปคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ตัว S และ C ค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละ ... ถ้าวีรอรต้องการจะออกไปประกอบอาชีพค้าขาย หรืออาชีพธุรกิจจริง ๆ แล้วตัว S และ C หมายความว่าในกลุ่มบุคคลประเภทไหนคะ หรือเป็นอย่างไรคะที่เราขาดทักษะด้านนี้ไป จำได้ไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ตัว S ชอบทำงานกับคนอื่นคะ ให้ความรู้การดำเนินชีวิตฝึกฝนช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนการรักษาพยาบาลและมีความสามารถในการพูดคะ ตัว C บุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตัวเลขการนับจำนวนคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : แสดงว่าวีรอรขาดคุณสมบัติในด้านใดคะ ซึ่งจะต้องฝึกฝนปฏิบัติให้เหมาะสมกับงานที่เราสนใจ

ผู้รับคำปรึกษา : ด้านการพูด และคณิตศาสตร์คะ ยังใช้ไม่ค่อยได้

ผู้ให้คำปรึกษา : คนที่จะประกอบอาชีพค้าขาย จะต้องมีความสามารถที่จะพูดโน้มน้าวใจ เอาอกเอาใจช่วยเหลือบริการคนอื่นหรือแก้ลูกค้า เพราะฉะนั้นกลุ่มบุคคลประเภท S นี้จะทำงานในด้านค้าขายดีไหมคะ วีรอรก็ต้องฝึกฝนด้านนี้จริงไหม

ผู้รับคำปรึกษา : จริงค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : วีรอรก็ต้องนำไปฝึกปฏิบัติให้มากอย่างที่ครูได้เคยให้การบ้านไปทำแล้ว โดยฝึกค้าขายกับน้ำ

- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าวีรอรสามารถนำไปฝึกฝนตนเองในส่วนที่ยังบกพร่องหรือขาดทักษะแล้วก็เชื่อว่าอาชีพที่วีรอรใฝ่ฝันนี้ก็จะสามารถดำเนินกิจการไปได้ดีและสิ่งที่วีรอรต้องการก็คือเงิน ซึ่งวีรอรเคยบอกครูว่าขอให้งานนั้นมีรายได้ดีได้เงินมาก ซึ่งการค้าขายนี้รายได้เป็นอย่างไรบ้างคะ ถ้ามีความสามารถเพียงพอที่จะดำเนินการค้า
- ผู้รับคำปรึกษา : รายได้ดีค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เราก็ต้องมาคุยว่า อาชีพค้าขายในปัจจุบันอย่างที่วีรอรเลือกแล้วว่าการที่เราจะไปตั้งร้านค้าขึ้นมาได้ จำเป็นต้องใช้ทุนใช่ไหมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ใช่ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้ววีรอรจะเลือกลักษณะงานอย่างไร ครูก็ขออธิบาย 3 อย่างนะคะ ต้องการทราบไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : อยากทราบค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อย่างอาชีพค้าขายนี้ ถ้าหากเรามีทุน เราไปเปิดร้านลงทุนค้าขายอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นอาชีพอิสระ วีรอรคิดว่าการค้าขายเป็นอาชีพอิสระไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่อิสระค่ะ ก็ต้องควบคุมค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ความเป็นอิสระนี้ หมายถึง การเป็นเจ้านายตัวเองไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : เป็นค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ ... นี่เป็นอาชีพอิสระ แล้วในความหมายของวีรอรที่บอกไม่อิสระคืออะไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็ควบคุมลูกน้องค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เราบริหารงานควบคุมลูกน้อง เราก็ยังเป็นเจ้านายเขาอยู่ และถ้าลูกจ้างเขาทำงานกับเราเขาก็ไม่อิสระ แต่เราอิสระใช่ไหม เพราะเราสามารถที่จะทำอะไรก็ได้
- ผู้รับคำปรึกษา : ควบคุมเขาได้ค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าเขาไม่ทำงานก็ไม่ได้เงินเดือนจากเรา เพราะฉะนั้นอาชีพค้าขายถือว่าเป็นงานอิสระนะคะคือเป็นเจ้านายตนเอง ... วีรอรก็ต้องถามตัวเองว่าถึงแม้ตอนนี้เราจะไม่มีทุน จริง ๆ แล้วเราชอบค้าขายหรือไม่

ผู้รับคำปรึกษา : จริงคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ในอีกลักษณะหนึ่งถ้าเรามีทุนขึ้นมา การค้าขายนี้ก็ต้องค่อยเป็นค่อยไป จะต้องดำเนินการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อน อย่างเช่นนายวินัย เสริมศิริมงคล ซึ่งเป็นผู้จัดการห้างสรรพสินค้าพาด้า วีรอรเคยไต่ถามหรือรู้จักไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ไม่รู้จัก

ผู้ให้คำปรึกษา : ไม่รู้จัก แล้วรู้จักห้างพาด้าไหม

ผู้รับคำปรึกษา : รู้จักคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วรู้จัก นายถาวร นิโรจน์ เจ้าของอู่ถาวรฟาร์มไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : รู้จักคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ครูจะยกตัวอย่างนะคะ อย่าง นายถาวร นิโรจน์ นี่สมัยก่อนเขาก็ไม่มีกิจการค้าใหญ่โตเหมือนสมัยนี้ เขาเริ่มจากอะไรคะ เขาก็เริ่มจากการค้าขายของชำเล็ก ๆ น้อย ๆ ในตลาด แล้วก็มาเป็นลูกจ้างขับรถก่อน ขับรถสินค้าส่งของเขาไปเรื่อย ๆ ต่อมาก็ขอทุนจากแม่เอกรดเป็นเจ้าของขับรถเอง 1 คัน รับจ้างส่งของต่อไปไม่ได้เป็นลูกจ้างเขาแล้ว จนกระทั่งต่อมาเขาเพิ่มความขยันมากขึ้นเพื่อที่จะหาทุนคืนให้แม่ พอได้รถเป็นของตัวเองอีกไม่นานเขาก็ซื้อรถเพิ่มขึ้นมาอีกจนกระทั่งที่เราเห็นทุกวัน รถของเขามีเป็นพัน ๆ คัน รับส่งผู้โดยสารสายเหนือซึ่งเป็นของเขาหมด เราจะเห็นว่ากิจการค้าของเขานี้เป็นอย่างไรคะ ขยายใหญ่โตขึ้นไหม

ผู้รับคำปรึกษา : ขยายคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ขยายจากอย่างหนึ่งเป็น 2 อย่าง ซึ่งตอนนั้นเขามีกิจการค้าไก่และไข่ไก่ด้วย เขาคงเป็นฟาร์มขึ้นมา จึงเรียกตามชื่อว่าเป็นถาวรฟาร์ม เป็นทั้งฟาร์มไก่และฟาร์มรดด้วย ปัจจุบันนี้เขารั้วรวยไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ร่ำรวยคะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : เขาจบแค่ชั้นอะไร
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่ทราบค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : จบแค่ ม.3 เอง แล้วทำไมเขาจึงได้ปริญญาคุณวุฒิตกติกตมศักดิ์ วีรอร
เข้าใจคำว่าคุณวุฒิตกติกตมศักดิ์ไหมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่ทราบค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เขาได้เป็นถึงคอกเตอร์คือได้รับปริญญาเอกจากทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เพราะอะไรคะ... เขาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางด้าน
การบริหารธุรกิจ ได้ปริญญามาโดยไม่ต้องไปนั่งเรียนในห้องเรียนแต่อาศัย
ประสบการณ์จากชีวิตจริง ในด้านการบริหารกิจการค้าธุรกิจ จนกระทั่ง
มีชื่อเสียง ร่ำรวย เขาก็สามารถได้ปริญญามา ประสบความสำเร็จในชีวิต
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้ววีรอรได้ซื้อคิอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : จะพยายามทำ เท่าที่จะทำได้คะ จะทำให้ดีที่สุด ... ขยันขันคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อืม ... วีรอรคิดว่าแนวทางชีวิตของเขาเท่าที่ฟังดู จะพยายามนำมา
ปรับปรุงตนเอง
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถึงแม้เราไม่มีเงินเราทำการค้า ถ้าใช้ความพยายามอย่างมากไปเรื่อย ๆ
มีความขยันสักวันหนึ่งเราก็คงจะประสบความสำเร็จได้ โดยเราจะต้อง
ศึกษาบุคคลตัวอย่างที่เขาประสบความสำเร็จในอาชีพด้วยนะคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : นี่ก็เป็นตัวอย่างหนึ่ง อย่างที่วีรอรบอกว่า ถ้าเราไม่มีทุน แล้วจะมาให้แนว
ทางที่ 2 ที่เราสนใจก็คืออยากจะมีความรู้ระดับไว้ก่อน ถ้าเราดูตัวอย่าง
ชีวิตของนายถาวร นิโรจน์ เขาจบเพียง ม.3 เขาก็ยังสามารถได้เป็น
ถึงคอกเตอร์ เขาได้เรียนหรือเปล่า
- ผู้รับคำปรึกษา : เปล่าคะ แต่เขาใช้ความสามารถคะ ... ใช้ความพยายามคะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ... ถูกต้องอะ ถ้าเราคิดว่าเราไม่มีทุนจริง ๆ แต่เรามีความต้องการ และตั้งใจจะเรียนเพื่อเอาความรู้ไว้เราก็ต้องดูโอกาสของเรา ซึ่งโอกาสจะอำนวยหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของวีรอรเอง ถ้าสมมุติว่าเรามีโอกาสที่จะเรียนได้สูงแน่นอน เราก็ควรจะคิดอีกด้านหนึ่งว่าเราควรจะวางแผนทางด้านใดดี เช่น ค่อย ๆ เลื่อนฐานะของตนเองไปเป็นลูกจ้างเช่าก่อนไหม จนกระทั่งเก็บเงินมีทุนไว้ได้แล้วก็เปิดกิจการของตัวเองขึ้นมา ... วีรอรลองคิดและบอกครูซิอะว่า ระหว่างแนวทางทั้งสองอย่างคือการมีโอกาสดูได้เรียนและการไม่มีโอกาสดูได้เรียน วีรอรจะเลือกแนวทางไหน หรือคิดว่าเราต้องการจะขอความรู้จากครูทั้ง 2 แนวทางก่อน
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็แบบหนูยังเป็นเด็กใช้ไหมอะ ก็หาความรู้ไว้ก่อนอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : วีรอรคิดว่าตอนนี้เรายังเด็กอยู่ การที่จะไปคิดถึงการลงทุนจึงคิดว่าไม่มีโอกาส
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละ... จากการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพและจากการที่ฟังครูไป วีรอรลองบอกถึงความเข้าใจที่เกิดขึ้น และมีแนวความคิดอย่างไรบ้าง และมีความพึงพอใจอย่างไรอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็คิดแบบว่าถ้าโตขึ้นจะประกอบอาชีพค้าขายนี้แหละอะ ให้โตขึ้นอีกสักหน่อย แล้วก็มีความคิดแบบว่าจะไปทำในสิ่งที่คิดอะ เพื่อจะได้ชยันให้มาก ๆ ซัน
- ผู้ให้คำปรึกษา : คิดว่ามีแนวทางแล้ว
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : วีรอรยังรู้สึกพึงพอใจในอาชีพค้าขายอยู่
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ตอนนี้วีรอรคิดว่ามีอุปสรรคอย่างไรไหม ที่คิดว่าเป็นปัญหา
- ผู้รับคำปรึกษา : ทางด้านครอบครัว ถ้าเขาเกิดไม่อนุญาต ... อย่างหนูจะเรียนต่อใช้ไหมอะ ถ้าเขาไม่อนุญาตหนูก็เรียนไม่ได้ ... ยังไม่มีที่อยู่เป็นของตัวเองอะ แล้วก็เงินไม่มีอะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าอยู่กับน้ำเราไม่มีโอกาส
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าอยู่กับแม่
- ผู้รับคำปรึกษา : ถ้าแม่ไม่มีเงิน ก็คงเรียนไม่ได้ละ
- ผู้ให้คำปรึกษา : คิดว่าคงไม่ได้เรียน ... แล้วถ้ามีอุปสรรคเช่นนี้เกิดขึ้น วีรอร์จะวางแผน
ทางการป้องกันแก้ไขไว้อย่างไรหรือไม่ละ
- ผู้รับคำปรึกษา : ถ้าเกิดไม่ได้เรียนจริง ๆ หรืออะ ก็คงจะต้องไปรับจ้างเขาขายของอะ..
ทำงานอะ เก็บเงินเอาไว้ได้เงินมาก ๆ และถ้าคิดจะค้าขายก็จะเปิดร้าน
ของตัวเองอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นความคิดที่ดีมากอะ ... วีรอร์ได้แนวทางว่า ถ้าเกิดมีอุปสรรคจริง ๆ
แล้ว วีรอร์สามารถที่จะไปเป็นลูกจ้าง แล้วใช้ความพยายามเก็บเงินเพื่อที่
จะสร้างตัวเองในอนาคตต่อไป
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... ทั้ง 2 ด้านครูก็ขอฝากไว้ แต่ตอนนี้วีรอร์มีความพึงพอใจอย่างไร
- ผู้รับคำปรึกษา : ต้องการที่จะเรียนต่ออะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ในครั้งหน้าครูก็จะแนะนำแผนการเรียนให้วีรอร์ถ้าวีรอร์พึงพอใจที่จะเรียน
ต่อไปก่อน จะได้วางแผนด้านการเรียนที่จะนำไปสู่อาชีพที่วีรอร์ใฝ่ฝันไว้
แต่ถ้าเราไปพบกับอุปสรรคข้างหน้าก็จะมีแนวทางไปอีกอย่างหนึ่งนะอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละ ... สำหรับวันนี้มีอะไรที่ยังไม่สบายใจหรือคิดว่าเป็นปัญหาอยู่
- ผู้รับคำปรึกษา : เรื่องการเรียนอะ แบบถ้าจะเลือกเรียนสายธุรกิจอะ เราต้องย้ายห้อง
ไหมอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ตอนนี้วีรอร์เกิดความสงสัยว่า ถ้าสมมุติว่าถ้าจะเลือกเรียนสายธุรกิจแล้ว
จะต้องเปลี่ยนห้องหรือไม่ในปัจจุบันที่เรียนอยู่
- ผู้รับคำปรึกษา : ในปัจจุบันอะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : วีรอรกำลังเรียนแผนการเรียนอะไรอยู่คะ
- ผู้รับคำปรึกษา : แผนการเรียนเกษตรคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ตอนยังไม่มีปัญหาอะ เพราะพวกที่เรียนแผนการเรียนธุรกิจอยู่ขณะนั้นในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น เขาก็จะมีพื้นฐานเป็นแนวทางเล็กน้อย ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดี แล้ววีรอรเรียนแผนการเรียนเกษตรกรรมนี้ วีรอรเลือกเรียนเองหรืออย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : อาจารย์เขาจัดให้เป็นห้อง ๓ ไปเลยอะ ไม่ได้เลือกเอง
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไม่ได้เลือกเอง ทางโรงเรียนจัดให้เลย แล้ววีรอรพอใจไหมที่เรียนแผนการเรียนเกษตร
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็เปลี่ยนไม่ได้ ก็ต้องเรียนไปก่อนอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ใจจริงวีรอรต้องการเรียนอะไร
- ผู้รับคำปรึกษา : เรียนธุรกิจคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ถ้าเราจะป้องกันตั้งแต่แรก พอชั้นชั้น ม.2 เราก็ต้องยื่นคำร้องใน 2 อาทิตย์แรกเพื่อขอย้ายแผนการเรียน แต่วีรอรไม่ได้ทำ
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ก็ต้องฝืนใจเรียน
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ... ก็คงจะเป็นข้อคิดในการที่เราจะเลือกเรียนหรือเลือกทำงานต่อไปในอนาคต เพื่อมิให้ต้องฝืนใจที่จะเรียนหรือทำงานนะอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เมื่อวีรอรไม่มีพื้นฐานเหมือนเขา ไม่เป็นไรอะ ขึ้นอยู่กับว่าถ้าวีรอรได้ไปเรียนสายอาชีพทางด้านบริหารธุรกิจ วีรอรก็สามารถจะไปปูพื้นฐานเริ่มต้นใหม่ได้
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ ... ไม่มีอะไรสงสัยแล้วอะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ในคราวหน้าครูก็จะให้วีรอรวางแผนเตรียมตัวเองด้านการเรียน ทวรจะเลือกเรียนแผนการเรียนอะไรที่จะนำไปสู่อาชีพที่วีรอรใฝ่ฝัน หลังจากเรียน ม.2 แล้วปีหน้าชั้นขึ้น ม.3 เราจะต้องเริ่มวางแผนทางตั้งแต่ ม.3 เตรียมตัวเองในวิชาต่าง ๆ จนกระทั่งจบ ม.3 แล้ว จะเลือกเรียนแผนการเรียนอะไรดี เอาละ ... คราวนี้ถ้าวีรอรคิดว่ามีแนวทางแล้ว ครูก็ขอฝากการบ้านให้วีรอรไปคิดเช่นเดียวกันว่า สิ่งที่เราได้พูดคุยกันในครั้งนี้วีรอรลองไปทำความเข้าใจตนเองให้ละเอียด มีแนวทางอย่างไรบ้างและรู้จักตนเองอย่างไร

ผู้รับคำปรึกษา : สวัสดีค่ะ

ตัวอย่างบันทึกการให้คำปรึกษา

กรณีเด็กหญิงโชวลี (นามสมมติ)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 6 เวลา 1 ชั่วโมง สถานที่ให้คำปรึกษา ห้องแนะแนว

[illegible]

ผู้รับคำปรึกษา : (ยกมือไหว้) สวัสดีค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดิ์กะโฮวลี่ เราก็มาพบกันเป็นครั้งที่เท่าไรแล้วละ

ผู้รับคำปรึกษา : ครั้งที่ 6 ละ

ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นอย่างไรบ้างคะ พร้อมทั้งจะคุยกันต่อไปไหมคะ

ผู้รับคำปรึกษา : พร้อมกะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าโซเชียลมีเดียพร้อมแล้ว ก่อนที่เราจะคุยกันต่อไป ก่อนอื่นเราลองมาทบทวนครั้งที่แล้วซิคะ ว่าเราได้พูดคุยหรือทำอะไรกันไปบ้าง พอจะจำได้ไหม

ผู้รับคำปรึกษา : จำได้ค่ะ ... อาจารย์และหนูได้คุยกันถึงเรื่องอาชีพ อาชีพใดที่ หนูอยาก
ทำเป็นอย่างไรบ้าง มีลักษณะงานอย่างไร รายได้ดีไหมและอาจารย์ได้ให้
หนูสำรวจตัวเองว่ามีความเหมาะสมกับงานอาชีพครูที่หนูมีความชอบหรือไม่
ให้การบ้านหนูกลับไปคิดทบทวนและทำความเข้าใจในตัวของตัวเอง และ
ให้หนูปรับปรุงบุคลิกภาพของหนูเองในส่วนที่ยังไม่เหมาะสม

ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... ครั้งที่แล้วเราได้คุยถึงเรื่องอาชีพว่าลักษณะของงานอาชีพครูที่
โซลี่มีความสนใจและชอบนั้นเป็นอย่างไร แล้วโซลี่ได้กลับไปคิดและทำ
ความเข้าใจตัวเองหรือเปล่า

ผู้รับคำปรึกษา : คิดคะ ... หนูก็คิดว่ายังสนใจแล้วชอบอยู่คะ หนูได้ไปทดลองปรับปรุง
บุคลิกภาพของหนูที่ยังต้องแก้ไข หนูพยายามออกไปพูดอ่านหนังสือและทำ
อะไรหน้าชั้นบ่อยขึ้นเรื่อย ๆ คะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ทดลองไปแสดงความสามารถหน้าชั้น แล้วได้ผลอย่างไรคะ

ผู้รับคำปรึกษา : หนูกี้พูดและทำได้ค่ะ

ผู้ให้คำปรึกษา : รู้สึกอย่างไร กับต้นใหม่

- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่เห็นเห็นอะ รู้สึกเฉย ๆ แต่เสียงก็สั่นนิดหน่อยอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ก็ยังรู้สึกประหม่นอยู่
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วในการทำงานกลุ่ม ซึ่งโซวลิไม่ค่อยชอบ มีความรู้สึกชอบอยู่คนเดียว ทำงานคนเดียวมากกว่าและต้องการปรับปรุงตนเอง โซวลิได้ลองไปปฏิบัติอย่างไรอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูก็ได้ลองพยายามเล่นและทำงานกับเพื่อน เวลาอาจารย์สั่งให้ทำงาน หรือมีการบ้าน
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วรู้สึกอย่างไรอะที่ได้ทำ
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็ทำได้อะ แต่ตอนแรกหนูก็ยังรู้สึกรำคาญเพื่อน รู้สึกทำงานกันช้าอะ มีหลายคนเกินไปทุกคนก็น่ารำคาญอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ไม่ชอบทำงานร่วมกับคนอื่นเป็นเพราะคนอื่นพูดมากกว่าว่า โซวลิรู้สึกว่าตนเองต้องรับผิดชอบทำงานเดียว
- ผู้รับคำปรึกษา : อะ ... ส่วนใหญ่เขาก็ไม่ค่อยยอมจะทำงาน เอาแต่พูดเล่นกัน
- ผู้ให้คำปรึกษา : โซวลิเป็นคนมีความรับผิดชอบ
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูก็คิดว่าหนูมีความตั้งใจในการทำงานอะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : โซวลิบ่นหรือแสดงท่าทางไม่พอใจกับเพื่อนไหม เมื่อเพื่อนไม่ทำงาน
- ผู้รับคำปรึกษา : ที่อาจารย์ให้หนูฝึกการควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ให้โมโหเก่ง หนูก็ไม่แสดงออกแล้วอะ ก็ทำได้อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อี้อ้อใจใหม่
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : การเป็นครู โซวลิคิดว่าจะไปแสดงอารมณ์โมโหต่อนักเรียนได้ไหมอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่ได้อะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อืม...ก็มากอะ แล้วคิดว่าได้รับประโยชน์อย่างไรอะที่ได้ไปฝึกปฏิบัติมา

- ผู้รับคำปรึกษา : สนุกค่ะ ใต้เปลี่ยนข้อคิดเห็นกัน ทำให้งานเสร็จเร็ว หนูได้ฝึกทำงานร่วมกับคนอื่น ฝึกควบคุมอารมณ์ตนเอง และได้เตรียมตัวของหนูเองไว้
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วจากการทำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ มีทักษะด้านไหนที่โชวลียังขาดไป รหัสจากการทดสอบ ตัวไหนที่ขาดหายไปคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ตัว I ค่ะ... คือ การช่างสังเกต คิดค้น ค้นคว้า อาจารย์ให้หนูพยายามอ่านหนังสือให้มาก ๆ เพื่อฝึกนิสัย ให้สนใจสิ่งแวดลอม เรื่องราวต่าง ๆ ค่ะ จะได้มีความคิดมากขึ้น
- ผู้ให้คำปรึกษา : ทดลองฝึกดูหรือเปล่าคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ทำคะ หนูเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือพิมพ์ เวลาว่างก็หยิบหนังสือมาอ่านกับเพื่อน
- ผู้ให้คำปรึกษา : ผลเป็นอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูก็รู้สึกว่าได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพิ่มมากขึ้นคะ แต่ก็ยังอ่านบ้าง ไม่อ่านบ้าง
- ผู้ให้คำปรึกษา : ก็คิดว่าไม่พยายามอ่านเลยใช่ไหมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : โชวลีก็ต้องฝึกทำไปเรื่อย ๆ การอ่านหนังสือก็อย่าจำกัด เฉพาะหนังสือเรียนเท่านั้นจะเป็นหนังสือพิมพ์ วารสาร นวนิยาย หนังสืออ่านเล่นต่าง ๆ ก็จะทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น โชวลีก็ต้องฝึกเพื่อเป็นการเตรียมตัวของโชวลีให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นครูสอนประวัติศาสตร์ที่ดี มีความรู้รอบตัวทันต่อเหตุการณ์ของสังคม ... เอาละ คราวที่แล้วครูก็ได้ให้โชวลีรู้ถึงลักษณะของงานอาชีพครูและรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งโชวลีก็ได้สำรวจและรู้จักตนเองแล้วว่ามีเหมาะสมเพียงใด เกิดความมั่นใจและพอใจในอาชีพการเป็นครูสอนประวัติศาสตร์แล้ว ครั้นนี้ครูก็จะให้โชวลีวางแผนทางเตรียมตัวเองทางด้านการเรียนว่าเราจะเตรียมตัวเองอย่างไร จะเลือกเรียนอะไร ตอนนี้โชวลีอยู่ชั้น ม.2 เรียนแผนการเรียนอะไรคะ

- ผู้รับคำปรึกษา : แผนการเรียนอังกฤษ-คณิตคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ชอบวิชาอะไรและไม่ชอบวิชาอะไรคะ ที่บอกครูแล้ว
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูชอบวิชาสังคม ไม่ชอบกีฬา แต่วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษก็พอเรียนได้ ชอบนิคหน่อยคะ ... วิชาอื่น ๆ ก็เรียนไปได้
- ผู้ให้คำปรึกษา : เมื่อโซวลิมีความชอบวิชาสังคมและคิดว่าเรียนได้ดี ก็เป็นพื้นฐานที่ดีและมีความเหมาะสมอยู่แล้วนะคะที่จะเตรียมตัวเอง แล้วการที่จะเป็นครูสอนนักเรียนได้ โซวลิคิดว่าจำเป็นจะต้องมีความรู้วิชาการศึกษาหรือไม่คะ
- ผู้รับคำปรึกษา : จำเป็นคะ ก็ต้องจบสูง ๆ ใช่มั้ยคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : คะ ... การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในปัจจุบัน อย่างการเป็นครูนี้ โซวลิจบชั้น ม.3 หรือ ม.6 แล้วไปเป็นครูได้ไหมคะสมัยนี้
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็ยังไม่ได้คะ จะต้องเรียนต่อไปเรื่อย ๆ จนได้ปริญญา
- ผู้ให้คำปรึกษา : ใช่มั้ยคะ... เพราะฉะนั้นเมื่อโซวลิคิดว่าตนเองสนใจและชอบอาชีพนี้จริง ๆ แล้ว ครูก็จะให้แนวทางเพื่อเตรียมตัวในการเรียนต่อ โดยเราจะมาวางแผนร่วมกัน แต่โซวลิก็อย่าลืมสิ่งที่จะต้องนำมาคิดก็คือ ปัจจุบันอาชีพรับราชการเป็นอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ต้องการคนน้อย จบปริญญามาตงงานกันมากคะและจบครุมาก็ตงงานมากคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : งานอาชีพต่าง ๆ มีมากมายโซวลิก็ต้องพยายามไขว่คว้าโอกาสที่จะอำนวยความสะดวกให้เรามากที่สุดนะคะ ถึงแม้เราจะพูดอะไรกันไปก็เป็นเพียงแค่แนวความคิดและแนวทางเท่านั้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ อาจจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อถึงเวลานั้นจริง ๆ
- ผู้รับคำปรึกษา : คะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละ... เมื่อครั้งที่แล้วโซวลิบอกครูว่ามีโอกาสที่จะเรียนต่อไปในระดับสูงได้ เพราะทางบ้านเศรษฐกิจอำนวยความสะดวกให้โซวลิได้มีโอกาสที่จะเรียนต่อ เพราะฉะนั้นเรามาวางแผนด้านการเรียนชีคะว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งก่อนที่จะจบ ม.3 นี้ สิ่งที่โซวลิจะต้องเตรียมตัวเองเป็นอย่างไรคะจากการที่เราได้คุยกันมา

- ผู้รับคำปรึกษา : หนูต้องตั้งใจเรียน ขยันอ่านหนังสือให้มากคะ และแก้ไขตัวเองให้ฝึกกล้าแสดงออกหน้าชั้นให้มากขึ้น ไม่โมโหเก่ง
- ผู้ให้คำปรึกษา : อืม ก็มากคะ โชวลิ้งบ ม.3 แล้วตั้งใจว่าต้องการจะเรียนต่อที่โรงเรียนของเราหรือว่าต้องการไปสอบเรียนต่อที่โรงเรียนอื่น
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูคิดว่าจะเรียนต่อโรงเรียนเก่าคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าโชวลีตั้งใจจะเรียนต่อที่โรงเรียนของเรานั้นะคะในชั้น ม.4 โรงเรียนของเราเปิดสอนแผนการเรียนต่าง ๆ ทั้งสายสามัญและอาชีพ อย่างอาชีพที่โชวลีใฝ่ฝันไว้ต้องการจะเป็นครู โชวลีทราบไหมว่าจะต้องเลือกเรียนแผนการเรียนด้านไหนคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : สายสามัญใช่ไหมคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ...ถูกต้องคะ การจะเป็นครูสอนประวัติศาสตร์หรือจะเป็นนักวิชาการต่าง ๆ ก็ควรจะเตรียมตัวเองทางด้านวิชาการ เรียนด้านสายสามัญให้มีความรู้พื้นฐานที่ดี สำหรับสายสามัญที่โรงเรียนของเราเปิดสอนนั้น โชวลีอาจจะทราบอยู่บ้างแล้วหรืออาจจะเห็นรุ่นพี่เขาได้เรียนกัน ซึ่งก็มีแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาไทย-สังคมเป็นอย่างไรบ้าง โชวลีคิดว่ามีความสนใจหรือชอบแผนการเรียนใดคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูคิดว่าจะเรียนแผนการเรียนไทย-สังคมคะ ตรงกับที่หนูชอบ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เมื่อโชวลีมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นครูสอนประวัติศาสตร์ ก็จะต้องวางแผนทางเตรียมตัวที่จะเรียนแผนการเรียนไทย-สังคม ซึ่งแผนการเรียนนี้ก็มีรายวิชาที่เน้นด้านวิชาภาษาไทย สังคม ภาษาอังกฤษ ให้เรียนมาก ฉะนั้นคนที่เรียนแผนการเรียนนี้ก็ต้องมีนิสัยรักในการอ่านหนังสือ ใช้ภาษาได้ดี ซึ่งในระยะเวลา 3 ปี คือชั้น ม.4 - ม.6 โชวลีก็ต้องขยันมีความตั้งใจที่จะเรียน ซึ่งในขณะที่เรียนโชวลีก็ต้องทดลองสำรวจตนเองดูอีกสักครั้งนะคะ ถ้าสมมุติว่า เรียนแล้วเกิดความรู้สึกไม่ชอบเป็นอย่างไรงี้ยังไม่สายเกินไป เพราะการจบ ม.6 ก็เป็นเพียงพื้นฐาน ซึ่งโชวลีอาจจะเปลี่ยนใจไปเรียน

สายอาชีพก็ยังได้ เช่น เรียนต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือเทคนิค เป็นต้น หรือจะเรียนด้านอื่น ๆ แต่ตัวยังไม่เปลี่ยนใจยังสนใจและชอบอยู่ เมื่อจบ ม.6 แล้ว โขวลิ้ออาจจะสอบแข่งขันกับคนอื่นเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ได้ มีทั้งมหาวิทยาลัยปีที่ต้องสอบแข่งขันเข้าไปเรียน และมหาวิทยาลัยปีที่ไม่ต้องสอบแข่งขัน หรือในจังหวัดนครสวรรค์เราก็มีวิทยาลัยครู ก็สามารถที่จะเข้าไปเรียนจบออกมาทางด้านวิชาครูโดยตรงก็ได้ จบออกมาก็ได้รับปริญญาตรีซึ่งใช้เวลาเรียน 4 ปี ครูอาจจะพูดกว้าง ๆ ก่อน ถ้าโขวลี้อะไรจะถามครูก็ถามได้เลยนะคะ

- ผู้รับคำปรึกษา : อาจารย์คะ แล้วจะเลือกเรียนต่อที่ไหนคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : โขวลี้อะไรคิดว่าต้องการจะเรียนต่อที่ไหนคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : วิทยาลัยครูคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : การที่จะเลือกเรียนต่อที่ใดนั้น ก็ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่าง อย่างเช่น ฐานะเศรษฐกิจทางบ้าน พ่อจะส่งให้เรียนต่อสูงแค่ไหนหรือไม่ ถ้าเรียนสถาบันการศึกษาที่ใกล้บ้านก็เสียค่าใช้จ่ายไม่มาก หรือทางด้านสติปัญญาความสามารถของเราเอง สอบแข่งขันสู้กับคนอื่นเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยได้หรือไม่ ความสนใจ ความต้องการของเรา อย่างโขวลี้อะไรต้องการที่จะเข้าไปเรียนในวิทยาลัยครูซึ่งในจังหวัดของเรามี ดังนั้นก็จะเป็นการสะดวกประหยัดค่าใช้จ่าย ได้เรียนครูโดยตรง มีวิชาเอกทางด้านประวัติศาสตร์ที่โขวลี้อะไรต้องการจะเรียน แล้วโขวลี้อะไรคิดว่าอย่างไรจะมีความเหมาะสมกับเรามากกว่ากันคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : หนูคงจะเรียนได้แค่วิทยาลัยครูคะ เห็นพ่อเขาบอกไว้และเขาก็ตามใจหนู แล้วถ้าหนูเรียนจบจะมีงานทำหรือเปล่านั้นคะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นคำถามที่ดีมากคะ โขวลี้อะไรได้ไหม เมื่อครั้งที่แล้วครูได้บอกว่าอาชีพรับราชการในปัจจุบันเขาต้องการคนเพียงแค่ 2 เปอร์เซนต์ หมายความว่าจบออกมา 100 คน จะเข้าไปรับราชการได้จริงเพียง 2 คน ที่เหลือออกนั้นไปไหนคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มีงานทำคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : คะ ... บางคนเขาก็อาจจะไปทำงานของเอกชนตามโรงเรียนราษฎร์ บริษัทห้างร้านต่าง ๆ บางคนก็อาจจะประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นงานอิสระ หรือบางคนก็อยู่กับบ้านเฉย ๆ ช่วยหางานไปหรือไม่ให้ทำอะไรเลย โชว์ลีก็ต้องเตรียมตัวเองมีอาชีพสำรองไว้ อย่างที่โชว์ลีบอกครูไว้ว่าสนใจอาชีพค้าขายดอกไม้ด้วย ดังนั้น เมื่อโชว์ลียังไม่สามารถสอบเข้าไปเป็นครูได้ โชว์ลีคิดว่าจะทำอย่างไรคะ

ผู้รับคำปรึกษา : หนูช่วยนำขายของ หรือขายดอกไม้ก็ได้คะ แต่หนูคิดว่าต้องสอบสู้เขาให้ได้ก่อนคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : คะดีมากคะ เพราะคนที่ตกงานจริง ๆ นั้น คือคนที่ไม่มี ความพยายามที่จะออกไปหางานทำ เลื่องงาน หรือไม่มีความคิดที่จะทำอะไรขึ้นมา ถ้าโชว์ลีขยันเสียอย่างก็คงจะไม่ตกงาน

ผู้รับคำปรึกษา : คะ

ผู้ให้คำปรึกษา : เอาละ ... ที่เราได้คุยกันมาในวันนี้ โชว์ลีพอจะได้แนวทางหรือไม่คะ มีอะไรที่จะถามครูเพิ่มเติมไหม

ผู้รับคำปรึกษา : ก็ได้แนวทางแล้วคะ ไม่สงสัยคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าเช่นนั้นโชว์ลีลองบอกครูซิว่าโชว์ลีเกิดความเข้าใจและมีแนวคิดอย่างไรบ้างตอนนี้

ผู้รับคำปรึกษา : หนูคิดว่าเมื่อจบ ม.3 แล้ว จะเรียนสายสามัญในชั้น ม.4 แผนการเรียนไทย-สังคม พอจบ ม.6 หนูก็อยากจะเข้าไปเรียนต่อที่วิทยาลัยครูในวิชาที่หนูชอบ เพื่อจบแล้วจะได้เป็นครูสอนประวัติศาสตร์ต่อไปคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : คิดว่ามีความตั้งใจและมั่นใจแล้ว

ผู้รับคำปรึกษา : คะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าเช่นนั้นวันนี้ครูก็ฝากเป็นการบ้านให้โชว์ลีลองไปคุยกับคุณพ่อคุณแม่คะถึงแม่โชว์ลีจะได้บอกครูว่า คุณพ่อเขาตามใจโชว์ลีว่าจะเรียนอะไร คุยสิ่งที่

โซวลีได้มาคุยกับครูว่ามีแนวความคิดที่จะเรียนอะไรหรือชอบที่จะเป็นอะไร ประกอบอาชีพอะไรต่อไปในอนาคต เพื่อที่จะได้ขอความคิดเห็นจากคุณพ่อคุณแม่ของโซวลีคุณะคะท่านจะว่าอย่างไรบ้างแล้วคราวหน้าครั้งที่ 7 โซวลีมาเล่าให้ครูฟังเพื่อที่จะทำให้โซวลีมีความมั่นใจขึ้นนะคะ

ผู้รับคำปรึกษา : ใต้คะ

ผู้ให้คำปรึกษา : สำหรับครั้งที่ 7 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย จะเว้นไป 1 สัปดาห์นะคะ ครูและโซวลีจะมาพบกันอาทิตย์ต่อไป

ผู้รับคำปรึกษา : วันจันทร์หน้าไม่ต้องมาใช่ไหมคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ ... เราก็มาพบกันเย็นวันจันทร์สัปดาห์ต่อไป สำหรับวันนี้เราก็กุญกันเท่านี้ก่อนนะคะ แล้วอย่าลืมการบ้านที่ครูให้โซวลีกลับไปทำแต่ละครั้ง

ผู้รับคำปรึกษา : ค่ะ ... สวัสดีคะ

ผู้ให้คำปรึกษา : สวัสดีคะ

- ผู้ให้คำปรึกษา : รู้สึกดีใจที่จะได้เรียนต่อ ... อืม ... แล้วเพชรณุกอกรายละเอียดแนวทางการศึกษาต่อให้ทางบ้านฟังบ้างไหม
- ผู้รับคำปรึกษา : บอกครับ บอกว่าผมจะต้องเตรียมตัวในด้านการศึกษาล่าเรียนตั้งแต่ตอนนี้ เพื่อที่จะเรียนได้ดี ๆ และเรียนต่อ ม.4 ที่โรงเรียนนี้
- ผู้ให้คำปรึกษา : เมื่อเพชรณุกมีความเข้าใจและมีแนวทางแล้ว ประกอบกับทางบ้านสนับสนุน เพชรณุกก็รู้สึกดีใจ ครูก็ขอแสดงความยินดีด้วย ... ครั้งนี้ก็เป็นครั้งสุดท้ายที่ครูและเพชรณุกจะได้คุยกัน เพชรณุกมีสิ่งใดที่สงสัยไม่กระจ่างซัก ก็ขอให้ถามนะค่ะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ... แล้วแบบว่า ถ้าเราจบ ม.4 ไป เราไปสอบเข้าโรงเรียนนายเรือนี้ เขารับประมาณกี่คนครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : โรงเรียนนายเรือนี้เขาจะมีลักษณะการรับอยู่ 2 ลักษณะ คือ เขาจะรับนักเรียนที่จบจากโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งพวกนี้รับนักเรียนชั้น ม.4 เข้าไปเรียนเตรียมทหาร 2 ปีก่อน พอเรียนจบก็เข้าไปเรียนต่อโรงเรียนนายเรือตามที่ตนเองต้องการ และอีกพวกหนึ่งก็จะรับนักเรียนที่จบชั้น ม.6 ซึ่งปีหนึ่ง ๆ แต่ละเหล่าทัพก็จะรับประมาณ 300-400 คน ซึ่งมีจำนวนไม่มาก เพชรณุกรู้สึกอย่างไรบ้างการที่เขารับจำนวนน้อย
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็เฉย ๆ ครับ คิดว่าถ้าเตรียมตัวอย่างดีคงจะสามารถสอบสู้เขาได้ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะ... ถ้าเพชรณุกมีแนวทางและตั้งจุดหมายไว้ก็จะทำให้เราเดินไปได้ อย่างถูกต้อง
- ผู้รับคำปรึกษา : อาจารย์ครับ แล้วการเรียนโรงเรียนนายเรือนี้ คือถ้าจบ ม.4 ไปเรียน กี่ปี และจบ ม.6 เรียนกี่ปีครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าเพชรณุกจบ ม.4 เมื่อไปสอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหารได้ก็จะใช้เวลาเรียน 2 ปี ขณะที่เรียนก็จะเป็นการฝึกเตรียมตัวเองที่จะเป็นทหารในเหล่าทัพต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เรียน 2 ปีก็เหมือนกับการเรียนชั้น ม.5 และ ม.6 เพราะฉะนั้นพอจบ ม.6 หรือจบเตรียมทหาร 2 ปี ก็จะเข้าไปเรียนโรงเรียนนายเรือ 5 ปี ซึ่งใช้ระยะเวลาเท่ากัน รู้สึกนานไหม

- ผู้รับคำปรึกษา : นานครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : จากการที่เราได้คุยกันมาตั้งแต่ต้น เพชรหนูลองสำรวจความเข้าใจ และ ความรู้สึกของตนเองซิคะ เพชรหนูเรียนรู้อะไรบ้าง และตอนนี้สามารถที่จะตัดสินใจ หรือเลือกแนวทางประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง หรือยัง
- ผู้รับคำปรึกษา : ผมคิดว่า ผมมีแนวทางในการเลือกอาชีพ ก็คือ ผมรู้ว่าผมเองมีความสนใจ ความสามารถ ความถนัดและบุคลิกภาพเป็นอย่างไร ในด้านการเรียนของ ผมก็อยู่ในเกณฑ์ดี ความชอบในการทำงานนั้น ผมชอบคิดและชอบทำงาน ภายในร่มมากกว่าทำงานกลางแจ้ง ชอบคันคว่ำสิ่งต่าง ๆ ไม่ชอบการ สماعกับคนอื่นมากนัก และในด้านบุคลิกภาพของผมเป็นคนมีอารมณ์เย็น ชอบเรียนรู้ทำความรู้จักกับคนอื่น
- ผู้ให้คำปรึกษา : ชัดแจ้งไหมคะ ... ตอนแรกที่เพชรหนูบอกว่าตนเองไม่ชอบการสมาคมกับคนอื่น กับครั้งหลังบอกว่าชอบเรียนรู้จักกับคนอื่น
- ผู้รับคำปรึกษา : ครั้งแรกผมก็คิดว่า ผมชอบอยู่ตัวคนเดียวเงียบ ๆ ไม่ชอบยุ่งกับคนอื่นแต่ พอได้มาคุยกับอาจารย์ และเรียนรู้ว่าชีวิตในการทำงานนั้นเราจะอยู่ตัวคนเดียวไม่ได้ เช่น ผมต้องการเป็นทหารเรือ ถ้าผมทำงานก็ต้องทำร่วมกับผู้อื่น เป็นไปไม่ได้ที่เราจะทำงานคนเดียว
- ผู้ให้คำปรึกษา : หมายความว่า เพชรหนูต้องการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองเพื่อความเหมาะสมกับงาน
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แล้วเพชรหนูทดลองทำหรือยัง
- ผู้รับคำปรึกษา : ผมก็พยายามปฏิบัติแล้วครับ ตั้งแต่อาจารย์ให้ผมไปทำเป็นการบ้านคราวนั้น ก็พยายามปฏิบัติตามเรื่อย ๆ
- ผู้ให้คำปรึกษา : มีอุปสรรคไหมคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มีครับ ตอนผมก็ได้พยายามพูดคุยเล่นกับเพื่อน ๆ ให้มากขึ้น

- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่อนข้าง... แล้วในส่วนที่เพชรญ์บอกคร่าวๆชอบทำงานในร่มจะเป็นอย่างไรบ้าง มีความสอดคล้องเหมาะสมกับงานทหารที่เพชรญ์ใฝ่ฝันหรือไม่
- ผู้รับคำปรึกษา : แต่ก่อนผมก็มีความคิดว่า ทหารนี่เป็นการทำงานในร่ม แต่พอได้มาปรึกษากับอาจารย์จึงได้เรียนรู้ว่า ทหารต้องมีความเข้มแข็งอดทน ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผมก็ต้องพยายามฝึกออกกำลังกายให้มาก ต้องชอบที่จะทำงานที่ใช้กำลังกายบ้าง เช่น การทำงานออกกำลังกลางแจ้ง เล่นกีฬา
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... ตอนนี้เพชรญ์ก็คงจะเข้าใจแล้วว่า คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของผู้ที่จะเป็นทหารนั้นเป็นอย่างไร
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ในการสอบเข้าไปเป็นทหารนั้นเริ่มแรกเลยก็ต้องมีการทดสอบภาคพลศึกษาหรือเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายของเรา ว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมหรือไม่ ดังนั้นเพชรญ์จึงหลีกเลี่ยงข้อสำคัญข้อนี้ไม่ได้เลย ในวิชาพลศึกษา หรือการที่จะไม่ชอบการทำงานกลางแจ้ง ไข้ไหมอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ใช่ครับ ครั้งแรกผมก็ไม่มี ความชอบเลยในวิชาพลศึกษา อะแนกก็ไม่ค่อยดีเลย พอได้กลับไปคิดดู ก็คิดว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะคนที่จะเป็นทหารได้จะต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงอดทน นอกจากนั้นผมคิดว่าผมจะสอบเข้าไปเรียนในโรงเรียนนายเรือได้เนี่ย นอกจากผมจะมีความสามารถด้านวิชาการแล้ว ผมก็ต้องทดสอบผ่านภาคพลศึกษาค่ะ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าสมมุติว่า เพชรญ์ไม่ได้ใฝ่ฝันที่จะเป็นทหารนี้ เพชรญ์เคยคิดหรือไม่คะว่าเพชรญ์จะเหมาะสมกับอาชีพอะไร
- ผู้รับคำปรึกษา : บุคลิกภาพของผมหรือรับก็การที่ผมอารมณ์เย็น ไม่ชอบทำงานกลางแจ้งคงจะเหมาะกับการเป็นนักดนตรีครับ พวกที่ทำงานในบริษัทต่าง ๆ นักเขียนต่าง ๆ แล้วก็ ... นักวิทยาศาสตร์ที่วันหนึ่ง ๆ ชอบอยู่ในห้องทดลอง คิดค้นประดิษฐ์ต่าง ๆ

- ผู้ให้คำปรึกษา : เพชรณัฐรู้สึกสนใจหรือชอบอาชีพเหล่านั้นหรือไม่
- ผู้รับคำปรึกษา : หมายความว่าอย่างไรครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ...อะ... บางครั้งบางคนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับงานอาชีพอย่างหนึ่ง แต่ผอญุ่ไม่มีความสนใจและไม่ชอบ อย่างเช่น ตอนนีัเพชรรณัฐเองคิดว่า บุคลิกของตนเองคงจะเหมาะกับอาชีพที่กล่าวมาเมื่อสักครูนีั แต่ผอญุ่อาชีพที่เพชรรณัฐสนใจและใฝ่ฝันคือการเป็นทหารเรือเมื่อเป็นเช่นนี้ครูจึงต้องการให้เพชรรณัฐลองสำรวจความรู้สึกของตนเองอีกสักครั้งหนึ่ง การที่เพชรรณัฐเองคิดว่า บุคลิกภาพของเพชรรณัฐเหมาะสมกับอาชีพนักดนตรี นักเขียน นักวิทยาศาสตร์หรืองานอื่น ๆ แล้วเพชรรณัฐมีความสนใจ หรือความชอบอาชีพเหล่านั้นหรือไม่อะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ในจิตใจของผผจรง ะ แล้ว ผมใฝ่ฝันที่จะเป็นทหารเรือให้ได้ แต่ผผคิดว่า ตอนนีับุคลิกภาพของผผยังไม่ค่อยเหมาะสมอย่างที่ผมคุยกับอาจารย์แล้วและผผก็ได้พยายามปรับปรุงตัวผผอยู่ ผผก็คิดว่าจะต้องทำงานอย่างอื่นที่เรามีความถนัด ความสนใจ สรรองไว้ อย่างเช่นอาจจะทำงานในบริษัท อ้อ.. แล้วที่ผผสนใจอีกอย่างเป็นวิศวกรหรือครูครับ แต่ตอนนีัผผพยายามปรับปรุงตัวเองเพื่อให้เหมาะสมกับอาชีพทหารครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : แสดงว่าตอนนีัเพชรรณัฐยังใฝ่ฝันที่จะเป็นทหารเรืออยู่โดยพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสม
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : อะ ... การเตรียมตัวของเรานีันั้นเพชรรณัฐจะต้องใช้ความพยายาม สิ่งที่เหมาะสมอยู่แล้วก็ต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และที่ยังไม่เหมาะสมก็ต้องพยายามปรับปรุง เพื่อเตรียมตัวของเพชรรณัฐต่อไป เอาละ... แล้วยังได้เรียนรู้ อะไรอีกอะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ก็รู้ถึงลักษณะอาชีพต่าง ๆ ครับ อย่างเช่น ผผมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นทหารเรือ ผผก็รู้ว่าทหารเรื่อนั้นเป็นอย่างไร มีรายได้ดีไหม ความก้าวหน้าเป็น

- อย่างไรบ้าง เขาต้องการคนที่มีความอดทน แข็งแรง มีระเบียบวินัย มีความหนักในสายงานต่าง ๆ ที่เขากำหนดให้ เพราะฉะนั้นผมจึงต้องพยายามปรับปรุงตัวเองให้มีความรู้ความสามารถตามที่เขากำหนดไว้
- ผู้ให้คำปรึกษา : นอกจากเพชรณูจะต้องเตรียมตัวของเราเองในคุณลักษณะต่าง ๆ แล้วในด้านการศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางเข้าสู่อาชีพที่เพชรณูใฝ่ฝันเป็นอย่างไรคะ
- ผู้รับคำปรึกษา : อย่างทหารเรือวิชาที่สอบจะเป็นสายวิทยาศาสตร์ ไซ้ไหมครับ ผมก็ต้องพยายามเรียนสายวิทยาศาสตร์ให้เก่ง และพลศึกษาด้วย
- ผู้ให้คำปรึกษา : เพชรณูรู้ว่าตนเองต้องเรียนสายวิทยาศาสตร์ แล้วในความรู้สึกของเธอ คิดว่าตัวเองมีความหนักหรือเหมาะสมอย่างไรคะ สำหรับการเรียนสายนี้
- ผู้รับคำปรึกษา : คือ ผมก็มีความสนใจครับ และผมคิดว่าบุคลิกภาพของผมนี้ชอบเป็นคนคิดค้นกันกว่า เรียนวิทยาศาสตร์ได้ครับ ... ผมก็คิดว่าผมมีความหนักชอบด้านนี้ อยู่แล้วครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : มีความชอบและสนใจอยู่แล้ว เต็มใจที่จะเรียนวิทยาศาสตร์
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ ... และตอนนี้ผมก็ตัดสินใจแล้วว่า ผมจะต้องรักความก้าวหน้าครับ อย่างถ้าผมจบ ม.3 นี้จะไปเรียนโรงเรียนชุมพลทหารเรือ จริงอยู่ผมคิดว่าแม้จะใช้เวลาเรียนน้อย แต่ผมคิดว่าโอกาสความก้าวหน้าสู่การเรียนต่อ ม.4 และไปสอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหาร หรือ จบ ม.6 ไปสอบเข้าโรงเรียนนายเรือไม่ได้ครับ ถึงแม้จะใช้เวลาเรียนนานกว่า
- ผู้ให้คำปรึกษา : เป็นความคิดที่ดีมากคะ... ถ้าตอนนี้เพชรณูมีความมั่นใจแล้ว ครูก็เชื่อว่าสิ่งที่เพชรณูตั้งใจไว้ก็คงจะประสบความสำเร็จในวันหน้า ซึ่งก็เหลือระยะเวลาอีก 1 ปี ที่เพชรณูจะได้ฝึกฝนปรับปรุงตัวเอง ทั้งด้านบุคลิกภาพและด้านการเรียน เตรียมตัวของตัวเองไว้ให้ดีที่สุด เมื่อจบ ม.3 เพชรณูก็มีแนวทางซึ่งคิดว่าเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตัวเองแล้ว
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ

- ผู้ให้คำปรึกษา : ครูก็ขอช่วยพรให้เพชรณูได้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจไว้จะกะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ขอบคุณครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ขณะอยู่ในโรงเรียนนี้ ถ้าเกิดปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร หลังจากที่ถูกกับครูไปแล้ว หรือมีอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วเกิดความสงสัย เพราะชีวิตของเราไม่แน่นอน ความรู้สึก ความต้องการของเราอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ เพชรณูก็กลับมาปรึกษาครูได้จะกะ ครูยินดีเป็นที่ปรึกษาให้เสมอจะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ขอบคุณครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ตอนนี้เพชรณูมีแนวความคิดและเกิดความมั่นใจในตนเองแล้ว
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : มีอะไรที่สงสัย ต้องการจะถามครูเพิ่มเติมไหมจะ
- ผู้รับคำปรึกษา : ไม่มีครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ถ้าเช่นนั้นลองสรุปซิคะ ที่เราคุยกันมาทั้ง 7 ครั้งนั้น ครั้งนี้ก็เป็นครั้งสุดท้ายแล้ว เพชรณูได้เรียนรู้อะไรไปและได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจะ
- ผู้รับคำปรึกษา : คือ ... อาจารย์ให้ผมได้รู้จักตัวของผมเองว่าผมมีความสนใจ และชอบอาชีพอะไร ในตัวของผมมีความเหมาะสมที่จะทำอาชีพนั้นหรือเปล่า แล้วผมก็รู้ว่าอาชีพทหารเรือมันมีรายได้และความก้าวหน้าดีหรือไม่ งานเป็นอย่างไรบ้าง และสุดท้ายผมได้รู้ว่าจะเตรียมตัวเอง หรือจะเลือกเรียนอะไรที่จะเข้าสู่อาชีพที่ผมใฝ่ฝันครับ ... และตอนนี้ผมก็ได้พยายามปรับปรุงเตรียมตัวของผมอยู่ให้เหมาะสมกับการเป็นทหารเรือครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : เพชรณูได้เกิดแนวความคิดและมีแนวทางเข้าสู่อาชีพที่ตนเองใฝ่ฝันไว้
- ผู้รับคำปรึกษา : ครับ
- ผู้ให้คำปรึกษา : ค่ะดีมากจะ ... ครูคิดว่าตอนนี้เพชรณูมีแนวความคิดที่จะเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเองแล้ว ถ้าเช่นนั้นครูก็ขอฝากไว้จะกะในการที่เราจะทำงานอะไรก็ตามก่อนอื่นจะต้องรู้จักตัวของเราเองเสียก่อนจะกะ ต้องสำรวจตนเองในด้านต่าง ๆ ว่า เรามีความสนใจ มีความสามารถ มี

ความฉันท มีบุคลิกภาพอย่างไรและลักษณะงานอาชีพนั้นเรามีความพึงพอใจหรือไม่ คิดว่าเหมาะสมกับตัวของเราเองหรือไม่ เราจะได้ปรับปรุงและเตรียมตัวของเราเองต่อไป เอาละครูก็ขออวยพรให้เพชรณัฐโชคดี และมีความสมหวังในสิ่งที่คิดและใฝ่ฝันไว้ละนะ สวัสดีค่ะ

ผู้รับคำปรึกษา : ผมต้องขอบพระคุณอาจารย์มากครับ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผม สวัสดีครับ

กิจกรรมที่ 1

มารู้จักกันก่อน

(1 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนได้ทราบลักษณะ ของโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ และ ระบุวิธีปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้
2. นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน

วิธีดำเนินการ

1. ครูและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน แล้วแจกโปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติให้นักเรียนทุกคน
2. ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลอง เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจจุดประสงค์ของการทดลอง ตลอดจนการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนถามปัญหาที่ไม่เข้าใจ และช่วยกันสรุปเรื่องที่ครูชี้แจง เพื่อให้เข้าใจตรงกัน
3. ครูให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำชื่อ นามสกุล อาชีพที่ต้องการจะเป็นในอนาคต 1 อาชีพ โดยครูจะต้องเน้นให้นักเรียนพยายามจำสิ่งที่เพื่อนแต่ละคนบอก
4. หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนบอกชื่อ นามสกุล และอาชีพที่ต้องการจะเป็นในอนาคตของเพื่อนคนอื่น ๆ ให้ได้มากที่สุด
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้

สื่อการจัดกิจกรรม

โปรแกรมการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ

กิจกรรมที่ 2

การรู้จักตนเองด้านการเรียน

(1 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองเรียนวิชาอะไรได้ดีและไม่ดี
2. นักเรียนสามารถบอกถึงปัญหา สาเหตุและแนวทางปรับปรุงตนเองในด้านการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการ

1. ครูให้นักเรียนเตรียมผลการเรียนในชั้น ม.1 (ภาคเรียนที่ 1, 2) ไว้ทุกคน
2. ครูแจกใบประเมินผลในด้านการเรียน (ตามแบบฟอร์มแนบท้าย) ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น
3. ครูให้นักเรียนนำผลการเรียนทุก ๆ วิชาของตนเอง เขียนลงในใบประเมินผลการเรียนเป็นรูปภาพแท่งในกลุ่มวิชาต่าง ๆ และตอบคำถามลงในช่องว่างแต่ละข้อ
4. ครูแจกปากกาสีเมจิกให้นักเรียนตกแต่งเพื่อความสวยงาม
5. เมื่อนักเรียนทุกคนทำเสร็จแล้ว ครูบอกให้นักเรียนแต่ละคนได้แสดงความรู้สึกต่อผลการเรียนของตนเอง โดยแสดงการร้องคำอุทานออกมาอย่างใดอย่างหนึ่งว่า
 - เอ๊ะ! เราเพิ่งรู้ว่าตัวเรา ...
 - เอ๊ะ! เราแปลกใจที่พบว่าเรา ...
 - เอ๊ะ! เรา รู้สึกมีความสุขที่เรา ...
 - เอ๊ะ! เรายอมรับว่าเรา ...
 - เอ๊ะ! เราไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่าเรา ...

การให้นักเรียนแสดงความรู้สึกโดยการร้องคำอุทานออกมานั้น นอกจากจะเป็นการให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกในเรื่องผลการเรียนของตัวนักเรียนเองแล้ว ว่า มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง นอกจากนั้นก็ยังสามารถแลกเปลี่ยนความรู้สึกนั้นกับผู้อื่นให้รับรู้ในตัวนักเรียน และเพิ่มการยอมรับในตัวของนักเรียนด้วยนะ เคียวกัน

หมายเหตุ ครูควรจะยกตัวอย่างการแสดงความรู้สึกโดยการร้องคำอุทานให้นักเรียนฟัง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น เอ๊ะ! เราก็เพิ่งรู้ว่าเราเก่งคณิตศาสตร์นะหรือ เอ๊ะ! เรายอมรับว่าวิชาภาษาไทยของเราไม่ได้เรื่องเลยจริง ๆ

๑๗๑

6. ครูเก็บแบบประเมินผลตนเองในด้านการเรียนของนักเรียนทั้งห้อง เสร็จแล้วครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 3-4 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขาของกลุ่ม

7. ครูสัมภาษณ์นักเรียนที่ผลการเรียนดีในแต่ละกลุ่มวิชาถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อวิชานั้น ๆ พร้อมกับความรู้สึกที่ได้เป็นคนเก่งของชั้น

8. หลักจากนั้นครูนำเสนอบุคคลตัวอย่างในด้านการเรียน โดยครูเล่าเรื่องของบุคคลต่าง ๆ ประมาณ 2-3 เรื่อง เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายสรุปข้อคิดที่ได้จากการฟังในเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองในด้านการเรียนของนักเรียน และให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นเรียน

9. ครูบอกให้นักเรียนแต่ละคนเขียนวิธีการหรือแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองเพื่อให้เกิดผลดีที่สุดในการเรียนของตนเอง เพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการเรียนของนักเรียนต่อไปในอนาคตโดยเขียนลงไปในสมุด

10. ครูแจกเอกสารแนวทางการสรุปแก่นักเรียนทุกคน เพื่อติดลงในสมุดแนบแนว

11. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมการสำรวจตนเองในการเรียน ตามแนวทางในเอกสารที่แจกให้นักเรียน ดังนี้

การเรียนรู้ที่ผ่านมาแล้วในชั้น ม.1 ย่อมทำให้นักเรียนได้ทราบถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตัวนักเรียนเองที่มีต่อวิชาต่าง ๆ และทราบแล้วว่าผลการเรียนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ซึ่งโดยลักษณะธรรมชาติของมนุษย์แล้ว ความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาของมนุษย์นั้นแตกต่างกัน บางคนก็เรียนเก่งเกือบทุกวิชา บางคนก็มีความสามารถสูงเฉพาะบางวิชา และแต่ละคนก็ได้ใช้ความสามารถของตัวเอง ซึ่งก็ทำให้มีความภาคภูมิใจในตัวเองแตกต่างกันไป

นอกจากนั้นความรู้สึกและวิธีการเรียนของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน จึงทำให้ผลการเรียนที่ออกมาแตกต่างกัน ดังเช่น บางคนอาจจะมีความรู้สึกขัดแย้งกับครูผู้สอนหรือความรู้สึกไม่ชอบบางวิชาที่เรียน ซึ่งทำให้เกิดความไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ไปสนใจอย่างอื่นมากกว่าการเรียน หรือเป็นเพราะความรู้สึกกังวลใจต่าง ๆ อันเนื่องมาจากสาเหตุส่วนหนึ่ง เช่น ปัญหาทางบ้านที่จะต้องช่วยเหลืองานบ้านทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอ ความยากจนทำให้หมดกำลังใจที่จะเรียน นอกจากนั้นสุขภาพร่างกายของแต่ละคนที่แตกต่างกัน และนิสัยในการเรียนซึ่งไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นนักเรียนจึงต้องสำรวจตัวนักเรียนเองว่า ปัญหาใดที่เข้ามาเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน และเมื่อนักเรียนได้รับรู้ถึงสาเหตุแล้ว นักเรียนก็ต้องพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเองในวิชาที่ยังเรียนอ่อนอยู่ ซึ่งนักเรียนอาจจะใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ขอความช่วยเหลือในการเรียนซ่อมเสริมจากครู ขอรับความช่วยเหลือจากเพื่อน และที่สำคัญนักเรียนจะต้องรู้จักปรับปรุงตนเองให้มีนิสัยและวิธีการเรียนที่ดี รู้จักที่จะควบคุมรับผิดชอบตนเองในด้านการเรียน สร้างความมานะพยายามต่อไป ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนก็จะเป็นโอกาสทองที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น มีความก้าวหน้าในการศึกษา และการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป เพราะกลุ่มวิชาต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนย่อมเป็นพื้นฐานที่จะนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ โดยเฉพาะ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ผลการเรียนชั้น ม.1 (ภาคเรียนที่ 1, 2)
2. แบบประเมินผลการเรียน
3. ปากกาเมจิก
4. เอกสารเรื่องบุคคลตัวอย่างในด้านการเรียน
 - เรื่องที่ 1 ลูบันเรียนวิชา (นิทาน)
 - เรื่องที่ 2 บัณฑิตตาบอด (ชีวประวัติของบุคคล)
 - เรื่องที่ 3 เก่งได้อย่างไร (ชีวประวัติของบุคคล)
5. เอกสารแนวทางการสรุป

ใบประเมินผลในการเรียน

ชื่อ - นามสกุล ชั้น

คำชี้แจง

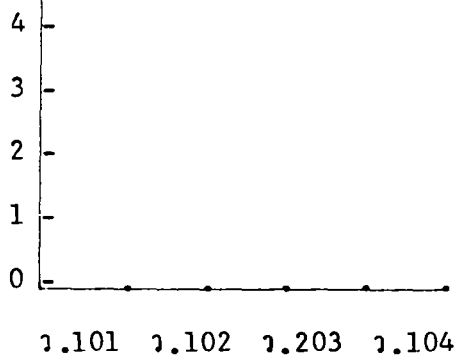
นักเรียนที่รัก การเรียนของนักเรียนที่ผ่านมาแล้ว 1 ปีในชั้น ม.1 จากการประเมินผล การเรียนย่อมทำให้นักเรียนได้ทราบผลความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ตลอดจนความรู้สึกและวิธีการเรียนในวิชาต่าง ๆ เหล่านั้น ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในตนเองอย่างลึกซึ้ง จึงขอให้นักเรียนสำรวจตนเองและตอบคำถามลงในแบบประเมินนี้ เพื่อเป็น ประโยชน์ต่อความเข้าใจในตัวนักเรียนและฝ่ายแนะแนวต่อไป

วิธีการ

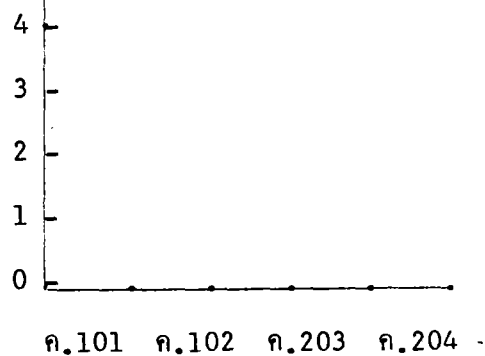
ให้นักเรียนเขียนกราฟแท่งลงในรูปแสดงระดับผลการเรียนและตอบคำถามที่ให้

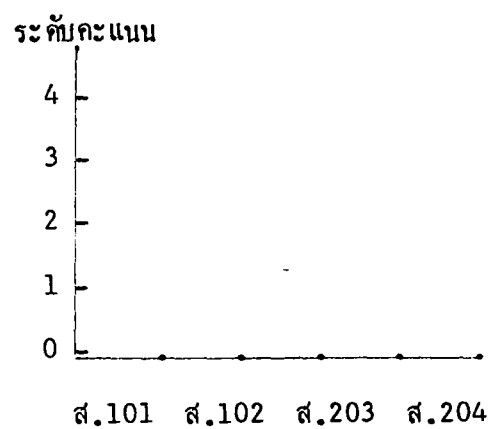
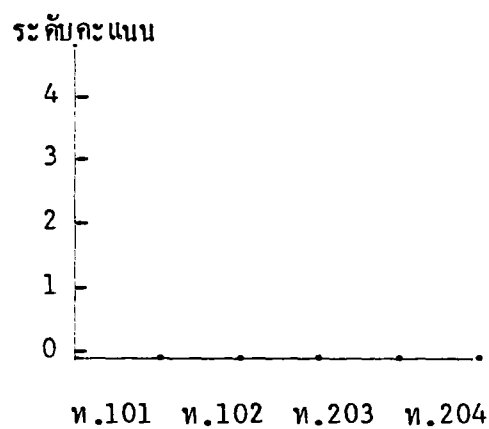
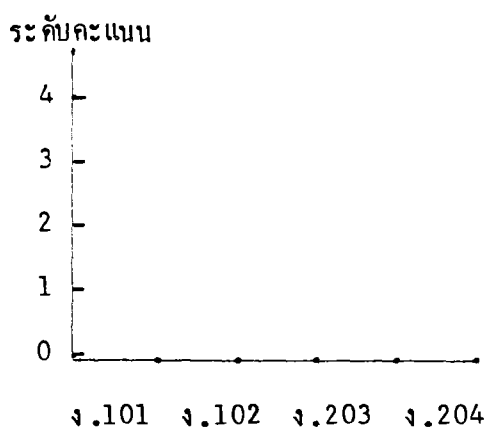
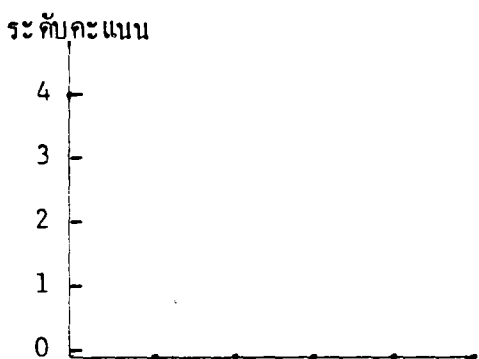
1. กลุ่มวิทย์-คณิต

ระดับคะแนน

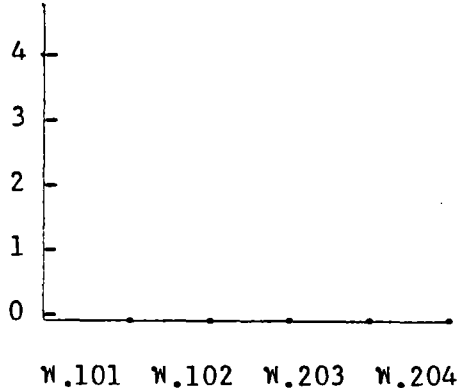
ระดับคะแนน

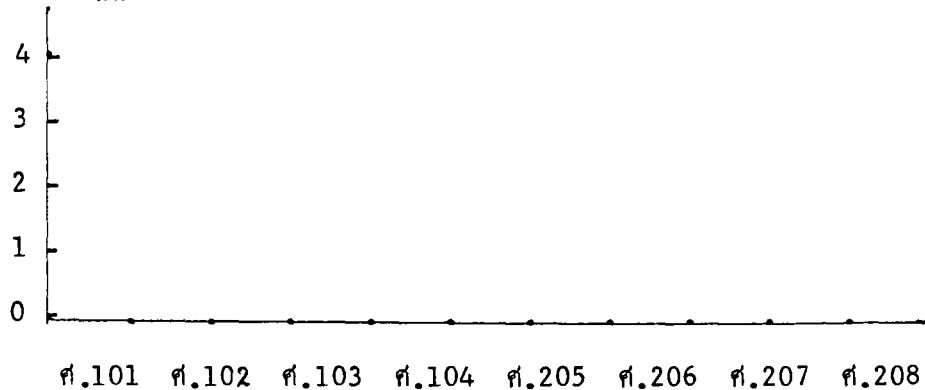
2. กลุ่มภาษาไทย-สังคม3. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ4. กลุ่มวิชาเลือก

5. กลุ่มพัฒนาบุคลากร

ระดับคะแนน

ระดับคะแนน

1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการที่ข้าพเจ้าเรียนได้คือ (ให้นักเรียนเรียงตามลำดับ)

(1) วิชา เพราะ

(2) วิชา เพราะ

(3) วิชา เพราะ

2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการที่ข้าพเจ้าเรียนอ่อน คือ (ให้นักเรียนเรียงตามลำดับ)

(1) วิชา เพราะ

(2) วิชา เพราะ

(3) วิชา เพราะ

3. ปัญหาในการเรียนที่ข้าพเจ้าต้องปรับปรุงมากที่สุด คือ

.....
.....
.....

ลู๋ปันเรียนวิชา

กาลครั้งหนึ่ง หมู่บ้านลู๋เจียว่วน มีช่างไม้คนหนึ่งอาศัยอยู่ช่างไม้ผู้นี้แซ่ลู๋ มีลูกชายคนหนึ่งชื่อ "ลู๋ปัน" แม้จะยังเล็กลู๋ปันก็ขยันทำงาน ชอบเล่นเครื่องมือของพ่อ ช่วยงานพ่อทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ วันเวลาผ่านไปลู๋ปันเติบโตขึ้น วันหนึ่งพ่อก็เรียกลู๋ปันเข้ามาพบ แล้วกล่าวว่า "ลูกเอ๋ยเจ้าโตแล้วควรจะเรียนวิชาช่างบ้าง จงไปหาครูหนาน ที่นั่นจะพบครูช่างไม้ ขอให้เข้าเรียนกับครูที่นั่น" ลู๋ปันตอบว่า "วางใจเถอะพ่อ ผมจะไปหาครูและเมื่อเรียนรู้วิชาช่างแล้วจะกลับมาหาพ่อ" ลู๋ปันกล่าวอำลาพ่อแม่ออกเดินทางไปเรียนวิชาช่างไม้ เขารอนแรมคืนแล้วคืนเล่า ต้องไต่ผาเป็นเขาสูง ต้องข้ามน้ำที่ลึกและกว้างใหญ่ ในที่สุดมาถึงยอดเขาสูงหนาน บนยอดเขามีบ้านหลังหนึ่ง ลู๋ปันค่อย ๆ ผลักประตูเขาไปในบ้าน มีชายแก่หนวดเคราขาวอนเหยียดยาวอยู่บนเตียงหลับสนิท ลู๋ปันคิดว่า นี่ต้องเป็นครูช่างไม้แน่ ๆ แต่เขาไม่รบกวนครูเก่า เขานั่งลงรอช่างเตียงอย่างเงียบ ๆ ครูช่างไม้นอนหลับสนิทจริง ๆ พลิกตัวไปมาหลายครั้งก็ยังไม่ตื่น จนกระทั่งดวงอาทิตย์ตก ครูเก่าจึงลืมตาลุกขึ้นนั่ง ลู๋ปันตรงเข้าไปหา กล่าวว่า "ครูครับ โปรดรับผมเป็นศิษย์ศึกษาวิชาช่างไม้ด้วยเถิด"

ครูเก่าถามว่า "เจ้าชื่ออะไรละ แล้วมาจากไหน" ลู๋ปันตอบว่า "ผมชื่อลู๋ปัน มาจากหมู่บ้านลู๋เจียว่วนไกลจากที่นี่หลายสิบกิโลเมตร"

ครูเก่าถามว่า "ทำไมจึงต้องมาหาข้าเรียนวิชา" ลู๋ปันตอบง่าย ๆ ว่า "เพราะครูเป็นครูช่างไม้"

ครูเก่าคิอยู่ครูหนึ่งจึงกล่าวว่า "ข้าจะทดสอบเจ้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าตอบถูกก็จะรับเป็นศิษย์ มิฉะนั้นจงกลับบ้านไปเถิด" ลู๋ปันตอบทันทีว่า "ถ้าวันนี้ผมตอบไม่ถูก พรุ่งนี้จะมาตอบ วันใดที่ผมตอบถูกก็ขอให้รับเป็นศิษย์ด้วย"

ครูเก่าถามว่า "ในบ้านธรรมดา ๆ สามหลัง มีชื่อกี่ชื่อ มีไม้รอกกี่อัน มีแปเท้าไร และมีจันเท้าไร" ลู๋ปันตอบทันทีว่า "ในบ้านธรรมดาสามหลังจะมีชื่อสามชื่อ ไม้รอกสามอัน แปเท้าความยาวต่าง ๆ กันยี่สิบ แปและจัน หนึ่งร้อยอัน"

ครูเฒ่าถามอีกว่า "บางคนเรียนสามเดือน บางคนเรียนสามปี หลังจากเรียนสามเดือน หรือสามปี เขามีความเข้าใจมากน้อยเท่าไร" ลูบันคิดอยู่ครู่หนึ่งจึงตอบว่า "ผู้ที่ได้ฝึกอยู่สามเดือน จะเข้าใจเท่านั้นตา ส่วนผู้ที่เรียนหนึ่งปีจะเข้าใจในใจ

เมื่อครูเฒ่าได้ยินคำตอบ ผงกหัวแล้วกล่าวว่า "ดีแล้วเพราะเจ้าตอบได้ ครูก็จะรับเจ้า เป็นศิษย์ ครูเฒ่าจะไปปลีงเครื่องมือที่มมห้อง "ครูไม่ได้ใช้เครื่องมือเหล่านั้นมานานแล้ว สิ่งแรกที่ เจ้าต้องทำคือ นำ เครื่องมือเหล่านั้นไปซ่อมแซมให้ใช้ได้" ลูบันมองที่เครื่องมือ ขวานบัน ฟันเลื่อย หัก ลีวที่คดและทื่อ เครื่องมือทั้งหมดสนิมเกรอะกรังไปหมด ไม่ว่าอะไร ลูบันหัวสียงออกไปลับเขา ทำเครื่องมือให้คมทั้งวันทั้งคืน แขนและไหล่ปวดเมื่อย มือที่พองเลือกไหล หินลับมีดแต่เดิมมัน ใหญ่และหนา ก็กลายเป็นรูปจันทร์เสี้ยวเสียแล้ว ลูบันทำงานติดต่อกันทั้งวันทั้งคืน เจ็ดวันเจ็ดคืน ขวานจึงคม เลื่อยจึงมีฟัน ลีวจึงตรงและคม ตอนนีเครื่องมือต่าง ๆ คมหมดแล้วและสดใสแว วาว ลูบันนำเครื่องมือไปให้ครูเฒ่าตรวจสอบ เมื่อครูเฒ่าเห็นก็พยักหน้า แล้วชี้ไปยังต้นไม้ใหญ่ พูกว่า "เพื่อทดสอบเลื่อยที่เจ้าทำให้คม ขอให้ออกไปโค่นไม้ต้นนั้นให้ได้" ลูบันแบกเลื่อยยืนดู ต้นไม้ต้นที่โค่น ลำต้นใหญ่หลายคนโอบยังโอบไม่รอบ แล้วสูงจนเกือบต้องฟ้า ลูบันนั่งข้างต้นไม้ ลงมือเลื่อย เลื่อยอยู่สิบสองวันสิบสองคืน จนกระทั่งต้นไม้ล้มลง

เขาแบกเลื่อยไปหาครูเฒ่าซึ่งบอกเขาว่า "เพื่อทดสอบขวานของเจ้า ให้ทำท่อนไม้เป็น ชื่อบ้าน ชื่อนั้นจะต้องราบเรียบไม่มีเสี้ยนอยู่เลย และจะต้องกลมราวดวงจันทร์วันเพ็ญ" ลูบันหยิบ ขวานออกไปปริคกิ่ง รอนก้านจนลำต้นไม่มีแม้ปุ่มสักปุ่มเดียว สิบสองวันสองสองคืนที่เขาใช้ขวานบาก และถากลำต้นจนสำเร็จ

เขานำ ขวานไปหาครูเฒ่าซึ่งสั่งเขาอีกครั้งว่า "เพื่อทดสอบลีวที่เจ้าลับ ให้เจาะรูที่ชื่อนั้น 2,400 รู สีเหลี่ยมจตุรัสหกร้อย กลมหกร้อย สามเหลี่ยมหกร้อย และรูอื่น ๆ อีกหกร้อย ลูบัน หยิบลีวออกไปทำงาน ลูบันรู้สึกว่ายิ่งตัวเองทำงานมากขึ้นก็ยิ่งกระปรี้กระเปร่ามากขึ้น ตลอดทั้ง สิบสองวันสิบสองคืนที่เขาทำงานจนได้รูครบสองพันสี่ร้อยรู

ลูบันหยิบลีว เข้าไปพบครู ครูยิ้มเชิดเหงื่อที่คิ้วของลูบัน ชมเขาว่า "เจ้าเด็กดีไม่มีอะไร ยากสำหรับเจ้าเลย ข้าจะสอนทุกสิ่งทีรู้"

ครูแต่มานำลูบันไปบ้านอีกหลังหนึ่ง เมื่อเข้าไปในบ้าน คาของลูบันแทบถลนออกนอกเท้า ในบ้านมีแบบจำลองของสิ่งก่อสร้างด้วยไม้نانาชนิด อาคาร หอสู่สูง สะพาน เจดีย์ แก้ว และ โต๊ะ ลัง ลั่นชก ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนฝีมือชั้นเลิศ ครูแต่มพูดว่า "เจ้าต้องถอดแบบจำลองเหล่านี้ แล้วประกอบเข้าไปใหม่ เมื่อทำได้คล่องก็คือเรียนวิชานี้สำเร็จ เอาละค่อย ๆ ศึกษาไป" กล่าว จบก็ออกจากห้องไป

ลูบันหยิบแบบจำลอง ออกมาศึกษาซ้ำแล้วซ้ำอีก ไม่อาจวางลงได้เพราะครูบอกไว้ให้ ถอดออกแล้ว เรียงกลับเข้าคั้งเดิม แบบหนึ่ง ๆ เขาทำซ้ำสามครั้งสามหน เขาขังตัวเองไว้ใน บ้านทั้งวันศึกษาแบบจำลองอย่างละเอียดละออ เขาสนใจมากจนไม่มีคิดถึงอาหารหรือการนอนหลับ

ทุกคืนก่อนที่ครูแต่มจะเข้านอน จะแอบย่องมาคุลูบัน เมื่อคืนก็แอบเข้าไปคุอีก ก็ยังเห็น ลูบันเรียนถอดแบบใส่แบบอยู่อีก

ลูบันศึกษาอย่างหมั่นเพียรเป็นเวลาสามปี การฝึกทำงานจึงสำเร็จ ครูแต่มทดสอบลูบัน ว่าเขาเรียนวิชาช่างไม้ได้ดีเพียงไร จึงถอดแบบจำลองทั้งหมดออกสุมไว้ ให้ลูบันเรียงแบบกลับ ให้ถูกต้อง ลูบันทำให้จากความจำของตน แล้วครูแต่มก็สั่งให้ลูบันถอดแบบจำลองใหม่ ๆ อีก ลูบัน ชัดเกลามาได้และแบบของบ้านอย่างใส่ใจอย่างยิ่ง เขาสร้างแบบจำลองใหม่ ๆ ได้ทุกสิ่งเท่าที่ครู แต่มบอกให้เขาสร้าง ครูแต่มพึงพอใจยิ่งนัก

วันหนึ่งครูแต่มพูดกับลูบันว่า "เจ้าเรียนวิชาจบแล้วกลับบ้านได้แล้ว"

เมื่อลูบันได้ยิน พูดอย่างวิตกว่า "แต่ครูครับ ผมยังเรียนไม่ชำนาญเลยครับ ผมอยาก เรียนต่ออีกสักสามปี"

ครูแต่มยิ้มแล้วตอบว่า "ต่อไปเจ้าจะเรียนมากขึ้นได้จากงานนั่นเอง ตอนนี้นักเรียนต้อง กลับบ้านพร้อมเครื่องมือของครูแล้ว

ด้วยน้ำตานองหน้า ลูบันกล่าวคำอำลาครูแต่มกลับบ้าน นำเครื่องมือของครูกลับไปด้วย เขามักจำสิ่งที่ครูสอนได้เสมอ เขาทำดีต่อผู้คนเสมอ และเรื่องราวของเขาก็ได้รับการเล่าขาน ต่อ ๆ กันมาว่าเขามีความเพียรมานะพยายาม อุตุน และตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนเป็นเลิศ

ความสามารถที่จะเรียนได้คือนั้นจำเป็นต้องฝึกฝนพัฒนาขึ้นมา ความขยันหมั่นเพียร ความ พยายามและอุตุนเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ หากเรามีความตั้งใจจริงในการทำสิ่งใด ความ

สำเร็จยังเป็นผลตามมา ดังนั้นจงจำไว้เสมอว่า เมื่อเราเห็นคนที่เรียนเก่ง จบการศึกษาได้รับ
ปริญญาบัตรชั้นสูง นั้นเพราะความขยันหมั่นเพียร มานะพยายาม อุตุน และตั้งใจศึกษาเป็นเลิศ
เปรียบดังเช่น ลูกบันเรียนวิชาในเรื่องนี้ และมีสุภาษิตควรจำไว้ว่า ศิษย์ย่อมหาครู ความรู้ต้อง
ไขว่คว้า ความพยายามอยู่ที่ใดความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่น

บัณฑิตคาบอค

ในบรรดาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีในปี 2520 มีคนหนึ่งคาบอคตั้งแต่อายุ 4 ขวบ เขาชื่อ วิมล อ่องอัมพร เขาได้รับปริญญาแล้ว เขาก็ได้รับทุนไปเรียนต่อที่สหรัฐ เกี่ยวกับวิชาสอนคนคาบอค

รู้สึกว่าคุณคาบอคของเขาจะแจ่มใส ทั้งนี้เพราะความเพียร จากการสัมภาษณ์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทำให้เรารู้ว่า วิมล อ่องอัมพร อยู่ในฐานะที่อัคคีตชาดแคลนมาก ในวัยหนุ่มเขาต้องหาเลี้ยงบิดามารดาซึ่งมีอายุ 72 ปี เขาเรียนที่โรงเรียนคนคาบอคตั้งแต่อายุ 5 ขวบ และเรียนได้ดี ได้เลื่อนชั้นเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับจนได้รับทุนโคลัมโบไปเรียนวิธีสอนคนคาบอคที่อินเดีย กลับมาก็เข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำงานหาเงินเป็นค่าเรียนและเลี้ยงดูบิดามารดา โดยเล่นเปียโนที่โรงแรมนิวอิมพีเรียล

มีคนจำนวนมากที่มีทุนเรียนอย่างสบาย โดยไม่ต้องทำงานหาเงิน ไม่ต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ แต่กลับเรียนไม่สำเร็จ ทั้งนี้เพราะขาดความเพียร โบราณท่านว่าคนที่มีความสุขขบริบูรณ์ กำลังความเพียรมักลดทอนจนกลายเป็นคนสิ้นกำลังใจ ทำอะไรหนักหน่อยก็ไม่ได้ เข้าท่านองว่าเหนื่อยช้ำเกินไป

ส่วน วิมล อ่องอัมพร นี้ เขาใช้ความยากลำบากให้เป็นประโยชน์ในการหนุนแรงใจแล้วในที่สุด เขาก็เอาชนะความยากลำบากได้ อีกอย่างหนึ่งคือ เขามีความกตัญญูเป็นยอดอย่างเยี่ยมอาภาพแห่งความกตัญญูและความดีของเขาจึงช่วยให้เขาผ่านพ้นอุปสรรค และได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น คนเราถ้ามีความเพียรและมีความกตัญญูแล้วก็ไม่มีความตกต่ำ ดังเช่น วิมล อ่องอัมพร ซึ่งเป็นคนคาบอคก็ยังได้ดี เพราะเขายึด "ความเพียร" เป็นหลักนั่นเอง

เก่งไปได้อย่างไร

เมื่อประมาณ 30 ปีเศษมานี้ มีคนไทยท่านหนึ่งเก่งภาษาอังกฤษ จนคนอังกฤษเองที่มีความรู้ดี ๆ ก็ยังสู้ไม่ได้ ท่านผู้นั้นคือ พระยาไมตรีวิรัชกฤตย์ (พุ่ม บุนนาค) เมื่อครั้งที่ท่านรับราชการอยู่ที่กระทรวงต่างประเทศ ได้เขียนจดหมายราชการเป็นภาษาอังกฤษส่งไปยังสำนักงานสันนิบาตชาติ เจ้าหน้าที่ชั้นสูงที่นั่นชมกันว่า "รัฐบาลสยามจ้างคนอังกฤษที่แต่งภาษาอังกฤษดีที่สุดไปใช้"

พระยาไมตรีวิรัชกฤตย์ไม่เคยไปเรียนเมืองนอก และไม่ได้เรียนในมหาวิทยาลัย ทำไมท่านจึงมีความสามารถถึงเพียงนี้ ไม่มีอะไรพิเศษเลย ท่านฝึกฝนเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเองสม่ำเสมอและเอาใจใส่ตลอดเวลา เมื่อเราเห็นคนเก่งเรามักจะนึกว่าเขาจะมีอะไรดีพิเศษเราไม่มีคืออย่างเขาจึงเก่งไม่ได้ แท้จริงแล้ว คนเก่งไม่มีอะไรพิเศษเลย นอกจากความตั้งใจเอาใจใส่ฝึกฝนอย่างจริงจังเท่านั้นเอง จงจำไว้เสมอว่า ใคร ๆ ก็เก่งได้ถ้ามีความเพียรและตั้งใจจริง

เอกสารแนวทางการสรุป

การรู้จักตนเองในด้านการเรียน หน้าที่ของนักเรียนที่จะต้องปฏิบัติคือ

1. นักเรียนจะต้องประเมินผลตนเองในด้านการเรียน และจับบันทึกไว้อย่างสม่ำเสมอ เมื่อการเรียนรายวิชาใดยังมีปัญหา พยายามหาสาเหตุและจัดดำเนินการแก้ไขให้เรียบร้อยตามระเบียบการของทางโรงเรียน

2. นักเรียนควรรู้จักปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การขอความช่วยเหลือในการเรียนซ่อมเสริมจากครูในรายวิชาต่าง ๆ การขอรับความช่วยเหลือจากเพื่อน และที่สำคัญคือการปรับปรุงนิสัยในการเรียนของตนเองให้ดีขึ้น โดยมีความสนใจ ตั้งใจจริง ขยันหมั่นเพียร และอดทน ตลอดจนความรับผิดชอบตนเองในด้านการเรียน เพื่อความก้าวหน้าในการศึกษาและเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมในอนาคตต่อไป

กิจกรรมที่ 3

เอกลักษณ์ประจำตัว

(1 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกคุณลักษณะที่เด่นทางกาย และคุณลักษณะภายในอันเป็นบุคลิกภาพเฉพาะของตนเองได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 - 4 คน วิธีการแบ่งกลุ่มโดยใช้บัตรคำซึ่งแสดงถึงอาชีพต่าง ๆ บุคคลในอาชีพ และความสามารถเฉพาะที่บุคคลทำได้ในอาชีพนั้น ๆ

ตัวอย่าง - บัตรคำ "อาชีพนักร้อง" บุคคลในอาชีพได้แก่ พุ่มพวง ยอดรัก ธงไชย
ฉัฐลี ฯลฯ

ความสามารถในอาชีพได้แก่ ความสามารถในการร้องเพลง

- บัตรคำ "อาชีพค้าขาย" บุคคลในอาชีพได้แก่ คนขายผลไม้ คนขายผัก
คนขายเสื้อผ้า คนขายเครื่องสำอางค์ ฯลฯ

ความสามารถในอาชีพได้แก่ พูดยโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 บัตร ซึ่งแจกและยกตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจในการเข้ากลุ่มกับเพื่อน ซึ่งแบ่งตามบัตรคำอาชีพนั้น ๆ

2. ครูสำรวจดูความเรียบร้อยในการแบ่งกลุ่มของนักเรียนให้ถูกต้องตามบัตรคำ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มนั่งหันหน้าเป็นวงกลม

3. ครูบอกให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบัตรคำที่ได้รับทั้งหมดให้เพื่อนฟัง หลังจากนั้นครูสรุปพอเป็นสังเขปเพื่อให้นักเรียนสังเกตเห็นว่าบุคคลในอาชีพต่าง ๆ นั้นจะต้องใช้ความสามารถอย่างไร (โดยยกตัวอย่างอาชีพอื่น ๆ ประกอบด้วย)

4. ครูแจกแบบฟอร์มการทำกิจกรรมแก่นักเรียนคนละ 1 แผ่น พร้อมกระดาษที่ตัดเป็นรูปหัวใจคนละ 3-4 ชิ้น ครูสั่งให้นักเรียนตอบคำถามจากแบบฟอร์มที่แจกไว้ในตอนที่หนึ่งด้วยใจจริง (ตามแบบฟอร์มแนบท้าย)

5. ให้นักเรียนนำกระดาษที่ตัดเป็นรูปหัวใจ เขียนชื่อเพื่อนในกลุ่มชั้นละ 1 ชื่อ พร้อมกับเขียนข้อความที่แสดงถึงคุณลักษณะอันเป็นส่วนดีทั้งทางกายและบุคลิกภาพ รวมทั้งความสามารถของเพื่อนที่เขาสังเกตเห็นลงไปในแต่ละชั้นที่มีชื่อเพื่อนปรากฏ

ดังตัวอย่าง คนที่ 1 ใ้กระดาษรูปหัวใจ 3 ชั้น เขาจะเขียนคุณลักษณะต่าง ๆ ของเพื่อนคนที่ 2, 3 และ 4

คนที่ 2 ก็จะเขียนคุณลักษณะ ของเพื่อนคนที่ 1, 3 และ 4

6. เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้ว ครูบอกให้นักเรียนนำกระดาษรูปหัวใจที่เขียนไปปิดในกระดาษแบบฟอร์มในตอนที่สองของแต่ละคนที่แจกให้ไป โดยปิดให้ตรงชื่อกับเพื่อนคนนั้น ก็จะได้ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง กระดาษรูปหัวใจที่เพื่อนทั้ง 3 คน นำมาติดไว้

หมายเหตุ : การปิดกระดาษให้ผ่านกระดาษไปทางขวามือไว้ในกลุ่มปิดกระดาษจนครบ

ทุกคน

แบบฟอร์มกิจกรรม "เอกลักษณ์ประจำตัว"

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ด้วยความจริงใจ

คำถาม

1. คำคุณศัพท์ 3 คำ หรือข้อความที่แสดงถึงคุณลักษณะทางกาย หรือทางบุคลิกภาพของนักเรียนได้ดี คือ

คำตอบ

เหตุผล

1.

2.

3.

2. อะไรคือสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ดีที่สุด 5 อย่าง

คำตอบ

เหตุผล

1.

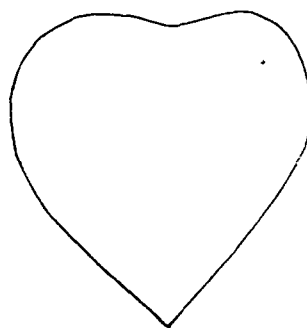
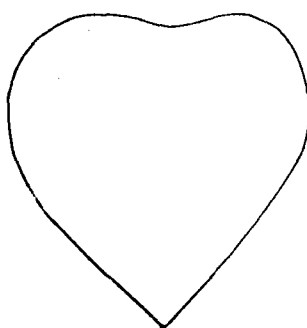
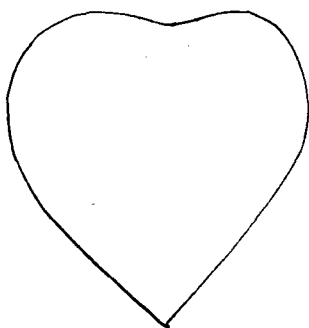
2.

3.

4.

5.

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำกระดาษรูปหัวใจปักกับรูปหัวใจข้างล่างนี้

ตอนที่ 3 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนเห็นคุณลักษณะ หรือ เอกลักษณ์อันเป็นสิ่งที่คุณเรียนมีอยู่ในตัวหรือไม่อะไรบ้าง

2. นักเรียนคิดว่าคุณลักษณะ อันเป็นส่วนที่ดีของนักเรียนที่มีอยู่ สามารถนำไปใช้ทำงานอะไรได้

3. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เพื่อนเขียนบอกมาตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่

เอกสารแนวทางการสรุป

1. เอกลักษณ์ประจำตัว คือ คุณลักษณะที่เด่นอันเป็นส่วนที่ดีในตัวบุคคลของแต่ละคน ซึ่งอาจเป็นคุณลักษณะภายนอกทางกาย หรือคุณลักษณะภายในอันเป็นบุคลิกภาพเฉพาะของบุคคลนั้น ๆ ที่ปรากฏออกมา เช่น สวย เรียบร้อย น่ารัก พุคแก่ง เรียบแก่ง ร้องเพลงแก่ง ชอบช่วยเหลือเพื่อน ฯลฯ

2. ลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ ประจำตัวของบุคคล จะเป็นรากฐานที่เสริมความเชื่อมั่นให้ดำเนินชีวิตและมีกำลังใจในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 4

วิถีชีวิตของข้าพเจ้า

(2 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกความชอบความสนใจในกิจกรรม และความต้องการของตนเองในวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับงานได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูนำดอกไม้ ผลไม้ และภาพบุคคลในวัยต่าง ๆ ให้นักเรียนดู ถามนักเรียนก่อนว่านักเรียนสังเกตเห็นอะไร และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีความหมายอย่างไร เมื่อนักเรียนตอบคำถามแล้ว ครูพยายามสรุปเพื่อให้นักเรียนเห็นถึงชีวิตทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตย่อมมีวิถีทางการเปลี่ยนแปลงแห่งชีวิตของมัน จากดอกก็กลายเป็นผล และจากทารกก็เปลี่ยนแปลงไปตามวัยเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และคนชรา วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลย่อมมีทั้ง เหตุ อุปสรรคและมีผล แต่ละวัยก็มีหน้าที่ต่าง ๆ กันไป

2. ครูให้นักเรียนคิดถึงวิธีการดำเนินชีวิตของนักเรียนทั้งในปัจจุบัน และการเตรียมตัวสำหรับอนาคต โดยครูแจกแบบตรวจสอบวิธีการดำเนินชีวิตของนักเรียนแก่นักเรียนทั้งหมดคนละ 1 แผ่น (ตามแบบแนบท้าย)

3. ครูให้นักเรียนอ่านคำสั่ง และตอบคำถามในตอนต้นที่ 1 (ใช้เวลา 5 นาที) และให้นักเรียนจับคู่กันกับเพื่อน เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน ว่านักเรียนได้ทำอะไรบ้าง และมีประสบการณ์อย่างไรทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียนและในเวลาว่าง ตามที่นักเรียนได้สำรวจตนเองไว้ในตอนที่ 1 และให้นักเรียนจำสิ่งที่ได้สนทนากับเพื่อนไว้ให้มากที่สุด (ใช้เวลา 10 นาที)

4. ครูให้นักเรียนแต่ละคู่ออกมาหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนผลัดกันเล่าวิธีการดำเนินชีวิตของเพื่อนที่ตนได้สนทนาด้วย ในขณะที่เพื่อนเล่านักเรียนคนอื่น ๆ อาจซักถามได้ตามความต้องการหลังจากนักเรียนทุกคนได้เล่าเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนทั้งห้องได้ตกลงเสนอความคิดว่าวิถี

การดำเนินชีวิตประจำวันของเพื่อนคนใดบ้างสมควรได้รับการชมเชยจากเพื่อน ๆ ทุกคน พร้อมกันนี้ครูให้นักเรียนทุกคนปรบมือแสดงความยินดีกับเพื่อน

5. ครูแจกเอกสารตัวอย่างรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิต 7 รูปแบบ แก่นักเรียนทั้งห้อง (ตามแบบแนบท้าย) พร้อมทั้งสั่งงานให้นักเรียนกลับไปศึกษาที่บ้าน และตอบคำถามในตอนท้าย 2 ในแบบตรวจสอบวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียน

6. ในสัปดาห์ต่อมา ครูตรวจสอบงานที่ส่งให้นักเรียนไปทำที่บ้าน หลังจากนั้นครูสุ่มนักเรียนสอบถามถึงความชอบความสนใจในวิถีชีวิตของบุคคลแต่ละรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ๆ คนอื่น ในวิถีชีวิตของบุคคลซึ่งเป็นตัวอย่างเหล่านั้น

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความต้องการที่สำคัญในวิถีชีวิตของบุคคลในแต่ละรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความต้องการในวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกัน หลังจากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนขึ้นบอกถึงความต้องการที่สำคัญที่สุดในวิถีชีวิตของตนเองในอนาคตเพียง 1 อย่างให้เพื่อน ๆ ฟัง จากการที่นักเรียนได้สำรวจตนเองไปแล้ว

8. ครูแจกเอกสารแนวทางสรุปให้นักเรียนทุกคนเพื่อติดลงในสมุดแนบมา

9. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในเอกสารที่แจกให้

15

การให้มีโอกาสสำรวจวิถีชีวิตทั้งของตนเอง และชีวิตของผู้อื่นในรูปแบบต่าง ๆ จะเป็นการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดถึงชีวิตของตัวเอง และสามารถพิจารณาเลือกได้ว่านักเรียนจะครองชีวิตแบบใดที่ดีที่สุด และเหมาะสมสำหรับตัวนักเรียนเอง ทั้งชีวิตในด้านการทำงาน ชีวิตที่บ้าน และชีวิตในเวลาว่าง เราทุกคนจะเลือกอะไรตามบุคคลอื่น ๆ ไม่ได้ เพราะเราทุกคนมีอะไรที่ต่างกัน ซึ่งในวิถีการครองชีวิตของบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามค่านิยมและความต้องการจากชีวิตของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นนักเรียนจึงต้องเข้าใจวิถีชีวิตของตนเอง และเตรียมแบบการดำเนินชีวิตที่นักเรียนชอบที่สุด เพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จและความสุขในชีวิต โดยเฉพาะในด้านการงาน เมื่องานคือวิถีทางแห่งชีวิตของบุคคล ถ้านักเรียนได้เลือกงานที่ไปกับวิถีชีวิต ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของนักเรียนที่ได้เลือกแล้ว ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในงานนั้น ๆ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ดอกไม้ 1 ดอก ผลไม้ 1 ผล ภาพบุคคลวัยต่าง ๆ 4 ภาพ
2. แบบตรวจสอบวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียน
3. เอกสารตัวอย่างรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิต 7 รูปแบบ
4. เอกสารแนวทางการสรุป

เอกสารแนวทางการสรุป

1. วิถีการดำเนินชีวิต คือ วิธีการที่บุคคลรู้จักนำลักษณะพิเศษของตน ทั้งในด้านจุดเด่น ความชอบ ความสนใจ ความต้องการ ตลอดจนค่านิยม บุคลิกภาพของตน มาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและเหมาะสมกับตน

2. การรับรู้ความรู้สึกของตนเองต่อการดำเนินชีวิตแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ตนเองเกิดแนวความคิดในการวางแผนชีวิตในอนาคต

3. กิจกรรมที่นักเรียนทำในเวลาว่าง สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ภายในบ้านซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตได้

แบบตรวจสอบวิธีการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ทำ และเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนเป็นวิธีการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน

1. เมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้าน นักเรียนมักชอบทำอะไรต่อไปนี้คือ

.....

2. เมื่อนักเรียนอยู่ที่โรงเรียน นักเรียนมักชอบทำอะไรต่อไปนี้คือ

.....

3. เมื่อนักเรียนมีเวลาว่าง นักเรียนมักชอบทำอะไรต่อไปนี้คือ

.....

4. ประสบการณ์และการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร ที่ทำให้นักเรียนประทับใจมากที่สุด

.....

ตอนที่ 2 ก. ให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกต่อวิถีชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ โดยเขียนชื่อเจ้าของวิถีชีวิตลง พร้อมด้วยแสดงความรู้สึกต่อวิถีชีวิตนั้น ๆ ตามแนวปัญหาต่อไปนี้

1. นักเรียนชอบอะไรจากวิถีชีวิตแบบนี้ เพราะอะไร

2. อะไรที่นักเรียนไม่ชอบวิถีชีวิตแบบนี้ เพราะอะไร

3. วิถีชีวิตดังกล่าวเหมาะสมกับนักเรียนอย่างไรบ้าง

วิธีชีวิตแบบที่ 1 ชื่อ

คำตอบ 1

.....

.....

2

.....

.....

3

.....

.....

วิธีชีวิตแบบที่ 2 ชื่อ

คำตอบ 1

2

3

วิธีชีวิตแบบที่ 3 ชื่อ

คำตอบ 1

2

3

วิธีชีวิตแบบที่ 4 ชื่อ

คำตอบ 1

2

3

วิธีชีวิตแบบที่ 5 ชื่อ

คำตอบ 1

2

3

วิถีชีวิตแบบที่ 6 ชื่อ

- คำตอบ 1
 2
 3

วิถีชีวิตแบบที่ 7 ชื่อ

- คำตอบ 1
 2
 3

ตอนที่ 2 ข. ให้นักเรียนระบุความต้องการในวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียน โดยใส่ตัวเลขจัดลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย หน้าข้อความนั้น ๆ ที่นักเรียนต้องการ ประมาณ 5 อย่าง

- ข้าพเจ้าต้องการตำแหน่งทางสังคมที่สูงตลอดชีวิตของข้าพเจ้า
- ข้าพเจ้าต้องการทำสิ่งที่สร้างสรรค์และริเริ่มได้เป็นคนแรกในชีวิตของข้าพเจ้า
- ข้าพเจ้าต้องการเงินมากที่สุดที่จะสามารถนำมาใช้จ่ายสำหรับสิ่งจำเป็นทั้งหลายในชีวิต
- ข้าพเจ้าต้องการอุทิศตนช่วยเหลือคนอื่นเพื่อให้โลกนี้น่าอยู่ยิ่งขึ้น
- ข้าพเจ้าต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และใช้ชีวิตอยู่คนเดียว เป็นส่วนใหญ่
- ข้าพเจ้าต้องการทำงานที่เป็นกิจวัตรที่แน่นอนประจำ ไม่เปลี่ยนแปลงตลอดชีวิต
- ข้าพเจ้าต้องการเป็นผู้นำผู้อื่นมากกว่าเป็นผู้ตาม
- ข้าพเจ้าต้องการประสบการณ์หลาย ๆ อย่างและความเปลี่ยนแปลงตลอดชีวิตของข้าพเจ้า
- ข้าพเจ้าต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าต้องการจะทำ
- ข้าพเจ้าต้องการดำเนินชีวิตไปตามค่านิยมและอุดมการณ์ของข้าพเจ้า
- ข้าพเจ้าต้องการรับรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ข้าพเจ้าเป็นคนฉลาด

- ข้าพเจ้าต้องการใช้ชีวิตในทางที่เสี่ยงและท้าทายความสามารถของข้าพเจ้า
- ข้าพเจ้าต้องการรับผิดชอบในงานต่าง ๆ และจะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้มากที่สุด
- ข้าพเจ้าต้องการใช้ทักษะความสามารถตลอดจนความฉลาดของข้าพเจ้าได้อย่างเต็มที่
- ข้าพเจ้าต้องการดำเนินชีวิตที่เป็นระเบียบ และสามารถกำหนดชีวิตของตนได้ล่วงหน้า
- ข้าพเจ้าต้องการใช้ชีวิตอย่างอิสระให้มากที่สุด
- ข้าพเจ้าต้องการใช้ชีวิตในการทำงาน และการดำเนินชีวิตที่มีโอกาสได้ติดต่อกับบุคคลมากมาย
- ข้าพเจ้าต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่นเพื่อให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่ได้อยู่คนเดียว
- ข้าพเจ้าต้องการที่จะแข่งขันกับผู้อื่นอยู่เสมอในชีวิตของข้าพเจ้า
- ข้าพเจ้าต้องการมีอิทธิพลและ เป็นนายอยู่เหนือคนอื่น
- ข้าพเจ้าต้องการชีวิตที่สนุกและรื่นรมย์อยู่กับความงดงามของสิ่งต่าง ๆ
- ข้าพเจ้าต้องการทำกิจกรรมที่ต้องใช้กำลังกาย
- ข้าพเจ้าต้องการให้ชื่อเสียงของข้าพเจ้า เป็นที่ยอมรับทั่วไปในสิ่งที่ข้าพเจ้าได้ทำลงไป

เอกสารรูปแบบวิถีชีวิตแบบต่าง ๆ

วิถีชีวิตแบบที่ 1

วิถีชีวิตของ นายสนุก กล่องแคล่ว ได้มีไปช่วยการทำกิจกรรม และการทำงานที่ท้าทาย ขึ้นเด่น เขาได้รับความสนุกสนานกับชื่อของเขา โดยได้รับความสนุกอยู่กับสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เขา เผชิญกับปัญหาที่ท้าทาย ได้ใช้ชีวิตเต็มที่อยู่กับปัจจุบันโดยไม่มีอะไรจะต้องคำนึงถึงในอนาคต เขา ต้องเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ อยู่บ่อย ๆ และกับครอบครัวของเขา นายสนุก ได้หาเวลาอยู่ ร่วมกัน ทำอะไรที่สนุก ๆ ร่วมกัน เช่น การรับประทานข้าวนอกบ้าน การเล่นเกมต่าง ๆ ซึ่ง เขาก็รับผิดชอบต่อครอบครัวเป็นอย่างดี นายสนุกชอบการเสี่ยงชีวิต ซึ่งชีวิตของเขาเต็มไปด้วย การทดลองสิ่งใหม่ ๆ อยู่เรื่อย ๆ สิ่งที่เขาต้องการ คือ ธุรกิจที่ต้องแข่งขันกับคนอื่น ๆ เพื่อการ ได้ชัยชนะ การแสดงอำนาจเหนือ การได้ผลงุญอย่างท้าทาย ถึงแม้จะไม่สำเร็จ นายสนุก ก็คิด ว่ายังดีกว่าการที่จะต้องมีชีวิตอยู่อย่างเฉื่อย ๆ ความสบาย และต้องทำตามระเบียบแบบแผน ซึ่ง ทำให้เขาต้องเบื่อหน่ายเป็นอย่างมาก

วิถีชีวิตแบบที่ 2

ชีวิตของ นางกุลสตรี ศรีเรือน แวดล้อมอยู่ด้วยคำ 3 คำ คือ แม่บ้าน เมีย และแม่ เธอใช้เวลาและกำลังส่วนใหญ่ไว้กับการดูแลครอบครัว และการจัดบ้านให้ดีที่สุดสำหรับคนที่เธอ รัก เพราะเธอรู้สึกว่าการแต่งงานและการเลี้ยงลูกเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของผู้หญิง เธอ ชอบทำครัว เย็บเสื้อผ้า จัดบ้านและทำงานบ้านทุกชนิด และกับเพื่อนบ้านของเธอ การเข้าสังคม ของเธอก็เป็นที่คล่องแคล่วเป็นอย่างมาก ในสังคมต่าง ๆ ที่เธอเป็นสมาชิกอยู่ เธอได้รับเป็น แม่บ้านตัวอย่าง จุคนีเองที่ทำให้เธอเกือบจะไม่สนใจและไม่ปรารถนาที่จะทำอะไรอีก แต่ เธอก็มีความรู้สึก ว่า อะไรก็ตามที่ช่วยให้สามีของเธอประสบความสำเร็จได้ เธอก็จะทำทั้งนั้น เธอจึงดูแลทั้งครอบครัว สามี ลูก และเป็นแม่บ้านที่ดีที่สุด

วิถีชีวิตแบบที่ 3

ชีวิตของ คุณรื่นเริง เอกเซนก เป็นชีวิตที่เต็มไปด้วยความสนุกรื่นเริง และการพักผ่อน เขารู้สึกว่าเป้าหมายแรกของชีวิตของเขาคือสนุกให้มากที่สุด เขาจึงไม่ค่อยจะทำอะไรจริงจังมากนัก คิดว่าคนเรานั้นมีชีวิตอยู่เพียงครั้งเดียว จึงควรใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่า สนุกกับทุกสิ่งให้มากที่สุด และควรเริ่มทำตั้งแต่วັນนี้เสียเลย เขาจะหลีกเลี่ยงการมีพันธะอย่างลึกซึ้งกับคนอื่น ๆ ไม่ต้องการมีเพื่อนสนิท ไม่ต้องการรับผิดชอบครอบครัว หรือจริงจังกับอะไรจนเกินไป ไม่ค่อยคิดถึงแผนการอนาคต เขาเคยทำงานมามากมายหลายชนิด และพยายามหาเงินให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะหาได้ เพื่อที่ตัวเองจะได้มีเสื้อผ้าหุ ๑ มีรถคัน ๑ และมีบ้านที่น่าอยู่ เขาไม่ค่อยจะได้รับความพอใจจากงานมากนัก แต่เขาก็ไม่เคยรื้อถอนกับเรื่องงาน เพราะคิดว่างานไม่ได้ช่วยนำทางให้เขาคำเนินชีวิตไปถึงเป้าหมายได้ เงินเท่านั้นที่จะช่วยให้คุณรื่นเริง สามารถจัดซื้อสิ่งของที่ต้องการได้เท่านั้น

วิถีชีวิตแบบที่ 4

อิสระ เสรีภาพส่วนตัว ความง่าย ๆ การเข้าใจตนเอง ตลอดจนการเข้ากับคนและการเข้ากับธรรมชาติทั่ว ๆ ไปได้เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของ นายธรรมดา จินตนาการ เขาอาศัยอยู่ในชนบทกับกลุ่มชนที่มีความสนใจและค่านิยมคล้าย ๆ กับเขา อยู่อย่างเรียบง่าย ๆ ง่าย ๆ ไม่ต้องวุ่นวายกับสังคม ทุกคนในหมู่บ้านช่วยกันทำงานปลูกพืชผักไว้กินเอง เย็บเสื้อผ้าเอง ทำสิ่งของต่าง ๆ ใช้เองหมด นายธรรมดา สนใจงานฝีมือและงานปั้นดินเผามาก และใช้เวลาผลิตสิ่งเหล่านี้ขายเพื่อเลี้ยงชีวิตของตน ใช้เวลาส่วนใหญ่พูดคุยอยู่กับคนที่เขาชอบ ฟังเพลง ระบายความคิดและความรู้สึกออกทางการวาดรูปและระบายภาพ เขาไม่เห็นด้วยกับชีวิตในสังคมปัจจุบันในหลาย ๆ ด้าน เขาจึงรู้สึกว่าจะต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างง่าย ๆ ซึ่งเขาก็พบว่าวิถีชีวิตแบบนี้ให้ความหมายแก่ชีวิตของเขามาก ทำให้บรรลุสิ่งที่เขาต้องการและ เป็นตัวของตัวเองได้มาก

วิถีชีวิตแบบที่ 5

ชีวิตของ นายสงเคราะห์ เกื้อกูล และภรรยาของเขา มีแก่นสำคัญอยู่ที่การต่อสู้เพื่อความยุติธรรมของสังคม ตลอดเวลาเขาปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น และช่วยสมาชิกของสังคมด้วย เขาทั้งสองเชื่ออย่างจริงจังว่า สภาพความเป็นอยู่ที่ดีของอนาคตนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการที่มนุษย์เราจัดการกับปัญหาในปัจจุบัน และต้องใช้ความพยายาม ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ ทั้งในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ตลอดจนปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เขาทั้งสองจะไม่ยอมนั่งเฉย ไม่ยอมให้สภาพทุกอย่างเป็นอย่างเดิม แต่จะต้องแก้ไขพัฒนาอยู่เสมอ ครั้งที่เขายัง เรียนอยู่ในระดับมัธยมและอุดมศึกษา เขาจะสละเวลาอุทิศตนทำงาน ช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนในการติวหนังสือ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ออกอาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้านและสังคมตามที่ต่าง ๆ เมื่อเขาทั้งสองแต่งงานกันจึงเกิดความรู้สึกว่าเขาทั้งสองจะต้องทำงานนอกบ้าน อุทิศเวลาแก่สังคม ทำทุกวิถีทางที่จะเป็นของตัวเอง และดำรงชีวิตตามค่านิยมและความเชื่อที่ยึดถืออยู่

วิถีชีวิตแบบที่ 6

นางสันโทษ งามใจโล เป็นหญิงที่ย่ำร้างจากสามี และมีบุตร 1 คน นางสันโทษทำงานพิเศษในโรงงานแห่งหนึ่งและพยายามแบ่งเวลาส่วนหนึ่งสนุกกับลูกสาวและเพื่อน ๆ ที่เธอรักและอีกส่วนหนึ่งของเขา เธอใช้เวลาทำงานเพื่อหาเงินพิเศษ ซึ่งเป็นเรื่องยากมากสำหรับเธอ เพราะในขณะที่เธอต้องทำงานพิเศษ เธอมักจะให้ข้อแก้ตัวแก้ตัวเองว่า เธอต้องทำเพื่อหาเงินมาให้เธอและลูกสาวใช้พิเศษ และเพื่อเก็บไว้ในคราวจำเป็น เธอไม่ยอมที่จะใช้เวลาไปร่วมสนุกกับคนในที่ทำงาน หรือนัดพบกับเพื่อนต่างเพศเลย อีกสิ่งหนึ่งที่เธอยอมทุ่มเพียรด้วยและชอบทำมากคือการแต่งตัว เพื่อเสริมสร้างความสวยงามแก่ตัวเอง

วิถีชีวิตแบบที่ 7

ชีวิต 50 ปีที่ผ่านมาของ นายฉรรรค์ รักชาติ เต็มไปด้วยทั้งหวานอมขมกลืน เวลาที่ผ่านทำให้เขาคุ่นเคืองกับชีวิตหลายแบบ ชีวิตตอนแรกเป็นชีวิตที่ระหกระเหินเต็มไปด้วยการเดินทาง พบปะคนมากหน้าหลายตา ชีวิตของฉรรรค์ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักหลังจากจบชั้นมัธยม เขาเข้ารับราชการทหารอยู่ 20 ปี เขาได้สนุกกับชีวิตทหารมากเพราะเขามักจะมองว่าตนเองเป็นผู้ชายที่ต้องการวินัยและหลักปฏิบัติต่าง ๆ ในชีวิต ขณะเดียวกันเขาก็เป็นคนโสดและอิสระที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ หลังจากที่เขาลาออกจากชีวิตทหารแล้วเขาก็แต่งงานกับคุณภาณุภนา และทำงานเป็นพนักงานของร้านสหกรณ์แห่งหนึ่ง เป็นงานที่รับเงินเดือนน้อยมาก และเขาก็ต้องเผชิญกับความลำบากในการใช้จ่ายเงินที่ไม่เพียงพอทุกเดือน ภรรยาของเขามีบุตร 2 คน จากสามีเก่า และมีบุตรเพิ่มอีก 2 คนกับเขา อย่างไรก็ดี เขาก็มักจะใช้เวลาว่างที่มีอยู่หาความสำราญกับเพื่อนเก่า ๆ ไม่ค่อยจะมีเวลาว่างอยู่บ้านมากนัก แต่เขาก็ได้จัดเวลาไว้ปีละ 1 สัปดาห์เพื่อการเดินทางไปพักผ่อนกับครอบครัวของเขา

กิจกรรมที่ 5

เผชิญปัญหา

(1 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกปัญหาความขัดแย้ง และวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอันเกี่ยวเนื่องกับเป้าประสงค์ในด้านการเรียน และการเลือกประกอบอาชีพ

วิธีการดำเนินการ

1. ครูเปิดเพลง "เกิดมาเป็นตัวละคร" ร้องโดย ธงไชย แมคอินไตย์ ให้นักเรียนฟังเพื่อนำเข้าสู่กิจกรรม

2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและสิ่งที่ได้จากเพลงโดยสรุปเพื่อให้นักเรียนได้สำรวจตนเองในสิ่งที่นักเรียนต้องการจะเป็นอะไร หรือต้องการจะทำอะไรในอนาคต ซึ่งนักเรียนควรทำความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สำรวจตนเองให้ต้องแท้เสียก่อนการตัดสินใจ เพราะการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น นักเรียนจะต้องมองความเป็นไปได้หลาย ๆ ทางแล้วจึงเลือกทางที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความพอใจและสนองความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด

3. ครูนำกรณีตัวอย่างเรื่อง "ปัญหาชีวิตของชนติ" ให้นักเรียนอ่านและศึกษา (ตามแบบแนบท้าย) แล้วร่วมกันอภิปรายประเด็นต่อไปนี้

- ชนติมีปัญหาในชีวิตเรื่องอะไรบ้าง และมีผลต่อชนติอย่างไร
- หากนักเรียนเป็นชนตินักเรียนคิดว่าปัญหาใดสำคัญที่สุดและนักเรียนจะอย่างไรกับปัญหานั้น

4. ครูให้นักเรียนสำรวจปัญหาและสาเหตุของความขัดแย้งในใจของนักเรียนที่มีอยู่ ซึ่งทำให้นักเรียนตัดสินใจไม่ได้ อาจจะเป็นปัญหาด้านชีวิตส่วนตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาการเลือกอาชีพ ความหวังและเป้าประสงค์ต่าง ๆ และให้นักเรียนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา พร้อมทั้ง

ระบุว่านักเรียนมีวิธีการอย่างไร หรือต้องการจะจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร เพื่อให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยเขียนลงในสมุดแบบแนว

5. ครูขออาสาสมัครนักเรียนที่สามารถเปิดเผยให้เพื่อนฟังได้ให้ยืนขึ้น เพื่อเล่าปัญหาและวิธีการจัดการกับปัญหานั้น ๆ ของตนเองให้เพื่อน ๆ ฟัง เมื่อนักเรียนพูดเสร็จ ครู และนักเรียนคนอื่น ๆ ประบมือชมเชยและให้กำลังใจแก่นักเรียนคนนั้น

6. ครูแจกเอกสารแนวทางสรุปแก่นักเรียนทุกคนเพื่อติดลงในสมุดแบบแนว

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในเอกสารที่แจกให้
ดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งในใจซึ่งทำให้เราคัดสินใจไม่ได้ หากเราพยายามหลบหลีกทุกปัญหาที่ตนเองต้องเผชิญ ย่อมเป็นอุปสรรคขวางกั้น วิถีทางชีวิตของเราไม่ให้ไปสู่เป้าหมายที่เราต้องการ ทั้งนี้เพราะการตัดสินใจของมนุษย์ส่วนใหญ่ นั้น มิได้ออกมาในรูป "อะไรก็ได้" ในบางปัญหานั้นเราอาจจะไม่ทราบแนวทางในการปฏิบัติเลย แต่ในหลาย ๆ ปัญหาเราก็อาจจะมองเห็นแนวทางปฏิบัติได้หลายทาง ซึ่งแต่ละแนวทางของการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาก็จะทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ กันไปมากมาย อนึ่ง การสำรวจปัญหาความขัดแย้งอันเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นด้วยสาเหตุต่าง ๆ กันก็ย่อมช่วยเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจให้แก่ตัวเราเอง ในการเลือกและกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเหมาะสม และสนองความต้องการให้เราไปสู่เป้าหมายได้ในที่สุดโดยเฉพาะเป้าหมายในด้านการเรียนและการเลือกประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

สื่อการจัดกิจกรรม

1. คลิปเทปเพลง "เกิดมาเป็นตัวละคร" ของ ธงไชย แมกอินไตย
2. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ปัญหาชีวิตของชั้นดี"
3. เอกสารแนวทางการสรุป

ปัญหาชีวิตของชนดิ

ชนดิ เป็นบุตรคนแรกในจำนวนพี่น้อง 3 คน น้องคนรองของชนดิชื่อ สุนีย์ เรียนอยู่ชั้น ม.1 และน้องคนเล็กชื่อ ปราณ กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.6 ปีนี้ชนดิเองกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.2 คุณแม่ของชนดิค้าขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ และเย็บเสื้อผ้าอยู่กับบ้าน รับจ้างหาเงินไปวันหนึ่ง ๆ ส่วนคุณพ่อของชนดิทำงานรับจ้างแบกหามเป็นรายวัน รายได้เมื่อรวมกันแล้วก็พอกินพอใช้ไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น แต่ก็ต้องประหยัด ซึ่งบ่อยครั้งก็ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายถึงแม้ว่าบ้านที่อาศัยอยู่จะเป็นของตนเองไม่ต้องเสียค่าเช่าเลยก็ตาม ทุก ๆ คนในบ้านมีความปรองดองรักใคร่กัน ต่างก็ช่วยกันทำงานขายของหารายได้เพิ่มเติมให้พ่อและแม่ในตอนเย็นหลังจากกลับจากโรงเรียนและในวันหยุด ชีวิตของชนดินั้นเกิดมานับว่ามีความยากลำบากกว่าพี่น้องคนอื่น ๆ เนื่องจากเป็นบุตรคนโต จึงต้องช่วยทำงานทุกอย่างในบ้านและดูแลน้อง ๆ ประกอบกับความโชคร้ายในชีวิต ชนดิเป็นโรคโปลิโอ กลายเป็นคนพิการขาเสียไปข้างหนึ่ง แต่ชนดิก็ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการเดินหรือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในด้านการเรียนนับว่าชนดิเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ แต่น้องของชนดิอีก 2 คนเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ตัวของชนดิเองมีความชอบและรักในการศึกษาเล่าเรียนมาก มีความตั้งใจและขยันหมั่นเพียร ซึ่งตอนนี้ชนดิได้สำรวจความตั้งใจของตัวเองแล้วว่าเมื่อจบชั้น ม.3 เขาต้องการจะเรียนต่อทางด้านภาษาเพราะเขาชอบมากแต่เขาก็ต้องหนักใจเมื่อคิดว่าที่จำเป็นในการเรียนด้านนี้ คือ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเขาเรียนอ่อนมาก บางครั้งก็ได้เกรด 0 และส่วนใหญ่ก็จะได้เกรด 1 อยู่เป็นประจำ ซึ่งเขาเองก็ยังคิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไร ความใฝ่ฝันของชนดินั้นเขาต้องการทำงานเป็นครูสอนเด็ก แต่อุปสรรคที่ชนดิพบก็คือเขาเป็นคนพิการ ไม่เหมาะสมที่จะเป็นครูได้ แต่ชนดิก็คิดว่าเขาได้ตั้งใจไว้นานแล้ว และต้องการจะทำให้สำเร็จให้ได้ เมื่อชนดิปรึกษากับพ่อแม่ในเรื่องนี้ ปรากฏว่าทั้งพ่อและแม่ของชนดิต้องการให้ออกมาช่วยทำงานขายของอยู่กับบ้าน ทั้งนี้พ่อแม่ของชนดิให้เหตุผลแก่ชนดิว่า ไม่มีเงินที่จะส่งให้ชนดิเรียนต่อไปได้อีกแล้ว เพราะยังเหลือน้องของชนดิอีก 2 คนที่จะต้องส่งเสียให้เรียนต่อไป ชนดิคิดแล้วคิดอีกแต่ก็ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรดี เขาจะต้องรอนจนกว่าจะจบชั้น ม.3 จึงจะตัดสินใจแน่นอน

เอกสารแนวทางการสรุป

1. ปัญหาชีวิตของชั้นนี้คั้งนี้ คือ

- ปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจของชั้นที่ต้อง การจะเรียนต่อ เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว
- ปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากชั้นต้องการเรียนด้านภาษา แต่ผลการเรียนวิชา ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอ่อนมาก จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับความสนใจ ความ ต้องการเรียนต่อและประกอบอาชีพ
- ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย เนื่องจากชั้นต้องการเป็นครูสอนหนังสือ แต่ความ พิกการเป็นอุปสรรคต่อความต้องการในการประกอบอาชีพ

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงเป็นปัญหาที่ทำให้ชั้นเกิดความขัดแย้งในใจ และต้องคิด พิจารณาวางจะทำอย่างไร ซึ่งปัญหาที่สำคัญที่สุดของชั้นก็คือ ความขัดแย้งระหว่างความต้องการ ของตนเองที่จะเรียนต่อ และความต้องการของพ่อแม่ที่จะให้ออกจากโรงเรียน ดังนั้น ทางเลือก ที่เหมาะสมจากการพิจารณาหลาย ๆ ด้านแล้ว สิ่งที่ชั้นคิดควรจะทำก็คือ เมื่อจบชั้น ม.3 แล้วควร จะออกมาประกอบอาชีพโดยช่วยพ่อแม่ขายของอยู่กับบ้าน

2. ในการวางแผนการเรียนและประกอบอาชีพ นักเรียนควรจะได้สำรวจ เฝ้าดู และ รวบรวมปัญหาความขัดแย้งในใจของนักเรียนที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านชีวิตส่วนตัว ปัญหาด้าน การเรียน ปัญหาการเลือกอาชีพ ความหวังและเป้าประสงค์ต่าง ๆ ทั้งนี้จะช่วยเพิ่มทักษะ ความสามารถในการตัดสินใจ เลือกแผนการเรียนให้สอดคล้องกับอาชีพที่นักเรียนสนใจได้อย่าง เหมาะสมต่อไป

กิจกรรมที่ 6

อาชีพที่ฉันสนใจ

(2 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคลิกภาพของตนเป็นอย่างไรและสัมพันธ์กับอาชีพกลุ่มใดตามทฤษฎีของฮอลแลนด์
2. นักเรียนสามารถค้นหาอาชีพให้ตรงกับความสนใจของตนได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูแสดงแผนภูมิภาพหกเหลี่ยม ซึ่งแสดงลักษณะของบุคคล 6 กลุ่มอาชีพ ตามทฤษฎีของฮอลแลนด์ และชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจลักษณะของบุคคลทั้ง 6 กลุ่มอาชีพนี้
2. ครูแจกบัตรเกี่ยวกับรายละเอียดของบุคคล 6 รูปแบบ ให้นักเรียนได้ศึกษาทีละรูปแบบจนครบทั้ง 6 รูปแบบ
3. ครูแจกบัตรสำหรับเขียนอักษรย่อในการเลือกให้นักเรียนทุกคน ๑ ละ 1 บัตร
4. ครูสร้างสถานการณ์สมมติว่า นักเรียนได้รับเชิญไปร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์แห่งหนึ่ง เมื่อนักเรียนไปถึงงานเลี้ยง เจ้าภาพได้แจ้งให้ทราบว่าในงานนี้มีบุคคลอยู่ 6 กลุ่ม ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกกลุ่มคุยกับกลุ่มใดก็ได้ที่ถูกใจที่สุด และนักเรียนมีสิทธิ์เลือกสนทนาได้เพียง 3 กลุ่ม เท่านั้นจาก 6 กลุ่ม เมื่อนักเรียนเลือกได้แล้วให้เขียนอักษรย่อของกลุ่มลงไปในบัตรที่แจกให้โดยเขียนอักษรย่อของกลุ่มเรียงตามลำดับความชอบที่จะเลือกคุยมากที่สุด และรองไปตามลำดับ 3 กลุ่ม
5. เมื่อนักเรียนเขียนอักษรย่อของกลุ่มบุคคล ซึ่งนักเรียนเลือกสนทนาจากสถานการณ์สมมติเรียงตามลำดับแล้ว ครูแจกบัญชีรายชื่อตามรหัสของฮอลแลนด์ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
6. ครูให้นักเรียนค้นหาอาชีพที่ตรงกับรหัสตัวเลือกในบัตรเลือกของนักเรียน จากบัญชีรายชื่อที่แจกให้ โดยทดลองเลือกอาชีพที่สนใจเรียงตามลำดับความสนใจอันดับ 1-5 ใส่ลงในบัตรที่เขียนอักษรย่อนั้น

7. ครูให้นักเรียนเลือกเข้ากลุ่มย่อยกับเพื่อนที่เลือกกลุ่มบุคลิกภาพ ซึ่งมีรหัสตัวเลือกของฮอลแลนด์เหมือนกัน ประมาณกลุ่มละ 2-3 คน

8. ครูสั่งงานให้นักเรียนทำสำหรับสัปดาห์ต่อไป

8.1 รายงานเดี่ยว ให้นักเรียนทุกคนทำแผ่นภาพอาชีพขนาด 9" x 15" ลงในกระดาษแข็ง ซึ่งเป็นอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุด 1 ใน 5 อันดับ โดยแผ่นภาพอาชีพนั้น ให้นักเรียนนำไปสำรวจบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ ในห้องเรียนหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ เพื่อสัมภาษณ์รายละเอียดเกี่ยวกับงานอาชีพ ถ้าหากนักเรียนสำรวจพบว่าไม่มีบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ ให้นักเรียนศึกษาจากเอกสารหรือหนังสือ สำหรับรายละเอียดของอาชีพที่นักเรียนเขียนไว้ในแผ่นภาพมีดังนี้คือ รูปภาพอาชีพ ชื่ออาชีพ ลักษณะของอาชีพ คุณสมบัติ และการเตรียมตัวเข้าประกอบอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้าของอาชีพ และความต้องการของตลาดแรงงาน

8.2 รายงานกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนภาพอาชีพพาสุนัข ซึ่งมีลักษณะคล้ายเกมส์ทายภาพคาราพาสุนัขทางทีวี และให้นักเรียนนำภาพอาชีพของแต่ละกลุ่มมาแข่งขันทายกันระหว่างกลุ่ม โดยให้มีขนาดของภาพอาชีพ 8" x 12" จำนวนกลุ่มละ 6 ภาพ พร้อมกับเตรียมข้อมูลรายละเอียดของภาพอาชีพนั้นโดยสรุปไว้

9. ในสัปดาห์ต่อมา ครูสอบถามและตรวจสอบการบ้านที่ให้นักเรียนไปทำ หลังจากนั้นครูชี้แจงการเล่นเกมส์ "อาชีพพาสุนัข" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ คือ

9.1 ครูให้นักเรียนนั่งตามกลุ่มที่ได้แบ่งไว้ หลังจากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มจะผลัดกันนำภาพอาชีพที่ได้ทำไว้มาทายกัน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันออกมาหน้าชั้นครั้งละ 1 กลุ่ม พร้อมกับภาพอาชีพที่จะใช้ทายกลุ่มอื่น ๆ

9.2 ในการทายภาพอาชีพพาสุนัขแต่ละภาพ นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ จะแข่งขันกันทายภาพอาชีพนั้น โดยให้เวลาทายภาพ ๆ ละ 25 วินาที เมื่อกลุ่มใดทายภาพได้ถูกต้องจะได้ 1 คะแนน สำหรับแต่ละภาพ (ครูช่วยบันทึกคะแนนสำหรับนักเรียนแต่ละกลุ่มบนกระดานดำ)

9.3 ในการเฉลยภาพอาชีพพาสุนัขแต่ละภาพ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเฉลย พร้อมกับบอกรายละเอียดข้อมูลของอาชีพนั้น

9.4 ครูและนักเรียนช่วยกันปรบมือให้แก่กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดในห้อง

10. ครูให้นักเรียนแต่ละคนส่งแผ่นภาพอาชีพ หลังจากนั้นครูแจกเอกสารแนวทางสรุปแก่นักเรียนทุกคน เพื่อคิดลงในสมุดแนะแนว

11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในเอกสารดังนี้

อาชีพ คือ กิจกรรมที่สนองความพอใจให้แก่บุคคล เป็นสิ่งสร้างสรรค์คุณค่าความงามต่าง ๆ ให้กับชีวิต ดังนั้น ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ บุคคลจึงจำเป็นต้องตระหนักว่าอาชีพที่จะทำนั้น จะต้องเป็นสิ่งที่ตนเองต้องการตลอดชีวิตการทำงาน และมีความเหมาะสมกับตนเองทั้งด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ตลอดจนบุคลิกภาพของตนเองจึงจะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานได้ ด้วยเหตุนี้ การได้สำรวจและศึกษาตนเองอย่างละเอียดในทุก ๆ ด้านและการหาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่สนใจด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้บุคคลเกิดการเตรียมพร้อม และพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพนั้นต่อไป

สื่อการจัดกิจกรรม

1. แผนภูมิภาพทงเหลี่ยมแสดงลักษณะบุคคล 6 กลุ่มอาชีพ ตามทฤษฎีของฮอลแลนด์
2. บัตรรายละเอียดของบุคคล 6 รูปแบบเท่าจำนวนนักเรียน
3. บัตรสำหรับคำ เน้นกิจกรรมการเลือกอาชีพตามรหัสอาชีพของฮอลแลนด์
4. บัตรรายชื่ออาชีพตามรหัสของฮอลแลนด์
5. เอกสารแนวทางสรุป

บัตรการเลือกอาชีพตามรหัสของฮอลแลนด์

1. ตัวอักษรย่อในการเลือกกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มของข้าพเจ้าคือ กลุ่ม
2. อาชีพที่ข้าพเจ้าสนใจเรียงตามลำดับดังนี้คือ
 - 2.1
 - 2.2
 - 2.3
 - 2.4
 - 2.5

เอกสารแนวทางการสรุป

1. งานหรืออาชีพแต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่มีทักษะความสามารถและลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ฉะนั้นหากบุคคลจะเลือกงานหรืออาชีพอะไร ก็จะต้องให้สัมพันธ์กับทักษะ ความสามารถ และลักษณะบุคลิกภาพของตนด้วย จึงจะสามารถทำงานหรือประกอบอาชีพนั้น ๆ ด้วยความพอใจ และประสบความสำเร็จ

2. ในการที่บุคคลจะเลือกอาชีพใดนั้น จะต้องศึกษาตนเองว่ามีทักษะ มีความสามารถ และมีลักษณะบุคลิกภาพอย่างไร จึงจะทำให้บุคคลนั้นเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับอัธภาพของตนและเกิดความพึงพอใจ พบความก้าวหน้า ตลอดจนประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือกได้

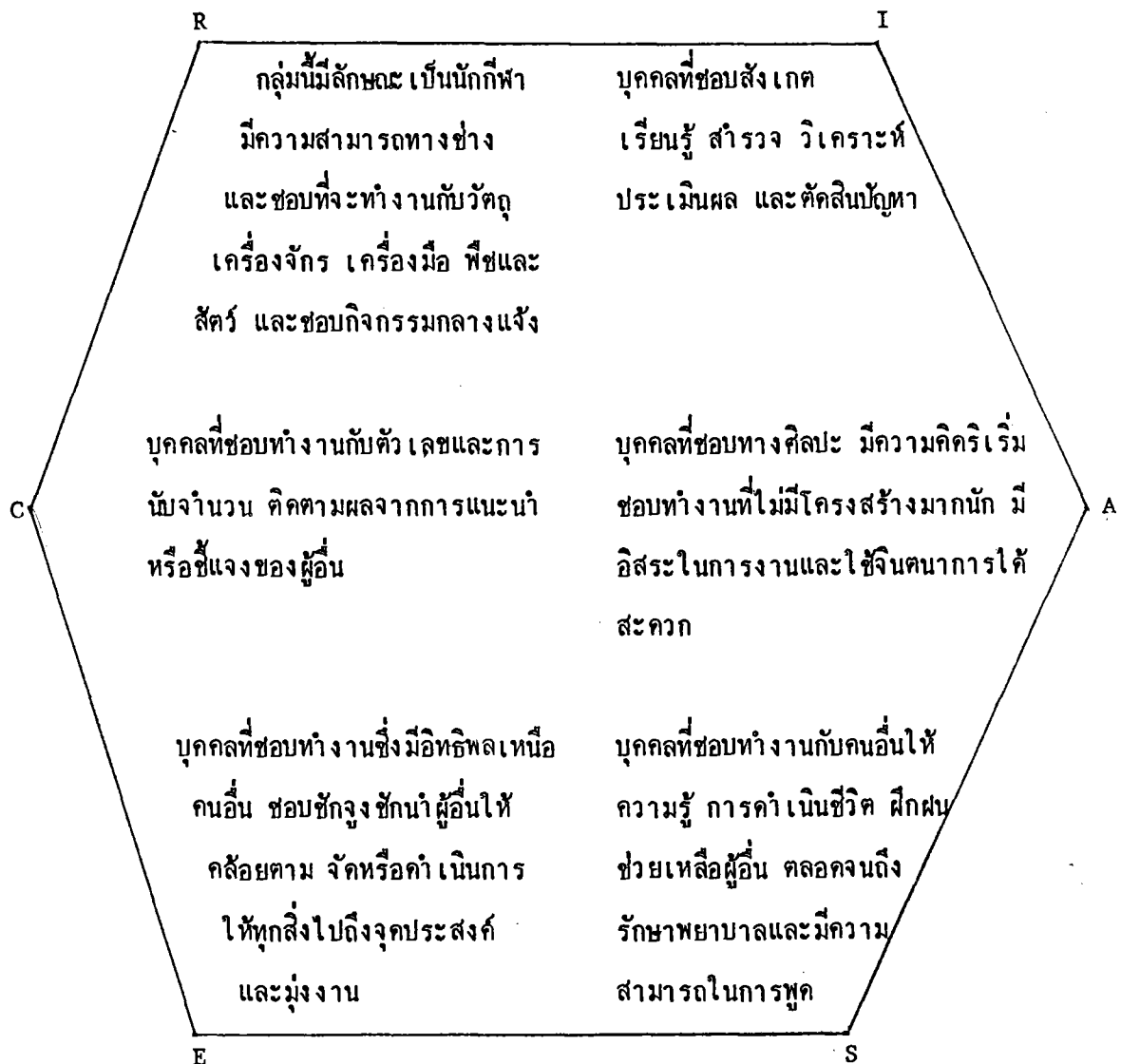
แผนภูมิภาพ 6 เหลี่ยม แสดงลักษณะของบุคคล 6 กลุ่มอาชีพตามทฤษฎีของชอลแลนซ์

งานสร้างสรรค์

ถ้านักเรียนไปงานดินเลียงแห่งหนึ่ง นักเรียนสามารถ เลือกคุยกับกลุ่มใดที่ห่านถูกใจได้ นักเรียนจะ
คุยกับกลุ่มใดเป็นกลุ่มแรก

และหากกลุ่มนั้นได้ไปงานเลียงอื่น นักเรียนจะเลือกไปคุยกับ กลุ่มที่เหลือกลุ่มใด

หากกลุ่มที่ 2 นี้เกิดไปที่อีก นักเรียนจะเลือกไปคุยกับกลุ่มใดเป็นกลุ่มสุดท้าย (กลุ่มที่ 3)

บัตรแสดงรายละเอียดของบุคคล 6 กลุ่มอาชีพ ตามทฤษฎีของฮอลแลนด์

บุคคลประเภท REALISTIC (R)

บุคลิกภาพ

เป็นคนที่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการควบคุมการปฏิบัติการกับเครื่องยนต์กลไก เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ชอบแก้ไขซ่อมแซมวัสดุต่าง ๆ ทั้งไม้และโลหะ ชอบทางช่างมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ ชอบกิจกรรมกลางแจ้ง ชอบงานประเภทใช้กำลังกาย ชอบการเคลื่อนไหวและทักษะเป็นลักษณะงานของผู้ชาย ชอบงานประเภทมองเห็นปัญหาที่จะแก้ไขได้ชัดเจน เลี่ยงกิจกรรมชนิดที่จะต้องใช้อาวุธอธิบาย บุคคลพวกนี้อาจจะขาดทักษะทางสังคม

อาชีพ

พนักงานป่าไม้ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ผู้จัดการวิทย์ วิศวกรเครื่องยนต์ วิศวกรช่างกล วิศวกรเหมืองแร่ วิศวกรโยธา ครูสอนวิชาเกษตรกรรม เกษตรกร ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม ช่างเครื่องบิน ช่างเครื่องยนต์ ช่างฟิต ช่างไฟฟ้า ผู้ช่วยทันตแพทย์ ผู้ค้าเพชรพลอย ช่างซ่อมต่าง ๆ คนแก้เครื่องดนตรี ผู้ดูแลสวนหรือป่า ผู้ทำเครื่องมือทางจักรกล ช่างกุญแจ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเอกซเรย์ ช่างเครื่องทำความเย็น นักเดินเรือ ผู้คุมเครื่องไฟฟ้า ช่างไม้ ช่างคัดเลือด ช่างแก้เครื่องพิมพ์ คนขับรถ เป็นต้น

ความสามารถ

อ่านพิมพ์เขียว แก้ ตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ ทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือชนิดต่าง ๆ มีความรู้ทางคณิตศาสตร์ และทางเครื่องมือ ตลอดจนวิธีใช้

กิจกรรม

แก้ไข ซ่อมวัสดุชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่ไม้ไปจนถึงโลหะ สามารถทำงานได้ดีกับเครื่องมือชนิดต่าง ๆ

บุคลิกประเภท INVESTIGATIVE (I)

บุคลิกภาพ

เป็นคนที่ชอบการวิเคราะห์ การประเมิน เป็นคนอยากรู้อยากเห็น ชอบคิดชอบค้น ยึดระเบียบ กฎเกณฑ์ และมีความแน่นอน คนพวกนี้ชอบอ่านหนังสือจำพวกวิทยาศาสตร์ ชอบทำงานในห้องทดลอง ชอบวิจัยในโครงการทางวิทยาศาสตร์ ชอบแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีความรู้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ บุคคลประเภทนี้สามารถทำงานโดยใช้กล้องจุลทรรศน์ได้ สามารถตรวจผลความถี่ของคลื่นวิทยุได้ มีความสามารถทางด้านแพทยศาสตร์ (ทางด้านการทำงานของร่างกาย) สามารถวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมีและรู้จักวิธีใช้เครื่องมือทางเทคนิคได้ สามารถฝึกฝนอบรมทางช่างบางสาขาได้ บุคคลประเภทนี้อาจจะขาดทักษะในการเป็นผู้นำ เป็นคนมุ่งมั่นเป็นใหญ่ สนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม

อาชีพ

นักชีววิทยา นักเศรษฐศาสตร์ นักมนุษยวิทยา นักดาราศาสตร์ นักพยาธิศาสตร์ นักฟิสิกส์ นักเคมี นักวางแผนการผลิต ผู้ช่วยแพทย์ในห้องทดลอง ครูสอนคณิตศาสตร์ จักษุแพทย์ นักจิตวิทยา นักแบคทีเรีย นักวิจัย นักวิเคราะห์ ผู้จำหน่ายยา ผู้ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ สมุทรศาสตร์ นักสถิติหรือนักคำนวณแพทย์ สัตวแพทย์ สัตวบาล ผู้ดูแลสวนสัตว์ นักภูมิศาสตร์ ผู้บริหาร ทันตแพทย์ ผู้ช่วยทดลองทางเคมี นักอุตุนิยมวิทยา นักจุลชีววิทยา นักธรณีวิทยา เป็นต้น

ความสามารถ

มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และมีความสามารถที่จะฝึกฝนอบรมทางช่างบางสาขาได้ มีความสามารถทำงานกับกล้องจุลทรรศน์ ทำงานกับกระแสคลื่นทางวิทยุ ความถี่ต่าง ๆ มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และแพทยศาสตร์ สามารถวิเคราะห์ส่วนผสมทางเคมี และรู้จักวิธีการใช้เครื่องมือทางเทคนิค

กิจกรรม

เป็นคนชอบอ่านหนังสือจำพวกวิทยาศาสตร์ ชอบทำงานในห้องทดลอง ชอบงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ มีความรู้กว้าง ๆ ทางฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา

บุคลิกประเภท ARTISTIC (A)

บุคลิกภาพ

เป็นคนที่ชอบแสดงออกไม่กลัวตามบุคคลอื่น เป็นคนชอบริเริ่มไม่เอาอย่างใคร ทำงานอย่างอิสระ เป็นคนชอบไต่ตรอง ไม่ชอบสัมพันธ์เป็นส่วนตัวโดยตรงกับใคร ชอบคิดค้นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและแสดงออกทางศิลปกรรม มีความสามารถทางดนตรี (เข้าร่วมวงประสานเสียงร้องเพลง แสดงบทบาทต่าง ๆ ได้) อ่านหนังสือแบบแสดงความรู้สึกรักออกได้ ชอบฟังเพลง ชอบดูละคร มีความสามารถเขียนภาพ บันได้ใกล้เคียงความจริง เขียนหนังสือและแต่งกลอนได้ดี เป็นนักตกแต่ง เป็นนักดนตรี บุคลิกประเภทนี้อาจขาดทักษะทางงานสำนักงาน

อาชีพ

ผู้กำกับการแสดงละคร ครูสอนภาษา ผู้สื่อข่าว ครูสอนนาฏศิลป์ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ นักปรัชญา ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี นักดนตรี ผู้ทำงานทางโฆษณา นักแสดง นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ นักเขียน ผู้ทำรายการวิทยุ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้ตกแต่งอาคารภายใน นักวิจารณ์ ผู้ออกแบบเครื่องเรือน สถาปนิก จิตรกร นักถ่ายภาพ ผู้พิมพ์ นักแต่งเพลง นักแต่งบทละคร นักเขียนบทภาพยนตร์ เป็นต้น

ความสามารถ

เล่นดนตรีได้ ร้องประสานเสียงได้ แสดงบทบาทต่าง ๆ ได้ นิยมการไปฟังเพลง และดูละคร เขียนรูปได้อย่างใกล้เคียงความจริง บันได้ เขียนหนังสือและแต่งกลอนดี

กิจกรรม

ร่างภาพ ระบายสี ฟังดนตรี ละคร ตกแต่ง ออกแบบเครื่องเรือน อยู่ร่วมวงดนตรี
ฝึกหัดเครื่องดนตรี อ่านหนังสือ ฟังดนตรี เขียนรูป นักเขียน นักอ่านโคลงกลอน

บุคลิกประเภท SOCIAL (S)

บุคลิกภาพ

เป็นคนที่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยคนที่มีปัญหาทางจิตใจ แต่ไม่ชอบให้ใครสั่ง ไม่ชอบอยู่ใต้บังคับบัญชาใคร ชอบให้ความรู้ ชอบพบปะสังสรรค์กับเพื่อนใหม่ ชอบคุยเฟื่อง ชอบร่วมกิจกรรมบันเทิง ชอบเป็นสมาชิกองค์การเป็นศูนย์ ชอบดูแลเด็ก ๆ ที่มีกิจกรรมสนุกสนาน ชอบช่วยและรักษาพยาบาลผู้อื่น มีความสามารถในการพูด มีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่มีอายุสูงกว่าได้ดี สามารถจัดกิจกรรมหรือวางโครงการให้กับโรงเรียนหรือวัดได้ มองคนได้อย่างถูกต้อง ทำงานให้ชุมชนด้วยความสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหมู่มาก ชอบกิจกรรมที่มีระบบ เป็นพนักงานประจำทำได้ เป็นหัวหน้างานฝ่ายการพยาบาลก็ได้ และเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวได้ บุคลิกประเภทนี้จะขาดทักษะทางเครื่องจักรกล ขาดความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีกฎเกณฑ์และระเบียบวิธี

อาชีพ

ผู้อำนวยการทางสังคมสงเคราะห์ ผู้ดูแลหอพัก ผู้สัมภาษณ์ ผู้ประสานงาน ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการฝึกงาน นักประวัติศาสตร์ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการโรงแรม ผู้แทนนายจ้าง ผู้จัดการร้านอาหาร ผู้บริหารงานชุมชน ตัวแทนธุรกิจ ครูพลศึกษา ผู้ควบคุมงานการก่อสร้าง จิตแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล ผู้ทำงานให้กับชุมชน ผู้อำนวยการด้านบุคลากร ผู้ตรวจคุณภาพอาหารและยา ครู บรรณารักษ์ ผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศ ครูสอนประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ความสามารถ

มีความสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่มีอายุสูงกว่า ได้ดี สามารถจัดกิจกรรมหรือวางโครงสร้างให้กับโรงเรียนหรือวัดมองเห็นได้อย่างถูกต้อง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และทำงานให้กับชุมชนโดยสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหนุ่มมาก

กิจกรรม

ชอบเขียนจดหมาย เป็นสมาชิกองค์การหรือศูนย์ ช่วยคนที่มีปัญหาทางจิตใจ ชอบพบปะสังสรรค์เพื่อนใหม่ ชอบปลูกฟ้า กล้วยไม้ เก็บรักษา ไปร่วมกิจกรรมนันทนาการ

บุคคลประเภท ENTERPRISING (E)

บุคลิกลักษณะ

เป็นคนที่ชอบกิจกรรมที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีทักษะทางการพูด มองเห็นตนเอง เป็นผู้นำเต็มตัว ชอบชักจูงชักนำผู้อื่นให้คล้อยตาม หรือชอบดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ ชอบดกเถียงปัญหาทางการเมือง อภิปรายพูดจาตรงไปตรงมา ริเริ่มและดำเนินธุรกิจส่วนตัว ชอบกิจกรรมชนิดเป็นกลุ่มและองค์การ ชอบควบคุมผู้อื่น ชอบพบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มในการทำกิจกรรม ชอบการปราศรัย ร่วมขบวนในการรณรงค์หรือหาเสียง ชอบการบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ เป็นพวกมุ่งงาน ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องเขียนด้วยสำนวนภาษาอย่างสละสลวย หรือเป็นคำประพันธ์หรือเขียนภาพ ปั้น แกะสลัก หรือกิจกรรมที่มีระบบระเบียบมาก คนพวกนี้สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมาก และสามารถชักจูงผู้อื่นให้มาทำสิ่งที่ตนต้องการได้ ขาดสินค้าน่าสนใจ ชอบจัดการ ชอบเป็นตัวแทนในการเจรจาตกลงให้กับกลุ่มหรือองค์การ มักเคยได้รับเลือกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ สมัยเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย

อาชีพ

พนักงานเคาน์เตอร์ นายธนาคาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้าซื้อขาย ผู้ดูแลสวนดอกไม้ วิศวกรทางอุตสาหกรรม ผู้ทำสัญญาซื้อขาย พนักงานขายสินค้า หน่วยงานความ ผู้พิพากษา โฆษก

สถานีวิทยากระจายเสียง ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ผู้จัดการ บริษัทประกันชีวิต ผู้จัดการร้านอาหาร ผู้จัดการสำนักงาน ผู้จัดการบริษัทห้างร้าน ผู้ประเมิน ผู้อำนวยการทางด้านบำเหน็จบำนาญ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้จัดการสำนักงานจัดหางาน ผู้จัดการสำนักงานท่องเที่ยว เป็นต้น

ความสามารถ

มักเคยถูกเลือกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ สมัยอยู่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมาก สามารถชักจูงให้ผู้อื่นมาทำสิ่งที่ตนต้องการได้ ขาดสินค้าน่าสนใจ ชอบจัดการ รวบรวมก่อตั้งเป็นสมาคมและองค์การ เป็นผู้นำการอภิปรายที่ดี เป็นตัวแทนเจรจาตกลงให้กับกลุ่มหรือองค์การ ชอบและริเริ่มกิจกรรมธุรกิจของตนเอง

กิจกรรม

มีกิจกรรมประเภทที่ต้องโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ตกเถียงปัญหาทางการเมือง ดำเนินธุรกิจส่วนตัว เข้าร่วมประชุม เปิดอภิปรายกิจกรรมและกลุ่มองค์การ ควบคุมผู้อื่น พบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มทำกิจกรรม ร่วมในขบวนการรณรงค์หรือหาเสียง บรรยายหรือปาฐกถาเรื่องราวต่าง ๆ

บุคคลประเภท CONVENTIONAL (C)

บุคลิกลักษณะ

เป็นบุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตัวเลข และการนับจำนวน ชอบบทบาทที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตาม หรือเชื่อฟังบุคคลอื่น เลี่ยงการโต้แย้ง ไม่ชอบงานที่ใช้ทักษะทางกาย การจับเก็บบันทึกหรือจำลองแบบวัสดุอุปกรณ์ มีความสามารถในการควบคุมการทำงานของเครื่องจักรทางธุรกิจ เช่น คอมพิวเตอร์ จักรเย็บเย็บงานเข้าหมวกหมวก ดูแลไม่ให้เกิดความสับสนในการเก็บข้อมูลทางตัวเลข ใช้วิชาคณิตศาสตร์ทางธุรกิจ สามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในสำนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้วิชาตัวเลข ทำงานตามเวลาที่กำหนดได้ พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชีรับจ่าย

ได้ เก็บประวัติ ข้อมูล การนัดหมาย ตลอดจนรายจ่ายในการซื้อขายได้เรียบร้อย คนแบบนี้จะมี ความคุ้นเคยกับวัสดุ วัสดุทางธุรกิจ ชอบเลี้ยงกิจกรรมแบบ Artistic

อาชีพ

สมทบบัญชี ครูสอนวิชาบริหารธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน ผู้จัดการฝ่ายกู้ยืม ผู้ประเมิน พนักงานโต้ตอบ ติดต่อทางการค้า เสมียนประจำสำนักงาน เสมียนจ่ายเงินเดือน ผู้ดูแล เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เสมียนฝ่ายบุคลากร เสมียนไปรษณีย์ ตัวแทนฝ่ายขาย ตัวแทนฝ่ายอนุรักษ์ ผู้เบิกเงิน เลขานุการ เลขานุการทางการแพทย์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ พนักงานควบคุมเกี่ยวกับ ตัวเลข เลขานุการฝ่ายบุคลากร ผู้ตรวจรูป เป็นต้น

ความสามารถ

ควบคุมการทำงานของเครื่องจักรทางธุรกิจ (เช่น คอมพิวเตอร์) จัดระเบียบงานเข้าหมวดหมู่ ใช้วิชาตัวเลข ทำงานในเวลาตามที่กำหนด พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชีรับจ่ายได้ เก็บประวัติ ข้อมูล และการนัดหมายต่าง ๆ ตลอดจนถึงรายจ่ายในการซื้อขายคุ้นเคยกับวัสดุวัสดุทางธุรกิจ

กิจกรรม

พิมพ์หนังสือหรือจดหมาย ใช้เครื่องพิมพ์ ดูแลไม่ให้เกิดความสับสนในการเก็บข้อมูลทาง ตัวเลข ใช้วิชาคณิตศาสตร์ทางธุรกิจ รักษาความเป็นระเบียบของการเก็บข้อมูล สามารถใช้ เครื่องมือต่าง ๆ ในสำนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บัญชีรายชื่ออาชีพตามรหัสของ จอห์น แอล ฮอลแลนด์

จาก

The Occupations Finder

ซึ่งใช้คู่กับ

The Self - Directed Search

คู่มือสำหรับวางแผนเพื่อการศึกษาและอาชีพ

แปลโดย วนิกา แดงสุภา

หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

อาชีพประเภท REALISTIC

CODE : RIA

สถาปนิก นักวางผังเมือง ช่างเขียนแบบสถาปัตยกรรม ช่างเทคนิคทางทันตกรรม ช่างเทคนิคห้องมืด (ล้าง อัด ขยายรูป)

CODE : RIS

ผู้จัดการสวนอุทยาน วิศวกรฝ่ายโฆษณา นักวิชาการป่าไม้ ครูอุตสาหกรรมศิลป์ ช่างไฟฟ้า ช่างตีบานกระฉก ช่างเจียรนัยเพชรพลอย ช่างติดตั้งเครื่องจักรทอผ้า ผู้แนะนำการเพาะโลหะให้เป็นเฟืองหรือจักร ผู้ควบคุมเครื่องจักร และช่างเทคนิคเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้า พนักงานควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ช่างทำเครื่องมือและทำแบบกระสวนโลหะ ช่างทำขนมประเภทหมอม ผู้ประกอบอาหาร พนักงานประจำปั๊มน้ำมัน ช่างประกอบแว่น ช่างเชื่อมโลหะ ช่างแท่นพิมพ์ออฟเซต ผู้ควบคุมการส่งวิทยุ ผู้ควบคุมโรงโม่ พนักงานแก้ไขซ่อมไฟฟ้า ช่างตัดด้วยเปลวไฟ

CODE : RIE

วิศวกรเครื่องกลรถยนต์ วิศวกรเครื่องจักรกล (หม้อน้ำและอุปกรณ์) วิศวกรเหมืองน้ำมัน ผู้ควบคุมวิทยุการจราจรทางอากาศ ผู้ตรวจการก่อสร้าง ช่างเทคนิคเครื่องกล โรงงานอุตสาหกรรม วิศวกรเหมืองแร่ วิศวกรเครื่องปรับอากาศ ผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศ ดันหนประจำอากาศยาน ช่างเทคนิคเครื่องจักรกลอากาศยาน ช่างเทคนิคเครื่องยนต์ ช่างซ่อมนาฬิกา ช่างทำหม้อน้ำ ช่างเครื่องกลตีเหล็ก ช่างเขียนแบบ ช่างเทคนิคทางไฟฟ้า ช่างเครื่องจักรกลในไร่นา เกษตรกร ช่างชุบโลหะด้วยไฟฟ้า พนักงานคุมเครื่องจักรกลหนัก ช่างเครื่องอากาศยาน ผู้ควบคุมอุ้งรถ ช่างปรับซ่อมตัวถังรถยนต์ ผู้ปรับแก้เครื่องทอผ้า ช่างกลทั่วไป พนักงานซ่อมเครื่องจักรกล ช่างเครื่องแกะสลัก ช่างวางท่อปรับท่อ ช่างซ่อมวิทยุ ช่างโลหะแผ่น ผู้ควบคุมเครื่องทออัดโลหะ ช่างทำเบาะเครื่องเรือน ผู้ควบคุมเครื่องจักรกล พนักงานดูแลเครื่องมือต่าง ๆ พนักงานตัดไม้ ผู้ควบคุมห้องเครื่องอัดลม ช่างทำหลังคา ช่างเทคนิคไฟฟ้าวิทยุ ผู้ควบคุมห้องเครื่องมือ ช่างซ่อมเรือ ช่างเทคนิคทางคอมพิวเตอร์ ช่างประกอบเครื่องจักรกล วิศวกรประจำเครื่องบิน ช่างซ่อมและติดตั้งสายไฟ-โทรศัพท์ พนักงานฝ่ายบำรุงรักษา ช่างฟิต ผู้ใช้เครื่องกลกลึง ผู้ให้คำแนะนำเรื่องบริการรถยนต์ ช่างเครื่องตีเหล็กไฟฟ้า

CODE : RIC

ช่างเทคนิคเครื่องอุปกรณ์อัตโนมัติ พนักงานช่างต่อชิ้นส่วนรถยนต์ ช่างเครื่องลิฟท์ ผู้ตรวจสอบน้ำหนักบรรทุก ช่างทำกุญแจ ผู้ควบคุมเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู ผู้จัดการสวนเพาะชำ ช่างปรับเสียงเปียโน ผู้ควบคุมเครื่องจักรโรงงานกลั่นน้ำมัน (น้ำตาล) พนักงานย่อยและคัดหิน พนักงานคัดแต่งต้นไม้ ผู้ควบคุมแท่นกลิ้งที่หมุนได้ ผู้ควบคุมเครื่องรีดโลหะขนาดใหญ่ พนักงานชักแห้ง ผู้ตรวจสอบ ช่างพิมพ์ ช่างแทนพิมพ์ พนักงานคุมเครื่องเจาะน้ำมัน พนักงานขนถ่ายสินค้า พนักงานซ่อมรองเท้า ช่างทำโครงเหล็ก ช่างทำเหล็กครอบล้อรถที่ไม่มียาง ผู้ดูแลรักษาสนามหญ้า พนักงานขับรถบรรทุก คนงานชักรีด พนักงานคุมแผงไฟฟ้า ช่างประกอบชิ้นส่วน

CODE : RAL

ช่างเรียงพิมพ์ ช่างทำปกหนังสือ

CODE : RSE

ช่างเหล็ก ช่างหล่อแบบพิมพ์ พนักงานคุมหม้อน้ำ ช่างปรับท่อ พนักงานควบคุมสับหลักรถไฟ คนขับรถแท็กซี่ พนักงานฆ่าและชำแหละเนื้อสัตว์ พนักงานควบคุมเครื่องอุปกรณ์ในเมือง คนขับรถยนต์ พนักงานดับเพลิง บริกรตามร้านอาหาร พนักงานเฝ้ารถตามสถานบริการรับฝากรถ ผู้บริการรถตู้คน คนงานกุดึงเก็บสินค้า ช่างตัดผม ช่างปรับก๊าซ พนักงานวางท่อ นักสืบ นักการภารโรง

CODE : RSC

พนักงานกำจัดหนูแมลงสาบ และพาหะนำโรคอื่น ๆ พนักงานควบคุมลิฟท์ พนักงานคุมสินค้า ผู้ช่วยแม่ครัว พนักงานเก็บเงิน

CODE : RSI

ผู้สอนวิชาชีพทางเกษตรกรรม พนักงานซ่อมแซมเครื่องใช้ในบ้าน ช่างท่อ ช่างฉก ช่างปัก

CODE : REC

พนักงานรีดผ้า พนักงานชักแห้ง

CODE : REI

ทหารเรือ ผู้ควบคุมโรงงาน พนักงานวางรางรถไฟ

CODE : RES

พนักงานควบคุมการส่งวนพันรูปลาและสัตว์ป่า เจ้าของคอกปศุสัตว์ วิศวกรรถไฟ ผู้บรรจุหีบห่อ พนักงานห้ามล้อรถไฟ ชาวประมง ผู้จัดการปั้มน้ำมัน

CODE : RCI

นักสำรวจ ช่างไม้ ช่างเครื่องมือกล ผู้ฉายภาพยนตร์ ผู้บริการเครื่องกลตามสถานที่ทำงาน ผู้ควบคุมสัญญาณรถไฟ ผู้ช่วยนักสำรวจ ช่างทาสี

CODE : RCS

ช่างตัดเสื้อ ช่างซ่อมและติดตั้งโทรศัพท์ คนขับรถโดยสาร ผู้ควบคุมระบบการระบายน้ำเสีย ช่างก่ออิฐ ช่างผสมปูน พนักงานคุมเตาถลุง ช่างตัดเสื้อผ้าในโรงงาน บุรุษไปรษณีย์ พนักงานตรวจมิเตอร์ คนงานเหมืองแร่ ช่างปิดกระดาษฝาผนัง ช่างฉาบปูน กลาสี ช่างบุกระเบื้อง ผู้ควบคุมรถบรรทุกในโรงงานอุตสาหกรรม ช่างปั้น (ค้าย, ฝ้าย) ช่างทำฉนวน

CODE : RCE

พนักงานปั้นจั่นและเครื่องยก ผู้ตรวจสอบโรงเลื่อยไม้ ผู้ควบคุมรถแทรกเตอร์ คนขับรถแทรกเตอร์ คนขับรถบรรทุก ผู้ควบคุมรถบรรทุกที่ช่วยยกของโดยมีแท่นเลื่อนขึ้นลงได้ พนักงานบด

อาชีพประเภท INVESTIGATIVE

CODE : IAS

นักเศรษฐศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ นักวิเคราะห์การตลาด

CODE : IAR

นักมานุษยวิทยา นักดาราศาสตร์ นักเคมี นักฟิสิกส์ นักอายุรพาธิวิทยา

CODE : ISC

ครูสอนคณิตศาสตร์ ผู้วางแผนการผลิต ช่างซ่อมโทรทัศน์และวิทยุ ผู้ช่วยนักปฏิบัติการทางการแพทย์

CODE : ISR

นักชีววิทยา หัตถแพทย์ แพทย์รักษาโรคด้วยวิธีนวดกระดูกและกล้ามเนื้อ (Osteopathic Physicial) พนักงานอนามัย หมอนวดกระดูกสันหลังเพื่อรักษาโรค (Chinopractor) ครูสอนวิทยาศาสตร์ ผู้ประกอบแว่น (Optometeist)

CODE : ISA

นักจิตวิทยาทดลอง แพทย์ทั่วไป จิตแพทย์ นักเทคโนโลยีทางการแพทย์

CODE : IES

นักบันทึก แพทย์ฝ่ายสรีรวิทยา เกสซกร นักวิจัย

CODE : IEC

ผู้ชำนาญการทางหาสถิติการประกันภัย (Actuary)

CODE : ICR

ผู้ชำนาญด้านเทคนิคการควบคุมคุณภาพ พนักงานเครื่องคอมพิวเตอร์ พนักงานคุมเครื่อง
วัดขนาดคลื่นและตรวจเสียง ผู้ช่วยงานวิจัย

CODE : IRA

นักธรณีวิทยา ศัลยแพทย์ นักวางผังเมือง นักอุตุนิยมวิทยา

CODE : IRS

นักพืชสวนไม้ดอกไม้ผล นักสัตวศาสตร์ นักชีวเคมี นักพฤกษศาสตร์ นักเทคนิคทาง
ผลิตภัณฑ์นมเนย นักวิเคราะห์สิ่งแวดลอม นักชีววิทยาว่าด้วยการถ่ายทอดลักษณะนิสัยจากบิดา
มารดา ผู้อนุรักษ์ดินและน้ำ นักสมุทรศาสตร์ นักภูมิศาสตร์ สัตวแพทย์ พนักงานถ่ายเอกซ์เรย์
ช่างเทคนิคเครื่อง EKG ผู้ตรวจหัวใจ (Electrocardigraph Technician) เจ้าหน้าที่สวน
สัตว์

CODE : IRE

นักบริหารงานวิศวกรรม วิศวกรเครื่องกลอากาศยาน วิศวกรเคมี วิศวกรโยธา
วิศวกรไฟฟ้าวิทยุ วิศวกรทั่วไป วิศวกรโลหะกรรม (การผลิต) นักเทคนิคผู้ปฏิบัติการในห้อง
ทดลองทางเคมี ผู้ช่วยวิศวกรโลหะกรรม วิศวกรทดสอบเครื่องกล

CODE : IRC

คันทนอากาศยาน นักบิน ผู้จัดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่างเทคนิคเครื่องจักรกล ผู้ทำหุ่นจำลอง (เครื่องจักรกล) ผู้ออกแบบเครื่องมือ ผู้ซ่อมเครื่องมือและอุปกรณ์ นักเทคนิคประจำห้องทดลอง ผู้ทดสอบระบบกระแสไฟฟ้า

อาชีพประเภท ARTISTIC

CODE : ASE

ครูสอนเต้นรำ ครูผู้ฝึกการแสดงละคร ครูสอนภาษาอังกฤษ ครูสอนการเล่นละคร ผู้แปลภาษาต่างประเทศ ผู้สื่อข่าว นักหนังสือพิมพ์

CODE : ASI

นักปรัชญา นักประพันธ์ นักเขียนประกาศโฆษณา ศิลปิน ครูสอนศิลปะ นักพานิชศิลป์ ครูสอนวรรณคดี นักดนตรี ครูดนตรี ผู้อำนวยการเพลงดุริยางค์

CODE : AES

ผู้จัดการฝ่ายการบัญชี ผู้จัดการฝ่ายการโฆษณา ผู้ให้ความบันเทิง (นักร้อง นักเต้นรำ) นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ

CODE : AIS

นักแสดงละคร บรรณาธิการ นักวิจารณ์ (ในหนังสือพิมพ์) ศิลปินผู้ออกแบบ แฟชั่น นักออกแบบเครื่องเฟอร์นิเจอร์ ผู้ตกแต่งภายในอาคาร (มัณฑนากร) นักจัดแบบเครื่องแต่งกาย นักออกแบบกล่องบรรจุของ นักออกแบบจากการแสดงละคร นักจัดแบบแฟชั่น นักออกแบบเครื่องแต่งกายสตรี นักออกแบบเพชรพลอย นักแสดง (ดารา)

CODE : AIE

นักตกแต่งทั่วไป

CODE : AIR

สถาปนิก ช่างถ่ายภาพ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพอื่น ๆ นักเขียนป้าย นักตกแต่งภาพถ่าย

อาชีพประเภท SOCIAL

CODE : SEC

ผู้อำนวยการทางด้านสังคมสงเคราะห์ ผู้แทนในสหภาพแรงงานฝ่ายธุรกิจ กรรมการหอการค้า ผู้จัดการหอพัก ผู้ทำการสัมภาษณ์ตามหน่วยงาน ผู้จัดการโรงแรม นักวิเคราะห์งาน ผู้ดูแลสวัสดิการคนงาน ผู้ควบคุมแนะนำทางด้านอาหาร ผู้ผสมเหล้า พนักงานต้อนรับ (โรงแรม ร้านอาหาร) ผู้จัดการองค์การพิทักษ์ผลประโยชน์

CODE : SEI

ผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้บริหารการศึกษา นักประวัติศาสตร์ ครูสอนประวัติศาสตร์ ตัวแทนสถานบริการบ้านพัก ผู้อำนวยการการฝึกอบรม

CODE : SEA

นักแนะแนวอาชีพของบริษัท เจ้าหน้าที่กระทรวงต่างประเทศ ทูต

CODE : SCE

เจ้าของสถานพักผ่อนหย่อนใจ ตัวแทนด้านธุรกิจ ผู้ดูแลบ้าน พนักงานบริการสาธารณะสุข ชุมชน ผู้จัดการโรงแรมหรู ผู้ให้บริการด้านอาหาร (โรงแรม ปีนโต) ผู้จัดการร้านเหล้า ผู้แทนจำหน่ายตัว

CODE : SRI

พัฒนากร (Extension Worker)

CODE : SRE

ผู้ฝึกสอนกีฬา ครูพละ ผู้ดูแลเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ผู้รับจ้างสอนพิเศษ เด็ก ๆ ตามบ้าน ผู้สอนขับรถยนต์ ผู้ทำหน้าที่พ่อบ้านแม่บ้าน นักอาชีพบำบัด นักกีฬาอาชีพ เจ้าพนักงานตำรวจ ผู้ปกครองซึ่งทำหน้าที่ประหนึ่งบิดามารดาตามสถานสงเคราะห์เด็ก

CODE : SRC

พนักงานตามโรงพยาบาล

CODE : SIA

นักจิตวิทยาคลินิก นักจิตวิทยาแนะแนว อาจารย์มหาวิทยาลัย นักรัฐศาสตร์ นักสังคม-
ศาสตร์ นักสังคมวิทยา ครูการศึกษาผู้ใหญ่ ผู้ปฏิบัติงานกิจกรรมกลุ่ม ครูแนะแนว นักสังคม-
สงเคราะห์ พยาบาลวิชาชีพหรือระดับปริญญาตรี หมอคุณ นักแนะแนวด้านฟื้นฟูบำบัด

CODE : SIE

อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน โภชนาการ หัวหน้าฝ่ายบุคลากร ผู้บริหาร
ราชการทั่วไป

CODE : SIC

ผู้จัดการโรงเรียน ผู้ตรวจสอบอาหารและยา ผู้ตรวจสอบความประพฤติเด็ก ครูสอน
สังคมศาสตร์ นักการเมือง

CODE : SIR

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางโรคเท้า นักกายภาพบำบัด นักบำบัดยาเสพติด (ยาสูบ ยาสูบ)
ช่างเทคนิคทางสัลยกรรม นักจิตบำบัด

CODE : SAE

นักแนะแนว ครูสอนชั้นประถม ครูสอนภาษาต่างประเทศ ครูสอนชั้นมัธยม ครูคหกรรม
นักคหกรรมศาสตร์ แม่บ้าน ครูสอนเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ครูทั่วไป นักแนะแนวอาชีพ ผู้ช่วยครู
ผู้ช่วยงานบริการสังคม ครูสอนศิลปการพูด

CODE : SAC

ช่างเสริมสวยด้วยเครื่องสำอาง ผู้ออกแบบทรงผม ผู้ช่วยนักกายภาพบำบัด ช่างแต่ง
เล็บ

CODE : SAI

พระสงฆ์ นักเทศน์ บรรณารักษ์ ครูสอนการศึกษาพิเศษ นักจิตเวช ผู้แก้ไขการพูด
(ออกเสียง) ผู้ช่วยทันตแพทย์ พยาบาลที่มีใบอนุญาตประกอบโรคศิลป์ บรรณารักษ์เอกสารทาง
การแพทย์ ทันตอนามัย

อาชีพประเภท ENTERPRISING

CODE : ECI

นายธนาคาร

CODE : ECS

นักวิเคราะห์สินเชื่อ ผู้เขียนกรรมธรรม์ประกันภัย ผู้ซื้อัญญาผล ตัวแทนและประเมินราคา
อสังหาริมทรัพย์ ตัวแทนผู้ซื้อ ผู้จัดการบริการนายหน้า ผู้จำหน่ายดอกไม้ ผู้ขายเครื่องเรือน
ผู้จัดการฝ่ายบริการลูกค้า ตัวแทนขายที่ดิน โรงเรือน ตัวแทนขายเครื่องจักรกลไรรัน ผู้ควบคุม
การจำหน่ายบัตร ผู้ขายสินค้าทางศิลปะ

CODE : ERI

ผู้ทำสัญญา ผู้จัดการฟาร์ม วิศวกรทางอุตสาหกรรม

CODE : ERS

ผู้ตรวจควบคุมคลังสินค้า

CODE : ERC

นายไปรษณีย์โทรเลข

CODE : EIS

วิศวกรฝ่ายขาย

CODE : EAR

ผู้ประกาศวิทยุและโทรทัศน์ ผู้จัดการรายการเพลง

CODE : EAS

นักกฎหมาย ผู้พิพากษา ทนายความ

CODE : ESC

ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ผู้จัดการสาขา ผู้จัดการฝ่ายธุรกิจ ผู้จัดการสำนักงานใหญ่ ผู้อำนวยการ-
การฝ่ายแรงงานด้านอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการฝ่ายจัดบุคลากร ข้าราชการ ผู้พิจารณาตัดสินคดี
แรงงาน ผู้จัดการ ผู้บริหารทั่วไป ผู้จัดการตัวแทนหาประกัน ผู้จัดการภัตตาคาร บาร์ ผู้จัดการ

สำนักงาน ผู้จัดการฝ่ายคำนวณงาน ผู้จัดการฝ่ายบุคลากร ผู้สัมภาษณ์ฝ่ายนายจ้าง ผู้จัดการฝ่ายผลิต ผู้บริหารฝ่ายเงินเคียน ค่าจ้างแรงงาน ผู้จัดการฝ่ายการขาย เจ้าหน้าที่จรรยา ผู้จัดการบ้านเช่า ผู้ตรวจสอบการประกันภัย ผู้นำเสนอสินค้าตัวอย่าง ผู้ส่งหนังสือ เสมียนโรงแรม พนักงานขาย ตัวแทนขายของ คนเร่ขายของ ตัวแทนลูกจ้าง ผู้ช่วยฝ่ายบุคคล ผู้จัดการธุรกิจ ผู้ดูแลพาทเมนต์

CODE : ESR

พนักงานขายรถ ตัวแทนขายเครื่องกีฬา คนขับรถขายของ

CODE : ESI

ผู้บริหารงานด้านสวัสดิการสังคม นักวิเคราะห์ระบบงานธุรกิจ ผู้จำหน่ายส่ง ผู้จัดการร้านขายของชำราย ตัวแทนขายประกันชีวิต ผู้แทนฝ่ายโรงงาน ผู้ผลิต พ่อค้าขายปลีก ผู้จัดการร้านจำหน่ายรองเท้า ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ ผู้จำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภค

CODE : ESA

ตัวแทนขายประกันภัย ผู้จำหน่ายอุปกรณ์ถ่ายภาพและอะไหล่ มัคคุเทศก์ ผู้นำเที่ยว พนักงานการบิน ผู้จำหน่ายเครื่องดนตรีและอุปกรณ์เครื่องเสียง

อาชีพประเภท CONVENTIONAL

CODE : CRI

คนเฝ้ายาม ผู้คุมเครื่องจักรพิมพ์เครื่องหมายการค้าบนแผ่นโลหะ (Linotype) พนักงานเก็บเงิน ผู้คุมเครื่องเจาะบัตร (Key Punch Operator) ผู้คุมเครื่องรวบรวมผลอัตโนมัติ พนักงานคุมเครื่องถ่ายภาพเอกสาร

CODE : CRS

พนักงานจัดเก็บเอกสารตามประเภท

CODE : CRE

ช่างประกอบเครื่องมือ พนักงานคุมเครื่องจักรเย็บผ้า

CODE : CIS

สมุห์บัญชี นักวิเคราะห์เวลาในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ปฏิบัติงาน เสมียน
ธนาคาร ผู้ประเมินราคา พนักงานคุมเครื่องทำบัญชี เสมียนทางการค้าต่างประเทศ พนักงาน
ดำเนินการเรื่องเช็ค พนักงานบัญชี พนักงานควบคุมเครื่องพิมพ์ความเร็วสูง พนักงานคุมเครื่อง
คิดคำนวณ พนักงานทำบัญชีแยกประเภท พนักงานคุมเครื่องพิมพ์

CODE : CIE

เจ้าหน้าที่สำนักงาน พนักงานจ่ายเงินเดือน พนักงานตรวจทานคำผิด

CODE : CIR

พนักงานคุมเครื่องบวกเลข พนักงานคุมเครื่องโทรเลข พนักงานคุมเครื่องจักรในสถาน
ที่ทำงาน

CODE : CSE

ครูผู้สอนธุรกิจศิลป์ เสมียนส่วนบุคคล ผู้ส่งจดหมายโต้ตอบติดต่อกับค้าขาย เสมียนพนักงาน
สำนักงานท่องเที่ยว พนักงานต้อนรับ พนักงานพิมพ์ดีด พนักงานประจำสายโทรศัพท์ ผู้จ่ายเงิน
ธนาคาร

CODE : CSR

ตัวแทนจำหน่ายตัวล่องหน้า ผู้ตรวจสอบการจราจร พนักงานสื่อสารประจำสำนักงาน

CODE : CSI

พนักงานบัญชี พนักงานเก็บเงิน

CODE : CSA

ผู้ช่วยบรรณารักษ์ เลขานุการทางการแพทย์ พนักงานรับการสั่งซื้อของ เลขานุการ
ทั่วไป เลขานุการฝ่ายการติดต่อ ผู้ตรวจแนะนำงานฝ่ายสารบรรณ เสมียนธุรการทางศาสนา
(ไวยาวัจกร)

CODE : CER

พนักงานจัดดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล พนักงานส่งจดหมาย

CODE : CEI

นักวิเคราะห์เรื่องการเงิน เลขานุการส่วนบุคคล

CODE : CES

ผู้จัดการฝ่ายการกู้ยืม เสมียนพนักงานทั่วไป ผู้บันทึกรายงานในศาล นักบัญชี ผู้ปฏิบัติ
งานเกี่ยวกับการพิมพ์ นักเขียนขวเลข

กิจกรรมที่ 7

ตลาดอาชีพ

(1 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกประเภทและระดับของงานอาชีพที่ตนสนใจได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูเตรียมใบโรเนียวกิจกรรม "ตลาดอาชีพ" เท่าจำนวนกลุ่มที่แบ่งซึ่งแบ่งนักเรียนกลุ่มละ 3-4 คน

2. ครูกำหนดสถานการณ์ดังนี้

"ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งได้เปิดดำเนินการกิจการใหม่ ต้องการรับสมัครพนักงานเข้าทำหน้าที่ต่าง ๆ หลายตำแหน่ง สมมติว่านักเรียนได้จบการศึกษาและมีความประสงค์ที่จะเข้าทำงานในห้างสรรพสินค้าแห่งนี้ นักเรียนจะสมัครในตำแหน่งใด โดยให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาถึงวุฒิทางการศึกษาที่ใช้สมัคร ความสามารถทางอาชีพตามหน้าที่เฉพาะตำแหน่ง พร้อมทั้งระบุชื่อของคนที่ต้องการสมัครเข้าทำงานในแต่ละงานตามตำแหน่งนั้น ๆ ทั้งนี้ให้นักเรียนแต่ละคนสมัครได้ 3 ตำแหน่ง"

3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามสถานการณ์ข้างต้นนี้ โดยใช้เวลา 15-20 นาที ในระหว่างประชุมกลุ่มให้ผู้มีบันทึก 1 คน กรอกรายชื่อผู้สมัครงานในตำแหน่งนั้น ๆ วุฒิการศึกษาและความสามารถตามหน้าที่ลงในตารางที่แจกให้

4. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มทำตามสถานการณ์ที่กำหนดให้เสร็จแล้ว ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

5. ครูแจกเอกสารแนวทางการสรุปแก่นักเรียน เพื่อติดลงในสมุดแนะนำ

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม ตามแนวทางในเอกสารดังนี้

เราทุกคนต้องประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง และสังคม ในสังคมของเรามีอาชีพมากมายหลายประเภทตามลักษณะงาน แต่ละประเภทก็ใช้ทักษะความสามารถ ระดับสติปัญญา ระดับ

การศึกษาที่แตกต่างกันออกไปเป็นส่วนกันตั้งแต่อาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ ต้องศึกษาวิชาการขั้นสูง เป็นระยะเวลานาน จนถึงอาชีพที่ต้องการทักษะและความรู้ไม่มาก ดังเช่นผู้ที่ประกอบอาชีพในระดับสูงสุด ซึ่งเราเรียกว่า เป็นผู้มีวิชาชีพขั้นสูง บุคคลที่อยู่ในระดับอาชีพนี้ จำเป็นต้องได้รับการศึกษา ตลอดจนการฝึกฝนอบรมจากสถาบันการศึกษามากจนได้ปริญญา จึงทำให้บุคคลเหล่านี้มีตำแหน่งและรายได้ของอาชีพอยู่ในระดับสูง ส่วนบุคคลผู้ที่ประกอบอาชีพในระดับต่ำกว่าผู้มีวิชาชีพ ซึ่งได้แก่ ช่างเทคนิค แรงงานฝีมือ และแรงงานกึ่งฝีมือ ระดับการศึกษาและการฝึกฝนอบรม ก็จะน้อยกว่าหรือเป็นระยะเวลาที่สั้นกว่าผู้มีวิชาชีพ สู้ด้อยได้แก่ แรงงานทั่วไป ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนในโรงเรียนมากนัก ทักษะและความรู้จึงมีไม่มาก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าในการทำงานอาชีพทุกอาชีพย่อมมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และทุกอาชีพต่างก็มีเกียรติทั้งสิ้น สังคมของประเทศเราจึงต้องมีคนหลายอาชีพ เพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ หากขาดอาชีพหนึ่งไปกิจการต่าง ๆ ก็อาจซบเซาลง และดำเนินไปอย่างขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นในการเลือกประกอบอาชีพ นอกจากบุคคลจะต้องมีความสนใจและความสามารถที่เหมาะสมกับระดับของอาชีพนั้น ๆ แล้ว ยังจะต้องมีความภาคภูมิใจ มีความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่ออาชีพนั้น ๆ ด้วย จึงจะทำให้งานอาชีพนั้นประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้าต่อไป

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ใบโรเนียวกิจกรรมตลาดอาชีพเท่าจำนวนกลุ่มที่แบ่ง
2. เอกสารแนวทางการสรุป

ตลาดอาชีพ

ตำแหน่งหน้าที่	วุฒิการศึกษา	ความสามารถ	ชื่อผู้สมัคร
ประธานของห้างสรรพสินค้า			
ผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ (ฝ่ายบุคคล-ฝ่ายผลิต-ฝ่ายขาย)			
หัวหน้าแผนกต่าง ๆ			
พนักงานแผนกธุรการและเสมียนพนักงาน (เลขานุการ-การเงิน-การบัญชี-พนักงานเครื่องคำนวณ)			
พนักงานแผนกวิชาการ			
พนักงานแผนกประชาสัมพันธ์			
พนักงานขายของและเดินตลาด			
พนักงานแผนกศิลป์ (ออกแบบผลิตภัณฑ์-ช่างศิลป์)			
พนักงานแผนกช่างประจำห้าง			
พนักงานแผนกสต็อก			
พนักงานเสิร์ฟ			
พนักงานรักษาความสะอาด			
พนักงานรักษาความปลอดภัย			
พนักงานจัดตกแต่งคูแลสวน			
พนักงานขับรถ-ขนส่ง			

เอกสารแนวทางสรุป

เรื่องของงานอาชีพเป็นเรื่องสำคัญมาก ควรจะมีความรู้พื้นฐานเอาไว้เป็นอย่างดีก่อนที่จะมีการเลือกหรือตัดสินใจเดินตามแผนชีวิตที่วางไว้ ซึ่งประเภทและงานอาชีพระดับต่าง ๆ ที่ควรจะมีดังนี้ คือ

1. ผู้มีวิชาชีพชั้นสูง หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพที่จัดเป็นอาชีพชั้นสูงสุด ต้องเรียนและฝึกฝนอบรมมากเป็นพิเศษ มีบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมกับงานตำแหน่งและรายได้อยู่ในระดับสูง เช่น แพทย์ สถาปนิก วิศวกร นักปกครอง ผู้จัดการบริษัท ฯลฯ

2. ช่างเทคนิค หมายถึง ผู้ที่ศึกษาวิชาช่างชั้นสูง ได้ทดสอบอุปกรณ์ทางช่าง สามารถใช้เครื่องมือทดลองที่ห้องอาศัยวิชาคำนวณและหลักวิทยาศาสตร์ในการปฏิบัติงานเช่น ช่างเทคนิค วิทยุ ช่างเทคนิคไฟฟ้า

3. ช่างฝีมือ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการอบรมช่างใดช่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวในระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพหลักสูตร 3 ปี แล้วออกไปประกอบอาชีพเป็นช่าง ซึ่งต่อไปเมื่อเรียนเพิ่มเติมขึ้นตามมาตรฐานก็จะเลื่อนขึ้นไปเป็นผู้ชำนาญการ เมื่อมีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น จะได้รับการยกย่องให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการเลื่อนระดับแต่ละครั้งมีระเบียบและวิธีการ

4. ช่างกึ่งฝีมือ หมายถึง ผู้เรียนวิชาช่าง มีจำนวนชั่วโมงเรียนอันสั้น มีระดับความสามารถจำกัดในวงแคบ อาจได้รับการฝึกฝนอบรมเพียง 6 เดือนถึง 3 ปี มีจำนวนฝึกงานวิชาช่างใดช่างหนึ่ง เช่น ช่างปูน ไม่เกิน 2,000 ชั่วโมง ช่างผูกเหล็ก ช่างทาสี

5. คนงาน หมายถึง เป็นผู้ที่ไม่มีฝีมือ อาจจะไม่ต้องการฝึกในโรงเรียนก็ได้ ทางโรงงานอุตสาหกรรม อาจจัดให้มีการอบรมขณะประจำการก็ได้ เป็นผู้ช่วยงานช่างทั่ว ๆ ไป

กิจกรรมที่ 8

ตลาดแรงงาน

(1 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกสภาพของตลาดแรงงาน และความต้องการแรงงานของอาชีพที่สนใจได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูเตรียมวีดีโอเทปเรื่อง "เกี่ยวเกี่ยวบัณฑิต" พร้อมบทเพลงวงดนตรีคาราบาวในเพลง "มหาลัย"

2. ครูเปิดบทเพลงวงดนตรีคาราบาวเพลง "มหาลัย" และอภิปรายกับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่กิจกรรม เพื่อให้ทราบปัญหาการว่างงาน หลังจากนั้นครูให้นักเรียนชมวีดีโอเทป เรื่อง เกี่ยวเกี่ยวบัณฑิต

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน หลังจากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคิดที่ได้จากสิ่งที่เห็นในเรื่อง เกี่ยวเกี่ยวบัณฑิต ตามแนวหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

3.1 นักเรียนเข้าใจอย่างไรกับคำว่าอาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้าง และอาชีพอิสระ

3.2 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรบ้างจากการชมวีดีโอเทปเรื่อง "เกี่ยวเกี่ยวบัณฑิต"

3.3 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากคำกลอนข้างล่างดังต่อไปนี้

" คนว่างงานสมัยนี้มีหลายหลาก	งานว่างคนก็มีมากอยู่หลากหลาย
เป็นปัญหาลูกกลมใหญ่ไม่เสื่อมคลาย	เหมือนโรคร้ายเรื้อรังใหญ่ในสังคม
คนว่างงานมีมากมายหลายประเภท	อันสาเหตุนานาพาขึ้นชม
เช่นเกียจคร้านงานใด ๆ ไม่นิยม	ไม่ยอมก้มหลังสู้ฟ้าหน้าสู่ดิน
ที่เรียนจบวิชาการด้านต่าง ๆ	ยังแคว้งคว้างอยู่รำไปไม่จบสิ้น
รอคอยรัฐจัดงานให้ได้ทำกิน	แทบตายคั่นต้องสอบแข่งขันแย่งงานกัน

ยังนิยมว่าราชการงานยิ่งใหญ่
งานเอกชนก็อัศจรรย์ในปัจจุบัน

จึงฝังใจใฝ่ค้าแพทาสัญ
อย่าเพื่อผันว่างานหาง่ายไ้ด้นที่"

"งานว่างคนมีมากมายหลายสาเหตุ	เพราะประเทศเราทันสมัยในยุคนี้
อุตสาหกรรมวิทยาการด้านเทคโนโลยี	ส่วนยากที่คนจะฉกฉวยได้ทัน
เคยศึกษาวิชาการด้านต่าง ๆ	เขาไม่จ้างไม่นำพามาส่งสาร
ขาดทักษะที่สำคัญชำนาญการ	ไม่เคยผ่านงานใดมานำเส้าใจ
อันสัมมนาอาชีพนี้มีหลายอย่าง	ส่วนเสริมสร้างอนาคตให้สดใส
แม้ความรู้และทักษะจะน้อยไป	ถ้าฝึกใฝ่สู้ทรหดไม่อดตาย
งานเกษตรสัตว์พืชไร่มีหลายอย่าง	งานก่อสร้างและบริการงานค้าขาย
งานอิสระรายได้ดีมีมากมาย	อย่าปล่อยใ้ใครเขาอ้างงานว่างคน"

4. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายเสร็จ ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น
5. ครูแจกเอกสารแนวทางสรุปแก่นักเรียน เพื่อติดลงในสมุดแนแนว
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในเอกสารดังนี้

ตามปกติแล้วคนเราแต่ละคนจะมีความต้องการมากมายหลายอย่าง ดังนั้นในการเลือกอาชีพ โอกาสในการเลือกงานอาชีพจะสูงขึ้น ถ้าหากเรารู้จักความต้องการของเราดี นั่นคือการได้รู้จักตัวของเราเอง เป็นต้นว่า ความสามารถทางสติปัญญา ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ บุคลิกภาพและความต้องการในเป้าหมายชีวิต นอกจากนั้นโอกาสที่ดียังจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของเราในการเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพ ซึ่งได้แก่ ลักษณะและสภาพของงานอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้า คุณลักษณะของผู้ที่จะเข้าประกอบอาชีพนั้น ๆ ตลอดจนแนวโน้มความต้องการแรงงานในอาชีพ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ว่า ในสังคมปัจจุบันบ้านเมืองเรามีอาชีพอะไรบ้าง อาชีพใดมีความต้องการจำเป็นอย่างไร และโอกาสการเข้าสู่อาชีพนั้นเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมตัวของเราเองก่อนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากเพื่อความสอดคล้องเหมาะสมกับตัวของเราเองเท่านั้น

สื่อการจัดกิจกรรม

1. คลิปเพลงเพลงวงดนตรีคาราบาว เพลง "มหาลัย"
2. คลิปวิดีโอเพลงเรื่องเกี่ยวกับวัยรุ่น
3. เอกสารแนวทางการสรุป

เอกสารแนวทางการสรุป

1. ในสังคมปัจจุบันบ้านเมืองของเรามีอาชีพต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของการใช้แรงงานออกเป็น 2 ภาค คือ ภาครัฐบาลและภาคเอกชน สำหรับการจ้างงานภาคเอกชนมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ การรับจ้างในร้านค้าบริษัทโรงงานต่าง ๆ และการประกอบอาชีพส่วนตัวซึ่งมีความหมายดังนี้คือ

อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพส่วนตัวหรือการประกอบการของตนเอง อาชีพอิสระจึงมิได้ทุกลักษณะงานไม่ว่างานนั้นจะเป็นงานประเภทเกษตรกรรม คหกรรม ศิลปหัตถกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ขอแต่ให้เป็นการประกอบการของตนเองเท่านั้น เช่น การทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ การประมง สวนผลไม้ ตั้งร้านขายปลีก-ส่ง ช่างซ่อม-ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ฯลฯ

อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่ผู้ทำไม่ได้ประกอบด้วยตนเอง แต่รับจ้างเป็นลูกจ้างในบริษัท ห้างร้าน โรงงาน หรือเข้ารับราชการ ดังนั้นการเข้ารับราชการจึงถือเป็นอาชีพรับจ้างอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการรับจ้างในภาครัฐบาล

2. เนื่องจากในปัจจุบันผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะมุ่งเข้าใช้แรงงานในภาครัฐบาลด้วยการรับราชการเป็นส่วนใหญ่ และภาคเอกชนรองลงมา ที่มุ่งไปประกอบอาชีพส่วนตัวเกือบจะไม่มี ดังนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน นักเรียนจึงจำเป็นต้องเข้าใจว่าในสังคมปัจจุบันอาชีพใดมีความต้องการจำเป็นอย่างไร และเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ตลอดจนช่องทางและโอกาสเข้าสู่อาชีพนั้นเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนเตรียมตัวก่อนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ๆ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะสังคมและเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ 9

คนเห็นคนดัง

(2 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน และวิเคราะห์ลักษณะนิสัยในการทำงานของตนได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูแจกใบโรเนียว เล่าถึงประวัติของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจากชีวิตและงานของคนไทยตัวอย่างซึ่งได้รับการยกย่องจากวงการอาชีพต่าง ๆ 1-2 คน (5 นาที)
2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จ อันเนื่องมาจากนิสัยการทำงานของบุคคลตัวอย่าง (5 นาที)
3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2-3 คน ให้นักเรียนเลือกหัวข้ออภิปรายกลุ่มละ 1 หัวข้อ ดังนี้ (10 นาที)
 - 3.1 เพราะเหตุไรทุกคนจึงต้องประกอบอาชีพ ประเทศชาติต้องการคนประเภทใด
 - 3.2 นายจ้างต้องการคนงานที่มีบุคลิกลักษณะอย่างไรและข้อบกพร่องของคนหางานทำไม่ได้เป็นอย่างไร
 - 3.3 คนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมักมีคุณลักษณะอย่างไร
4. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกรายงานหน้าชั้น โดยให้เวลากลุ่มละ 8 นาที พร้อมกับให้เพื่อนกลุ่มอื่นซักถามได้ตามความเหมาะสม
5. ครูสั่งงานเป็นการบ้าน เพื่อทำกิจกรรมในคาบต่อไป โดยให้นักเรียนแต่ละคนสัมภาษณ์ชีวิตบุคคลในห้องถิ่นใกล้บ้านของนักเรียน ที่นักเรียนสังเกตเห็นว่ามีหลักในการทำงานที่สมควรเป็นตัวอย่าง ซึ่งอาจจะ เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในห้องถิ่นนั้น ๆ โดยให้นักเรียนตั้งคำถามสั้น ๆ ถึงหลักการประกอบอาชีพ และคติประจำใจในการทำงานอาชีพของบุคคลเหล่านั้นมาประมาณ 5 คน พร้อมทั้งจับบันทึกลงในสมุดแนะนำ โดยระบุชื่อและงานอาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย (ครูควรตรวจดูความเรียบร้อยในงานที่ส่งในสัปดาห์ต่อไปด้วย)

6. ในสัปดาห์ต่อมา ครูแจกใบโรเนียวแก่นักเรียนคนละ 1 แผ่น (ตามแบบแนบท้าย) เพื่อเล่นเกม "มีหรือไม่มี" (วิธีการเล่นเช่นเดียวกับเกมสับิงโก)

7. ครูอธิบายวิธีการเล่นพร้อมทั้งกติกาให้นักเรียนเข้าใจดังนี้

7.1 ให้นักเรียนเขียนคำซึ่งเป็นคุณลักษณะอันจำเป็นต่อการทำงาน โดยเขียนเป็นคำ ๆ 1 ส่งในช่องตารางเกมสับิงโกหรือไม่มีใบโรเนียว (ใช้เวลา 5 นาที) ซึ่งคำต่าง ๆ เหล่านั้นอาจเป็นคุณลักษณะในการทำงานของบุคคลที่นักเรียนได้ไปสัมภาษณ์มา หรือเป็นคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักเรียนคิดว่าจำเป็นต่อการทำงาน ซึ่งนักเรียนอาจจะดูจากคุณลักษณะของตัวนักเรียนเองก็ได้

7.2 เมื่อนักเรียนเขียนคำเหล่านั้นลงในช่องตาราง เมื่อหมดเวลาครูเฉลยคำต่าง ๆ ที่ครูเตรียมไว้ ชื่อคำต่าง ๆ จะเป็นคำที่เป็นคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ดีของบุคคลควรมีในการทำงานอาชีพ และแต่ละคำจะมีคะแนนให้แตกต่างกันไป

7.3 กติกา

- ถ้าคำที่ครูเฉลยกับคำที่นักเรียนเขียนไว้ในช่องตารางมีตรงกัน ให้นักเรียนกากบาทคำในช่องตารางนั้นไว้

รอบแรก นักเรียนคนใดที่มีช่องกากบาททับคำที่มีครบทั้ง 4 ช่องในแนวดังแนวนอนหรือแนวทแยงมุม อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้นักเรียนคนนั้นพูดขึ้นว่า "ไชโย เราจะต้องเป็นคน ... (ต่อด้วยคำที่อยู่ในช่องตารางทั้ง 4 ช่อง)" ดังเช่น "ไชโย เราจะต้องเป็นคน ขยัน อดทน ประหยัด และซื่อสัตย์" เป็นต้น สำหรับผู้ชนะในแต่ละครั้งครูแจกรางวัลตามความเหมาะสมให้แก่ นักเรียนคนนั้นทันที (ครูจะหาผู้ชนะก็คนที่ได้ในรอบแรกตามความเหมาะสม)

รอบสอง ครูให้นักเรียนทุกคนฟังคำเฉลยคะแนนของคำต่าง ๆ และให้นักเรียนรวมคะแนนช่องคำต่าง ๆ ที่นักเรียนมีตรงกับคำเฉลยเหล่านั้น นักเรียนคนใดได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ชนะ (ครูแจกรางวัลให้ตามความเหมาะสม)

8. ครูแจกแบบทดสอบความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง (ตามแบบแนบท้าย) เพื่อให้นักเรียนตรวจสอบลักษณะนิสัยในการทำงาน เพื่อทราบข้อดีและข้อบกพร่องในการทำงานของตนเอง (โดยใช้เวลาทำ 2 นาที)

9. ครูแจกเอกสารแนวทางการสรุป เพื่อคิดลงในสมุดแนบ

10. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในเอกสารดังนี้

การทำงานที่มีคุณภาพนั้นเราจะต้องปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ก่อนอื่นเราจะต้องดูลักษณะการทำงานของตนเองว่าได้เตรียมพร้อมในการทำงานอย่างไร ถ้ามีความถนัดและความสามารถในการทำงานเท่านั้น ยังไม่เพียงพอที่จะเป็นเครื่องรับประกันได้ว่าคนเราจะประสบความสำเร็จในการทำงานต่าง ๆ ได้ แต่สิ่งสำคัญที่จะต้องมียกคือ "นิสัยในการทำงานที่ดี" ดังจะเห็นจากตัวอย่างจากบุคคลผู้ซึ่งประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานต่าง ๆ มักเป็นผู้ที่สร้างนิสัยเพื่อการทำงานได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น การมีปรัชญาชีวิตหรือคติประจำใจในการทำงานเป็นของตนเอง การรู้จักวางแผนศึกษางานให้รู้จริง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ มีความขยันมานะอดทน ต่ออุปสรรคนานัปการ จนกระทั่งประสบความสำเร็จในที่สุด

ดังนั้น เมื่องานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของเรา นอกจากเราจะต้องศึกษาตนเองอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อความเหมาะสมกับอาชีพที่เราต้องการแล้ว เรายังจะต้องหมั่นฝึกฝนและสร้างลักษณะนิสัยที่ดีเพื่อการทำงานหรือประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

ตั้งหัวข้อต่อต้าน	กรมอาชีวศึกษา
ชี้แจงแจ้งจัดมา	นักศึกษาพึงรับฟัง
หากอยากเป็นลูกจ้าง	เจ้านายห้างใหญ่มีดั่ง
ต้องตระเตรียมฝากฝัง	พริกพร้อมพริกกายใจตน
หนึ่งคะแนนเล่าเรียน	เพาะพากเพียรเฝ้าฝึกฝน
เกรดเฉลี่ยรายคน	สูงส่งลิ้นเปรียวปรีดา
สองบุคลิกดี	อารมณ์ดีมีจรรยา
เข้มแข็งแกร่งพละ	งามวาจาทำท่วงที่

สามทัศน์คติ	ครองคำริแรงภักดี
พอใจในงานนี้	อคทนที่ยืนดีทำ
ที่สามารถพิเศษ	ภาษาเทศร้อง เรืองรำ
พิมพ์ดีดกิจกรรม	อื่นอีกนำแนะมากมาย
ทำคุณธรรมประเสริฐ	จரியเลิศล้ำเหลือหลาย
ข้อสัจธรรมมีเสื่อมคลาย	ขยับไปตามเวลา
ระเบียบวินัยนอบ	รับผิดชอบงานนานา
จิตใจฝ่ฝันทา	การก้าวหน้ามานะหวัง
หกมีประสบการณ์	คุ้นเคยงานมาแต่หลัง
รอบรู้เทคโนโลยี ชล่ง	ที่เด่นดัง แรงรุกไกล
เจ้าคุณมนุษยสัมพันธ์	อันอาจผันผลกำไร
มากมิตระจิจริงใจ	จักควรใครไ้ไ้ไมตรี
รวมเจ้าข้อแนะนำ	ศิษย์จงจำคุณความดี
สำเร็จได้วุฒิ	ขึ้นชีวิมีงานทำ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. เอกสารประวัติบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานเท่าจำนวนนักเรียน
2. ใบโรเนียวเกมส์ "มีหรือไม่มี" เท่าจำนวนนักเรียน
3. แบบทดสอบความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง เท่าจำนวนนักเรียน

คนเด่นคนดัง

นายวินัย เสริมศิริมงคล

"นักธุรกิจตัวอย่าง ประจำปี 2527"

จากพ่อค้าเร่มาเป็นผู้อำนวยการห้างสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย

เกิดวันที่ 6 มีนาคม 2482 ที่ตำบลศาลเจ้าพ่อเสือ เสาชิงช้า กทม.

บิดาชื่อนายคุษย์ แซ่ฉั่ว มารดาชื่อนางเจียะ แซ่โชว มีพี่น้องหกคน เป็นชายสี่คน หญิงสองคน วินัยเป็นบุตรคนที่สอง

การศึกษา โรงเรียนสุพิทยศึกษาจบชั้น ป.3 โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ 2 ราชพิพิธชั้น ม.3

ชีวิตวัยเด็ก บิดามารดาของวินัย มีอาชีพขายข้าวต้มก๊วย วินัยได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมาตั้งแต่เป็นเด็ก หน้าที่ประจำของเขามีหลายอย่างตั้งแต่เข้าถึงเย็น กิจวัตรประจำวันคือ ตื่นตั้งแต่ตีห้าถีบจักรยานไปจ่ายของตลาดบางลำพู กลับมาช่วยเตรียมอาหาร จัดร้าน ตักอาหารขาย เก็บล้างถ้วยชามและอื่น ๆ วินัยช่วยทำงานประจำเหล่านี้นั้นไม่มีเวลาที่จะนึกถึงการเล่าเรียน ด้วยสาเหตุนี้คิดว่าวินัยจะได้เข้าเรียนอายุจึงเลยเกณฑ์บังคับไปมาก เข้าโรงเรียนเมื่ออายุประมาณ 10 ขวบ เรียนได้เพียงชั้น ป.3 ก็ต้องออกจากโรงเรียนเพราะทางบ้านต้องการให้มาช่วยค้าขายให้เต็มที่เนื่องจากบิดาสภาพไม่ค่อยดี วินัยช่วยงานทางบ้านได้ 2 ปี จึงคิดหาหนทางเรียนต่อโดยไม่ให้เสียงานค้าขายทางบ้าน

วินัยได้ไปสมัครเรียนที่โรงเรียนผู้ใหญ่ 2 วัดราชพิพิธ โดยทำงานกลางวันเช่นเดิมส่วนกลางคืนก็ไปเรียน ซึ่งเขาคิดว่าไม่หนักหนาอะไรมาก แต่เทียบกับเด็กคนอื่นแล้วเขาก็เหนื่อยกว่ามาก ตอนสอบ ม.3 ปรากฏว่าพวกที่ไปสอบด้วยกันกับเขามีเขาเพียงคนเดียวที่ผ่านวิชาภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีให้เลือกทั้งภาษาอังกฤษและภาษาจีน เขาได้เลือกภาษาจีนเนื่องจากเขามีพื้นฐานมาก่อน เมื่อสอบได้ ม.3 เขาอายุได้ 19 ปี พ่อเสียชีวิต ทางบ้านมีปัญหาลูกไล่ที่ได้เงินชดเชยมา เขาจึงแข่งตีกแถวที่ฝั่งธนบุรี แถววัดทองธรรมชาติทำดินแดง พี่สาวเป็นครู น้องชายไปทำงาน น้อง 3 คนเรียนหนังสือ เขาจึงต้องไปเป็นลูกจ้างส่งขนมแถวบางลำพูทำอยู่ปีกว่า ๆ เพื่อนจึงมาชวนไปขายของตามงานต่าง ๆ

เป็นพ่อค้าเร่ ตอนแรกก็ขายรองเท้าแตะขายที่สนามหลวง แต่ทำ ๆ ไปเห็นว่ามันยาก ในการขนส่งจึงเอาเข่งผูกท้ายรถจักรยานเมื่อมากเกินไปทำให้ลำบาก ดังนั้นเขาจึงหันมาขายของชำ ขายหัวโสมอันบาท แปรงอันละบาทใส่กระบะแขวนคอร้องขาย ขายเสื้อผ้าตามตลาดนัด งานวัดแต่เพื่อน ๆ ของเขาก็ได้ให้เงินเขาใช้เสมอซึ่งเขาก็ไม่ลืม

ต่อมาเขาถูกเกณฑ์ทหารอยู่กรมการขนส่งทหารบก แต่เพราะมีวุฒิ ม.3 เขาจึงได้ทำหน้าที่เสมียนเนื่องจากลายมือเขาก็สวยด้วย แต่ก่อนเขาชื่อ "เซียง" เมื่อเป็นทหารจึงเปลี่ยนชื่อเป็น "วินัย" ซึ่งเขาคิดว่ามีความหมายดีมาก

เขาทำงานไม่มีวันหยุด วินัยเป็นคนขยัน มานะ อดทน สำนึกถึงความรับผิดชอบในฐานะลูกชายคนโต ตั้งใจที่จะอุปการะแม่และน้อง ๆ ให้มีความสุข เมื่อเป็นทหาร วัตถุประสงค์ของเขาจึงไปรับรองเท้าแตะมาขายที่สนามหลวงเพื่อนำเงินมาจุนเจือแม่และน้อง

ปลัดจากการเป็นทหารก็เป็นพ่อค้าเร่ต่อ เขาคอนทนและพยายามสร้างฐานะของเขา นำของไปขายตระเวนเกือบทุกจังหวัด ผจญชีวิตอย่างโศกโชน บางครั้งก็ประสบความสำเร็จ และมีบางครั้งที่เขาตกทุนจนหมดตัว ซึ่งครั้งหนึ่งเขานำสินค้าไปขายที่งานฤดูหนาวจังหวัดชลบุรี ปรากฏว่าสินค้าถูกขโมยหมดไม่มีแม้กระทั่งเงินกลับบ้าน ด้วยความที่เขาไม่ยอมแพ้โชคชะตา เขาจึงตัดสินใจขึ้นรถมอญหาคำรถกลับบ้าน

สร้างตัวจากเงิน 800 บาท วินัยก็อยู่ตลอดเวลาว่าจะสร้างตัวได้โดยวิธีใด เขาเตรียมตัวที่จะไปเป็นกระเป๋ารถเมล์ แต่ยังไม่ได้เริ่มทำงานพอที่เพื่อนก็เฝ้าชวนไปขายของในงานวชิราวุธานุสรณ์ เขาพิจารณาตลาดสินค้าแล้วว่า เครื่องประดับผู้หญิงนั้นขายดี น่าจะลงทุนขายของประเภทนี้ แต่เขาไม่มีเงินทุนเลย จึงได้ตั้งวงแชร์ ได้เงินมา 800 บาท ก็ไปซื้อของพวกนี้มาขาย พอขายได้กำไรก็เอาไปเพิ่มในทุน เพื่อให้ของมีจำนวนมากขึ้นลูกค้าจะได้เลือกได้มาก ๆ แล้วมันก็จะขายดี ต่อมาก็ขยายงานขึ้นเรื่อย ๆ

ตั้งตัวได้ จากสนามหลวงก็มาแข่งแผงขายของที่ตลาดเฉลิมลาภ ประตูนํ้า ขายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายกิจการก้าวหน้า ต่อมาเปิดที่ร้านสะพานควาย ตึกแถวถนนราชปรารภ ขายดีมาก หนังสือต่าง ๆ จึงหมดไป

การแต่งงานของเขา เขาพาภรรยาไปขึ้นนิมนต์ที่ฮ่องกงเพื่อศึกษาและดูงานด้านการค้า ซึ่งได้แนวทางการค้า เน้นธุรกิจหลายอย่างโดยเฉพาะเกี่ยวกับการทำสรพสินค้า

เปิดห้าง "ไทยซ้อปิ้ง" "พาด้าอินทรา" "พาด้าปิ่นเกล้า"

เมื่อกลับจากฮ่องกง วินัยเริ่มดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ออกตระเวนหาทำเลที่ตั้งห้างสรรพสินค้า

"ห้างสรรพสินค้าไทยซ้อปิ้ง" เปิดเมื่อ พ.ศ. 2516 โดยมีทุนจดทะเบียน 3 ล้านบาท มีพนักงาน 30 คน เขาปลุกอินทราด้วยนิทรรศการยีนส์ และประสบความสำเร็จอย่างมาก

"พาด้าอินทรา" เขาเปิดขยายงานต่อมาอีก 3 ปี ด้วยเงินทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท พนักงาน 250 คน และเพิ่มทุนเป็น 6 ล้านบาท พนักงาน 700 คน ในปี 2522 ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างงดงามด้วยนิทรรศการสินค้าเงินแดง

"พาด้าปิ่นเกล้า" เปิดกิจการเมื่อ 2526 โดยใช้ทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาท มีพนักงาน 2000 คน เป็นห้างที่ทันสมัยรวมทั้งความบันเทิงความสะดวก โดยมีโรงภาพยนตร์ ภัตตาคาร สวนสัตว์ลอยฟ้า มีการจัดนิทรรศการต่าง ๆ เพื่อให้ลูกค้าได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

"พาด้าเป็นความภาคภูมิใจสูงสุดของวินัย เขาประสบความสำเร็จในการบริหารงานที่พาด้าปิ่นเกล้า นอกจากงานบริหารห้างแล้ว เขาก็มีให้ทอดทิ้งกิจกรรมทางสังคม เพราะเขาตระหนักดีว่า "ธุรกิจการค้าจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่นก็เพราะประชาชนให้ความสนับสนุนทุกฝ่าย ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน" ด้วยเหตุนี้เขาจึงได้ร่วมมือในกิจการทางสังคมต่าง ๆ ด้วยการเป็นทั้งประธาน กรรมการสมาคมต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมทางด้านการศึกษาให้แก่ประเทศชาติ ซึ่งเขามีใจรักด้านนี้อยู่ด้วยแล้ว

ประสบความสำเร็จในชีวิต "ได้รับรางวัลนักธุรกิจตัวอย่างประจำปี พ.ศ. 2527"

เขาประสบความสำเร็จในชีวิตซึ่งเขาได้ให้สัมภาษณ์ว่า "ผมประสบความสำเร็จเพราะมีลูกน้องที่ดี ขยัน ซื่อสัตย์ ผมเคยมีชีวิตที่ลำบากมาก่อน หาเลี้ยงตัวจากการเป็นพ่อค้าเร่จนกระทั่งประสบความสำเร็จ ดังนั้นถ้าเขาเดือดร้อนผมก็ต้องช่วยเขา" สำหรับพนักงานของห้างสรรพสินค้าปิ่นเกล้านี้จะได้รับสวัสดิการเป็นอย่างดีนอกจากการพิจารณาเงินเดือน ซึ่งปรับปีละ 2 ครั้ง และมีโบนัส ปีละ 1 ครั้งแล้ว ยังมีการคัดเลือกพนักงานไปปฏิบัติงานต่างประเทศ จัดอบรมและมีโครงการสร้างบ้านพักให้พนักงานเพื่อมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควรแก่สภาพ

อุดมคติ เขาได้ให้ข้อคิดในการทำงานให้รวยนั้นมันเป็นสิ่งที่ไม่ยาก และไม่มีเคล็ดลับอะไรเลย นอกจากจะต้องสู้งานและสู้ไม่ถอย การจะทำอะไรก็แล้วแต่ ขอให้มีความตั้งใจเท่านั้น การสร้างอนาคตสำเร็จแน่นอน

นายถาวร นิโรจน์

"นายกเทศมนตรีจังหวัดนครสวรรค์"

เจ้าของรถโดยสาร บริษัทถาวรฟาร์ม เริ่มต้นจากฟาร์มไก่ แต่ได้ชื่อเสียงจากรถทัวร์

เป็นชาวนครสวรรค์โดยกำเนิด เขาเป็นลูกโทนก่ำพราหมณ์ ส่วนแม่ขายของชำในตลาดสดเมืองนครสวรรค์ มีโอกาสเข้าไปศึกษาในกรุงเทพฯ จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนพณิชยการพระนคร สาขาการตลาดในปี 2489 โดยอาศัยร่มโพธิ์ของวัดมาตลอดระยะเวลาที่เรียนอยู่

ประสบการณ์แห่งชีวิต เริ่มสนใจแนวคิดในการประกอบอาชีพอิสระ โดยกลับมาบ้านเกิด นครสวรรค์ คิดเข้าสู่การค้าแต่ขาดประสบการณ์ไม่มีใครยอมรับ จึงต้องช่วยแม่ขายของชำในตลาดสด ในอดีตพ่อเคยเป็นเจ้าของรถเมล์ แต่ได้เลิกกิจการเมื่อเกิดสงคราม สร้างตัวจากการขับรถบรรทุกรับจ้าง 1 คัน ในปี 2493 เขาตัดสินใจขอเพิ่มขีดทองของแม่ไปขายเพื่อลงทุนผ่อนส่งรถในราคาหนึ่งหมื่นห้าพันบาท และขับรถบรรทุกรับจ้างด้วยตนเอง บนเส้นทางที่วิ่งเขาถูกเจ้าของเดิมกีดกันผู้โดยสาร ใช้สิทธิพลับบงคับ เขาจึงต้องใช้ความอดทน เขารับจ้างบรรทุกสินค้าทางด้านเกษตรกรรมทุกอย่าง ด้วยความที่มีอัธยาศัยไมตรีเขาจึงได้รับให้บรรทุกสินค้าได้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากที่เคยได้น้อย และได้รับของเหลือจากรถบรรทุกคันอื่น ๆ และสามารถซื้อรถบรรทุกได้อีกหนึ่งคันจากการบรรทุกข้าวเปลือกและการซื้อ-ขายข้าวให้แก่โรงสี "เลี้ยงง่าย ขายยาก ไข่มาก กินน้อย" จากป้ายโฆษณาจึงทำให้เขาเริ่มสนใจการเลี้ยงไก่ และด้วยนิสัยรักสัตว์ ชอบการอ่านหนังสือ เขาจึงตัดสินใจซื้อไก่จำนวน 50 ตัว ไปเลี้ยงในยามว่าง เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งขยายปริมาณการเลี้ยงไปถึง 30,000 ตัว สามารถส่งไข่ได้วันละ 5000 ฟอง ไปหวับริเวรจังหวัดใกล้เคียง ธุรกิจของเขาก้าวไปได้ไกลและรวดเร็วเพราะความสามารถในการคาดเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างแม่นยำ

เขาทำกิจการรถเมล์ เนื่องจากในช่วงเวลานั้นรัฐบาลของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ กำลังพัฒนาถนน จึงวางแผนขยายเส้นทางรถเมล์ ขดะเดียวกันก็ขยายปริมาณการเลี้ยงไก่ไป ด้วย ในปี 2503 เขามีรถเมล์โดยสาร 8 คัน ทุกคันติดป้าย "ถาวรฟาร์ม" และภายในตัวรถ มีข้อความปรากฏว่า "กินไข่วันละฟองไม่ต้องไปหาหมอบ่อย" แต่แล้วในปี 2518 ในด้านกิจการ เลี้ยงไก่ก็ต้องล้มเลิกไป เนื่องจากเขาสังเกตเห็นว่าคนเริ่มเลี้ยงไก่มากขึ้น ปัญหาที่ตามมาคือ อาหารไก่แพงขึ้น และตลาดไข่ก็ขยายมากขึ้น เขาตัดสินใจเลิกเลี้ยงไก่ และมุ่งบริหารจัดการเดิน รถโดยสารเพียงอย่างเดียว ผู้โดยสารเริ่มรู้จักรถถาวรฟาร์มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ขดะเดียวกัน เขาก็เพิ่มจำนวนรถ ขยายเส้นทางเดินรถเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ และเป็นผู้เริ่มกิจการบริการด้านรถ แก่ผู้โดยสารในเวลากลางคืน เขาขยายปริมาณเดินรถโดยสารให้ไล่ละ 20-30 คัน เมื่อมีคู่แข่ง จึงต้องสั่งเพิ่มรถปรับอากาศ ปรับปรุงคุณภาพรถ มีพนักงานประจำรถเพื่อคอยบริการขดะเดียวกัน ก็สอบถามความคิดเห็นผู้โดยสาร แม้จะมีอุปสรรค รวมทั้งคู่แข่ง เขาก็สามารถดำเนินกิจการ ต่อไปได้ครบเท่าทุกวันนี้ โดยมีรถโดยสารทั้งธรรมดาและปรับอากาศถึง 377 คัน มีพนักงาน 1300 คน วิ่งโดยสารในทางสายเหนือ โดยมีจังหวัดนครสวรรค์เป็นจุดศูนย์กลางตรวจสอบและ บำรุงรักษา

ในการบริหารงาน ถาวร นิโรจน์ ให้แง่คิดจากประสบการณ์จริงของชีวิตว่า การ ดำเนินธุรกิจให้ประสบผลสำเร็งนั้น การลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ในทัศนะของเขา การลงทุนให้แก่ เงินสด ทรัพย์สินและเครดิต ซึ่งเครดิตเป็นปัจจัยการลงทุนที่สำคัญที่สุด เพราะ ไม่มีใครมี เงินก้อนที่จะลงทุนครั้งเดียวอย่างมากมาได้ และทั้งนี้เขาได้สร้างความเชื่อถือจาก คุณลักษณะที่ดีหลายประการคือ ความตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไม่เล่นการพนัน และมีครอบครัวที่ดี การบริหารงานที่ต้องอยู่กับคนจำนวนมากนั้น เทคนิคที่เขาใช้นับตั้งแต่เมื่อมีพนักงานเพียง 10 คน ที่อยู่กับเขาจนกระทั่งเพิ่มจำนวนถึงพันกว่าคน ก็คือยามว่างช่วงเวลากลางคืนเขามักจะพูดคุยกับ พนักงานเหล่านั้นไต่ถามชีวิตทุกข์สุขและครอบครัว สิ่งใดสามารถช่วยเหลือได้และผูกใจคนเหล่านั้ นได้ก็ทำ และฟังความคิดเห็นในแนวคิดต่าง ๆ ในเรื่องผลตอบแทน นอกจากเงินเดือนประจำ และ เบี้ยเลี้ยงการเก็บค่าโดยสารแล้ว ก็จะมีรางวัลพิเศษเพิ่มตามจำนวนที่เก็บได้จากผู้โดยสาร อีกด้วยเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ทุกคนทำงานได้คิดว่าเขามีผลประโยชน์ร่วมในงานที่ทำและพนักงาน

ขับรถถ้าใครมีประวัติในการขับรถที่ดีไม่เกิดความเสียหาย ทำรายได้สูง มีกำไรมาก ก็จะได้รับรางวัลพิเศษในวันสิ้นปีเป็นทองคำ และทุกวันคล้ายวันเกิดพนักงานทุกคนก็จะได้รับการแจกเสื้อผ้า

เป็นนายกเทศมนตรีจังหวัดนครสวรรค์ ในปี 2523 จากความพร้อมที่ได้สร้างฐานความมั่นคงให้แก่ลูก ๆ ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ และอาชีพธุรกิจ จากที่เขาได้เคยถูกขอร้องมานานให้เข้ารับตำแหน่งนายกเทศมนตรีและเขาก็ปฏิเสธไปทุกครั้ง ถาวร นิโรจน์ จึงมีความมั่นใจในความสามารถและเข้ารับปากอย่างเต็มที่จะรับตำแหน่งนี้ และเขาก็ปฏิบัติงานด้วยสำนึกในความรับผิดชอบที่ดีต่อสังคม นอกจากนั้นยังเป็นประธานหอการค้าของจังหวัด และบริจาคเงินให้กับสถาบันการศึกษาหลายแห่งเพื่อสาธารณะประโยชน์

ชีวิตและงานของถาวร นิโรจน์ ผ่านไปแล้ว 59 ปี นับเป็นชีวิตที่ตระหนักในคุณค่าของการศึกษา ทั้งจากสิ่งตีพิมพ์ หนังสือ เอกสาร และข่าวการเคลื่อนไหวของสังคม ตลอดจนเรียนรู้จากการสังเกต เข้าใจในชั้นเชิงของวงการธุรกิจ ขณะเดียวกันก็แผ่แว่ด้วยจิตวิทยาของผู้นำและสำนึกในคุณธรรมที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม ในที่สุดเขาก็ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในสาขาการบริหารธุรกิจจากทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งนับเป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูลอย่างยิ่ง

ตารางเกมส์ "มีหรือไม่มี"

แบบทดสอบความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง

(ให้เวลาทำไม่เกิน 2 นาที)

1. จงอ่านคำสั่งแต่ละข้อให้จบก่อนลงมือทำ
2. เขียนชื่อของท่านที่มุมขวาของกระดาษแผ่นนี้
3. เขียนวงกลมรอบคำว่า "ชื่อ" ในข้อ 2
4. วาดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดเล็ก 5 รูป ที่มุมซ้ายบนของกระดาษแผ่นนี้
5. เขียนเครื่องหมายกากบาทลงในรูปสี่เหลี่ยมทุกรูปที่วาดตามข้อ 4
6. เขียนวงกลมล้อมรอบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแต่ละรูปที่วาดตามข้อ 4
7. เขียนชื่อของท่านที่มุมขวาล่างของกระดาษแผ่นนี้
8. ชีคเส้นกรอรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า รอบลายเซ็นของท่าน
9. ชีคเส้นใต้รอบคำสั่งข้อที่ 7
10. เขียนเครื่องหมายกากบาทที่มุมซ้ายล่างของกระดาษแผ่นนี้
11. เขียนวงกลมรอบเครื่องหมายกากบาท
12. จงแสดงวิธีการคูณ 131 กับ 496 บนด้านหลังของกระดาษแผ่นนี้
13. ชีคเส้นใต้คำว่ากระดาษที่มีอยู่ในกระดาษแผ่นนี้ (ข้อ 2, 4, 7, 10, 12 และ 13)
14. โปรดดูมือข้างที่ไม่ได้เขียนหนังสือขึ้นเมื่อทำถึงข้อนี้
15. บวก 107 กับ 275 ในใจ และเขียนคำตอบไว้ตรงนี้ ตอบ _____
16. เขียนเครื่องหมาย () หลังข้อ 15 ถ้าท่านตอบว่า 385
17. เขียนรูปดาว 3 ดวง หน้าคำสั่งข้อที่ 1 พร้อมชีคเส้นใต้คำสั่งทั้งหมดด้วย
18. เขียนวงกลมรอบตัวเลขหน้าข้อความทุกข้อที่เป็นเลขคู่
19. ทำตามคำสั่งข้อที่ 1 และ 2 เท่านั้น โดยไม่ต้องทำข้ออื่นเลย เมื่อท่านอ่านถึงข้อนี้
20. โปรดนั่งพักให้สบายหลังจากที่ท่านได้ทำตามคำสั่งโดยเคร่งครัดแล้ว

เอกสารแนวทางการสรุป

การทำงานที่มีคุณภาพนั้น นักเรียนจะต้องรู้จักปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ เพราะคนเราจะประสบความสำเร็จในการทำงานต่าง ๆ ได้ สิ่งสำคัญที่จะต้องมีคือ "นิสัยในการทำงานที่ดี" ซึ่งนักเรียนจะต้องมีปรัชญาชีวิตหรือคติประจำใจในการทำงานเป็นของตนเอง การรู้จักวางแผนศึกษางานให้รู้จริง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ มีความขยันอดทน ต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ จนกระทั่งประสบความสำเร็จในที่สุด

ดังนั้น เมื่องานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนเรา นอกจากนักเรียนจะต้องศึกษาตนเองอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อความเหมาะสมกับอาชีพที่ต้องการแล้ว นักเรียนจะต้องหมั่นฝึกฝนและสร้างนิสัยที่ดีเพื่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

กิจกรรมที่ 10

การตั้งเป้าประสงค์

(2 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถตั้ง เป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับตนได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 3-4 คน
2. ครูเปิดวิทยุเพลงการแสดงละครกรณีย์ตัวอย่าง 4 กรณีย์ ให้นักเรียนฟังครั้งละ 1 กรณีย์ (ตามบทละครแนบท้าย โดยเปิดให้นักเรียนฟังสัปดาห์ละ 2 กรณีย์) หลังจากนั้นครูแจกคำถามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้อภิปราย ประเมิน และตอบคำถามซึ่งเป็นปัญหาข้างท้ายกรณีย์ตัวอย่างแต่ละกรณีย์
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น เกี่ยวกับคำถาม และเหตุผลในกรณีย์ตัวอย่างแต่ละกรณีย์ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับคำตอบนั้น ๆ ได้แย้งได้
4. ครูเฉลยคำตอบและสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในเอกสารที่แจกให้นักเรียน ดังนี้

เป้าประสงค์เป็นสิ่งที่คนเรากำลังขึ้น เพื่อช่วยให้สามารถนำความคิดและการกระทำของตนได้ บางคนก็มีเป้าประสงค์ระยะสั้นจากสัปดาห์หนึ่งไปสู่สัปดาห์หนึ่ง บางคนก็มีเป้าประสงค์ระยะยาวกว่า ซึ่งอาจครอบคลุมเวลาเป็นปี ๆ หรือตลอดชีวิตเลยก็ได้ เป้าประสงค์ที่เราตั้งนั้น บางครั้งก็ครอบคลุมหลายเรื่อง ดังเช่น ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านครอบครัว ด้านความสนุกเพลิดเพลิน ฯลฯ ดังนั้นในการตั้งเป้าประสงค์เราจึงควรทำความเข้าใจกับเป้าประสงค์ต่าง ๆ ของตน โดยพิจารณาให้สัมพันธ์กับค่านิยมของตนให้เป็นเป้าประสงค์ที่มีความแน่ชัด และปฏิบัติตามแผนได้

สำหรับเกณฑ์การตั้ง เป้าประสงค์มีดังนี้

1. เป้าประสงค์ต้องมีความหมาย จงเลือกเป้าประสงค์ที่มีความหมายสำหรับตัวเอง และเป้าประสงค์นั้นจะให้คนอื่นตั้งให้ไม่ได้ เช่น นักเรียนต้องการที่จะปรับปรุงตัวนักเรียนให้มีความสนใจตั้งใจเรียนมากขึ้น นักเรียนจะต้องตั้งเป้าประสงค์ไว้ว่า นักเรียนจะต้องงดการเที่ยวเตร่ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ต้องดูหนังสือทุกวันวันละ 2 ชั่วโมง ต้องไปโรงเรียนทุกวัน ต้องตั้งใจฟังครูสอนทุกชั่วโมง

2. เป้าประสงค์ต้องทำได้ จงเลือกเป้าประสงค์ที่จะทำได้ภายในเวลากำหนด และสามารถเอาชนะ เป้าประสงค์นั้นได้โดยที่เป้าประสงค์นั้นต้องไม่ยากเกินไปหรือง่ายเกินไป เช่น ฉันจะอ่านหนังสือวิทยาศาสตร์ 5 บทภายในเวลา 3 วัน

3. เป้าประสงค์ต้องวัดได้ จงเลือกเป้าประสงค์ที่สามารถวัดผลได้ ซึ่งบรรยายแน่ชัดว่าจะทำอะไร และจะปฏิบัติอย่างไร เช่น ฉันจะอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ 1 ชั่วโมงต่อวันในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ของสัปดาห์นี้

4. เป้าประสงค์ต้องระบุแน่ชัด จงเลือกเป้าประสงค์ที่บอกการกระทำแน่ชัด เช่น ฉันจะทำการบ้านคณิตศาสตร์ ฉันจะฝึกซ้อมดนตรี

สื่อการจัดกิจกรรม

1. เครื่องรับวิทยุ-เทป พร้อมคาส์เทปบทละครกรณีตัวอย่าง 4 กรณี
2. เอกสารแนวทางการสรุป

กรณีตัวอย่างที่ 1

"เรื่องของเมฆ"

มีคแล้ว ตาอำพาสังขารที่อ่อนละโทຍจากการตรากตรำงานมาทั้งวัน กลับถึงบ้านซึ่งเป็นบ้านไม้ค่อนข้างโหมหลังคามุงสังกะสีเก่า ๆ หน้าตาของตาอำแสดงอาการเหนื่อยอ่อน กรอบ-กรัวของตาอำมียายมีภรรยา แกมีลูก 6 คน เป็นหญิง 5 คน ชาย 1 คน ลูกสาวแกแต่งงานมีครอบครัวไปหมดเหลือแต่เมฆลูกชายคนเดียวที่อยู่กับตาอำกับยายมี เมฆอายุ 21 ปีแล้วอยู่กับบ้านเฉย ๆ งานก็ไม่ทำ เรียนก็ไม่จบ หนีโรงเรียนเป็นประจำ กับเพื่อนเกเรก่อการทะเลาะวิวาทกับเพื่อนทั้งในและนอกโรงเรียน สร้างความเดือดร้อนมาให้แก่ตาอำกับยายมีตลอดเวลาจนกระทั่งอาจารย์ฝ่ายปกครองต้องให้เมฆออกจากโรงเรียน เมฆจึงเรียนได้เพียงชั้น ม.2 เท่านั้น

ตาอำ : "ยายมี แกเห็นวิหุของข้าไหม ไม่รู้มันหายไปไหน ข้าหาดังนานแล้วก็ไม่พบสักที"

ยายมี : "ฉันจะไปรู้หรือไม่ได้เล่า"

ตาอำ : (แสดงอาการหงุดหงิด แต่ก็ยังค้นหาวิหุอยู่ พร้อมกับบ่นเสียงดัง) "สงสัยไอ้เมฆขโมยไปขายอีกแล้ว ไอ้ลูกคนนั้นมันล้างผลาญข้าเสียจริง ๆ เมื่อเช้าก็ขอเงินข้าแต่ข้าไม่ให้สงสัยจะขโมยไปขายแน่ ๆ เลย เคียวคอยดูกลับมาได้เรื่องแน่ ๆ"

ยายมี : "โธ้ย! รา่คาญจริงบ่นอยู่ให้หนวกหู" (เมื่อพูดกันไปพูดกันมา ตาอำและยายมีก็ทะเลาะตบตีกันอยู่สักพักหนึ่ง พอดีกับที่เมฆเดินเข้ามาในบ้าน)

เมฆ : (เดินเข้ามาในบ้านแต่ไม่ได้แสดงอาการอะไร เพราะความเคยชินกับการทะเลาะกันของพ่อและแม่แล้ว เมฆก็เดินเลียงเข้าไปในห้องนอน)

ตาอำ : (หันหน้าไปมองเมฆ) "อ้อไอ้เมฆกลับมาแล้วหรือ มึงขโมยวิหุของกูไปหรือเปล่า"

เมฆ : "เปล่า ผมไม่รู้เรื่อง" (แสดงอาการอย่างไม่พอใจ)

ตาอำ : "ไม่มีใครทรอก ต้องเป็นมึงแน่ ๆ เลย วัน ๆ ไม่ทำงานทำการ สร้างแต่เรื่องเดือดร้อนให้กู ไม่รู้เมื่อไรมึงจะไปพันหน้ากูเสียที เบื่อจริง ๆ ไอ้ลูกไม่รักคีนี่"

เมฆ : "เบื่จริง ๆ วะ พ่อที่บ่นอยู่ได้ บอกไม่ได้เอาไปก็ไม่ได้เอาซิ"

ตาอำ : "กูเป็นพ่อมึงคำมึงไม่ได้หรือใจ"

เมฆ : (เดินออกไปที่ประตูบ้านไม่แสดงอาการสนใจต่อคำคำของตาอ้า) "รำคาญจริง ๆ เปื่อเป็นบ้านนี้ ไปเที่ยวดีกว่าไวย"

เมฆเดินออกจากบ้านมุ่งหมายก็หน้าโรงหนังจตุรรมของเพื่อนร่วมกลุ่มที่คอยแหวสาว ๆ ที่เดินผ่านไปผ่านมา และนี่คือชีวิตประจำวันของเมฆ
ที่หน้าโรงหนังกลุ่มของเพื่อนเมฆยืนคอยสุมบุหรี่ปั่นควั่นโขม เมฆเดินตรงเข้าไปทักทายเพื่อน

เมฆ : "เฮ้ยเพื่อนมวนจิ"

เพื่อน : "เฮ้อ! เอาไปเลยเพื่อน ยู ฮู"

(แล้วทั้ง เมฆและกลุ่มของเพื่อนก็ยังยืนสนเสเฮฮาต่อไปที่หน้าโรงหนังนั้น อย่างชีวิตของคนที่ไม่รู้ความหมาย ไร้ประโยชน์อย่างสิ้นเชิง)

ซึ่งขณะเดียวกันนั่นเอง สายตาของเมฆก็เหลือบมองไปเห็นเพื่อนเก่าของเมฆ ซึ่งเคยอยู่ห้องเรียนเดียวกันและเล่นกันมา เดินผ่านเมฆไป

เมฆ : (ทำท่ามองเพื่อนคนนั้นอยู่เป็นเวลานาน เมื่อจำได้จึงวิ่งเข้าไปทักทายเพื่อนคนนั้น)
"เฮ้ย! นทีใช่ใหม่นี้ไม่ได้พบกันตั้งนานไปทำอะไรวะเดี๋ยวนี้"

นที : (หันหน้ามองเมฆอย่างงุนงง แต่ก็ยังไม่ออกกว่าใคร จนกระทั่งเมฆพูดต่อไปอีกว่า)

เมฆ : "ซ้ำชื่อเมฆใจเพื่อน"

นที : (พูดเสียงเรียบ ๆ ว่า) "เมฆหรือ มาทำอะไรอยู่แถวนี้ละ"

เมฆ : "เปล่าหรอกเพื่อน ไม่รู้จะทำอะไรวันหนึ่ง ๆ ยืนแหวสาวดีกว่าอยู่เปล่า ๆ เพื่อน"

นที : "เราเองตอนนี้ก็ทำงานเป็นช่างซ่อมเครื่องยนต์ เปิดร้านเล็ก ๆ อยู่ในตลาดหมู่บ้านของเรารายได้ก็ไม่เลวทีเดียว วันจันทร์หยุดเลยออกมาเที่ยวคูนึงพักผ่อนเสียบ้าง"

เมฆ : "เออ! ไม่เลวนะ แล้วเพื่อนคนอื่น ๆ เป็นไงบ้าง"

นที : "ก็ไ้ข้าวเพียงเล็กน้อยเท่านั้นนะ เห็นว่าสุรศักดิ์นี่กำลังเรียนหมออยู่ เพ็ญจันทร์ก็เรียนครู สุนทรก็ทำงานร้านอาหารของแม่ เอ้ออีกคนหนึ่งสุรพลก็เห็นชายของอยู่ในเมืองมีครอบครัวแล้ว นอกนั้นก็ไม่ค่อยได้พบใครเลย"

(แล้วนทีก็มองนาฬิกาที่ข้อมือ เห็นว่าหนึ่งจวนจะฉายแล้ว จึงรีบถามเมฆต่อไปอีกว่า)

"แล้ว เมฆเรียนหรือทำงานอะไรอยู่ล่ะ"

เมฆ : (ทำหน้าเศร้าหมองแล้วพูดว่า) "เปล่า"

นที : (สังเกตเห็นหน้าของเมฆเห็นว่าไม่ดีขึ้นได้พูดขึ้นว่า) "เออ! เมฆเดี๋ยวเราต้องขอตัวก่อนนะหนังจะฉ่ายแล้ว ไปก่อนนะเพื่อน โชคดี"

เมฆ : (พยักหน้ารับแล้วพูดว่า) "เออ โชคดีเช่นกัน"

หลังจากนั้นเมฆก็เข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่คอยอยู่ส่วนเสเฮฮากันไปอยู่ที่หน้าโรงหนังนั้น

จงวิจารณ์ข้อโต้แย้งต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากพ่อแม่ของเมฆใช่หรือไม่

ตอบ ไม่ใช่

2. นักเรียนคิดว่าเมฆประสบปัญหาได้ถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ไม่ถูกต้อง เพราะประสบปัญหาในทางที่ผิด เมื่อเป็นนักเรียนก็ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาที่จบมาเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและชีวิตในอนาคตต่อไป

3. เมฆเป็นบุคคลที่ไร้ความสามารถใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ไม่ไร้ความสามารถ เพราะคนเราทุกคนย่อมมีความสามารถในทางใดทางหนึ่งแตกต่างกันออกไป แล้วแต่ว่าบุคคลนั้นจะแสวงหาโอกาสและช่องทางให้แก่ตนเองหรือไม่

4. เมฆควรทำอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จในชีวิต และการประกอบอาชีพในอนาคต

ตอบ เมฆควรศึกษาตนเองและประพฤติกว้างไกลในทางที่ดี ปรับปรุงนิสัยของตนในการดำเนินชีวิต หาโอกาสฝึกฝนอบรมเพื่อการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และบุคลิภาพของตนเองต่อไป

กรณีตัวอย่างที่ 2

แม่ค้าขายขนม

ณ บ้านแม่หวาน แม่ค้าขายขนม ซึ่งเป็นที่เลื่องลือยอดฝีมือในการทำขนมหวานของไทย ๆ ทั้งทองหยิบ ทองหยอก ฝอยทอง เม็ดขนุน ขนมชั้น ถั่วแปบ นานาสารพัดอย่าง ก็ให้เป็นขนมของไทย ๆ เอะ แม่หวานเป็นที่รู้จักกันดีในย่านตลาดสดของเทศบาล แม่หวานมีลูกสาวเพียงคนเดียว ปีนี้อายุสำเร็จชั้น ม.3 แล้ว สองคนแม่ลูกอยู่กันตามลำพัง เนื่องจากพ่อของอรได้เสียชีวิตตั้งแต่อรยังเล็ก ๆ สองคนแม่ลูกจึงต้องทำขนมขายหาเงินเลี้ยงชีพไปวันหนึ่ง ๆ แค่นี้ก็เป็นความโชคคืของอรที่มีแม่เป็นยอดฝีมือในการทำขนม ซึ่งอร เชื่อแล้วว่าคนที่ฝีมือถ้าได้แสดงออกมาให้เป็นที่ยอมรับแล้ว ย่อมไม่อดตายแน่นอน

อร, ศรี (เพื่อนของอร) และนักเรียนรุ่นน้องอีก 2 คน (เดินหัวกระเป๋านักเรียนเพิ่งกลับจากโรงเรียนตรงมาที่บ้านแม่หวาน ขณะเดียวกันกับที่แม่หวานกำลังวุ่นอยู่กับการนั่งเจียกใบทอง อรและเพื่อน ๆ ได้ยกมือไหว้แม่หวาน

แม่หวาน : "สวัสดีจ๊ะ นั่งลงก่อนซิลูก"

อร : (วิ่งฉาบเข้ามาคุกเข่าข้างกายแม่หวาน แล้วเออกระเป๋าวางลงข้าง ๆ ลำตัว แล้วพูดด้วยเสียงตื่นเต็นว่า) "แม่คะ ... แม่"

แม่หวาน : "อะไรกันจ๊ะ เรียกหาแม่เป็นเจ๊กตื่นไฟเชียว ลูกแม่กะโตแล้ว จะพูดจาอะไรก็ให้มันเรียบร้อยสมกับเป็นลูกผู้หญิงมั่งนะจ๊ะใครเขาเห็นเข้าเขาจะว่าเอาได้ว่าแม่ไม่สั่งไม่สอน มันไม่งามนะลูก"

อร : ก็แหม ... แม่คะหนูกำลังดีใจนี่ แม่ไม่เอยากรู้หรือคะว่าหนูดีใจอะไร คืออย่างนี้กะวันนี้หนูพาเพื่อนของหนูชื่อศรี และรุ่นน้องอยู่ชั้น ม.2 อีก 2 คน มาทานขนมฝีมือแม่ นะคะ เพื่อแสดงความยินดีกับหนู แสดงความยินดีอะไรไม่รู้ไหมคะ ..."

แม่หวาน : "เอาเลยจะทานกันให้อิ่มเต็มที่ แม่จะได้ช่วยดีใจด้วยอีกคน"

อร : (มองหน้าศรีแล้วหันหน้ากลับมาพูดกับแม่ต่อไป) "แม่จ๊ะ แม่จะต้องเสียของรางวัลให้หนูแล้วละคะ เพราะหนูสอบ ม.3 ได้แล้ว แถมเกรดก็ดีด้วยนะคะแม่ เกรดของศรีเพื่อนหนูก็ได้เกรดดีคะ"

- แม่หวาน : "ก็จริงลูก แม่ก็ใจด้วย" (แม่หวานก็กังวลเข้ามาบอกอย่างยืดยาว)
- อร : (หัวเราะแล้วแบมือยื่นมาตรงหน้าของแม่) "ไหนละคะรางวัล"
- แม่หวาน : "อะไรกันจะพอบอกแม่ไปจะเอาไปเลยได้อย่างไร เอาขนมเปียะโหม่นนี่นั่น" (แม่หวานยกมือทำท่าตีไปที่อร)
- อร : "เฮ้อ! หนูจะขอรางวัลอะไรกันนะ"
- แม่หวาน : ลูกอยากได้อะไรล่ะจ๊ะ ถ้าไม่เกินกำลังของแม่ แม่ก็ยินดีจะให้ลูกเสมอจ๊ะ"
- อร : หนูจะขอไม่เรียนต่อนะค่ะ แม่
- แม่หวาน : "อะไรกันลูก ทำไมคิดไม่เรียนต่อละ แม่ก็มีกำลังพอที่จะส่งเสียให้ลูกเรียนได้ต่อไป ลูกไม่ต้องห่วงหรอก"
- อร : "ไม่ใช่เรื่องนั้นหรอกแม่ หนูต้องการออกมาทำงานช่วยแม่นะค่ะ"
- แม่หวาน : "ชอบใจลูก แม่ยังพอทำให้งานขายขนมพวกนี้ก็ได้ให้นักหนาอะไรนักลูก ลูกเรียนหนังสือให้เก่ง ๆ แม่ก็ชื่นใจแล้วละ"
- อร : แต่หนูอยากออกมาทำขนมขายเหมือนแม่มากกว่าค่ะ"
- แม่หวาน : "อย่าเลยลูก สมัยนี้เขาต้องเรียนกันสูง ๆ แม่ก็ไม่มีสมบัติอะไรจะให้ลูกนอกจากวิชาความรู้เท่านั้น ลูกก็เรียนหนังสือเก่งก็ควรจะเรียนต่อให้สูงเข้าไว้เถอะนะ มีปริญญาสักใบให้แม่ภาคภูมิใจกับลูกก็พอแล้ว ลูกจบ ม.3 จะไปทำงานอะไรคนเขาก็รังเกียจนะลูก"
- อร : "หนูไม่ต้องเห็นใจใครนะคะ นอกจากแม่คนเดียว"
- แม่หวาน : "งานขายขนมอย่างแม่เป็นงานไม่มีเกียรตินะลูก ลูกไม่อายเขาหรือ ถ้าใคร ๆ เขาจะเรียกลูกว่าแม่ค้านะลูก"
- อร : ไม่เห็นจะต้องอายใครเลยนะคะแม่ งานขายขนมนี้ก็เป็นงานสุจริต งานสุจริตทุกงานก็เป็นงานที่มีเกียรติทั้งนั้น ไม่ใช่หรือคะแม่"
- แม่หวาน : "ก็จริงหรอกลูก แต่ลูกก็ยังมัวมีโอกาสเลือกทางเดินชีวิตที่ดีกว่าแม่ค้าขายขนมนี้จ๊ะ"
- อร : ไม่ละค่ะ หนูต้องการจะเป็นแม่ค้าขายขนมอย่างแม่นี้ละค่ะ หนูอยากทำงานอาชีพที่หนูชอบ หนูถนัดมากกว่าจะไปทำงานอะไรก็ไม่รู้ที่หนูไม่ชอบ ไม่นัด นะค่ะแม่"

แม่หวาน : "แล้วลูกจะไม่หวนกลับมาเสียใจกับการตัดสินใจครั้งนี้ของลูก หรือตอนนี้ลูกต้องตัดสินใจอย่างนี้ แต่หากไปเห็นเพื่อน ๆ ของลูกเรียนต่อกันสูง ๆ มีปริญญาโท ๆ กันแล้ว ลูกอาจจะเสียใจนะลูก"

(แม่หวานหันหน้าไปมองเพื่อนของอรทุก ๆ คน พลางเอ่ยตามขึ้นว่า) "เฮ้อ! แล้วพวกหนู ๆ ว่าอย่างไรกันละ คัดสินใจแล้วหรือยัง หรือว่ามีแผนจะเรียนต่ออะไรทีละ ก็อย่างหนูอรเค้าหรือเปล่า"

ศรี : (ทำท่ายิ้ม) "ตัวหนูหรือคะ ป้า หนูก็จบ ม.3 เช่นเดียวกับอรแล้ว ตัวหนูตัดสินใจอยากขอทางบ้านเรียนต่อก็คิดว่าเรียนต่อสายอาชีพจะได้หางานได้ง่าย ๆ หน่อยค่ะ อย่างอโรชคึกกว่าหนูมาก เขาทำขนมเก่ง และมีมือก็ร่อยเหมือนคนบ้า ขายขนมหาเงินได้สบายเพราะอรเขาชอบและถนัดในการค้าขายอยู่แล้วล่ะป้า"

ธวัช : (ยิ้มอย่างอาย ๆ) "ผมเพิ่งอยู่ชั้น ม.2 เองครับ ผมก็คิดไว้เหมือนกันละครับว่าผมคงจะต้องขยันเรียนให้มากขึ้น ปีหน้าจบ ม.3 จะได้ไปสอบแข่งขันกับคนอื่นเข้าวิทยาลัยเทคนิค เรียนช่างให้ได้ครับ"

สุวิทย์ : (รีบพูดขึ้นเช่นเดียวกันว่า) "สำหรับผมก็เป็นเพื่อนธวัช เพิ่งอยู่ชั้น ม.2 เหมือนกันครับ ก็คิดว่าปีหน้า ม.3 ก็จะต้องขยันอ่านหนังสือให้มาก ๆ เพราะผมต้องการจะเรียนต่อ ม.4 สายวิทย์ที่โรงเรียนเดิม เพื่อว่าจะได้มีโอกาสเป็นหมอกับเขาบ้างครับ"

แม่หวาน : "เฮ้อ! ความคิดก็มากเลยนะลูก แต่ละคนก็มีความตั้งใจเป็นของตัวเองจริงๆ" (แล้วแม่หวานก็หันหน้าไปมองอด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม)

อร : (พูดด้วยเสียงหนักแน่นว่า) "แม่คะ หนูไม่เสียใจกับการตัดสินใจของหนูแน่นอนคะแม่ เพราะหนูเชื่อว่าคนเราจะประสบความสำเร็จได้นั้น มิใช่จะอยู่ที่การได้เรียนในสถาบันสูง ๆ หรือทำปริญญาอย่างที่หลายคนเชื่อกัน แต่มันน่าจะอยู่ที่ความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลมากกว่านะคะแม่ ถึงแม้อายุจะไม่แน่นอน แต่หนูก็หวังเสมอค่ะว่าหนูจะต้องได้เป็นเจ้าของร้านขายขนมที่มีชื่อเสียงสักร้านหนึ่งนะคะ"

แม่หวาน : "ถ้าลูกคิดว่าลูกคิดและไตร่ตรองรอบคอบดีแล้ว แม่ก็คงจะหัดทานลูกไม่ได้ แต่แม่ก็
อยากจะได้ลูกไว้ว่างานอาชีพที่ลูกจะเลือกนั้นไม่ใช่งานสะดวกสบายนะลูก ต้องมี
ความอดทนต่อความเหนื่อยยากตรากตรำ อย่างที่ลูกก็ให้เห็นจากแม่อยู่ทุกวันนี้แหละ
(ขณะที่ทุกคนกำลังสนทนากันอยู่ ก็มีลูกค้าชาประจำของแม่หวานได้เงินมาซื้อขนม
แม่หวานถึงที่บ้าน)

อร : (รีบลุกขึ้นทักทายลูกค้าแล้วพูดขึ้นว่า) "รับชมอะไรวางคะวันนี้"

ลูกค้า : "ซื้อทองหยิบ ฝอยทอง และเม็ดขนุนอย่างละ 20 บาทนะจ๊ะ"

อร : (หยิบขนมใส่ลงถุงพลาสติกอย่างคล่องแคล่ว พูลางชวนสนทนาอย่างกิริยาที่ดี) "ค่ะ
ทั้งหมด 60 บาทค่ะ ขอบคุณมากนะคะ วันหน้าเชิญใหม่นะคะ"

แม่หวาน : (ยิ้มแย้มด้วยใบหน้าที่ยิ้มเฝืพูลางพูดกับเพื่อน ๆ ของอรวรว่า) "ทานขนมกันให้อิ่ม ๆ
นะลูก เคี้ยวใส่ลงกลับไปฝากที่บ้านบ้างนะ"

อรและเพื่อน : (รับประทานขนมกันอย่างเอร็ดอร่อย อิ่มท้องกันและแถมยังได้รับชมจากแม่หวานนำ
กลับบ้านไปฝากคนที่บ้านกันด้วยทุกคน)

อร : (คิดอยู่ในใจว่าในเมื่อเธอเองก็มีความสามารถความถนัดในอาชีพที่เธอได้ฝึกหัดจาก
แม่หวานของเธอมາตลอดเวลา กับการที่เธอได้ตัดสินใจแล้วว่าเธอจะไม่ขอเรียนต่อ
แต่ต้องการออกมาประกอบอาชีพเป็นแม่ค้าขายขนมของเธอ แน่แน่นอนมเป็นการถูก
ต้องอย่างยิ่ง และไม่ต้งคิดเสียใจเลย หากเธอมีความตั้งใจจริงอยู่แล้ว เธอย่อม
ประสบความสำเร็จในงานอาชีพนี้อย่างแน่นอน)

เมื่อทุกคนซึ่งเป็นเพื่อนของอรเห็นว่าเป็นเวลาเย็นมากแล้ว จึงเฝ้าแม่หวานและ
อรเพื่อแยกย้ายกันกลับบ้านของตัวเอง

แม่หวาน : (ใบหน้าที่เต็มไปด้วยความยิ้มแย้มอ้อมเฝืไปพูดขึ้นว่า)

"แล้ววันหน้ามาทานขนมของบ้านกันใหม่นะลูก จะได้มาเที่ยวบ้านบ้านเยี่ยมมอเขาด้วย"

จงวิจารณ์ข้อโต้แย้งต่อไปนี้

1. แม่ของอรช่วยอรในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอย่างไร

ตอบ ช่วยอรให้รู้จักตัวเองดียิ่งขึ้น

2. แม่ของอรช่วยตัดสินใจให้แก่อรในการเลือกไม่เรียนต่อ และออกมาประกอบอาชีพหรือไม่

ตอบ ไม่ อรตัดสินใจเอง

3. ทำไมอรจึงไม่ต้องการที่จะเรียนต่อไปทั้ง ๆ ที่แม่ของอรมีเงินพอที่จะส่งให้เรียนและอรเองก็เรียนได้ดี

ตอบ เพราะอรรู้จักตัวเองดีพอ และต้องการทำในสิ่งที่ตนเองชอบ มีความสนใจ ความสามารถ และความถนัด

4. การวางแผนในด้านการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ต่อการประกอบอาชีพ เพราะอะไร

ตอบ จำเป็น เพราะการศึกษาเป็นแนวทางเข้าสู่การประกอบอาชีพ การศึกษาทุกวิชาทุกแขนงต้องไปสู่การมีงานทำ ดังนั้นการเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัว เพื่อประกอบอาชีพ

กรณีตัวอย่างที่ 3

งานกับอาชีพ

ณ ย่านใจกลางศูนย์การค้า ขณะที่ครูสำลี ใจงาม ซึ่งเป็นครูแนะแนวของโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดแห่งหนึ่งกำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ในร้านอาหาร ครูสำลีก็ได้พบลูกศิษย์คนหนึ่ง ซึ่งจบจากโรงเรียนไปเป็นเวลาหลายปีมาแล้ว เธอเดินเข้ามาทักทายครูสำลีด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม และแสดงความเคารพอย่างนอบน้อม

ครูสำลี : (มองหน้าลูกศิษย์ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม พลางเอ่ยถามว่า) "เอ! หนูสมัยใช้ไหมนั่งลงก่อนซิ"

สมัย : "ใช่ค่ะ อาจารย์ยังจำหนูได้ ค่ะ ใจจัง"

ครูสำลี : "หนูจะทานอะไรคะ"

สมัย : "ขอบุคมากค่ะ หนูขอน้ำส้มค่ะ พอที่หนูทานอาหารเรียบร้อยแล้วค่ะ"

ครูสำลี : "ตอนนี้หนูทำงานอะไรนะ"

สมัย : "ไม่ค่ะ ทำอะไรคะอยู่บ้านเฉย ๆ"

ครูสำลี : "ไม่เบื่อแย่หรือ เรียนจบมาตั้งหลายปีแล้วยังไม่ได้ทำงาน"

สมัย : "เบื่อเหมือนกันค่ะ อาจารย์ช่วยฝากงานให้หนูทีซีคะ"

ครูสำลี : "หนูอยากทำงานอะไรคะ"

สมัย : "งานอะไรก็ได้ หนูทำได้ทุกอย่างค่ะ"

ครูสำลี : "ตอนนี้ที่ว่างอยู่บ้านเฉย ๆ หนูทำงานอะไรบ้าง"

สมัย : "หนูทำงานตามที่ลูกผู้หญิงควรจะทำค่ะ ส่วนกลางคืนก็ไปขายกล้วยเตี๋ย"

ครูสำลี : "เอ! ค่ะทำไมหนูถึงคิดขายกล้วยเตี๋ยล่ะ"

สมัย : "หนูอยู่บ้านนาน ๆ หนูก็รู้สึกเบื่อ และอายุใจตนเองที่จะต้องขอเงินพ่อแม่ใช้ทุกวันคะ คิดว่าน่าจะลองทำอะไรเพื่อให้ได้เงินใช้สักอย่างหนึ่งก็จะได้ เลยมองเห็นมีอยู่ทางเดียวที่พอจะหาเงินได้ง่าย ก็คือ ขายของแต่ก็ยังไม่ได้ทราบว่าขายอะไร เคยเห็นตลาดในเมืองกลางคืนมีของขายทุก ๆ อย่าง ทั้งหวานทั้งคาว แต่ในตลาดหมู่บ้านหนูมีแต่ขนมหวานขาย จึงคิดไปซื้อกล้วยเตี๋ยมาลองคัดขายกล้วยเตี๋ยคัดไทยคะ"

ครูสำลี : "แล้วขายดีไหม"

สุนัย : "ใหม่ ๆ ก็ไม่ดีเท่าไร เพราะขายเกี่ยวเดียวอย่างเดียว แต่เดี๋ยวนี้หนูขายหลายอย่างทั้งผักไทย ลาคหน้า ผักชีอ่อน แล้วก็ออกขายทุกวัน ๆ หน่อย ประมาณ 5 โมงเย็นถึง 4 ทุ่ม"

ครูสำลี : "ได้กำไรประมาณวันละเท่าไร"

สุนัย : "ไม่แน่นอนคะอาจารย์ บางวันก็มากบางวันก็น้อย แต่ก็ไม่เคยต่ำกว่า 70 บาทต่อวัน จะอยู่ประมาณ 70 - 100 บาทคะ"

ครูสำลี : "แล้วหนูรู้สึกเหนื่อยไหมที่ทำงานเช่นนี้"

สุนัย : "ก็เหนื่อยเหมือนกันคะ แต่หนูคิดว่าการเหนื่อยก็เหนื่อยเพราะทำอะไรก็ต้องเหมือนกัน"

ครูสำลี : "ยังคิดที่จะไปสอบบรรจุราชการอีกหรือเปล่า"

สุนัย : "หนูไม่คิดแล้วคะ เพราะเห็นผู้คนแห่กันไปสมัครเหลือเกิน หนูแล้วรู้สึกเหนื่อยใจ หากหนูสอบคงจะอดตาย และกลุ่มใจด้วย ขอเงินพ่อแม่ทุกวันไม่สบายใจเลยคะ"

ครูสำลี : "แล้วหนูรู้สึกอย่างไรตอนเริ่มขายเกี่ยวเดียว"

สุนัย : "ตอนแรกหนูรู้สึกอายมาก ไม่อยากจะขายกว่าจะนำของมาวางขายได้ ก็ต้องคุ้ยหาเสียหลายวัน จด ๆ จ้อง ๆ อยู่นาน พอออกมาใหม่ ๆ ก็ไม่มีใครจะมองใคร เชิญชวนคนซื้อแต่เฉพาะคนที่รู้จักเท่านั้นคะ หนูก็คิดจะเลิกหลายครั้งแล้ว เพราะขายไม่ค่อยดีเท่าใดนักคะ แต่ก็ต้องอดทนพอในระยะหลังนี้คนเริ่มรู้จักหนูก็เลยมีกำลังใจขึ้นเลยทำต่อเรื่อยมาจนทุกวันนี้คะ"

ครูสำลี : "ดีแล้ว ครูขอชมเชยที่หนูมีแนวคิดที่ช่วยเหลือตนเองโดยไม่ต้องไปหวังพึ่งกับการเข้ารับราชการอย่างเดียว แล้วตอนนี้หนูยังอยากให้ครูฝากงานให้หนูอีกหรือเปล่า"

สุนัย : (ยิ้มอย่างอาย ๆ) "ฝากได้ก็ดีคะ เพราะหนูก็อยากจะมีอาชีพกับเขาเหมือนกันคะ"

ครูสำลี : (ยิ้ม) "แล้วหนูคิดว่าการมีอาชีพในความเข้าใจของหนูหมายถึงอย่างไรคะ"

สุนัย : (ทำท่าคิดสักครู่หนึ่ง) "คือหนูคิดว่าหนูต้องการมีอาชีพ มีการทำงานที่ทำเป็นแบบเป็นแผนสักหน่อย มีเงินเดือนให้หนูจะได้สบายใจไม่ต้องมากังวลว่าจะมีเงินใช้หรือไม่มี"

ครูสำลี : (ยกมือขึ้นจับที่ไหล่ของสนีย์ แล้วพูดต่อไปว่า) "หนูสนีย์จะ ครูคิดว่า การที่หนูได้ขายของแล้วมีเงินรายได้มาใช้ในการเลี้ยงชีพของหนูเอง ซึ่งวันหนึ่ง ๆ ก็ได้รายได้พอสมควรทีเดียว นั่นก็ต้องถือว่าหนูได้มีอาชีพแล้ว ซึ่งอาชีพที่หนูทำอยู่เรียกได้ว่า เป็นการประกอบอาชีพอย่างอิสระด้วยตัวเอง ไม่ต้องเป็นลูกจ้างคอยรับเงินเดือนใคร ซึ่งอาชีพอิสระนี้อาจจะมีรายได้ดีกว่าอาชีพรับราชการ หรืออาชีพที่รับจ้างคนอื่นเขาทำ เป็นแบบแผนดังกล่าวเสียอีก"

สนีย์ : (ยิ้มอย่างอาย ๆ อีกครั้ง) "คะ .. หนูพอจะเข้าใจดีขึ้นคะ เพราะงานสมัยนี้หาลำบากจริง ๆ นะคะ" (หยุดนิ่งสักครู่ แล้วพูดว่า) "ถ้าเช่นนั้นหนูก็เข้าใจแล้วละว่า งานที่หนูทำอยู่นั้นก็เป็นการประกอบอาชีพเช่นเดียวกัน เพราะงานที่เราทำลงไปนั้นได้รายได้เป็นเงินตอบแทนความเหนื่อยให้แก่เรากลับมา"

ครูสำลี : "คะ ... ครูดีใจมากเลยที่หนูเข้าใจ"

สนีย์ : "อาจารย์คะ วันนี้หนูเห็นจะต้องขอตัวกลับบ้านก่อนนะคะ เพราะจะต้องไปเตรียมของไว้ขายกลางคืนนะคะ หนูขอขอบคุอาจารย์มากนะคะ วันหลังหนูจะไปเที่ยวหาอาจารย์ที่โรงเรียนใหม่นะคะ สวัสดีค่ะ"

ครูสำลี : (ยิ้มให้แก่สนีย์ พลงยกมือรับไหว้) "โชคดีนะคะ หากหนูมีปัญหาอะไรก็ให้ไปพบครูได้เสมอนะ" (หลังจากนั้นครูสำลีและสนีย์ก็ได้แยกย้ายกันไป)

จงวิจารณ์ข้อกล่าวต่อไปนี้

1. งานกับอาชีพเหมือนกันหรือไม่อย่างไร

ตอบ เหมือนกัน เพราะอาชีพคือการทำงานเพื่อให้มีรายได้มาใช้ในการเลี้ยงชีพของตนเอง
ไม่ว่าจะเป็นงานรับจ้างได้เงินเดือนจากผู้อื่น หรืองานอาชีพอิสระที่ไม่ต้องรับจ้างใคร
เป็นการหารายได้ด้วยตนเอง

2. สุนัขจิ้งจอกอยู่ในประเภทคนที่ไม่มีความทำหรือไม่เพราะเหตุใด

ตอบ ไม่ใช่ เพราะสุนัขสร้างงานขึ้นมาเองโดยหารายได้จากการขายของ (ขายเกี่ยว-
เคียว)

3. เหตุใดสุนัขจึงเลือกอาชีพขายเกี่ยวเคียว

ตอบ เพราะเป็นที่ต้องการของชุมชนนั้น ๆ เนื่องจากไม่มีใครขาย

4. อาชีพที่สุนัขทำอยู่จัดเป็นอาชีพประเภทใด

ตอบ เป็นอาชีพอิสระ

5. ครูสาลีช่วยสุนัขได้อย่างไรบ้าง

ตอบ ช่วยให้สุนัขรู้จักตัวเองดีขึ้น และมีความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ

6. นักเรียนไม่รู้ข้อมูลและมีความกังวลใจเกี่ยวกับการเลือกสถานที่เรียนต่อ และประกอบอาชีพ
นักเรียนจะอย่างไร

ตอบ ไปพบครูแนะแนว เพื่อขอคำปรึกษาและข้อมูล

กรณีตัวอย่างที่ 4

"เรื่องของใจเพชร"

เสี่ยซันและภรรยาเป็นนักธุรกิจซึ่งมีกิจการต่าง ๆ มากมาย ฐานะของท่านทั้งสองอยู่ในขั้นเป็นมหาเศรษฐี เขาทั้งสองมีลูกเพียง 3 คน แต่ลูกทั้ง 3 คนก็ยังไม่มีความสนใจที่จะมาช่วยงานของเขาได้ และลูกทั้ง 3 คนก็ทำที่ทำงานที่ไม่มีคนใดเลยที่สนใจงานธุรกิจของท่าน ลูกชายทั้ง 2 คนต่างก็เอาแต่เที่ยวเตร่ เรียนจบแล้วก็ไม่ยอมมาทำงาน จะมีเพียงลูกสาวคนเล็กเพียงคนเดียวเธอชื่อ ใจเพชร ซึ่งเธอเองกำลังเรียนอยู่ แต่ในขณะเดียวกันเธอก็หารายได้ด้วยการทำงานของเธอไปด้วย ซึ่งทั้งพ่อและแม่ของเธอต่างก็ไม่พอใจกับการที่ใจเพชรต้องไปทำงานทำเช่นนั้น และยิ่งไปกว่านั้นงานที่ใจเพชรทำในความรู้สึกของท่านทั้งสอง ต่างก็คิดว่าทำให้ท่านต้องขายหน้าต่อคนอื่น ๆ เป็นอย่างมาก

พ่อ : (กำลังนั่งดื่มกาแฟตอนเช้าอยู่ที่โต๊ะพร้อมกับลูกสาวอยู่ได้เอ่ยถามลูกสาวขึ้นว่า)
"เมื่อไร ลูกจะเลิกอาชีพนางแบบนั้นเสียที แทนที่จะเอาเวลาวางนั้นมาช่วยงานของพ่อ"

ใจเพชร : (มองหน้าพ่ออย่างสงสัย) พ่อคะ หนูคิดว่าหนูมีความสุขกับงานของหนูที่กำลังทำอยู่นะคะ และเป็นงานที่เหมาะสมกับหนูด้วยคะ

พ่อ : "ลูกรู้หรือเปล่าว่าพวกเพื่อน ๆ พ่อและญาติ ๆ เขาต่างก็คิดว่าพ่อที่ปล่อยให้ลูกไปทำงานเช่นนั้น"

ใจเพชร : "หนูทราบคะพ่อ หนูก็เคยได้ยิน แต่พ่อต้องเข้าใจหนูบ้างนะคะ คือหนูคิดว่าคำที่ว่าเหล่านั้นก็ไม่อาจจะเปลี่ยนความคิดของหนูได้คะ เพราะคนที่พูดก็ไม่ได้มาเป็นตัวหนูซึ่งพวกเขาเองก็ย่อมไม่รู้ถึงความต้องการของหนูเท่ากับตัวของหนูเองนะคะพ่อ ... (หยุดพูดสักครู่ แล้วดื่มกาแฟต่อไป หลังจากนั้นก็พูดต่ออีกว่า) พ่อคะ หนูรู้ว่าตัวหนูเองได้ทำอะไรลงไป และถึงแม้หนูจะชอบงานนี้มาก แต่หนูก็คิดว่าคงไม่มีคนเป็นอาชีพตลอดไปหรอกคะพ่อ หนูคิดว่าหนูมีความสามารถมากกว่าที่จะเป็นแค่นางแบบนะพ่อ"

พ่อ : "หมายความว่า ลูกจะกลับมาทำงานในบริษัทของพ่อต่อไป"

ใจเพชร : "มิได้หมายความว่าเช่นนั้นกะ เพราะหนูคิดว่าหนูคงจะไม่มีความสามารถพอที่จะทำงานในด้านธุรกิจของพ่อได้เลย และถึงแม้ตอนนี้หนูเองก็ได้รับการทาบทามตัวไปแสดงหนังอยู่ก็เรียกได้ว่าเป็นโอกาสทองของหนู หนูก็ยังรู้สึกตัวเองว่าหนูไม่สามารถที่จะเข้าไปในโรงถ่ายแล้วแสดงได้เลย เช่นเดียวกับงานธุรกิจของพ่อ หนูคิดแล้วคิดว่าหนูคงทำไม่ได้"

พ่อ : "แล้วลูกคิดจะทำอะไรต่อไป"

ใจเพชร : "พ่อคะ เมื่อหนูก้าวเข้ามาสู่งานอาชีพนางแบบแล้ว หนูก็มีใจว่าจะนั่งอยู่เพียงหน้ากล้องแล้วยิ้มเท่านั้นละกะพ่อ ตอนนี้หนูก็ได้ใช้ความคิด และประสบการณ์ของหนูออกแบบชุดอาบน้ำ และเสื้อผ้า ซึ่งรายได้ก็ไม่เลวทีเดียวนะพ่อ และงานนี้ก็จะต้องก้าวหน้าต่อไปเรื่อง ๆ トラบที่หนูยังมีความคิด สติปัญญา และกำลังแรงงานที่จะทำต่อไป โดยที่การเรียนของหนูก็จะไม่เสียไปด้วยกะ"

พ่อ : "ที่พ่อพูดก็เพียงแต่ละเดือนให้ลูกระมัดระวังเวลาที่จะทำอะไรลงไป ซึ่งลูกเองจะต้องรอบคอบ"

ใจเพชร : "กะ หนูเข้าใจในความรักและความเป็นห่วงของพ่อคะ หนูจะไม่ทำให้พ่อต้องผิดหวังในตัวหนูหรอกคะ"

พ่อ : "พ่อก็คงจะสบายใจขึ้นที่ลูกของพ่อมีความคิดที่ดีเยี่ยม ถ้าลูกชายของพ่ออีก 2 คนเป็นเหมือนลูก พ่อก็คงจะวางมือพักผ่อนได้แล้ว เอาละเดี๋ยวพ่อจะต้องไปดูงานที่บริษัทก่อนละ"

ใจเพชร : "สวัสดีคะพ่อ"

พ่อ : "โอ้วพระเถอะลูก พ่อไปก่อนนะ"

จงวิจารณ์ข้อปัญหาต่อไปนี้

1. ใจเพชรเป็นตัวอย่างของบุคคลที่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ใช่ เพราะรู้จักใช้เวลาว่างจากการเรียน พัฒนางานอาชีพขึ้นมา เพื่อให้เกิดรายได้ให้
แก่ตนเอง

2. ใจเพชรได้ตั้งใจว่าจะยึดอาชีพเป็นนางแบบตลอดไปหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ไม่ เพราะใจเพชรรู้จักตนเองดีพอถึงความต้องการและคุณสมบัติของตนเองว่ามีความ
เหมาะสมกับอาชีพใด

3. อาชีพที่ใจเพชรคิดว่ามีความเหมาะสมกับตัวเองคืออาชีพใด

ตอบ อาชีพนักออกแบบ

4. นักเรียนคิดว่าใจเพชรมีคุณสมบัติข้อใดบ้างที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพได้สำเร็จ

ตอบ คุณสมบัติที่สำคัญของใจเพชร คือการเป็นผู้รู้จักตนเอง การเชื่อมั่นในความคิดและการ
กระทำ มีเหตุผลและกล้าแสดงออก รู้ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของตนเอง สามารถ
พัฒนาอาชีพจากความนึกคิดในตนเอง รู้ว่าตนควรประกอบอาชีพอะไรได้เหมาะสม
ที่สุด

เอกสารแนวทางการสรุป

การตั้งเป้าประสงค์ เป็นการช่วยให้สามารถนำความคิดและการกระทำของตนได้ เป้าประสงค์ อาจจะตั้งไว้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และอาจครอบคลุมหลาย ๆ เรื่อง เช่น ทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ฯลฯ ซึ่งเกณฑ์การตั้งเป้าประสงค์มีดังนี้ คือ

1. เป้าประสงค์ต้องมีความหมายสำหรับตนเองและตั้งด้วยตนเอง
2. เป้าประสงค์ต้องทำได้
3. เป้าประสงค์ต้องวัดผลได้
4. เป้าประสงค์ต้องระบุแน่ชัด

ดังนั้นในการตั้งเป้าประสงค์นักเรียนจึงควรทำความเข้าใจกับเป้าประสงค์ต่าง ๆ ของตัวนักเรียนเอง โดยพิจารณาให้สัมพันธ์กับค่านิยมของตนให้เป็นเป้าประสงค์ที่แน่ชัด และปฏิบัติตามแผนได้

กิจกรรมที่ 11

เปิดใจเพื่ออนาคต

(2 คาบ)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกแผนการของชีวิตในด้านการเรียนและการศึกษาต่อเพื่อเตรียมเข้าสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับตนเองได้

วิธีดำเนินการ

1. ครูแจกแบบฟอร์มให้นักเรียนเขียนในหัวข้อ "เปิดใจเพื่ออนาคต" เพื่อให้นักเรียนตรวจสอบความรู้สึก และความคิดของนักเรียนอย่างอิสระเกี่ยวกับการวางแผนชีวิตในด้านการเรียนและการศึกษาต่อเพื่อเตรียมเข้าสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจ (ตามแบบฟอร์มแนบท้าย)

2. เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จ ครูให้นักเรียนทุกคน จัดโต๊ะนั่งเป็นวงกลมรอบห้อง ขณะเดียวกันครูก็นั่งอยู่กับนักเรียนเป็นวงกลมเช่นเดียวกัน

3. เมื่อนักเรียนนั่งเสร็จเรียบร้อย ครูชี้แจงให้นักเรียนฟังดังนี้

"นักเรียนทุกคนจะต้องพูดสิ่งที่นักเรียนได้เขียนไว้ในแบบฟอร์มให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มได้รับฟัง นักเรียนคนไหนพร้อมที่จะพูดให้เพื่อนฟังให้พูดก่อน (ในกรณีนี้ครูควรกระตุ้นนักเรียนทุกคน) เมื่อนักเรียนคนใดพูดจบลง เพื่อนคนอื่นอาจจะช่วยเสนอข้อคิดเห็นหรือถามเพื่อนคนนั้นได้ตามความเหมาะสม แต่ไม่ให้โต้แย้งในสิ่งที่เพื่อนพูดไป"

4. ครูดำเนินการจนกระทั่งนักเรียนทุกคนได้พูดให้เพื่อนในกลุ่มฟังหมด (ให้ทำสัปดาห์ละ 3-4 คน

5. ครูแจกเอกสารแนวทางการสรุปแก่นักเรียนทุกคนเพื่อติดลงในสมุดแนบมา

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในเอกสารดังนี้

โดยปกติแล้วคนเราย่อมมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องความเป็นอยู่ สภาวะแวดล้อม แม้กระทั่งตัวของเราเอง ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปทั้งร่างกาย จิตใจ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เมื่อเป็นเช่นนี้การให้ข้อมูลความเปลี่ยนแปลงของตนเองและการแสวงหาความรู้จึงเป็นสิ่ง

จำเป็นที่จะขาดไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อความกระจ่างชัด และประโยชน์อันพึงเกิดขึ้นแก่ตัวเรา ด้วยเหตุนี้
 ในด้านการวางแผนการศึกษาต่อและการเลือกประกอบอาชีพ นักเรียนจึงจำเป็นต้องรู้จักวางแผน
 ชีวิตของนักเรียนไว้ โดยหมั่นสำรวจเรียนรู้ความต้องการของตนเอง แสวงหาข้อมูลความรู้เกี่ยว
 กับการศึกษาต่อและอาชีพต่าง ๆ อยู่เสมอ เพราะการรู้จักวางแผนชีวิตล่วงหน้าไว้ย่อมเป็นสิ่งที่ดี
 ถ้าคนเราทุกคนมีความคิด และมีการวางแผนในชีวิตไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะเป็นการเรียนด้านอาชีพ
 หรืออื่น ๆ ว่าจะทำอะไรบ้างก่อนหลัง และพยายามทำสิ่งที่ตนวางแผนไว้ให้สำเร็จก็เท่ากับว่า
 เราได้ใช้ความพยายามและใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่า โดยไม่ปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์
 และทั้งนี้ตัวเราก็คงจะเป็นผู้ที่กระทำและตัดสินใจด้วยตัวของเราเองก่อนอื่น แต่ก็เช่นเดียวกัน
 การรู้จักที่จะปรึกษากับบุคคลต่าง ๆ ทั้งบิดา-มารดาที่บ้านของนักเรียน ครูแนะแนว ครูประจำชั้น
 เพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ที่ใกล้ชิดก็ย่อมเป็นแนวทางหนึ่ง อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวนักเรียน
 เพื่อให้นักเรียนมองตนเอง และรู้จักตนเองกว้างขึ้นดีกว่าที่นักเรียนจะรู้จักตัวนักเรียนแต่เพียง
 ด้านเดียว ซึ่งก็หมายความว่าในการเลือกทางศึกษาต่อและการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตัว
 นักเรียน ย่อมเป็นไปในทางที่ถูกต้องยิ่งขึ้น และทั้งนี้เป็นเพราะการที่นักเรียนรู้จักวางแผนชีวิตไว้
 ก่อนนั่นเอง

สื่อการจัดกิจกรรม

1. แบบฟอร์มกิจกรรม "เปิดใจเพื่ออนาคต"
2. เอกสารแนวทางการสรุป

เปิดใจเพื่ออนาคต

คำชี้แจง ในคำถามข้างล่างต่อไปนี้ ขอให้นักเรียนตรวจสอบความรู้สึกและความคิดของนักเรียนอย่างอิสระ เกี่ยวกับการตัดสินใจในการวางแผนการเรียนและการเตรียมเข้าสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจ และให้เขียนคำตอบลงไปในข้อคำถามนั้น ๆ

1. ในอนาคตนักเรียนต้องการประกอบอาชีพ
.....
2. จุดมุ่งหมายของการที่จะประกอบอาชีพนี้คือ (อาชีพนี้มีความเหมาะสมกับตัวนักเรียนอย่างไรบ้าง)
.....
.....
.....
3. เป้าหมายต่อไปของนักเรียนในการวางแผนทั้งด้านการเรียน หรือการเข้าสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอย่างไร
.....
.....
.....
4. นักเรียนคิดว่าการไปสู่เป้าหมายที่นักเรียนวางแผนทั้งในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพที่นักเรียนสนใจมีอุปสรรคหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
.....
5. นักเรียนได้เรียนรู้อะไรมาบ้างจากกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในตัว of นักเรียน
.....
.....
.....

เอกสารแนวทางการสรุป

การวางแผนศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติดังนี้ คือ

1. การรู้จักตนเอง นักเรียนควรได้สำรวจและทำความเข้าใจในตนเองทั้งด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งในด้านสติปัญญา กำลังทรัพย์ สุขภาพร่างกาย ฯลฯ

2. การรู้จักอาชีพ นักเรียนควรได้สำรวจและมีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ประโยชน์ที่จะได้รับ รายได้ โอกาสก้าวหน้าของงานและสภาพการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางประกอบในการพิจารณาเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตัวนักเรียนเอง

3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง และอาชีพได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด โดยทั้งนี้นักเรียนควรรู้จักสถาบันการศึกษาต่อเพื่อการวางแผนชีวิตในด้านการเรียนที่จะเข้าสู่อาชีพนั้น ๆ ต่อไป

ภาคผนวก ก

คำอ่านาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ตาราง 5 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	5.222	14	1.750	27	3.050	40	2.028
2	2.085	15	2.490	28	1.870	41	1.788
3	2.454	16	4.732	29	3.024	42	2.415
4	5.222	17	1.762	30	3.833	43	2.184
5	2.959	18	3.288	31	1.870	44	1.762
6	3.050	19	3.242	32	1.903	45	1.903
7	2.085	20	1.788	33	1.788	46	1.870
8	2.028	21	6.472	34	2.028	47	2.029
9	1.870	22	2.184	35	2.400	48	2.400
10	2.085	23	2.396	36	1.870	49	2.145
11	1.762	24	1.788	37	2.050	50	2.224
12	3.028	25	2.683	38	2.029		
13	4.218	26	2.085	39	2.020		

ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตวิทยาคม
จังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ
ของ
เกษนีย์ สีมหาศาล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มิถุนายน 2531

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวดี จังหวัดนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2530

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบง่าย จากจำนวนนักเรียนที่ได้รับการทดสอบด้วยแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพ และเป็นนักเรียนที่มีคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพต่ำจำนวน 14 คน ซึ่งมีความสมัครใจที่จะเข้ารับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล หลังจากการสัมภาษณ์แล้ว แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 7 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล คนละ 7 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติเป็นเวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที การประเมินผลทำโดยให้ทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบวัดทัศนคติในการเลือกอาชีพก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Wilcoxon Signed-Rank Test เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งพบว่าทัศนคติในการเลือกอาชีพทั้ง 2 กลุ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Mann Whitney U-Test เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติในการเลือกอาชีพ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าทัศนคติในการเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**THE EFFECT OF INDIVIDUAL CAREER COUNSELING ON CAREER CHOICE
ATTITUDES OF MATHAYOM SUKSA II STUDENTS AT
JIRAPRAWATVITAYAKOM SCHOOL IN
NAKHON SAWAN PROVINCE**

AN ABSTRACT

BY

GESSANEE SRIMAHASAN

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University**

June 1988

The purpose of this experimental research was to study the effect of individual career counseling of career choice attitudes of Mathayom Suksa II Students at Jiraprawatvitayakom School in Nakhon Sawan Province in 1987.

The Sample were randomly from the students who were tested by career choice attitudes test and had a low scores about 14 students. These students volunteered after the interview and were divided into the experimental group and the control group, each consisted of 7 students. The experimental group was treated with individual career counseling for 7 times (a time for an hour per week) but the control group was treated with career activities in the class room for 16 hours (50 minutes per an hour). Both groups were pre-tested and post-tested by the career choice attitudes test.

The result of analysing data by using Wilcoxon Signed-Rank Test indicated the development on career choice attitudes scores of the experimental group and the control group were significantly higher than before the experiment at .05 level.

Also the result of analysing data by using Mann Whitney U-Test indicated that the development on career choice attitudes scores of the experimental group was significantly higher than that of the control group at .05 level.